

שיחות ושמועות מני קדם

עם מאמר

על מיני הסליצה העברית

"המקרא והאגדה"

אפתחה במשל פי
אביעה חידות מני קדם:
אשר שמענו ונדעם
ואבותינו ספרו לנו:
(תהלים ע"ח, ב' ג')

מאת

זאב יעבין.

מהדורה שניה ומתוקנת.

בהוצאת "הספר", סוכנות ספרותית.

לונדון

תרפ"ז

Goldenberg & Epstein Printers, 14, Bury Street, Great Russell Street,
London, W.C.1.

ALL RIGHTS RESERVED, 1927.

BY

"HASEFER" AGENCY FOR LITERATURE,

14 BURY STREET, GREAT RUSSELL STREET.

LONDON, W.C.1.

מאת המו"ל.

חושבים אנו למיותר להקדים איוזו הקדמה שהיא להוצאתו החדשה של הספר הזה, שנעשה זה כבר לספר-מקרא קלסי בספרות בני-הנעורים שלנו — ביחוד אחרי שהסופר המנוח כתב בעצמו הקדמה חדשה להוצאה זו, אבל רואים אנו חובה לעצמנו להעיר הערות אחדות הנוגעות להוצאה השניה:

(א) הספר הזה היה עומד לצאת בשנת 1923 על ידי הוצאת „מוריה“, שלשכתה הראשית היתה אז בברלין, אבל מפני סבות שונות, שאין כאן המקום לפורטן, נדחה הדבר, והוא רואה אור כאן בלונדון, מקום מושבו האחרון של המחבר המנוח. בין כך נערך ונסדר לדפוס הכתב-יד של הספר על ידי העורך הספרותי של הוצאת „מוריה“ הסופר הנכבד מר י. ח. רבניצקי והננו מביעים לו בזה את תודתנו העמוקה בעד עבודתו החשובה.

(ב) מפני שהספר נועד בעיקר לבני-הנעורים ולעם חשבנו לנחוץ להדפיס את ההערות הבאות בסוף הספר בשם „להעיר אוזן“ באותיות יותר גדולות ומאירות, ולא באותיות קטנות („פעמים“ בלע"ז) כמו שנדפסו ההערות בהוצאה הראשונה.

(ג) „השיחות“ יוצאות לאור בהוצאת „הספר“, סוכנות ספרותית, לונדון, ומפני שהוצאת הספרים של האדונים ז. זבוטינסקי והדר. ש. פרלמן נושאת עליה גם כן את השם „הספר“ ומקום מושבה של לשכתם הרשמית הוא גם כן לונדון, הננו מבקשים את הקהל הנכבד לבלי לערבב את שתי הוצאות-הספרים הללו, השונות במהלכן ובתכניתן.

„הספר“, סוכנות ספרותית, לונדון.

הקדמה למהדורה שנית.

שנים רבות עברו למיום זאת ספר זה לאור ראשונה. ומה רבו החליפות אשר עברו על עמנו ועל רוחו למן העת ההיא ועד עתה. הבקיעים הדקים אשר החלו או להראות היו אחרי בן לפרצות, והרסיסים היו כיום לשברים אשר ימאנו להרפא. יש אומרים, כי לא באה סתירה זו אלא על מנת לבנות במקומה, ואחרים אימרים כי סתירה זו עצמה בנין היא, כי כלל גדול הוא בידם סתירת נערים בנין ובנין זקנים סתירה.

ואולי צדקו לשיטתם, כי מנהג בנין בית הם נוהגים. הבונה בית מסיע אבנים ממחצב זה, לובן לבנים מעפר אחר, כורת עצים מן היער, מוציא ברזל מן המתפורת וזוכית מן החולסית, ומביא את המינים השונים, יציאי המקומות השונים ומקרבים ומערבם ומכוננם לבנין אחד.

אף רבים מבני דורנו נוהגים כן, אונדים מין בשאינו מינו לשם בנין האומה ולא עוד אלא שהם חולצים את אבני הפנה מן היסוד ומביאים אבנים אחרות ועפר אחר למוח את בית ישראל. תחת מוסר התורה יחבבו על בנינו מוסר אחר אשר מוסר השרים יקבנו פיהם. תחת מולדתנו העתיקה אשר החלו אוהבי ציון לעוררה ולחיותה. החלו בני נעורנו בקרן צפונית מזרחית לטפל במולדת אחרת וטפול זה עמד לנו כדמים יקרים מאד. תחת הדעות אשר חוו חכמי ישראל זה אלפי שנה על תורתם, אשר בהיות היא רוחם ונשמתם היתה מתודעת ומתרגשת אליהם בכל מעשה וממשה, כמעט בכל נשימה ונשימה, שהיו נושמים, הנחילונו בדורנו חלומות תחת פתרונים, פלפולי תהו על דבר התורה פסי ודון לב פרופיסורים ופסמורים

אריים אשר למען רומם את שלהם יחללו בשאט נפש את קודש ישראל ותפארתו וכני נעורינו עונים אחריהם אמן בכל כחם.

תחת הסגנון העברי המתוקן בידי נביאינו והמעובד בידי רבותינו לפי הצורך המוטבע במעמקי רוח האומה, ולפי הטעם העומד בה מראשית היותה, הנהיגו בתוכנו סגנון יליד חוץ, אשר כונן ברחם זר ואשר לפי עצם מיבו מין בשאינו מינו הוא בטבע לשוננו.

קהל הקוראים שהיו רגילים בשפת תורתם ומשנתם הרגישו עד מהרה, כי סגנון זה בן נכר הוא, וכי שינה את הלשון העברית מעין בריאתה, עד אשר לא הכירוה עוד ולא הבינו את דבריה, ויפנו לה עורף, וידבקו בשפחתה הנכריה אשר ירשה את גברתה, בלשון הלעז הגרמני המשובשת. את הברכות שהביאה מולדת חוץ זו, שהיתה לאם חורגת לבני הגבירה, ימים יספרו.

ולכל החליפות אשר החליפו ולכל התמורות אשר המירו, עד כי לא השאירו מכל הויתה הראשונה דבר, יקראו כיום בנין.

ואנחנו, לוא גם לא הכחירו את כל מחמדינו העתיקים המשומרים בטהרתם, כי אם הרבו רק הרבה, לטפול עליהם קנינים זרים מן החוץ במדה יתרה, לא היתה רוחנו נוחה ביותר מן התוספת המרובה הזאת, שאינה נוהגת ואינה ראויה כי אם בבנין הדומם. לא כן בבנין גוף החי, הוא אינו נכנה אלא מעומק תוכו ואינו גדל אלא על פי החקים אשר הטבעו בו מראשית רוקמו ברחם הורתו.

ואת הדבר הזה שמנו לנו לעינים בכל פעלנו, עובדים אנחנו את היהדות בעמנו אשר בידנו מימי נעורינו עד היום הזה, ומעולם לא נתנו לה אלא משלה. את דברי ימי עמנו כלכלנו על פי מקורותיהם הנאמנים. טבע העם הזה המיוחד כמינו, יצרי מחשבותיו, דרכי רוחו ודרכי לבו, היו לנו לקו ולמשקלת, גם בחקר תולדותיו גם בחקר דרכי לשונו גם בחקר תורת מוסרו הנבדלת מתורת מוסר כל עם ועם.

וגם הספר הקטן הזה „שיחות ושמועות מני קדם" איננו כי אם פרי עבודתנו בשיטה הזאת, משלנו אין בו מאומה, כי אם שתי חמודות יצקנו בו למוצק אחד, את הסגנון הנאה של כתבי הקודש ואת חוון האגדה התמימה אשר מרוחה המהורה שמה ישראל זה אלפי שנה ויחי.

ידענו גם ידענו כי קול השאון ההולך והסוער ובא מן הנכר הסיר אזני רבים משמוע קול דממה דקה כקול מוסר התורה הדוברת בנחת מתוך האגדה הרכה והענוגה. אך גם זאת יכיר כיום כל איש, כי עיני הדור הולכות ונפקחות להכיר את הבוקה הגדולה והגוראה אשר בוקקו בו התערובות הזרות הבאות מן החוץ וכי כבר החלו הרהורי תשובה להתרגש. עתה יש תקוה כי המעם העתיק המשומר מדורות עולם ישוב לאיתנו הראשון, ואז תשובנה גם שיחותינו להיות למקרא ולשעשועים בקהל ישראל.

המחבר.

המקרא והאגדה

במתכנתן אישה אל אחותה.

כל יודעי חן ומלומדי טוכיטעם באירופא, אף אלה אשר בארצותם לגוייהם עמדו לנס עמים מליצים אנשי-שם, לא יסתפקו בשלהם כי אם ינהו אחרי מליצי יון. דנמי האיטלקי, שכספיר האנגלי ונאטעה האשכנזי, המופלגים מאד בכשרונם, לא אמרו מעולם לבטל או למעט במאומה את ערך פיוטי הומירוס וסופוקל. ונהפוך הוא, כי הם הם הללו אל קהל עמם את מליצי יון, כחותם תכנית לכל שירה ומליצה. ואם היה דבר כל חכמי מליצי איירופא פה אחד לבכר את מליצת יון על פני מליצותיהם, אין זאת כי אם סגלה אחת הרגישו חכמים בשירי העם העתיק הזה, סגלה אשר יודעים הם בה כי עיד כל ימי הארץ לא תהיה לנחלה למליצי עמם על כן ישכימו לפתחי עם אחר.

עצם הסגלה הזאת, אשר היתה לחוט משוך על יצירי רוח היונים להבדיל אותם לטובה מכל פיוטי העמים הבאים אחריהם, הוא האחדות. בכל החזיונות אשר חזה היוני סביבותיו, אשר אליהם נשא נפשו, ואת ערכם ומראיהם הביע בשירתו ובמדברו, ראה עולם אחד; דתו ומולדתו, תורת ממלכתו והליכות ביתו, דרכיו ומשפטיו כלם ברוח אחד כוננו, ילידי ארצו הסה. על כן נמצא כל מוסדות שיריו תמים יחדו אל ראש אחד, אל רוח חיי עם בני יון. לאחדות כזאת התאוו העמים הבאים אחריהם ולא זכו לה, כי נבצרה ותפלא מהם בהיות מולדתם רומנית, גרמנית או סלאווית, דתם כליל דעות עבריות מהול בדמויות בני הודו, תורת ממלכתם ומשפט עמם פליטת תרבות בני רומי והליכות ביתם ודרכיהם הערובת נמוסי

עמים שונים, על כן לא יוכלו לקרב עצם אל עצמו במערכי חזיונותיהם; ובכל ההוד וההדר אשר לפיוטיהם איש איש לברו, לא תמצא ידם לכלול בכלם דמות עולם מלא המשיב את הנפש ומישב את הדעת.

אך אם החכמים ההולכים בגדולות נשאו עיניהם כל היום אל דור שכבר גם צלליו נסו ואינם, לא נטו אחריהם המוני בני עמם. רוב הצבור הבריאים בחושיהם, אשר עיניהם תמיד אל המוחזק ולא אל הראוי, אל הקים ולא אל המרומה, בחרו וימצאו קורת-רוח במליצת עמם ילדת ביתם המספרת והמשפרת להם בלשונם את הדברים השגורים על פיהם והמצויים להם בכל זמן ובכל מקום. המליצה הזאת שונה היא תכלית שנוי ממליצות יון. אולם אף כי נופלת היא ממנה בצחות ובסדר, בכל זאת שקולה היא כנגדה בחן וכיפוי.

למען הבדל בין המליצה היונית העתיקה למליצת איירופא הצעירה קראו חכמי בקרת השיר ליונית "קלאסיק" לאמר: מליצה טובהקת, מליצת המופת, מליצה מן המובחר; ולאירופית "רומנטיק" לאמר: מליצת הלעז, כי דרך מליצה זאת היתה בראשיתה לכלתי הקפיד על לשונה, יען כי בימי בכוריה היו לשונות רבות משמשות בערבוביא.

מליצת הלעז (רומנטיק) הזאת היא מליצה נוצרת בקרב עם אשר דבר לו עם עמים אחרים, בקרב עם אשר מדי התכוננו ברשותו המיוחדת לו, לא יוכל להעלים עינו גם מקניני שכניו שהתגלגלו ובאו לתוך שלו בתורת ירושה או שאלה, בתורת פקדון או מציאה, בתורת מתנת רע או שלל אויב, עד כי שלו ושאינו שלו נסקרים לו בסקירה אחת. רבים ושונים הם הקנינים האלה אשר יהיו לרכוש אחד בנחלת החזון והשיר. על כן תהיה מליצת הלעז רבת צבעים כרבות השתות (Elemente) אשר מהם הושתתה. מליצה כזאת נולדה באיטליא, צרפת ואשכנז אחר חרבן רומי. בה היו לאחדים שארית מליצת רומי עם ראשית פיוטי העמים האלה, וגם רוח הערכיאים גלזה עליהם ויהיו לערב זר אף נעים, רב אורים ורב צללים. ואחרי כי דרך השירה בכללה לחבר ולהתאים, תשים הרומנטיק אל הרמוז (Allegorie) פניה, כי לא תמיד יחוכרו אחד אל אחד, חזיונות עמים

שונים ורחוקים איש מרעהו, גם בלבכם גם במקומם, והאליגוריא היא המקרבת רחוקים בזרוע. על כן מלאה הרומנטיק צפונות ותעלומות, רזים ורמזים¹), להרנין ולהחריד את הלב בניל ורעדת. יד המליצה הזאת גברה על כל אנשי הרוח עד כי גם אלה אשר שמו להם את הקלאסיק למופת בתורת הלקח והשיר, מבלתי סור מחקיה ימין ושמאל, ואשר על כן נקראו בפי משכילי עמם „פייטנים מובהקים“ (קלאסיקער). קלאסיקים היו רק מצד אחד, מצד הסדר המדוקדק הנוהג במליצותיהם, אולם מצד השני רומנטיקים היו על כרחם שלא בטובה. כי כל עוד אשר יפלא מהם לעקור את דורם המלא ערב רב, ולהמירו בדור שכלו מתאים, שכלו עולה בקנה אחד, לא יהיו לקלאסיקים גמורים, כי סימן לקלאסיקי שאין לו עולם אלא אחד, וסימן לרומנטיקי שדר בעולמות הרבה ואומר שירה.

המליצה היפה-הפיה הזאת נתנה נשמה לעם, עד שקם בית המדיצים בפלורנץ, ומשכילי (הומניסטן) איטליא ואשכנז אחריהם, ויאמרו להעביר אותה מפני המליצה היונית העתיקה אשר החזירו עמרה ליושנה, מבלי שים לב כי אף אם אמנם נעלה היא השירה המובהקת באחדותה ובטהרתה, בסדורה ובדקדוקה, במערבתה ובמתכנתה, הלא לצורך דור אחר ולצורך סדר עולם שכבר חרב נכראה. זאת ראו רבים מתלמידי גאטהע באשכנז והאשה Stael והמליץ Chateaubriand בצרפת, וישיבו את הרומנטיק לכבודה הראשון, ויכללו את הדרה בשומם בה סדרים ובהלבישם אותה שפה צחה עד מאד. אך גם הם הפריזו על המדה בעשותם אותה עקר, ובהגדילם את תפארתה על המליצה המובהקת, אשר כאמת יתרון וחסרון לכל אחת מהן. המליצה היונית המובהקת מתרוננת היא ברן-יחד, אך עוברת היא ובטלה מן העולם, ומליצת הלעז חיה וקיימת היא על ברכי עם חי, אך זרע כלאים היא. זה גורל פיוטי עמי אירופא בזמן הזה, למליצה היונית בעלת האחדות אין חיים, ולמליצה הצעירה הרומנטית בעלת החיים אין אחדות.

1) וזוה נשתלשל לקרא לשמועות הסקאנדינאויות, רומנטיק² כפני שהן מחוסרות סדר כסוה ומרובות ברזי-רזים כסוה אף כי בעקן הן אחדות, שלמות ומסכימות בכל חלקי ציוריהן כקלאסיק גמורה.

בין עמי אירופא אלה אשר בכל יפי חכמתם ואוצרות חמדתם לא מצאו אנשי-הרוח אשר בקרבם נחת-רוח בשלהם, ובכל כבוד עשרם כבדה עליהם יד המחסור לחזור על הפתחים, או לפקוד על הקברות ולהחזיק בנכסים שמתו בעליהם, — בין העמים התקיפים האלה מתגורר עם עני ואביון, אשר דל חלקו מאד בחיי בשרים ומושל ממשל רב במכמני חיי הרוח. העם הזה בהצק אותו רוחו להשיב נפשו במראה עולם שכלו כליל ותמים, יצוק ומוצק, אחד ומיוחד, לא אל ארץ יון ישא עיניו כי אם אל גיא-החזיון אשר עליה חזו לו חזויו חזות הכל, שם העם הזה ישראל, אשר מידו ומיד נביאיו לו מחמדיו מימי קדם, לא מיד עם אחר, ומה נשגבו אלה ומה נמרצו; כמה נחשבו צלמי חזון הומירוס למול צלמי החן והנחת, העז והנדיבות, הגדולה והגבורה המחוקים בספר בראשית, שמואל ורות? או כמה נחשבו מדברות דמוסתן היוני למול דברי נביאי ישראל? הלא רק כמועצות בעלי-בתים צִנְנִים, אשר רק כלכלת צרכיהם הדלים והפחותים דוברת תמיד מתוך גרוגס. או התערכינה שיחות אִיריפיד בכל האניותיו הנכאית אל תלונות איוב, המרגיז שמים בזעם שפתיו ומפורר ארץ ברעם פניו? — בפה מלא יאמר כי העם הזה המרוטט והמנופץ בעולם המעשה, אדיר באדירים הוא בנכול הדעה והדבור.

ואם נוסיף להתבונן כי טבע האחדות הוא כל עצמת הקסם הנעלם המושך בבחו אבירי עמים אל פיוטי בני יון, יעלה הדבר בידנו כי נכחו כתבי-הקודש על מליצת יון, אחדות מליצה היונית אינה אלא הכור, מערכת דברים שונים אשר התלכדו ויהיו לאגודה אחת, כי הרוחות המושלות ברוחה, אשר להן ערכו היונים דמות ואת הדמות חצבו כאבן, וישימו להם לאלהים ויעבדום, שונות היו בפניהן ודרכיהן, ורק ברב כח היו לאחדים: ביד החוזה והמשורר. לא כן נבואת נביאי ישראל, הרוח אשר יְחִיָּה הוא אל אחד ושמו אחד אשר אין בו לא רבוי ולא שנוי, על כן היתה גם מליצת נביאיו, פרי רוח אלהים זה, למקשה אחת אשר אין בקיעים ואין רסיסים בה.

ומלכד האחדות הפנימית אשר נעלו בה מעשי ידי הנביאים על מעשי המליצים היונים נברה עליהם גם האחדות החיצונה בשלום

אשר הם מטילים בין הקורא ובין המקרא. האירופי הקורא בזמן הזה בספרי יון אם בכל לב הוא דבק בהם, לעמו הוא מתנכר ולדתו הוא מתכחש; לא את תמונת אביו ואמו יביט בתרפים אשר הוא רואה שם כי אם צלמי זרים. התורה אשר תקח אוננו מפי ספרים אלה תועבה היא בעיני דתו. סוף דבר לא יוכל לדבקה במשא נפשו דבק טוב, עד הפירו את האחות, ברב או במעט, בינו ובין כל הקדוש והחביב בעיני העם, אשר בשר מבשרו ורוח מרוחו הוא. ובכן נתן את אחדותו בעולם המעשה כפר אחדותו בעולם הדמיון. לא כן העברי, הוא בהגותו גם בזמן הזה בספר תורתו, נביאיו וכתוביו, ממקור חייו הוא שותה ונעוריו מתחדשים בקרב. שם יתודע אל אבותיו ואל אחיו. שם יבקש את תורת אלהיו מפי הנביאים אשר הקים לו מקרב אחיו כמוהו.

אך הבגלל זה יאמר כי מעשי מליצי ישראל אחרי סתום החזון מיותרים הם בעולם? כי די לו להסתפק רק מאוצרות הקדם אשר אצרו אבות אבותיו? חלילה לאיש נכון להוציא משפט כזה! "כשם שהבאר נובע מים חדשים בכל שעה כך ישראל אומרים שירה חדשה בכל שעה" — אמרו חכמי ישראל (מדרש תהלים פ"ז) ומה נאמנו הדברים האלה! אמנם חייבת כל אימה לאמר שירה חדשה בכל דור, שאין לך דור שאין לו חסודות ונעימות, או גדולות ונוראות הראויות להגנו בגנזי השיר והחזון זכרון לדור אחרון, וכל המונע מחסדים כאלה מן הדורות הבאים מונע הוא טוב מבעליו.

באר מים חיים זה הנובע ממקור ישראל שירה חדשה בכל שעה, הוא הנקרא בפי חכמינו "אגדה" הדומה בכמה פנים אל הרומנטיק האירופית. האגדה הזאת החלה בכבל בימי הנביאים יחזקאל דניאל וזכריה, בראשית השמע שיר ציון על אדמת נכר, עד כדתו ישראל וכשדים נוי כגוי, ולא פסקה עד היום הזה. הליכות הנביאים הנעלים האלה במדברותיהם וחזיונותיהם הוציאו מפי חכמי ישראל את המשפט הנכון: שמות מלאכים עלו מכבל. רוח האגדה הנוחה והנעימה מרחפת על כל חיי ישראל ועל כל ילידי רוחו, על מדרשי רבותניו ועל דעות פילון וחבריו, על חקרי בעלי אסופות ועל סודות המקובלים, על התפללות ועל הקרובות, על כלם אצלה האגדה, מעט או הרבה, מרוחה המלאה לה הרגשה עמוקה ותמימה, השנה

חיה ובריאה, הבדלה חדה ודקה, אמונה עזה ואדוקה. "האגדה מושכת את הלב" יאמרו קדמונינו, ודבריהם נכונו מאד. כאם רחמניה היודעת גם לשעשע בתנחומותיה את נפש פרי בטנה, גם ליסרו בשבט פיה, כן תדע האגדה, האומנת הנאמנה, לכלכל דבריה ולפלט דרכיה עם הנער ישראל אשר על ברכיה הגדלהו; בהיות רוחו סרה תשמחהו בחמדת שעשועיה, בהביעה לו שמועות מני קדם. ולמנין מצוא רגע מקלט לרוחו הנדכאה והכבושה בגולה, תשאהו על כנפי רוח, תרכיבהו על גבהי מרומים תחביאהו בעמקי תחתיות, תדיש מפלט לו אל מרחבי ממלכות החלום והדמיון, תמלטהו למרדקי ראשית גוים וקדמי ארץ, ובנשמות חניכה ישראל מני ארח, תעיר אונו למוסר, תזכירהו מעשי אבות, תשוה לנגד עיניו בנהמת לב את הרעות אשר באו עליו מדי סורו מן הדרך הטובה והישרה. יש אשר תספר לו זכרונות תולדות האומה וגדוליה בסגנון נמרץ ומדויק מאד, ויש אשר תטיף לו תורת אָם בלשון למודים, או תביע את דבריה בחידות, כאמרי בינה Gnomen, ובמשלי שועלים Fabula. לשלֵיִת דרכי הפיוט האלה נקרא פִּתְבוֹת (1) Epigramatik, הזכרונות והכתבית למודים המה, על כן סגנונה בהם מיעט מחזיק את המרוכה. לא כן ההגדות (2) אשר קלטה האגדה מרוח העם ותשם בכליה, אותן קבלה במלא ארכן ורחבן, אך לא מראה אחד ופנים אחדים להגדות האלה. הן אמנם כי כלן אוהבות את הפלאות, אך יש רבות בהן אשר יכריע מנהג הטבע את הפלאים, ורבות אשר יגבר הפלא על מנהג הטבע. המדה הראשונה נוהגת במרבית הספורים האחזיים בוסן, במקום וכאחד מאנשי השם, או יקרב הספור אל דברי הימים, והמדה השנית שולטת ברוב הספורים אשר דבר אין להם לזמן ולמקום. למין הראשון יקראו הבמי בקורת השיר בלשון אשכנז "זאנען" (שמועות), ולמין השני "מאָרבען" (שיחות) (3), השמועה היא ראִי־קלל

- (1) עיין ערך מלה זו בס' התשבי לר' אלי' כחור.
 (2) הגדה בה"א, כשפת המקרא תתורגם מלת ערצעהלען, מיטטהיילען שבל"א כפעל הגד הנוהג יותר בכה"ק כפעל, ספר". ובכן הגדה בה"א הוא תרגום ערצעהלונג, מה שאין כן אגדה באלף שהיא כוללת כל מיני המליצה הנהגים אחרי התום החזון.
 (3) ומזה: שיחות מלאכים ושיחות שדים (סכה כ"ח), שיחות הרים גבעות ובקעות, שיחות עצים ועשבים, שיחות חיות ובהמות (סופרים ט"ו, ט"ז).

לדמות אשר ערך העם לכל המוצאות אותו. לא את אמתת המאורע יש לנו לבקש בשמועה, כי אם את הרושם שעשה המאורע בנפש העם אשר הרגשתו רבה מידיעתו, אותו יש לנו לקחת בעינו ובמלאו בלי שום תקן ושנוי אם יש עם לבכנו לדעת את רוח העם במתכנתו אל דברי ימיו ואל דברי ימי חיי גדוליו, והשיחה תשוה לנגדנו את ילדות העם בעצם תמה ובטהרתה, את הלך נפשו ואת משכיות לכבו, את רגשותיו ואת חוונותיו המוטבעים בו מלדה ומבטן.

על פי הדברים האלה שלשה אבות אגדה הם: זכרונות, כתבות והגדה.

אולם לא חלק כחלק נחלו מיני האגדה חבה וכבוד מידי חכמי הדורות. הכתבות המעידה על תקף רוח העם, על דעתו הצלולה ועל עינו החדה וזתה להכבד בטלא ערכה מיום היותה עד היום הזה. וזכרונות תולדות האומה, אף כי בדורות הראשונים לא הרבו לשום עליהם לב, עלו לגדולה בדורנו, דור חקרי קדמוניות; לא כן ההגדות אף כי יש אשר נטו יחירי סגלה און לשמועה האחוזה, אחיזה כל שהוא, בדברי הימים, נטיה שלא לשמה היתה, לא להאזין טהר אמרי נעם המתרוננים על לשונה, כי אם להציל מפיה עדות שיחה לפי תמה, לקיים את חקירותיהם.

גם על הכתבות פקחו חוקרי דורנו את עיניהם ויקבעו עליה מדרש, אולם יותר הרבה דרשו למתכנתה אל כנות-מינה בעמים אחרים ובלשונות אחרות, מאשר חקרו על ערך עצמה ועל מולדתה כראוי לה בהיותה ילידת האומה הישראלית פרי רוחה ומעשי ידיה. ובכן יצרו במעשיהם יצירה פילולוגית לא לאומית. אך אם נחשבו עוד אבני קדש אלה בעיני רבים מחכמי זמננו לשקעם תחת הנדבך בארמון זרים, מאסו הבונים האלה באבני חן, בשיחות הנעימות ויעלימו עין מהן ומן החמודות אשר בתוכן בהיות עיניהם ולבם כל היום להנחיל בחכמתם את עמם כבוד מחכמי הנכר. אולם באה עת לישראל לדעת מה נאון מולדתו שואל ממנו, מה הדר שיבתו מבקש מפיו ומה כח עלומיו דורש מידו; הרק בוז תפל ולעג שאננים אשר יכוזו וילעגו הריקנים שבנו לקדשי עמם חרפה היא לנו? לא, גם החלקות אשר יחליקו הטובים שבתוכנו אל חכמי העמים התקיפים,

או ריבות שפתיהם, להוכיח להם כי רוח אדם, טעם וכשרון גם לישראל; גם החלקות והריבות האלה לבשת הן לנו וגם לכלמה. הסבו סופרי ישראל, הסבו את עיניכם מן החוץ, ושימו פניכם אל בית ישראל פנימה; דברו עברית לעברים, ספרו באוני בניכם ובנותיכם את דברי הרוממות והנעימות הגנוזות באוצר האגדה אשר לא ידי יחידים יסדרוהו כי אם ידי הגוי כלו. גם אתם צעירי חובבי שפת עברית בארץ מגורי, השליכו מידכם ספרות של בעל "חקר דבר וצרור פרחים" וחבריו, אשר לחרפתנו ולבשתנו קראתם לאלה וכאלה ספרות עברית, והכינו לבכם אל ספרות העברית הגמורה, אל הנבואה והאגדה שהם יוצרי העם הזה ויצוריו, וחיתה נפשכם, ואורו עיניכם, וחזקו ידיכם, וידעתם מי אתם ובני מי אתם, לא בני עם נקשה אשר אל חמדת ארץ ומלואה לא ישא עיניו, לא בני עם שפל בעיניו וחלל עפר כי אם בני עם עלז וטוב לב, עם אשר הרעת את ערכו ואת עולמו לא סרה ממנו אף רגע.

כן הדבר, רוח דעת נפש (בעוואוסט זיין) הוא הרוח השפוכה על האגדה לכל מחלקותיה. דעת הטבע, דעת ערך האומה ודעת ערך קורותיה הן הנה מוסדותיה. לא נדבר הפעם על ידיעה המפלפלת החוקרת ומעמקת ברוב חכמתה לברר את משפט הדבר לכל חקתו, כי אם על דעת (1) טובת טעם וטובת שכל הקולעת, כמעט מבלי החמיא, אל הטוב, המכוונת המיד אל הנאה, והמבחנת בכל עת את הנכונה, אבותינו בארצם, אשר מרמת סוחרים לא ידעו, ועיניהם כל היום לא היו בלתי אל חרישם ואל מרעיתם החת שמי ה', המה ראו את מעשי ה' במלא תפארתם. היקום היה בעיניהם לכליל כל חמדה ויופי, לתבנית לכל חק וסדר, למקור כל שמחה ונחת ולמראה דמות כבוד ה'. עברו הבקיאים בספרות עם ועם, חזרו על כל ספריכם והגידו אם במהרה אתם מוצאים שם מלים מלאים דעת

(1) מלת הדעת הנוהגת הרבה בלשוננו שונה בהוראתה במקרא מהוראתה בתלמוד, העקר הסתוף לשתי ההוראות הוא ודאות בשכל בחוש ובהרגשה, אך תחת אשר במקרא משמשת מלה זו על קנין המושכל המוחש והמורגש מן החוץ (אביעקטיוועט וויסען) תשמש בתלמוד על הכשרון המוטבע ברוח האדם להשכיל לחוש ולהרגיש (סוביעקטיווער זינן), ואנחנו משמשים בשם זה בשמושר התלמודי.

ושמחה כדברים אשר קראו בעלי האגדה בסיימם פרשת מעשה בראשית.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְנַאֵה בְּעוֹלָמוֹ וְאוֹמֵר:

„רְאוּ בְרִיאָה שֶׁפָּרְאֵתִי וְצוּרָה שֶׁיִּצְרָתִי!“

בּוֹרְאוֹ מִשְׁבַּחְתּוֹ

וּמִי מְנַנֵּן?

בּוֹרְאוֹ מְקַלְמֵן

וּמִי נוֹתֵן פֶּתֶן דּוֹפֵי?

נְאִין הֵן!

מִשְׁבַּחֵי הֵן (כ"ה, י"ב).

מרוחה המלאה דעת הטבע וחבתה בכללה, אצלה האגדה גם על פרטי יצוריה. כל קורא במדרש יתכונן כי מדי נשאו משל מן העולם הנראה, מבהמת השרה, מעוף השמים או מצמח האדמה תחקה את משכיותיה בכל פתוחיהן; אף כי תעביר אותן על פנינו רק מעבר אחד, מן העבר הדומה במראיתו המוחשת אל הנמשל המושכל, אך העבר הזה כלול הוא בהדרג, תמים בעצם תמו. נקרבה נא ונראה את הדמות אשר ערכה לשלום הטבע השמח בשלו והמבורך בכל:

אֵילָן אֵילָן!

בְּמָה אֶבְרַכְךָ? —

שִׁיהוּ פִּירוֹתֶיךָ מְתוֹקִין?

הֲרִי פִּירוֹתֶיךָ מְתוֹקִין?

שִׁיחַא צִלְךָ נָאָה?

הֲרִי צִלְךָ נָאָה?

שְׁתֵּהא אַמַּת הַפְּנִים עֹבֶרֶת לְפָנֶיךָ?

הֲרֵי אַמַּת הַפְּנִים עֹבֶרֶת לְפָנֶיךָ.

אַלֵּא יְהִי רָצוֹן

שֶׁכָּל נְטִיעוֹת שְׁנוּטֵינִי מִפְּךָ

יְהִיו כְּמוֹךָ: (העניית ה')

מה נכונה המראָה הזאת אל האורח הרענן השתול בנוהו המכיר גאון שלות השקט אשר השכיל בעל האגדה לשוות על שכית חמדתו זאת, לא שכח לכלול את תפארתה בחוט חסד אחד השופך רוח חן ותחנונים על הטבע, בחוט גענועי הבריאה למוכת צאצאיה, צורה נאה ליוצרה היא, לעם ישראל אשר גם בעיניו ברכת ה' בנים.

ככל אשר תשביע האגדה רצון ונחת את כל שומעי דברה מדי דברה על הטבע מעשה ה', בן המלא את בניה עו וגאון כפתחה את פיה על רום ערך האומה הישראלית; וחמת גבר עת תראה נור קדשי בני ישראל על ראש פרעות אויב, ורשעים נושאים ברית אלהיו על פיהם, אז תנקם אף הנחם האגדה במשלה משל קמן לילדי שעשועיה.

תִּרְנְנֹול וְעִמְלָךְ הָיוּ מְצַפִּין לְאוֹר (בקר)

אָמַר לוֹ תִרְנְנֹול לְעִמְלָךְ:

אֲנִי מְצַפֶּה לְאוֹרָה שְׂאוֹרָה שְׁלִי

אַתָּה לְמָה לָּךְ אוֹרָה?

עם אשר שח כל רום אנשים בקרבנו, לא יהנה הגות דעת נפש כזאת הנשקפה מבין שורות משל זה. ומה ירום לבנו לראות כי גם בשעת הנורה, בשעת השמר, עת הערה ישראל למות נפשו, לא נתן כבודו לכלמה, גם אז ידע מי הוא ומי אויביו, מי משניהם הנדיב ומי הנבל, למי רק השעה המשחקת ולמי תפארת הנצח, גם אז היו

לו לעינים דברי מוריו: אפילו בשעת הסכנה לא ישנה אדם עצמו מן הרבנות (סנהדרין צ"ב) לאמר: מן הכבוד. מה חזקו ומה נמרצו אמרי לולינוס ופפוס לטריאנוס (העניית י"ח:). מה רטו ומה עמקו דברי אבי הדבקים במולדתם ר' עקיבא בן יוסף, אל אחד המשכילים! מכני רוטי בעלי דת משה, פפוס בן יהודה; ומה נעלו הליכותיו ומה נשנבו מדברותיו, בכרעו לטבח על תורת אלהיו ועל כבוד עמו (ברכות ס"א:). כל אלה דברים אשר כמעט די לספרות לאומית בהם לבדם, ומי אצר לנו את היקרות האלה? הלא רק בעלי האגדה, בסגנון צח וצלול, מועט מחויק את המרובה מסרו אותן לעמם. למיני האגדה האלה לא שלחנו עוד יד לתרגמם לשפת המקרא, יען כי קרובה לשונם ללשון תורה, ויען כי סדורים (רעדאקציאן) שלם היה אף בקצורו, בהיותו מסור מני אז בידי חכמי העם, ואם אנחנו או סופרים אחרים נתן לבנו לתרגמם ברבות הימים למען היותם למקרא לכל העדה, נקוה כי ירצה פעלנו לפני הקהל, כי טוב רק לחכם לקרא דברים במקורם, (ועל כן היה לרצון לקהל עם אשכנזי פעל זימראק שתרגם את שירי גבוריהם „גיבעלונגען" לאשכנזית הנוהגת אף כי כל חכמי אשכנז ומשכיליה יבחרו לקרא שירי קדמוניהם בגוף לשון האשכנזית העתיקה). לא כן ההגדות בהיותן מסורות בימי קדם ביד העם ביד הכובסים, על כן בכל ארך לשונן אין סדורן שלם, ומרביתן נשמרו בשפת ארמית ולא יד הכל שוה בהן, עד כי גם עין משכיל לא תשורן, בַּלְיָן הראשון, בעצם סהרן ובמלא גדלן, לכן הקדמנו לתרגמן בשפת המקרא הנוחה ושגורה כמעט בפי כל העם מקצה. ונקוה כי האגדה הנות והמעננה, השא חן וחסד בהגלותה לעיני מאהביה בשמלתה הזכה אשר לבשה כמה פעמים גם בימי חמדת עלומיה. כי גם בעלי האגדה הראשונים, יש אשר הביעו את רוחם בשפת המקרא, מלבד אשר קרוב הדבר מאד כי רב חבר ויסדר את תפלת ראש השנה הדומה במתק שפתה, במעוף רוחה וברום הניונה לדברי הנביאים (ירוש' ר"ה א', ג'), חרוז רבים מבעלי האגדה שירים נעימים מאד בשפת המקרא: בר קפרא בקצפו על בן אלעשה אשר מפני גסות רוחו הוקירו התלמידים הצעירים את רגליהם מכית ר' יהודה. הנשיא חותנו, וגם הזקנים

אשר מפני כבודם לא יכלו לעזוב את הבית הגדול והנכבד היו
כשבויים בעיניהם, חבר את השיר הנחמד הזה:

שְׂאוּל מִשָּׁמַיִם נִשְׁקָפָה
הוֹמְיָה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתָהּ.
מִפְּהַרְתָּ כָּל פְּעָלֵי כְּנָפָיִם
רְאוּהָ נְעָרִים נֶחְפָּאוּ
וַיִּשְׁיִשִׁים קָמוּ עִמָּדוֹ
הֵנָּם יֹאמְרוּ הִזּוּ הִזּוּ

וְהַנְּלָכָד נִלְכָּד בְּעֹנֹו: (ירוש' מ"ק ג' א')

בעל האגדה העביר בחזון את חרדת עובדי האלילים ביום מתן
תורה, ואת דברי בלעם אשר אליו באו לשאול פשר דבר קבע בשיר
לאמר:

בְּלַעַם הַרְשָׁע
פָּתַח (פָּה) לִבִּי בְּלִיעַל
וְדָבַר הַשִּׁיב:
אֵל תִּירָאוּ מִלְכֵי אֲדָמָה
וְאֵל תִּבְהַלּוּ רוֹזְנֵי אֶרֶץ.
שׁוֹכְנֵי שְׁחָקִים בְּכַבּוּדוֹ
נִגְלָה עַל בָּנָיו בְּרַחֲמִים
הוֹפִיעַ לָתֵת לְעַמּוֹ תוֹרָה.

חֲקֻמָּה וּמִוֶּסֶר לִיִּדְרִיּוֹ: (פסיקתא ב')

אך אם בשירים האלה ובשירי המקוננים (מגלה ו', מ"ק כ"ה:)
אשר רבים מהם נחמדים ונעימים, תראינה עיניו מדה וקצב ומלאכת

מחשבת; בציורי הטבע מתכנת מלאה נחת ושקם בשמועות המדברות על האומה וקורותיה, תפארת רום אנשים תגלה לעינינו בהגדות המתורגמות, בזה הערובות, אך הערובת רוממה ונשגבה. דמות מלחמת איתנים בכח והדר, תורת אמת נלחמת בדעות נכר ומשלמת עמן למראית עין למען הכרע אותן לה לעבדים עושי דברה, אם תורת מציאות השדים (Dämonologie) היא דעה אשר לא יוכל כל עם להמיש צוארו ממנה, נברה עליה רוח ישראל ותתעמר בה ותשם גם את צרתה זאת לכלי-הפזן בידה להורות בה צדק משפט ומישרים. פרי הרוח הזאת, הכובשת הדעות הצוררות לה ומשלמת עמן למען השתעבד בהן, הן השיחות והשמועות המפוררות בתלמוד ובמדרש, אשר אין ערוך לשיחות האשכנזיות, שאספו האחים גרים אליהן, אך חכמי עם אשכנז הם בני עם חי יודע ומרגיש, מכיר טובה לנותני כבוד ועושי חסד לעמם, על כן אין די תורה בפיהם להאחים גרים על עבודתם, עד כי הנחילום כסא כבוד בין ראשי סופריהם וחכמיהם. לא כן מתחכמי בני עמנו בדורותינו אלה, הם בעינם הצרה וברעתם הקצרה לא יעמיקו להתבונן באגדותינו, כי עמוקות ונשגבות הן, ובפחותם לא ידעו רק חשר ולעג כל היום, על כן ילעגו על רבותינו שנהגו מנהג חכמים, לאצור ולנצור בתלמודם את שמועות בני עמם, ככל אשר אצרו ונצרו חכמי עם ועם את שמועותיהם ושיחותיהם למשפחותם לגויהם. לו היה להם לב לרעת כי הגדות כאלה יצירי רוח העם הנה, כי הן ראשית אוגו, כי עתה הכירו ויזקירו את הקף רוח עמנו, ואת חכמינו הודו ויברכו על מעמם ועל עמלם לקיים בידי הדורות הבאים את היקרות האלה, ומכבוד העם לא יפול מאומה אם יש אשר יאמין גם בדבר נפלא.

בהתבונני אל קדשי מולדתנו אלה אשר רק מעטים יעריכום במלא ערכם, פניתי את לבי לצרוף ולסדר את שמועותינו ושיחותינו בשפת עברית צחה, בשפת המקרא, למען פתוח לבנים האוצרות שגנוו בהם אבותיהם אהבה וחסד, תם ונקיון, טהר ומעם; ולמען דעת גם החכם המתבונן, מה רך ומה מלא רגש העם הזה, מה עז ומה רם הרוח אשר יחיהו, מה גדלו שעשועיו במעט הטוב אשר ה' נתן לו, ומה עצמו געגעויו אל ה' ואל טיבו באחרית הימים.

ואב יעבין.

שיחות מני קדם.

..

נפלאות במצולה.

..

א איש גבור חיל הנה אילון הובולני פלימיו מלח
תפש משוט עשה מלאכה במים רבים : ג הים הנה משוש
לבו ושמת גילו והיבשה נחשבה בעיניו כגלם עבור
אשר אין-אור ואין-חיים לו : ד ויהי פאשר זקן אילון ולא-
יכול עוד לשוט ולשומט וילך וימלו אהל על-שפת הים
וישב-שם : ה ויאמר מוכה מלונה על-שפת הים מהיכל
מלך ביבשה : ו ויהי משוש הרבו להתבונן בשאון גלים
וכנאון האניות ההלכות ובאות יומם ולספר באוני בני
בניו הקטנים הנערים והנערות הנאספים סביבות האח
המבערת את-מעשה יי ואת-נפלאותיו במצולה לילה :
ז וידבר נפלאות על-הפער בעוזו גוראותיו על-יושבי אים

רחקים אכלי בשר-אדם ועל-הדלפנים אשר ממראה מתניהם
 ולמעלה דמות אדם להמה בעלי זרעות ידים ושדים
 ומחצי מתניהם ולמטה תבנית דג להם: וכל-ידי הים
 ידעים הוסיף הזקן לספר כי היצורים האלה לא ירעו ולא
 ישחיתו: " לא-כן בת-גלים אשר נזר שלהבת לבנה
 אדמדמת בראשה: " משאתה יגורו יחתו משבריים ומדי
 הראותה על-במתיים תשית תהום רבה להרבת אלהים:
 " ולא תנוח מועפה עד השבר האניה לרסיסים ועדרדתה
 במצולות גמור-אבן: " נראה היא היפה-פיה הזאת מצוקי
 ארץ לא יעמדו לפניה: " ויהי היום ותרא על-במתיים
 ותשימהו למרקחה: " שלש מאות מיל היה ארץ כל-גל
 ושלש מאות מיל קומתו: " והאניה הצלעה והנדחה עלתה
 שמים ירדה תהמות ותרים עד-בין פוכבים עד כיו-עוד
 מעט היתה פל-הנפש אשר בתוכה למאכלת-אש מלהט
 הפוכב הקרוב: " ומתוך הפער הפתריש כל-און נשמע
 תהום אל-תהום קורא מי יתן-לי יתר הפלטה הנשארת
 מפה ואפדתיה: " והנה-קול עונה לעמתי אל-תתהלל
 בגבורתך חק-עולם לך לא-תעברהו חול גבול לים:
 " וישמע איש מיושבי האניה ותחוקנה ידיו ויפק ענף-עין
 אלה אשר שם-יו צבאות חרות עליה וך פה את-בת-
 גלים ויעמד הים מועפו:

ב.

* ביום ההוא הָיָה סַעַר גָּדוֹל גַּם עַל־הַיַּבֶּשֶׁת וַיָּבֹא
 כָּל־הָעָם חָדָר בְּחָדָר לְהִתְבָּא : ב אִף הָרֶכֶב הָאֲדִיר אֲשֶׁר
 עַל־כַּחוֹ וַיִּגְבוֹרְתוּ קָרָא לוֹ הָרִמּוֹן בְּיַלְלִית לֹא־נִחַת מִפְּנֵי
 הָרָעֶשׁ : ג וַיִּרְפַּב עַל־סוּסוֹ וַיִּרְץ וַיַּעַל בְּמַלְא שְׂמֵפוֹ עַל־
 חוֹמַת הָעִיר וַיִּרְעִישֶׁנוּ בְּאַרְבָּה : ד וַיִּנְסוּ הַפָּרָשִׁים לְרִדּוֹף
 אַחֲרָיו וְלִהְשִׁיגוֹ וְלֹא יָכְלוּ וַיִּהְיֶה בָּהֶם הָרוּכֵב : ה וְלִמְעַן
 הָרַעִימָם וְלְהוֹכִיחֵם בִּי־נִפְלִים הֵם מִמֶּנּוּ בְּגִבּוֹרָתָם לְקַח
 בְּיָמֵינוּ פּוֹם יוֹן וְכּוֹס רִיקָה בְּשִׂמְאָלוֹ : ו וַיַּעַל עַל־פְּרָדָה
 קָלָה אֲשֶׁר עָמְדָה עַל־הַנֶּשֶׁר הַשָּׁנִי וּבְעוֹדוֹ כּוֹדֵלֵג הָרִיק
 מִבּוֹם אֵל פּוֹם וְלֹא נִפְלָה אִף מִפָּה אַחַת מִן־תַּיִן אֶרְצָה :
 ז וַיִּקְנְאוּ בּוֹ הַפָּרָשִׁים וַיִּבְיֹאוּ אֶת־דַּבְּתוֹ רָעָה אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיְצַו
 הַמֶּלֶךְ וַיִּמְיָתְהוּ :

ג.

* וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּסְכַּר מוֹצָא תוֹרְהֵן וַיַּעַל הַנֶּהָר עַל־כָּל־
 גְּדוֹתָיו וַיִּשְׁטַף אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ : ב וַיִּבְקַשׁ הַדַּבָּר וַיִּמְצָא בִּי־
 רֵאם בְּיָוִמוֹ הַמִּיל שָׁם גְּלָלִים עַל־בֶּן נַעֲצָרוֹ הַפּוֹם בְּזַרְמָתָם :
 ג וְקוֹמַת בְּזַרְמָתִים זֶה אַרְבַּעַת מִיל אַרְבָּה צָוָרוֹ שְׁלֹשֶׁת
 מִיל וְדַלַת רֵאשׁוֹ מִיל וַחֲצִי : ד וַצַּפְרָדַע הִיָּתָה בָּיָם אֲשֶׁר
 אִם־תַּעֲלֶה הַיַּבֶּשֶׁת וְסִמְכָה בְּעֵבֵי גִבָּה שְׁשִׁים בָּתִּים : ה וַיָּבֹא
 תַּנְיִן וַיִּבְלַע אֶת־הַצַּפְרָדַע וַיִּטֵּשׂ בְּזַרְעוֹרֵב וַיֹּאכַל אֶת־הַתַּנְיִן

ויעף וישב על אחד העצים : י ועתה מהחזק ענף העץ
 כפינשא את הערב הפכד הזה לשבת עליו : י ותולעת
 קמנה וכלבית שמה עלתה בנחירי לונתן שגיא כח מאד :
 י ותציקהו ותאלצהו עד כימת האדיר הזה בתגרת יד
 הרמש הנבזה ויקיאהו הפים וישליכהו היבשה : י ויהי
 בנפלו ונדש ונדק ששים עיר לאבק דק פורח : י וישבי
 ששים ערים אחרות חשו ויקחו מבשרו ויאכלו וישלעו :
 יא ואת אשר הותירו ישבי הערים האלה משבעם באו
 ישבי עוד ששים ערים ויקחו וימלחו ויתנום למשמרת
 בביתם : יב מחר העין האחת מלאו שלש מאות נאדות
 שמן : יג ומקץ שנה נקהלו פליטי הערים הנחרבות ויבאו
 במשור ובמגרה ויכרתו את עצמות הדג ויבנו בהן את
 הערים אשר החריב : יד ותהיון להם עצמות הלונתן
 תחת עצי היער ואבני השדה :

ד.

א עדת אנשים ירדו באניה ותלך הספינה הלוך נשומ
 הלוך וצוף עלפני הפים ואין-אי ואין-חוף : ב ותקצר
 נפש האנשים בהרה וילנו עלינו : ג ויהי מקץ ימים והנה
 אי-קמן בלב הים ויראו האנשים וישמחו : ד ויחתרו האנשים
 להביא את הספינה אל-האי ויקרבו ויבאו וירדו-שם :

ה ויתהלכו באי לארכו ולרחבו וישבו על הארץ ויערכו
 עצים וישמו אש ויזידו להם נזיד: י המה עשים פה וכה
 והנה האדמה רגנת תחתיהם זה פושל וזה נופל: י וישאו
 עיניהם והנה מקצה האי מתרומם ראש תנין גדול ונזרא
 מאד פער פיו ושאף באפו לכלוע אותם חיים: ה ככל
 אשר תרום גלגלתו כן תשקע האדמה אשר מתחתם
 ויחשו וינסו אל נפשם אל האניה ויפוטו: י ויביטו ויראו
 והנה הארץ הרקועה על המים מתהפכת על צדה ואל-
 אשר יפנה ראש התנין שם תפנה גם היא: י וידעו כי
 לא על אדמת עפר תהלכו כי אם על עבירי גבי התנין
 הגדול אשר אמר לעשות בהם פלה באשר קדחה אש
 בכשרו: י ויביטו מרחוק ויתבוננו כישתי עיניו בשני
 עפעפי שחר ושני נחיריו בשני אפייהו: י ויראו
 האנשים יראה גדולה אתני ויברכו אתני כי הציל נפשם
 ממות:

ה.

א ויו שדי הוא עוף גדול מאד ובפרשו את כנפיו
 יכסה את עין הארץ: ב על קרקע המים תעמדה רגליו
 השקעות פנים עד בקרסליהן וראשו מגיע השמימה: ג והיו
 היום ויעברו אנשים על פניו באניה ויראו בירק עד-
 קרסלי הצפור יגיעו המים: ד ויאמרו בלבבם ירד גרד

פה לרחץ את-בשרנו כי לא-עמקו המים: ה' והנה-קול
 קורא אל תרדו כי בנפשכם הוא: ו' כי במקום הזה חלפה
 אנגיה ואיש הרש עצים ישב-בה וגרזן בידו וישל הפרזל
 מן-העץ ויפל המימה: ו' ועתה הנה עברו שבע שנים למן-
 היום אשר נפל ואל-קרקע הים עוד לא הגיע: ה' כי המעט
 מן המים כי עמקו עזים ומערים הבה מאד ורגע לא
 ישקמו על-כן לא-היתה עוד מנוחה לפרזל הצולל עד-
 היום: ט' וישמעו האנשים בקול הקורא וישבו תחתם ולא
 ירדו: י' ויעברו משם האנשים ויראו והנה ארצו אבן יקרה
 צף ומתנוסס בראשי הגלים החומים והמון דגים עמרים
 אתו לשמר: י"א ויתחזק איש מאנשי האניה ויקפץ אל-
 המים ויפרש ידיו לשחות להציל את-הארצו מן-הדגים:
 י"ב ויש אליו דג לשבור אחת מצלעתיו וירא האיש כי-
 נגע הדג בכף-ירכו וני עליו מן-החמין אשר עמו בנאד
 ויברח מפניו הדג ויגם: י"ג וישלח האיש את-ידו לקחת
 את-הארצו ויקרא אליו מלאך יי מן-השמים לאמר השמר-
 לך בן-אדם מנגוע בארצו הנה: י"ד כי-משמרת-הוא ביד
 הדגים לאשת חנינא בן-דוסא עבדי על עשותה גדלים
 בכנפי בחירי המתהלכים לפני בעדן גני: ט"ו וישמע האיש
 את-הדבר הנה וישב אל-רעיו תהלכים אתו ויספר להם את
 אשר-ראו עיניו ואשר שמעו אזניו וישתובמו האנשים מאד:

ו.

* ויסרו משם האנשים והנה לנגד עיניהם מלאכי
 אלהים יושבים בראש משפריים וחצבים באבני אקדח
 גדלות מאד תבנית שערים: ב עשר אמות רחב השער
 ועשרים אמות קמתו: ג וישאלו אותם למי אלה ויענו
 המלאכים לחומת-אש אשר בירושלם יהיו השערים האלה:
 י וירחיקו עוד ללכת והנה אבן נוצצת מאד נשקפת להם
 מתוך המים: ה וירד האיש לשוט בפנים ולקחתה וירץ
 תנין בתחת כחו אל-האניה לבלע אתה ואת-כל-הנפש
 אשר בתוכה: ו ויבא ערב ויסר את-ראש התנין מעליו
 ויצק דם התנין ויאדימו המים והיו לדם: ז ויבחר תנין
 אחר ויקח את-האבן ויתנה על-התנין ההרוג ויחיי: ח ויפער
 עוד הפעם את-כפל רסנו לבלע את-האניה ואת-כל-אשר-
 בה ויבא צפור-שמים ויהרגהו: ט ויתחזקו האנשים ויאספו
 את-האבן אל-האניה: י והי כבואה שם ותחיינה הצפרים
 הטבוחות והמלוחות ומעמדנה על-רגליהן ותפרשנה כנפיהן
 ותעופינה וידעו האנשים כי אבן התחיה הוא: יא והי
 כידת-עופפו היונים והתרנגלות וירעבו האנשים ויתאוו
 לאכל בשר: יב ויבאו אל-אחד האיים ויקנו להם פר
 וישחטוהו וינתהו: יג ויקחו את-הצלע ואת כף הירך
 וינקרו את-גדיהם מעליהם וישימו על-העשב: יד והי אף

נָנַע נָנַע הַבָּשָׂר בְּעֵשֶׂב וְהִנֵּה קָרְבוּ הַגִּידִים אֶל־פֶּה הַיָּרֵךְ
 וַיְהִי לְבָשָׂר אֶחָד כִּבְתֻחָלָה: טו וַיִּתְּנוּ אֶת־הַבָּשָׂר עַל־הַנְּחָלִים
 וַיִּצְלוּהוּ וַיֹּאכְלֵהוּ וַיִּמְטִיבוּ לָפֶם וַיִּלְכוּ לְדָרְכָם: טז וַיָּשֻׁבוּ
 הָאֲנָשִׁים מִמָּקַץ שָׁנִים עֶשֶׂר חֹדֶשׁ וְהִנֵּה הַנְּחָלִים בַּעֲרוֹת עוֹד
 כִּפְּרָאשׁוּנָה וַיִּתְּמָהוּ הָאֲנָשִׁים אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ: יז וַיִּשְׁאַלוּ פִּי־
 חָכָם וַיֹּאמֶר לָהֶם הָעֵשֶׂב הוּא סִמְתָר הַנְּחָלִים כֹּל־בָּשָׂר
 וְהַנְּחָלֵת רֹתֵם הוּא הַמְּחֻזֵק חֲמוֹ שְׂבָעִים שָׁנָה:

ב.

שיחות עברי דרכים.

" אִישׁ תִּיר הַלֵּךְ לְמַסְעָיו וַיָּבֹא הַמִּדְבָּרָה אֶל־הַמָּקוֹם
 אֲשֶׁר־מָתוּ לִפְנֵי יי הָאֲנָשִׁים הַשְּׂמָעִים בְּקוֹל מוֹצִיאֵי דַבַּת
 הָאָרֶץ: יז וַיֵּרָא וְהִנֵּה כָּלֶם שׁוֹכְכִים עַל־גִּבּוֹתָם וּפְנֵיהֶם
 לְמַעַלָּה וַיִּדְיָהֶם וַרְגְּלֵיהֶם נִמְוִיּוֹת לְאֶרֶץ קוֹמָתָם: יח לְבַד מִן
 הָאֶחָד אֲשֶׁר הִשִּׁיב אֶת־רַגְלוֹ אֵלָיו וַיְהִי רוּחַ תַּחַת בְּרַפּוֹ
 עַד כִּי־עָבַר תַּחֲתָיו חַתְּוֹר עַל־גִּמְלוֹ וּבְגִדוֹ הָרַמַּח וְלֹא נָנַע
 בָּהּ: יט וַיִּרְדַּ מֵעַל הַגִּמְלָה וַיִּקְרַב אֶל־אֶחָד מֵהֶם וַיִּכְרַת אֶת־
 כַּנְּף הַמַּעֲוִל אֲשֶׁר־לוֹ: כ כִּי־אָמַר בְּלִבּוֹ אֶקְחֶה־נָּא אֶת־יוֹאֵת
 וְאֶבִּיאָה אֶל־הַחֲכָמִים אֲשֶׁר בְּעִירִי לְמַעַן הָאֵר עֵינֵיהֶם

בְּמַעֲשֵׂה הַצִּיצִית : י וַיַּעַל עַל-גִּמְלוֹ לְרַבֵּב אֶל-דָּרְכּוֹ וַיִּמְאֵן
 הַגִּמְלָה לְלָכֶת וַיַּעֲרֹר עָלָיו שׁוֹט וְהוּא לֹא-זָע וְלֹא-נָע :
 י וַיַּעֲבֹר אִישׁ-זָקֵן וַיֹּאמֶר אֵין-זֹאת כִּי אִם-לְקַחַת מִיַּד הַמַּתִּים
 מְאוּמָה עַל-כֵּן לֹא תוּכַל לְמוֹשׁ מִמְּקוֹמָהּ : ה וַיִּשְׁמַע הָאִישׁ
 וַיִּמְהַר וַיֵּשֶׁב אֶת-פְּנֵי הַמַּעֲוִיל וַיֵּשֶׁב וַיַּעַל עַל-גִּמְלוֹ וַיִּמְהַר
 הַגִּמְלָה לְרוֹץ אֶרֶץ פְּתוּמֹל שְׁלִשׁוֹם : ט וַיְהִי בְלָכְתּוֹ וַיֵּרָא
 וַהֲגַה עֲדַת עוֹף בְּנֵי מִתְנַהֲלֵת לְאַמָּה וּכְנַפְיָהֶן רַפּוֹ מִכַּפֵּד
 חֵלֶב וְדִשָּׁן וּמִתַּחְתָּם יְצוּף הַלֶּךְ-שָׁמֶן בְּנַחַל : י וַיִּשְׁאַל אֶת-
 אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם לְמִי-אַלֶּה וַיַּעֲנוּהוּ אֵלֶּה הֵם הַמַּתִּים אֲשֶׁר
 נִכּוֹנוּ לְמִשְׁתֵּה הַשְּׂמָנִים אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יי לִירְאִיו בַּעֲדוֹ בְּן-
 אֱלֹהִים : יא וַיִּסָּף הָאִישׁ לְלָכֶת הַלּוֹךְ וְנִסְוַע עַד-בָּאוֹ אֶל-
 הַמָּקוֹם אֲשֶׁר שָׁמַיִם וָאָרֶץ נִשְׁקוּ : יב וַיַּעַל שָׁמָּה וַיִּשְׁלַח
 אֶת-יָדוֹ וַיִּשֶׁם אֶת-הַצִּדָּה אֲשֶׁר לָקַח בְּיָדוֹ לְדָרְכּוֹ בְּאַרְבַּת
 הַשְּׂמָנִים : יג וַיִּפֶן כַּה וְכֵה וַיֵּשֶׁב לְקַחַת אֶת-לַחְמוֹ וַהֲגַה אֵין-
 אֶרְבָּה וְאֵין-לָחֶם : יד וַיִּשְׁתּוּמֶם וַיִּקְרָא הָיִשׁ גְּנָבִים גַּם-פַּה
 בְּקִצָּה הַשְּׂמָנִים וּבְקִצָּה הָאָרֶץ : טו וַיִּשְׁמַע קוֹל מְדַבֵּר לֹאמֹר
 לְמַחֵר לָעֵת פּוֹאֵת לָעֵת שׁוֹב הַגִּלְגָּל הִנֵּה תִמְצָא אֶת-לַחְמָהּ
 בְּמָקוֹם אֲשֶׁר שָׁמְתָה : טז כִּי בַגִּלְגָּל נִתְּמוֹ הוּא נִשְׁאַהוּ וְהוּא
 יִשְׁכַּהוּ : יז וַיַּעַשׂ הָאִישׁ כֵּן וַיּוֹחַל יוֹם תְּמִים וַיֵּשֶׁב הַגִּלְגָּל
 לְמָקוֹמוֹ וַיִּקַּח הַתִּיר אֶת-צִדּוֹ וַיִּלְקֶה : יח וַיִּשֶׁם אֶת-פְּנָיו לְשׁוֹב
 הַבְּיָתָה וַיְהִי בְלָכְתּוֹ בְּדֶרֶךְ וַהֲגַה-קוֹל זֹעָה מִתַּחַת לְאָרֶץ

וְהַיִּם אֲשֶׁר רָאָה אֶת־שִׁפְתוֹ מִרְחוֹק הַיּוֹמָה וְסוּעַר: יט וַיַּחֲרֹד
 לִבּוֹ וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה בַּיַּת־קַמָּן נֹמְהָ לְנֶפֶל חִלּוּנוֹתָיו
 נִפְצוּ וְהַפְּתִיחַ אֲשֶׁר־עָלָיו נֶפֶל: כ וַיִּסַּר אֵלָיו וַיִּמְצָא אִישׁ זָקֵן
 מְאֹד יוֹשֵׁב שָׁם: כא וַיִּשְׂאֵל אֶת־פִּי בַעַל־הַבַּיִת וַיֹּאמֶר הֲלֹא
 תִּגְדְּלִי מָה קוֹל הַזֶּה: כב וַיַּעַן הַזָּקֵן מִדֵּי עֲלוֹת אֶל־אֱלֹהֵי
 הַשָּׁמַיִם צִעַקְתָּ בְּנֵינוּ מִפְּנֵי נִגְשֵׁיהֶם יִסְפּוּק כַּפָּיו וְעֵינָיו
 הִמְשׁוּמָמוֹת בְּכָל־הָאָרֶץ תִּרְדְּנָה דְמַעוֹת שְׁתָּיִם: כג מִקּוֹל
 נֶפֶלָן תִּרְעַשׂ הָאָרֶץ וַיִּרְעַם הַיָּם הוּא הַקּוֹל אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ:

ג.

רוחות מספרות.

א אִישׁ הָיָה בְּכַפָּר קָמָן תָּם וַיִּשָּׂר וְסַר מִרְעֵ: ב כָּל
 הַיּוֹם עָבַד עֲבוֹדָתוֹ בְּזַעַת־אָפוֹ חָרַשׁ חָרִישׁוֹ וְקָצַר קָצִירוֹ
 וּבִרְכָה לֹא הָיְתָה לוֹ בְּכָל־עֲמָלוֹ: ג וַיְהִי בְּעָרֵב רֹאשׁ הַשָּׁנָה
 כָּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּתֵּן לְאִישׁ מִסְבֵּן שֶׁקַּל־כֶּסֶף אֶחָד וַיִּלְךָ בַּיַּת
 זֶה לְשִׁפּוֹף שִׁיחוֹ: ד אַחֲרֵי כֵּלֹת תְּפִלַּת הָעָרֵב שָׁבוּ כָּל־
 תְּקָהֶל לְכַתִּיבָם וְהַנְּשִׂיִם וְהַנְּחָשִׁים וְהַנְּחָשִׁים יוֹצְאִים לְקִרְאָתָם לְכַרְכָּם
 בַּשָּׁנָה טוֹבָה וְהִנֵּה אִשְׁתּוֹ יוֹצֵאת לְקִרְאָתוֹ לְחַרְפוֹ וּלְקַלְלוֹ
 עַל־הַשֶּׁקֶל אֲשֶׁר נָתַן: ה הָאִישׁ הֵיטִיב אֶת־כַּפָּיו חֲנָן קָלוֹ

וַיְדַבֵּר עַל-לִבָּהּ לָנוּחַ מוֹעֲפָה וְהִיא כִּיּוֹם נִגְרַשׁ הַשָּׁמַיִם לֹא-
 תוֹכֵל: י וַתִּקְצַר נַפְשׁ הָאִישׁ הַתְּמִימִים וַתִּצְרְלוּ מְאֹד לְחַלֵּל
 אֶת-הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה מוֹעֵד רֵאשִׁית הַשָּׁנָה בְּשִׁמְעֵ אָזְנוֹ
 וַתִּלְאַחַ: י וַיֵּצֵא מִן הַבַּיִת וַיִּלְךָ אֶל-נִפְשׁוֹ וַיִּשְׁכַּב בַּשָּׂדֶה
 וְהוּא לֹא-יָדַע כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר-הוּא שֹׁכֵב עָלָיו שְׂדֵה-קִבְרִים
 הוּא: י וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה וְהִגָּה קוֹל רֵעִשׁ קוֹל תְּמוֹן דְּבָרִים
 וַיֵּט אָזְנוֹ וַיִּשְׁמַע וְהִגָּה-רוּחַ הַיּוֹמִיָה לֵאמֹר:

ט שׁוּמִי רְעוּתִי חוּשִׁי וְנַחוּשָׁה-נָא

וַנִּשְׁמָעָה מִהֲדַרְעָה תִּהְיֶה הַשָּׁנָה:

י וְהִגָּה-קוֹל כְּקוֹל נִעְרָה עוֹנָה לְעַמְתָּהּ:

יא כְּמַחְצֵלֶת נִקְבְּרַתִּי לֹא-אוּכַל קוֹם מִבוֹרִי

שׁוּמִי אֵת הַקְּשִׁיבִי בְּאִי וְאָמְרִי:

יב וַיִּדְמוּ הַרוּחֹת וְדוּמָה שָׁבָה לְשִׁכּוֹן מַסְבִּיב וַתִּפְעַם

רוּחַ הָאִישׁ וַיַּעֲלֵם עֵינָיו מֵרֵב פֶּחַד וַיִּישָׁן וַיִּרְדָּם: יג וַיְהִי

כְּמָטָר עֲלוֹת הַשֶּׁמֶר וְהִגָּה הַרוּחַ הַיּוֹמִיָה לֵאמֹר:

יד תִּבּוֹאֵת רְבִיעָה רֵאשִׁוֹנָה עוֹדָה בְּאֶבְיָה

יֵרֵד עָלֶיהָ תִּפְרֵד וַיִּבָּהּ:

טו הַשָּׁמַיִם יֵצֵא עַל-הָאָרֶץ וְהָאִישׁ קָם וַיִּרְחֹץ פָּנָיו

בְּמִי-הַנַּחַל אֲשֶׁר מִנְּנֵד וַיִּבֵּא בֵּית יי: טז וַיְהִי כַּאֲשֶׁר-בָּאוּ

יְמֵי הַזֶּרַע וַיִּזְרַע כָּל-הָעָם וַיִּמְטַר יי פֶּרֶד כְּבֵד מְאֹד וַיִּזַּךְ

אֶת-כָּל-זֶרַע הָאָרֶץ וְאֶת-כָּל-עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה וְצִמְחַ הָאֲדָמָה:

י' והאיש אשר זרע את־ריבון ויהי זרעו לברכה בקרב הארץ:
 י" ויהי לתקפות הימים וילך בליל ראש השנה וישכב
 במקום אשר שכב־שם בראשונה: י" ויהי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה
 והנה קול רעש קול המון דברים ויט אָזְנוֹ וישמע והנה
 רוח הוֹמִיָּה לְאָמֹר:

כ' שומי רעותי חושי ונחושָה נָא

וּנְשַׁמְעָה מְהֵרָעָה תְהִיָּה הַשָּׁנָה:

כ"א והנה־קול בקול נְעִרָה עוֹנָה לְעַמְתָּהּ:

כ"ב בַּמַּחְצֵלֶת נִקְבְּרָתִי לֹא־אוֹכֵל קוֹם מְבוֹרֵי

שומי אֶת־הַקְּשִׁיבִי בְּאֵי וְאָמְרִי:

כ"ג ויִדְמּוּ הַרוּחוֹת וְדוֹמָה שָׁכְבָה לְשִׁכּוֹן מִסְכִּיב וְהָאִישׁ

עָצֵם עֵינָיו וַיִּשָּׁן וַיִּרְדָּם: כ"ד ויהי בַטָּרֶם עֲלוֹת הַשָּׁחַר וְהַנְּהַר

רוח הוֹמִיָּה לְאָמֹר:

כ"ה כֹּל אֲשֶׁר יִזְרַע בְּרִבְעֵהָ הַשָּׁנָה

יָבֹא רוּחַ הַקָּדִים וַיַּבְהוּ שְׂאִיָּה:

כ"ו הַשָּׁמֶשׁ יֵצֵא עַל־הָאָרֶץ וְהָאִישׁ קָם וַיִּרְחֵץ פָּנָיו בְּמֵי

הַנַּחַל אֲשֶׁר מִנְּגֵד וַיָּבֹא בֵּית יְיָ: כ"ז ויהי פֶּאֶרֶר־בָּאוּ יְמֵי

הַזָּרַע וַיִּמְהַר הָאִישׁ וַיִּזְרַע אֶת־זָרְעוֹ: כ"ח וְכֹל־הָעָם אָמְרוּ

אֵלֶּנָּה נִמְהַר וְנַחִישׁ אֶת־מַעֲשֵׂינוּ פֶּן יָבֹא הַבָּרָד וְהַבָּה אֶת־

זָרְעֵנוּ פֶּאֶרֶשׁ הַבָּה זֶה שָׁנָה: כ"ט ויהי פֶּאֶרֶשׁ יָרַד הַגֶּשֶׁם

הַשָּׁנִי וַיִּזְרְעוּ וַיִּנְהַג יְיָ אֱלֹהִים רוּחַ־קָדִים עֲזָה מְאֹד וַתּוֹבֵשׂ

אֶת־כָּל־פְּרִיָם וּבְזֹרַע הָאֵיִשׁ לֹא־נִגְנָעָה רֹחַ־תְּקָדִים לְרָעָה :
 ל וַיְהִי וַיָּרְעוּ לְבָרְכָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ וַיִּגְדֵּל הָאִישׁ וַיִּפְרֹץ מְאֹד :
 לֹא וַיֵּרָא הָעַם כִּי־הָיָה יְיָ עִמּוֹ גַם בַּשָּׁנָה הַהִיא גַם בַּשָּׁנָה
 הַזֹּאת וַיִּפְצְרוּ־בּוֹ לְהַגִּיד לָהֶם מִה־שָׂרֵשׁ דְּבַר נִמְצָא בּוֹ :
 לִב וְלֹא־שָׁמַע אֱלֹהִים לְהַגִּיד לָהֶם וַיִּרְפוּ מִמֶּנּוּ וַיִּלְכּוּ : לִב וַתְּבֹא
 אֵלָיו אִשְׁתּוֹ וַתִּפְגַּע בּוֹ לְגִלּוֹת לָהּ סוּדוֹ וַיִּמָּאֵן : לִב וַיְהִי כִּי
 הִרְבֵּתָהּ לְהַצְיִק לוֹ יוֹם וַיּוֹם וַיִּגְדֹּלָה אֶת־כָּל־לִבּוֹ : לִב וַיִּתְגַּלַּע
 רִיב מִקֵּץ יָמִים בֵּין אִשְׁת׃ הָאִישׁ וּבֵין הָאִשָּׁה אִם הִנְעָרָה
 תִּקְבְּרָה בְּמָקוֹם אִשְׂרָלָן הָאִישׁ : לִב וַתֹּאמֶר אִשְׁת׃ הָאִישׁ
 אֶל־אִם הִנְעָרָה בְּאֵי וְאִרְאֶה אֶת־בְּתוּךָ קְבוּרָה בְּמַחְצֵלֶת
 וַתֵּשֶׂא הָאִשָּׁה אֶת־קוֹלָהּ וַתִּבְכֶּה : לִב וַתִּלְךָ וַתִּתְנַפֵּל עַל־קִבְרָה
 בַּתָּהּ וַתִּשְׁפָּדֶשֶׁם אֶת־לִבָּהּ וְהָאִישׁ לֹא־יָדַע בְּכָל־אֱלֹהִים : לִב וַיְהִי
 בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית בְּלֵיל יוֹם הַזִּמְרוֹן וַיִּבֹא וַיִּשְׁכַּב כָּפְּעִים
 כָּפְּעִים עַל־יַד הַקִּבְרָה : לִב וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וְהִנֵּה קוֹל
 רַעַשׁ קוֹל הַמּוֹן דְּבָרִים וַיִּטּ אָזְנוֹ וַיִּשְׁכַּע וְהִנֵּה־רוּחַ הוֹמִיָה
 לְאִמֶּר :

א שומטי רעותי חושי ונחושטה נא

ב ונשמעה מהרעה תהיה השנה :

בא והנה־קול כקול נערה עונה לעמתה :

בב הם רעותי חשכר־נא שפתים

בג כי נשמעו דבריני בין החיים :

בג וְלֹא־יִסְקַף הָאִישׁ לְשִׁמוּעַ עוֹד אֶת הָאוֹתוֹת בְּטָרֵם
 תִּבְאֶנָּה וְלֹא־יָדַע עוֹד לְהִזְהָר׃ כד וַיֵּךְ לִבּוֹ אֶתוֹ כָּל־הַיָּמִים
 עַל־אֲשֶׁר לֹא־מָשַׁל בְּרוּחוֹ לְהַסְתִּיר דְּבָר׃

ד.

דגן שמים.

א הָרָעַב כָּבֵד בְּאֶרֶץ וַיִּרְעַב הָעָם לֶלֶחֶם כִּי עָבְרוּ
 יָמֵי הַגְּשָׁמִים וּמָטָר לֹא־הָיָה עַל־פְּנֵי הָאָדָמָה׃ ב וַיִּתְקַבְּצוּ
 וַיִּקְרְאוּ צוּם שְׁלֹשֶׁת יָמִים לֶחֶם לֹא אָכְלוּ וַיָּמִים לֹא שָׁתוּ
 וְלֹא־שָׁמַע יְיָ אֶת־קוֹלָם׃ ג וַיִּזְסִיפוּ וַיִּקְרְאוּ צוּם עוֹד שְׁלֹשֶׁת
 יָמִים אַחֲרָיִם וַיַּעֲבִירוּ קוֹל־בְּאֶרֶץ לֹא־מָר׃ ד אִישׁ וְאִשָּׁה אֶל־
 יַטְעֲמוּ מֵאוֹמֶה בַּיָּמִים לֹא יִרְחֲצוּ וּבִשְׂמֹן לֹא יִסּוּכוּ׃ ה לֹא־
 יִבְנוּ בַּיִת וְלֹא־יִטְעוּ־כָרֶם וְלֹא־יִקְרְאוּ לְשָׁלוֹם אִישׁ לְרֵעֵהוּ
 וְאִשָּׁה לְרֵעוּתָהּ עַד אֲשֶׁר־יִרְאֶה יְיָ בְּעֵינָיו וּפְקַד אֶת־עַמּוֹ
 לְתֵת לָהֶם לֶחֶם׃ ו וַיִּרְא הָעָם כִּי לֹא־עָנָם יְיָ גַם הַפְּעַם
 וַיִּזְצִיאוּ אֶת־אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית הָאֱלֹהִים וַיִּצְיָגְהוּ בְּרָחוֹב
 הָעִיר וַיִּתְּנוּ עָלָיו אֹפֶר׃ ז וַיִּגֵּשׁ הַנָּשִׂיא וַיִּקַּח מִן־הָאֹפֶר
 וַיִּזְרְקֵהוּ עַל־רֹאשׁוֹ הַשְּׂמִימָה וְאַחַר נָגְשׁוּ כָּל־הָעָם וַיִּקְחוּ
 מִמֶּנּוּ וַיִּתְּנֵהוּ בְּרֹאשֵׁיהֶם׃ ח וַיִּקָּם זִמְן הָעֵדָה וַיְדַבֵּר עַל־לֵב

הָעַם כִּי־יָשׁוּבוּ אֵלָיו אֱלֹהֵיהֶם בְּכָל־לִבָּבָם וּבְכָל־נַפְשָׁם
וְאַחֲרֵי־כֵן הַחֲלָה הַרְגָה וְהַתְּפִלָּה: * וַיְהִי כִּי־קָרָא אֱלֹהִים
בְּחֻזְקָה וַיַּעֲתֵר לָהֶם: י וַיִּשְׂאוּ עֵינֵיהֶם אֶל־הַחוּף וַיֵּרְאוּ וַהֲגִה
אֲנִיּוֹת בָּאוֹת וְהַמַּלְחִים צֹבְרִים אֶת־הַחוּל אֲשֶׁר עַל־שַׁפַּת
הַיָּם וּמַעֲנִים אֶת הָאֲנִיָּה וַיִּפְּלֵא תִדְבָּר בְּעֵינֵיהֶם: יא וַיִּסַּר
אִישׁ מִהֶם אֶל־הָאֲנִיָּה וַיֵּרָא וַהֲגִה הַחוּל נִהְפָּךְ לְקַמַּח:
יב וַיִּמְהַר וַיָּשָׁב אֶל אָחִיו וַיִּקְרָא אֹחִי יֵשׁ־שֶׁבֶר בְּאָרֶץ הַגֹּהַז
הָאֲנִיּוֹת מְלֵאוֹת קַמַּח וַיֵּרָא הָעַם וַיִּרְגְּזוּ: יג וַיִּקַּח אִישׁ אִישׁ
אֶת־צְרוּר כֶּסֶף וַיְטוּשׁוּ בְנֵי־שָׂרִים אֶל־הָאֲנִיָּה לְשִׁבּוֹר אֶת־שֶׁבֶר
רַעֲבוֹן בְּתֵיהֶם: יד וַיִּקְרַב אֲלֵיהֶם זָקֵן הַעֵדָה וַיֹּאמֶר אֵלֵינָא
בְּנֵי אֶל־תִּקְנוּ וְאֶל־תֹּאכְלוּ מִן־הַקַּמַּח הַזֶּה כִּי לֹא־יְהִיָּה לָכֶם
לְשִׁבְעָה פִּירְמַעֲשָׁה נִפְלְאוֹת הוּא: טו הַמַּלְחִים אֲשֶׁר רָאִיתֶם
מִלְּאֲבֵי אֱלֹהִים הַמָּוֶה וְהַחוּל הַנִּהְפָּךְ לְקַמַּח דְּגַן־שָׂמִים הוּא
אֲשֶׁר לֹא־יֵאָכֵל מִמֶּנּוּ הָאָדָם וְחַי: טז הוֹחִילוּ מֵעַט בְּנֵי עוֹד
הַיּוֹם הַזֶּה תִּבְאֲנֶה אֲנִיּוֹת נִשְׂאוֹת כָּר וְלַחֵם מִהֶן תִּקְנוּ
וּמִהֶן תֹּאכְלוּ פִּירְמַאֲכָל אָדָם הוּא: יז וְהָאֲנִיּוֹת נַעֲלְמוּ
וַתֵּאבְדְּנָה וְאִישׁ לֹא־יָדַע אָנֶּה בָּאוּ: יח וְהַקּוֹל נִשְׁמַע בֵּית־
הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר כְּזֹה וְכֹזֵה קָרָה אֶת־הַזָּקֵן וְאֶת־עַדְתּוֹ וְלֹא
הָאֲמִין הַמֶּלֶךְ: יט וַיֹּאמֶר אִם־אֲמַנֶּם הַזָּקֵן אִישׁ קָרָא לֵאלֹהֵיו
וַיַּעֲנֶהוּ מְרוּעַ זֶה לֹא־שָׁמַע אֱלֹהִים בְּקוֹלוֹ לְתַמְסִיר עַל־
דְּאָרְצוֹ: כ וְהַגְּבִירָה אִשָּׁה יִרְאֵת יי שְׁלַחָה אֶל־הַזָּקֵן לֵאמֹר:

בא חל-נא את-פני אלהיך ויתן מטת על-פני האדמה וידעו
 כל הארץ כישמע יי את-תפלת הדבקים בו: כג וישב
 הַזֶּקֶן בְּיַד נַעֲרֹו לֵאמֹר: כד בֵּית הַמֶּלֶךְ הַזֶּה הָיוּ עָלוּ אֶל-
 קֶרֶן הָאֶפֶל וְשָׁם תִּהְיֶה כִּי-אֶקְרָא הַיּוֹם אֶל-יְיָ וְנָתַן מִטָּה
 וּמְלֵאוֹ כְּלִי-הַעֲמֻקִּים מָוִם: כה וְקֶרֶן-הָאֶפֶל שֶׁן-סֹלַע הוּא אֲשֶׁר
 אִם-יַעֲלֶה עָלָיו פָּרֶשׁ רֹכֵב סוּם וְרֹמַח בְּיָדוֹ וְהָיָה בְּעֵינַי
 הַנֶּצֶב בְּתַחֲתִית הַהָר כְּזָבוּב דָּק: כו וַיַּעֲלוּ כָל-בֵּית הַמֶּלֶךְ
 וַיַּעַל שָׁם גַּם-הַזֶּקֶן וַיִּצְעַק אֶל-יְיָ וַיִּפְרֹשׁ כַּפָּיו הַשְּׁמַיְמָה:
 לו וַתַּעַל עָב קָטָנָה מִפְּאֵתַיִם וַתְּהִי לְעֵנָן כְּכֹד וַיִּכְבַּע הָעָנָן
 מִתַּחֲתָיו וְהָיָה לְגִשְׁם שׁוֹמֵר: כז וַיִּנְבְּרוּ הַמַּיִם וַיִּרְבוּ מְאֹד
 עַד אֲשֶׁר נִמְכְּלוּ בְּגִלֵי הַמֶּלֶךְ הַעוֹמֵד בְּרֹאשׁ קֶרֶן אֶפֶל
 בְּקֶצֶה הַמַּיִם: כח וַיִּגֵּשׁ הַמֶּלֶךְ אֶל-הַזֶּקֶן וַיֹּאמֶר אֲמָנָם טוֹב
 אַתָּה בְּעֵינַי אֱלֹהֶיךָ וְטוֹב תַּעֲשֶׂה לְעַמְּךָ וּלְאַרְצְךָ אַךְ הַטּוֹבָה
 אֲשֶׁר עָשִׂיתָ הַיּוֹם הַזֶּה רַבָּה הִיא מִהֲכִיל: כט וַיִּתְפַּלֵּל הַזֶּקֶן
 וַיִּפְּלֵא הַגִּשְׁם וְהַמַּיִם הִלְכוּ הָלוֹךְ וְחָסוּר וַתִּכְבַּשׁ הָאָרֶץ בַּיּוֹם
 הַהוּא: ל וּמְלֵאךָ אֱלֹהִים בָּא אֶל-הַזֶּקֶן בַּחלוּם הַלַּיְלָה לֵאמֹר:
 לא רַד מֵעַל מִשְׁכַּבְּךָ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב עָלָיו מֵעוֹדָה עַד-
 הַיּוֹם הַזֶּה וְשֹׁכֵב בְּאֲשֶׁר תִּשְׁכַּב: לב וַיִּיקֶץ וַיַּעַשׂ בֵּן וַיִּלֶּךְ
 וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם אַחֵר וַיִּישָׁן: לד וַיִּשְׁכַּם בְּבֹקֶר מִמַּחֲרַת וַיִּקְרַב
 אֶל-מִטָּתוֹ וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַמַּרְבָּדִים אֲשֶׁר עָלֶיהָ נִקְרְעוּ נִפְרְמוּ
 מִמִּדְקָרוֹת חָרָב: לו וַיַּדַּע כִּי-מִשְׁלַחַת מַלְאָכָי רָעִים אֲשֶׁר

צָרָה עֵינָם בְּכַבּוּדוֹ וּבְצַדִּיקָתוֹ שְׁלַחָה בּוֹ הַלְלִיָּה לַעֲשׂוֹת אֶת־
 פְּלָה: ^א לֵאמֹר וַיִּבְרָךְ אֶת־יְיָ אֱלֹהֵי חַסְדּוֹ עַל־אֲשֶׁר שְׁלַח אֶת־
 מַלְאָכָיו הַטּוֹב לְמַלֵּט נַפְשׁוֹ מִמָּוֶת: ^ב לֵאמֹר וַיִּחַי עוֹד הַזְּקֵן יָמִים
 רַבִּים וַיְצַו אֶת־בָּנָיו וְאֶת־בִּיתוֹ וְאֶת־עַמּוֹ לְבַלְתִּי נַסּוֹת אֶת־
 יְיָ: ^ג לֵאמֹר לְבַלְתִּי הוֹגִיעַ אֶת־יְיָ לְבָרָא לָהֶם יוֹם יוֹם שָׁמַיִם
 חֲדָשִׁים וְאָרֶץ חֲדָשָׁה: ^ד לֵאמֹר כִּי דָגַן שָׁמַיִם לֹא יִהְיֶה לְשִׁבְעָה
 וַיִּלּוֹד אִשָּׁה כִּי־נִפְלְיָא לַעֲשׂוֹת תַּצְרִיכּוּ עֵין צָבָא מְרוֹם:
^ה וַיִּקְרָא בְּאֻזְנֵיהֶם תָּמִיד כָּל־הַיּוֹם הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לְיָ
 וְהָאָרֶץ נָתַן לְבְגֵי־אָדָם:

 ה.

הַלְדֵי וּבְרוּרִית.

 א.

* הַיּוֹם בַּעַר פִּתְגָּם וְנִנְעָרָה כָּבֵת שְׁבַע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה
 לְבוֹשֶׁת שְׁנֵי עַם־עֲדָנִים הוֹלְכֶת בְּדֶרֶךְ לְשׁוּב אֶל־בֵּית אָבִיהָ:
 ב וְנִנְעָרָה יָפָה עַד־מְאֹד וְאִנְשֵׁי הַמְּקוֹם קָרְאוּ־לָהּ בְּרוּרִית
 לֵאמֹר בָּרָה הִיא פְּחֻמָּה: ^ג וַיְהִי בְלִכְתָּהּ וּתְצַמָּא לְמַיִם וַתִּמָּן
 מִן־הַדֶּרֶךְ לַשְּׂתוֹת מִן־הַבָּאָר אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה: ^ד הִיא בָּאָה
 שָׂמָּה וַתִּנָּה נַעַר חָסוֹן כְּאֶלּוֹן וְטוֹב תֵּאֵר נֶצֶב עַל־הַבָּאָר

ומשקה את-סוסו האפיר: ה והיא נטתה מפניו ותעמד
 מרחוק: ו והי כבלותו להשקות את-סוסו ויעל עליו וירכב
 לדרך: ז אז קרבה אל-הבאר ותשלח ידה אל-חבל הדלי
 לתפשו ותדח ידה ותמעד רגלה ותפל אל-הבאר ותתן
 קול פחדים: ח וישמע הנער הרכב ויטש פנשו ויבא
 ויקפץ מעל סוסו אל-תוף הבאר: ט ויבהל וישתומם ויקרא
 השבעתי אתה אמלא תגיד לי אם בת-אדם את אם בת-
 הרוחות הלכדות נפשות בחבלי קסם יפין: י ותקרא מצרת
 נפשה בת-אדם אני ויסף ויאמר בהעלותי אתה לי תהיו:
 יא ותען לאמר לה אני עד-עולם ויעלה בזרוע עזו: יב ותשאל
 הנערה לשמו ויגדלה פי-שמו חלדי ויכרתו שניהם ברית:
 יג ויאמר חלדי עדה הבאר הזאת ועדה החלדה העוברת
 בזה אם-אקח אני לי אשה אחרת ואם-תהי את לאיש
 אחר: יד ותען ברורית ותאמר עדים ויאמר חלדי הנה
 פרתנו היום ברית והעד עדים: טו ועתה עלי-נא שאהבה
 נפשי על-סוסי ורכבת עמי אל-ביתי ומשלתי בכל אשר-
 לי: טז ותאמר ברורית לא נכון לעשות בן מחמד עיני
 פי בני ישראל שנינו בני אנשי-שם: יז אתה תבא אל-
 בית אבי ואמי ולקחתני משם וארשתני לה בצדק ובמשפט
 ואחרי-כן אבא אל-ביתך ולא-אפרד ממך עוד: יח ויאמר
 את כל-אשר תצוני אעשה ובעוד שלשת ימים אבא אל-

בית אביך ונתתך לי לאשה: יט וישלח אותה עוד כברת
 ארץ וישב לדרך והיא באה אל-בית אביה: כ ולא הנידה
 כזרית לבית אביה דבר כי-אמרה יעברו נא שלשת ימים
 ובא בחירי הנדה: כא והניד הוא להם את כל-הגדלות
 אשר עשה להם היחידה ונתנוני בכל-לבכם בחיק לעלם
 הנחמד הזה לאשה: כב אף חלדי איש עלו וטוב לב
 ויספר לאביו את כל-אשר הקרה יי לפניו בדרך: כג ולא
 שם אביו לבו אל-דברי בנו ויאמר: כד היודע אמה כי-
 קרואים והלכים אנהנו היום לבא אל-עיר המלוכה אל-
 המושקה אשר יעשה מחר קרובנו השר בן-ישבעם ליום
 הולדת בנו: כה ויטב הדבר בעיני חלדי ויאמר אס-לא
 תעצוני שם עד-יום השלישי והלקבתי: כו ויען אביו ויאמר
 פאשר יהיה עם-לבבך בן תעשה בני:

ב.

* ויקמו האנשים וירכבו על-הסוסים ויבאו אל-עיר
 המלוכה אל-היכל בן-ישבעם: ז ועיני חלדי איש אהב
 שמחה לא-שבעו מראות את-תפארת היכלי קרית הממלכה
 ואזניו לא-מלאו משמוע את-שאון העלזים העולה מבתי
 המעונות: ח ואף כי-באו אל-היכל בן-ישבעם וירא שם
 את-נאון אלמיו את-הדר חדריו ואת-מעמד משרתיו
 ומלבושיהם: י והיה כחלם ויאמר בלבו מה-בצע-עלי בעשר

אָבִי אִם־אֲשַׁבּוֹן בְּכַפְּרִים יַחַד עִם־בְּהֵמַת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר גָּם־
 הִיא לֹא־תִדַּע בְּלִתִּי אִם־אֶכֶל וְשִׁתָּה וְלִישׁוֹן הַיּוֹתְעֵנֵג אָבִי
 הַכֶּבֶד בְּכֶסֶף וּבִזְהָב עַל־כְּבוֹד בֵּיתוֹ: ה' עוֹדְנֵנו הוֹנָה וְהִנֵּה
 הַיֵּשֶׁר בְּיָשָׁבְעָם כָּאֵל וְיִקְדָּם אֶת־פָּנָיו וְאֶת־פָּנָי אָבִיו בְּנִשְׁיֻקוֹת
 אֲהָבָה וְכְבוֹד: ו' וַיֵּצֵג לְפָנֵיהֶם אֶת־מִלְכָּה כִּתּוֹ נַעֲרָה יִפְת־
 עֵינָיִם וּבַעֲלַת כּוֹמֶה אֲשֶׁר בְּכָל־הַלִּיכּוֹתֶיהָ יֵלֵךְ כְּבוֹד וְעוֹ:
 ז' וְתִיטֵב גַּם־הִיא אֶת פָּנֶיהָ אֶל־הָאוֹרְחִים וְתִבְרַךְ אֶת־בָּאִים:
 ח' הַפְּרִיסִים הָעֵלּוּ גֵרוֹת וְהַמּוֹן הַקְּרוֹאִים הוֹלֵךְ וְרָב עַד פִּי־
 מָלְאוּ פְּלִי־חֲדָרַי הַחִיכָל הַנוֹצְצִים בְּכָל־יָפוֹ זְכוּכִית וּבְדִלְחָ:
 ט' וַיְהִי כֹּאֲשֶׁר הִרְבֵּתָה לְדַבֵּר עִם־חֲלָדִי וַיְגַדֵּלָהּ כִּהֵנַּעֲלָהּ
 בְּעֵינָיו עִיר הַמְּלוּכָה וְאֲנֻשִׁיהָ וְהִיא אָמְרָה כִּי בְּעֵינֶיהָ טָבוּ
 הַכְּפָרִים וַיּוֹשְׁבֵיהֶם: י' וַיִּשְׁבְּעֵם אֲשֶׁר עָמַד מֵאַחֲרֵיהֶם וְהֵם
 לֹא־רְאוּהוּ קָרָא וְאִם־כֵּן בְּתִי הִי לְבֹן־כְּפָר אִם־טוֹב בְּעֵינֶיהָ:
 יא' וַיַּעַן חֲלָדִי וּבֶן־כְּפָר הִלֵּא־אֵנִי וַיִּיטֵב הַדְּבָר בְּעֵינֵי הַנַּעֲרָה:
 יב' וַיַּעֲבֵר חֲלָדִי אֶת־טַבְּעָתוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּאֲרָשִׁיהָ וּמִקֵּץ יָרַח
 יָמִים הִיִּתְהַדְּלוּ לְאִשָּׁה וַתֵּצֵא לְשֹׁכֵת עִמּוֹ בְּנִחְלָת אָבִיו:
 יג' וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֶּן לְחֲלָדִי וְלֹא־הָיָה קוֹץ לְשִׁמְחָתָהּ
 כִּי־אֲהָבַת נֶפֶשׁ אֲהָבָה אֶת־חֲלָדִי אִישָׁה: יד' וַיְהִי כִּיּוֹם מָלְאֵת
 שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים לֵילָד וַתְּשִׁימָהוּ בְּחִיקָהּ לְשׁוֹשׁ בּוֹ וְהִנֵּה
 חֲלָדָה נִמְאָסָה מְקַפְּצָת וּבָאָה וַתִּנְתֵּר עַל־הַיֶּלֶד וַתִּשְׁכַּחַהוּ
 וַתָּנוּס: טו' הָאֵם נִבְהָלָה וְהַיֶּלֶד נִתְּן־קוֹל וְאֲנִשֵׁי הַבַּיִת הִבְהִילוּ

אֶת־הַרְפָּאִים וְאִין מְזוּר וְאִין תְּרוּפָה וְכַבֵּא הַשֶּׁמֶשׁ מֵת
 הַיֶּלֶד : יט וּמִלְכָּה עֲשֵׂתָה אֲבָל יָחִיד עַל־פְּרִי בְמִנְהָ אַף־חֲלָדִי
 נֶעְצַב מְאֹד עַל־בְּנוֹ : יז יְמֵי הָאֲבָל הַקִּיפּוֹ וְתִסְפֵּה מִלְכָּה
 וְתִתֵּר וְתִלְד בֶּן שְׁנַי לְחֲלָדִי וְתִנְחַם־בּוֹ אַחֲרַי בְּנֵה תִּבְכּוּר
 וְתִצּוֹר אֶת־הַיֶּלֶד מִכָּל־מִשְׁמֵר : יח וַיְהִי כַּמְלֵאת שָׁנָה לַיֶּלֶד
 וְתִשְׁאַחֲוֹ אִמְנָתוֹ הַשְּׂדֵה לְשִׂאוֹף רוּח־צַח וְתִעֲבֹר עַל־פְּנֵי
 בְּאֵר־מַיִם : יט וַיֵּרָא הַיֶּלֶד אֶת־דְּמוּת פָּנָיו עַל־פְּנֵי הַמַּיִם וַיִּצְנַת
 מְזוֹעוֹתֶיהָ וַיִּפֹּל אֶל־הַמַּיִם : כ וְהִנְעִרָה זַעֲקָה וְעָקָה גְדוֹלָה
 וּמְרָה וְתִקְפִּץ אֶל־הַבְּאֵר וְתַעֲלֶהוּ וְהִנֵּה לֹא־נִוְתְּרָה בּוֹ נְשֻׁמָּה :
 כא וַיִּמְרַחוּהוּ וַיִּשְׁפֹּשְׂפוּהוּ וַנִּפְּשׂ הַיֶּלֶד לֹא שָׁבָה אֶל־קִרְבּוֹ :
 כב וַיִּגְדַּל הַמַּסְפָּד מְאֹד אַף מִלְכָּה אִשָּׁה יִרְאֵת אֱלֹהִים מְשֻׁלָּה
 בְּרוּחָהּ : כג אוֹלָם חֲלָדִי אִישׁ אֲשֶׁר לֹא הוֹרִיד דְּמַעָה מִיָּמָיו
 מֵאֵן לְהִתְנַחֵם בַּפֶּעַם הַזֹּאת : כד וַיִּבְאוּ כָל־בֵּית אָבִיו וּבֵית
 חוּתָנוּ לְדַבֵּר עַל־לְבָבוֹ וְלֹא שָׁמַע אֱלֹהִים : כה גַּם־מִלְכָּה
 הָאֲבָלָה נִסְתָּה דָּבָר אֱלֹיו לְנַחֲמוֹ וְלֹא קָבַל תְּנַחוּמִים וַיִּפְּלֵא
 הַדָּבָר בְּעֵינֶיהָ מְאֹד : כו וַיְהִי כַּכְלוֹת אֲבָל שְׁבַעַת הַיָּמִים
 וְתִפְצֹר מִלְכָּה בְּאִישָׁה לְהַגִּיד לָהּ מַה־שֶּׁרָשׁ דָּבָר נִמְצָא
 בְּעֵצְבוֹנוֹ הַגָּדוֹל לְכִלְי־חֵק : כז וַיִּסְפְּרָלָה אֶת־דְּבַר הַנְּעִרָה
 אֲשֶׁר הִצִּיל וְאֶת־הַשְּׁבַעַת אֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לָהּ וְאֶת־הַעֲדִים אֲשֶׁר
 הִעֲדָה בּוֹ : כח וַיִּקְרָא בְּמֵרֶנְפֶּשׁ אִם־אֲנֹכִי חֲמָאתִי תַּחֲיִנָּא
 יַד־הַעֲדִים בִּי לְהַמִּיתָנִי וְאֵלֶּה הַצֵּאן מַה־עָשׂוֹ : כט וְלֵב מִלְכָּה

מֵת וַיְהִי לְאָבוֹן אֶף עַד־מְהֵרָה הִתְחַזְּקָה וַתַּחַבֵּק אֶת־בְּעֻלָּהּ
 וַתֹּאמֶר: לֹא מֵאֲהַבְתִּי אוֹתְךָ הַנְּנִי נִפְטָרְתָּ מֵעַמְּךָ לְעוֹלָמִי
 עַד כִּי־יֵרְאֵתִי פְּרִי־תְסַפֶּה גַם־אֶתְּךָ בְּעוֹן הָאֱלֹהִים: ^א וְעַתָּה
 לֵךְ וּכְנֹס אֶת־הַנְּעֻרָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָּהּ כִּי הִיא חֶלְקְךָ
 בַּחַיִּים וַיִּבֶךְ חֶלְדֵי בְּכִי גָדוֹל מְאֹד: ^ב וַיַּחַבֵּק וַיִּנָּשֶׁק לְאִשְׁתּוֹ
 הַבְּרָה וְהַטְּהוֹרָה וַיִּתֵּן־לָהּ סֵפֶר פְּרִי־תִתֶּיךָ וְכָל־הַנְּצֻבִים שָׁם
 כָּבוֹ הַרְפָּה בְּכָה: ^ג וַיְהִי כַּמְּחֻרָת וַיִּשָּׂא רִגְלָיו אֶל־בַּיִת
 אָבִי בְרוּרִית וַיָּבֹא עִמּוֹ בְּדַבְרִים וַיִּמְצָא־חֵן בְּעֵינָיו: ^ד וַיֹּאמֶר
 חֶלְדֵי אֶל־אָבִי הַנְּעֻרָה שָׁמַעְתִּי כִּי־בַת־חַיִל נָתַן לָךְ יְיָ וְעַתָּה
 תִּנֵּה אֶת־בְּתוּךָ לִי לְאִשָּׁה: ^ה וַיַּעַן הָאִישׁ טוֹב אֶתְּךָ בְּעֵינָי
 לְהִזּוֹת לְחַתֵּן לִי אֶף דַּע לָךְ כִּי־בַתִּי הַבְּרָה בַּת־חַיִל זֶה
 שְׁנַתִּים יָמִים: ^ו וּמִדֵּי רְאוּתָה אֶת־אֶחָד הַגְּבֻרִים תִּקְרַע
 אֶת־בְּגָדָיו וְאֶת־בְּגָדֶיךָ וְתִגְרָשְׁהוּ מִפְּנֵיךָ: ^ז וַיַּעַן חֶלְדֵי וַיְהִי
 מָחָ אֶקְחֶה וְאוֹלִי יְיָ אוֹתִי וְחִיְתָה נִפְשָׁה בְּגֻלְגִּלִּי: ^ח וַיֹּאמֶר
 הָאִישׁ טוֹב תִּדְבָר וַיַּעַד עֲדִים וַיִּתֵּן אֶת־חֶלְדֵי לְבֵא אֶל־
 בֵּתוֹ הַחֲדָרָה: ^ט לֹא הוּא בָּא הַחֲדָרָה וְהִיא קָפְצָה עָלָיו
 וַתִּפֹּל עַל־צוּאָרָיו וַתֹּאמֶר: ^י הֵאֵתָה חֶלְדֵי הָאֶמְנָם לֹא
 שָׁכַחְתִּנִּי הָאֶמְנָם לִי תִהְיֶה גַם־אֲנִי לֹא־שָׁכַחְתִּיךָ וַיִּתְּנוּ
 לְמִשְׁנַעַת: ^{יא} וַיֹּאמֶר חֶלְדֵי הִיא חֲטָאתִי לַיְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 וְלָךְ בְרוּרִית תִּפְתִּי וַיִּסְפְּרָלָה אֶת־כָּל־הַמְּצָאוֹת אוֹתוֹ:
^{יב} וַתִּשְׁתּוּמֵם בְרוּרִית לְמִשְׁמַע אוֹנִיָּה וַיִּשְׁתָּאֶה גַם אָבִיהָ

וַיִּדְבְּרוּ עַל-לִבּוֹ וַיִּשְׁמְחוּהוּ מִיגוֹנוֹ: מִי מִקֵּץ שְׁלֹשָׁה שָׁבָעוֹת
הָיְתָה בְּרוּרִית לְחֹלְדֵי לְאִשָּׁה וַיְהִי לָהֶם בָּנִים וּבָנוֹת עֶשֶׂר
וַיִּכְבְּדוּ:

ו.

שִׁשּׁוֹן תַּחַת אֲבִל.

א.

א איש עני ודל היה בעיר קטנה ולו אשה ועשרה
בָּנִים: ב ויצא הוא ובניו עמו יום יום החרשה וקוששו
עצים ומכרום והיה ללחם ביתם כן יעשו פלתימים:
ג ויהי היום ויצאו היערה ללקוט עצים כתמל שלשם
ויביאו את-הלקט הערה ואין קונה: ד וירעבו ויצמאו פל-
היום ותהי להם דמעתם ללחם וישפיום בבקר ויקרא
האיש לבנו בכורו לאלישע ויאמר לו: ה הן לנו לאתועיל
מאומה פכח ידך ועתה קומה ולכה אל-ארץ מרחקים
זבאת אל-אתיהו אחי ומצאת חן בעיניו בייחכם גבור חיל
ויפה תאר אותה: ו וישק הנער לאביו ולאמו וישא רגליו
וילך: י ויהי כבא הנער אל-אתיהו ויגדלו מיהוא וישמח
לקראתו מאד ותשמחנה גם-אשת האיש ובתו: יי והאיש
נשוא פנים כבד בפספו ובזהב ובתו נערה יראת יי יפה

בְּבִגְנָה וּמְחֹרָה בְּעֵצָם הַשָּׁמַיִם אֵךְ רוּחַ פָּתָה נְסוּכָה עָלֶיךָ
 תְּמִיד: ^ט וַיְהִי כְּשֶׁבַת הַנֶּעַר בְּבֵית אֶחָיו יָמִים אַחָדִים
 וַתִּחַשֵׁק נַפְשׁוֹ הַנְּעָרָה בּוֹ וַתֹּאמְרָהוּ וְגַם-לֵב הַנֶּעַר דָּבֵק בָּהּ
 לְאַהֲבָה אַתָּה: ^י וַיֵּשׁ אֵלֶיהָ לְדַבֵּר עַל-לִבָּהּ דְּבָרֵי חַן
 וַתֵּיטֵב פָּנֶיהָ אֵלָיו וַתֹּאמֶר:

י"א אַהֲבַתֶּיךָ מִחֲמַדֵּי אַהֲבַתֶּיךָ אֱלֹהֵשׁע

אֵךְ לֹא-אוּכַל לְהִוֹת־לְךָ לְאִשָּׁה

וַתֵּשֶׂא קִלְיָה וַתִּבְרַךְ: ^{יב} וַיִּשְׁתַּוְּמָם אֱלֹהֵשׁע וַיִּלְךָ אֶל-

דָּוִד וַיְדַבֵּר אֵלָיו לֵאמֹר תִּנְהַלֵּי אֶת-בִּתְּךָ וְאַרְשִׁתֶּיךָ:

י"ג וַיֵּיטֵב פָּנָיו אֵלָיו וַיֹּאמֶר

אַהֲבַתֶּיךָ בְּנֵי אַהֲבַתֶּיךָ אֱלֹהֵשׁע

אֵךְ בְּתִי לֹא-אוּכַל תִּתֶּלֶךְ לְאִשָּׁה

וַיֵּשֶׂא קִלְוֹ וַיְבַרַךְ: ^{יד} וַיִּשְׂאֵל אֶת-דָּוִד וְאִם-טוֹב אָנֹכִי

גַּם בְּעֵינֶיךָ גַּם בְּעֵינֵי בִתְּךָ מְדוּעַ זֶה תִּמְנַעֲנֶנָה מִמֶּנִּי:

טו וַיִּסְפָּר-לוֹ אָבִי הַנְּעָרָה לֵאמֹר בְּתִי אֲרִשָּׁה זֶה שְׁלֹשׁ

פְּעָמִים וּמַדֵּי בֵּא הִחָתֵן בְּלִילָה אֶל-הַכֹּהֵן הַחֹדֶרֶת וּמַת:

טז וַעֲתָה לָּמָּה תִּאָּסֵף גַּם-אַתָּה אֶת-נַפְשִׁיךָ בְּנַפְשׁ אֶחָד מֵהֶם

בְּקַחְתְּךָ אֶת-בְּתִי לְאִשָּׁה: ^{יז} וַיַּעַן הַנֶּעַר וַיֹּאמֶר

יַעֲבֹר עָלַי מָה הַנְּנִי וְאֶקְחָךְ

כִּי טוֹב מוֹתִי מִחַיִּי בְּלַעֲדֶיךָ:

יח וַיֹּאמֶר הָאִישׁ מִחֲצִית כֶּסֶפִּי וּזְהָבִי לְךָ הֲוֵא אֵךְ

קָח אֶל־תְּקַחנָה כִּי־יָקָר אַתָּה לִי בְּר־אֲחִי: יט וַיֹּאמֶר לֹא־
 כֶּסֶף וְלֹא־זָהָב דְּרִשְׁתִּי מִיָּדְךָ כִּי אִם אֶת־בְּתֻךָ תִּנְהַלֵּי:
 כ וַיִּפְצְרֻבוּ מְאֹד וַיֹּאמֶר לוֹ הָאִישׁ דְּבַר עַל־לֵב בְּתִי וּשְׁמַע
 מִה־בְּפִיהָ וַיָּבֵא אֶל־הַנְּעִרָה וַיְדַבֵּר עַל־לִבָּהּ: כא וַתַּעַן הַנְּעִרָה
 וַתֹּאמֶר לָךְ אֲנִי וְכֹל־אֲשֶׁר־לִי אֵךְ מִה־אֲעֹשֶׂה וְכֹל הַתְּקַרֵּב
 אֵלַי יָמוֹת וְעַתָּה לָּמָּה תָּמוֹת גַּם אַתָּה לִנְגְדִי: כב אָנָּה יי
 אֱלֹהִים תְּהִי־נָא יָדְךָ בְּי אִמּוֹתָה אֲנִי וְאֶל־יָמוֹת מִחֲמַד־
 גַּפְשִׁי זֶה: כג וַיִּנְחַם אֶתָּה אֱלֹהִישָׁע וַיְדַבֵּר אֵלֶיהָ דְּבָרִים
 נְחֻמוּם: כד וַתֹּאמֶר אֵלָיו הֲרַף מִמְּנִי יָמִים שְׁלֹשָׁה וְצַמְתִּי
 וְחִלִּיתִי אֶת־פְּנֵי יי אֹלֵי יַעֲתֶר־לִי וַיִּשְׁמַע אֵלֶיהָ אֱלֹהִישָׁע
 וַיְבָרְכֶהָ וַיֵּצֵא: כה הוּא מִתְּהַלֵּךְ בַּשָּׂדֶה וְהִנֵּה אִישׁ זָקֵן
 לִקְרָאתוֹ וּמְרָאֵהוּ כַּמְרָאֵה מִלֵּאךְ אֱלֹהִים וַיִּשְׁתַּחֲוּ אֱלֹהִישָׁע
 וַיִּקְרָא שְׁלוֹם עָלֶיךָ רַבִּי וּמוֹרִי: כו וַיַּעַן הַזָּקֵן שְׁלוֹם שְׁלוֹם
 גַּם־לָךְ גַּם לְבַת־דְּוָדָךְ וַיִּסְמָךְ יָדָיו עַל רֹאשׁוֹ וַיְבָרְכֵהוּ
 וַיֹּאמֶר: כז הֲאֵל הַטּוֹב שְׁלַחְנִי לָתֵת בְּחִיקָךְ אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶת־
 בַּת־דְּוָדָךְ כִּי יִדְעִתִּי כִּי־יִרְאֵה אֱלֹהִים אַתָּה: כח וְעַתָּה בְּנִי
 אֶל־תִּירָא לָךְ וְאַרְשָׁה וְקַחְהָ לָּךְ לְאִשָּׁה כִּי לָךְ הִיא:
 כט אַרְבָּעִים יוֹם בְּטָרָם הוֹלְדָךְ שְׁלַח אֱלֹהִים אֶת־מַלְאָכּוֹ
 לְפָנֶיךָ וַיִּקְרָא בַת־אֲחִיהוּ לְאֱלִישָׁע: ל וְעַתָּה זֹאת עֲשֵׂה
 בְּשַׁבְּתֶךָ אֶל־שְׁלַחֵן מִשְׁתֵּה הַנְּשׂוּאִים וְרֵאִיתָ אִישׁ עָנִי שׂוֹאֵל
 בְּפִתָּח וְקַמְתָּ וְנִגַּשְׁתָּ אֵלָיו וּשְׁמַתְּלוֹ מְקוֹם בְּרֹאשׁ הַתְּקַרוּאִים

ושמחת אליו לכה וכבודתו והאכלתו והשקיתו: לא כִּי־שְׁלֹשֶׁת
 החתנים אשר היו לפניך בני עשירים היו אשר נאה לכה
 בעשרם ויבזו את־העני גם כיום שמחת לכה על־כן חרה
 בכם אִתִּי וְלֹא נִתְּנָם לְגִשְׁתָּ אֶל־הָאִשָּׁה הַזֹּכֶה וְהַטְּוֹרָה:
 לֹא אֹלָם אִם אַחֲרֵי כָל־אֵלֶּה יבא איש לנגע כה לרעה
 אֶל־תִּירָא וְאֶל־תַּחַת כִּי־אִשְׁתְּךָ אֲשֶׁר עֹלָה לֹא־נִמְצָא בְשִׁפְתֶּיהָ
 תִּדְבֹר אֵלָיו דָּבָר וְהִבְרִיחְתָּ מֵעֵלְיָךְ: לֹא רָאָה כְּנִי אֶל־תַּפְּל
 דָּבָר מִכָּל אֲשֶׁר־אָמַרְתִּי לָךְ וְשָׁלוֹם לָךְ עַד־עוֹלָם: לֹא יוֹדַע
 אֱלֹשֶׁע כִּי־אֵלֶּהוּ הַנְּבִיא הוּא וַיִּפֹּל עַל־פְּנָיו אֶרְצָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה
 וּמִלֶּאֶף יִי הַלֵּךְ מֵעֵינָיו:

ב.

* וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלֹשֶׁת יָמִים וַיָּשָׁב אֶרְבֶּת אַחִיהוּ וַיֹּסֶף
 לְדַבֵּר אֵלָיָה וַתֹּאמֶת לוֹ וַיֹּאדְשָׁה: ב וְלֹא הִנִּיד דָּבָר לְאִישׁ
 מִכָּל אֲשֶׁר דָּבָר אֵלָיו אֵלֶּהוּ הַנְּבִיא: ג וַיְהִי בַּלַּיִל חֲתַנְתֶּם
 וַיִּשְׁבוּ הַקְּרוּאִים לְאָכֹל: ד וַיִּשָּׂא הַחֲתָן אֶת־עֵינָיו וַיִּרְא
 וְהִנֵּה־אִישׁ מִסְּבָן דָּל בָּשָׂר וּשְׁעָרוֹ פְּרוּעַ מְאֹד וּכְנָדָיו
 מְטֹלָאִים קְרוּעִים וּפְרָמִים עוֹמֵד יָחַף פֶּתַח הַבַּיִת: ה וַיִּמְהַר
 וַיָּקָם וַיֵּרֵץ לְקִרְאתוֹ וַיּוֹשִׁיבֵהוּ עַל־כִּסֵּאוֹ וַיֹּאכִילֵהוּ וַיִּשְׁקָהוּ
 וַיִּשְׂרַת לְפָנָיו כְּאֶחָד הַעֲבָדִים: ו וַיִּפְּלֵא הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַקְּרוּאִים
 וַיִּתְּמָהוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ אֵף הַחֲתָן לֹא־שָׂם לְבוֹ כִּי־עֵינָיו הָיוּ
 אֶל־הַמְּסָבִין: ז הַקְּרוּאִים כָּלוּ לְאָכֹל וַיִּבְרְכוּ אֶת־הַחֲתָן וְאֶת־

הפלה ויפנו לבתיהם: ה' והמספן נגש אליהחתן ויאמר
בני מלאך המות אני ולקחת נפשך באתי ועתה אקחה
נא את-נפשך והלכת: י' ויאמר אלישע הרף ממני שנה
אחת ולא-אבה: י' ויאמר לו אלישע הרפה ממני ששה
חדשים או הרפה ממני חדש ולא-אבה ולא-שמע: י" ויפצר
בו ויאמר אמר לי ויאברכה את-אשתי ואחר-כך
תעשה כאשר אמרת: י" ויענהו המספן לדבר הזה נשאתי
פניך: י" ויבא החתן החדרה והנה היא לבושה לבנים
בקים פרעת על ברכיה בוכיה ומתפללת אליי אלהיה:
י' ויהי בראותה אתו ותפל על-צוואריו ותבקרו: י" ויאמר
לה אלישע הנה-בא המלאך לקחת את-נפשי ועתה שלחני-
נא ואלכה: י" ותאמר שבה-לך בזה ואני אצא ואגרשהו
מזה: י" ותצא ותראהו ותאמר שקר אתה דבר לא שלחך
י": י" הלא כה דבר יי' ביינקח איש אשה נקי ויהי
לביתו שנה אחת ושפח את-אשתו אשר-לקח: י" ועתה
הנה תורת חיים אמת היא ואתה מות שקר אתה דבר:
י' מהר ברח-לך מזה וינער יי' בו וילך: י" והיא שבה
החדרה ותשקלו ותאמר לי אתה הפעם ואני-לך: י" ויברכו
את-יי' וישמחו ויעלצו שניהם וייטיבו לבם עדי-הבקר:
י" ואבי הנערה ואמה לא-ידעו דבר ויהנו אימה: י" ויהי
בצאתם מבית-המשתה ויתאבלו: י" ויקמו בחצי הלילה

לְהִכִּין אֶרֶוֹן וְלַחְצֵב קִבְר לַחֲתָנִים וַיְבִלּוּ אֶת־מַעֲשֵׂיהֶם עַד
עֲלוֹת הַשָּׁחַר : כִּי וַיָּבֹאוּ אֶל־חַפְצֵי לְדַעַת מַה־נִּתְּחַתָּה וַיִּטּוּ־
אֵינֹן בְּלֹט אֶל־דְּלֹתוֹת חֹדֶר בִּתְּם וְהִנֵּה שֵׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה :
כִּי וְלֹא־הֶאֱמִינוּ כַּמַּעַט לְמַשְׁמַע אֲזִנֵּיהֶם עַד אֲשֶׁר יֵצְאוּ
הַחֶתָּן וְהַפְּלָה מִחֹדְרָם שְׂמֵחִים וְטוֹבֵי לֵב : כִּי וַיִּהְלְלוּ כָּלֶם
אֲתֵיבָה וַיְדַרו נְדָרִים וַיַּעֲשׂוּ מִשְׁתָּה שִׁבְעַת יָמִים : כִּי וַיִּשְׁלַח
אֲחֵיהֶם וַיָּבֵא אֶת־אֲחֵיו אֲבִי־חֲתָנוּ וְאֶת־אִשְׁתּוֹ וּבְנָיו וַיִּתֵּן
לְכָלֶם שָׂדוֹת וּבְרָמִים וַיִּשְׁבְּעוּ־לָחֶם : ל וַיִּנְחְלוּ כְבוֹד וַיִּיטַב
לָהֶם וְעַל־בְּרִי־אֱלִישָׁע וְאִשְׁתּוֹ יֵלְדוּ עוֹד בְּנֵי רַפְעִים :

ז.

עֶבֶד מִשְׁבִּיר.

א איש אחד מבני יון ישב בירושלם שלש שנים
וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים לְלַמֵּד לְשׁוֹן עֲרוֹמִים וְלֹא הֶעֱלָה בְּיָדוֹ
מֵאוֹמָה : ב וַיֵּרָא כִּי כָל־יָגִיעוּ הָיָה לָרִיק וַיִּפֶן וַיֵּלֶךְ אֶל־
אֲרָצוֹ וְאֶל־בֵּיתוֹ וַיִּקַּח עִמּוֹ אֶת־הָעֶבֶד אֲשֶׁר קָנָה בִּירוּשָׁלַם :
ג וַיְהִי הֵם הֹלְכִים בְּדֶרֶךְ וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד הַיּוֹם פָּנָה וְעַתָּה
אֲדֹנָי נִמְחַר־נָא לְלִבְתָּ לְמַעַן נוּכַל לְאַרְחַ לַחֲבֵרָה אֶת־הָאֲרָחָה
הַהֹלְכָת לְפָנֵינוּ : ד וַיֹּאמֶר הָאֲדוֹן אֵיבְכָה יַדְעָתָּ בִּרְאֲרָחָה

הלכת לפנינו: ה' ויאמר העבד המעט ממני כי ידעתי כי
 ארחה נוסעת לפנינו כי נסיהמרחק אשר פנינו ובינה
 לא נכחד ממני: ו' ושם הבהמה אשר הם נהגים בה
 ומראה והמשא אשר עליה הכל פאשר לכל ידעתי:
 ז' ויאמר לו אדניו הלא תגדלי מה מין הבהמה: ה' ויענתו
 העבד נמל עורת באחת מעיניה ותאמרים בבטנה והיא
 נשאת שני נאדות האחד מלא-ינן והשני שמן: ט' וישאל
 עוד אדניו ומרחק הארחה מן-המקום הזה כמה הוא:
 י' ויען העבד לא יותר מארבעה מיל: י" ויתן עליו אדניו
 בקלו ויקרא הוי פנעם-קשה-ערה איך מלאך לבך להפית
 בזבים פאלה באוני: י" אם רחקה הארחה ארבעת מיל
 כמה איכבה ידעת פרהבהמה נמל עורת היא וכי תאמרים
 בבטנה: י" ויאמר לו העבד שים נא עינך אדני והתבוננת
 אל-מקום רבצה בחול והנה תבנית תאמי נמל לו:
 י" וישאלהו עוד אדניו ובמה תוכיח לי כי הבהמה עורת
 היא: ט" ויען העבד השמת לבך אדני כי כל-העשב אשר
 מעבר הדרך האחד לחכה לשון הבהמה וכל-העשב אשר
 בעבר השני עודנו בעצם תמו ולא-שלחה בו שניה:
 ט" אין זאת כי אם-העבר אשר ראתה עינה אותו חמדה
 ותאכל ואת העבר השני לא שזפתו עינה כי עורת היא
 על-כן לא-נגעה בו: י" ויוסף אדניו וישאלהו וכי הגיד

לך פי נאדנין ונאדשמן מעונים עליה: י' ויאמר העבד
 הלא תראה אדני כיהלך טפים מימין לעקבות הבהמה
 והלך טפים משמאל לעקבותיה: י"ט הטפים אשר מימין
 שקעים ונבלעים בחול כיינין הם ויאשר משמאל תוססים
 וצפים על פניו כישמן הטה: כ' ויוסף עוד אלניו שאול
 אותו ואיזה רוח עבר עליך להחליט פי לארחקים הם
 ממנו מארבעה מיל: כ"א ויען כירק עד דיימתלך ארבעה
 מיל יודעו עקבות הנמל בחול ולא יזיתר: כ"ב וימחר האדון
 וילך הוא ועבדו וישגו את הנמל ואת האנשים החלבים
 עמה: כ"ג ויתבונן והנה לא נפל דבר מפל הדברים אשר
 דבר העבד ויחפיקלו אלניו וינשקלו: כ"ד ויעש לו משתה
 ויתן לו משאת פסח וישלחהו לחפשי:

ח.

חכמה עם נחלה.

א' איש עבדי הלך בדרך למסעיו ויבא עירה אתונא
 לערב שם מערבו: ב' ויחלא האיש ויאגש ויסר אל בית
 איש מסחרי ידו להתרפא שם: ג' וירא הארח פי קרבו
 ימיו למות ויקרא לבעל הבית ויפקד בידו את כל קניניו:

י ויאמר לו אס-יבא איש הנה ועשה לעיניך שלשה דברים
 בהשכל ובדעת ונדעת פי-בני הוא ולו משפט הירשה
 ונתת לו את-פל-אשר-לי: " ויען בעל הבית ויאמר כדברך
 כן אעשה: י ונקח מידו את-פל-רכשו ויטמנהו והארה
 מת ביום ההוא: י ויהי מקץ שלשים יום והנה איש מדלת
 העם פותח את-דלתות הבית והוא עומס צרור עצים על-
 שכמו וממלמ את-המשא הנה ארצה: " ויתן עליו בעל
 הבית בקול מי בקש זאת מידך להביא את-העצים האלה
 אל-ביתי: " ויען הסבל ויאמר האיש הנה קנה מדי את-
 מעט העצים ויצונו להביאם הנה ויור באצבעו על-עלם
 לכוש בנדי כבוד החלק אתו: י ומי אתה ומילך פה
 פי מלאך לך לבא ולהביא אל-ביתי את-הצרור הנה
 קרא בעל-הבית בנשאו עינו אל-העלם: " ויען הנער
 כן-מידעך אני כן-הסוחר העברי אשר מת בביתך: י בעל-
 הבית היטיב את-פניו אל-העלם ויברכהו ויביאהו החדרה
 וישאלהו על-דבר העצים: י ויספר הנער ויאמר ראה
 ראיתי פי-הרביתי לדרוש לשכנה ואין מגיד לי: י ויאמר
 בלבי אין זאת פי-שתו פלישבי העיר ידם יחד לבלתי
 הודיע את-מקומך פן-יבא היורש לדרוש את-הון בית-
 אביו: " ונאעש גם-אני בערמה ואלך ואקול-לי ערמת עצים
 ואצו למוכר להביאם אל-ביתך ואני יצאתי בעקבותיו עד-

באי אל-ביתה: טו וישמח האיש על-חכמת בן-אהבו אך
 הסתיר שמחתו בלבו: יו ויעמד את-פניו ויאמר בפיה ארע
 כי בן-מידעי אתה וכי לך משפט הירשה: יא ויאמר
 אליו שבהנא אתי ימים אחדים ונראה איך יפל דבר:
 יב ויהי לעת האכל ויקרא בעל-הבית אל-הנער לאכול עמו
 בצהרים: יג ותגש האשה בעלת הבית חמש יונות צלניות
 ויאמר בעל הבית אל-העלם חלק אתה את-המנות בינינו:
 כא ולאיש שני בנים ושתי בנות: כב ויען העלם ויאמר
 הלא ארח אני: כג ויאמר בעל-הבית אליו ובכל-זאת אל-
 נא תשב את-פני ועשה ככל אשר בקשתך: כד ויפצר
 בו בעל-הבית וישמע העלם לקול אדני הבית: כה ויקח
 יונה אחת וישם לפני האיש ואשתו ואת-השנית שם לפני
 שני בניו ואת-השלישית נתן לשתי בנותיו ואת-השתיים
 הנותרות הגיש אליו ויאכל: כו ותמהו האנשים איש אל-
 רעהו אך לא דברו דבר: כז ויהי בערב ויקרא העלם
 אל-הלחם ועל-השלקן העלה ברבור אבום: כח ויאמר
 בעל-הבית אליו חלק גם עתה את-המנות בינינו: כט ויען
 הנער ויאמר הלא ארח אני: ל ויאמר בעל-הבית אליו
 ובכל-זאת אל-נא תשב את-פני ועשה ככל אשר בקשתך:
 לא ויפצר בו בעל-הבית וישמע העלם לקולו: לב ויכרת
 את-ראש הברבור ויקרב אל-בעל-הבית ויצא את-הקרב

וימן לא־שָׁחָה: ^א לֹא וַיִּשָׁט אֶת־הַפְּרָעִים לְשָׁנֵי הַבָּנִים וְאֶת־
 הַבְּנָפִים לְשָׁתֵי הַבָּנוֹת: ^ב לֹא וְאֵת גְּוִיַּת הַפְּרָבּוֹר הִסִּיעַ אֵלָיו
 וַיֹּאכֵל: ^ג לֹא וַיְהִי אַחֲרֵי כִלּוֹתָם לֵאכּוֹל וַיִּצְחַק בְּעַל־הַבַּיִת
 וַיִּשְׁאַל אֶת־הַנְּעָר הָאֶרֶץ עַל־דְּבַר הַחֲלָקָה הַזֹּהָרָה הַזֹּאת:
^ד לֹא וַיֵּשֶׁב הָעָלָם הַלֹּא־מִצְוֹתָי אֲדַנִּי חֲזָקָה עָלַי לְחַלֵּק וְאֲנִי־
 מָה וּבְכִלְזֹאת אֲדַמָּה בִּי־הַטִּיבוֹתַי לְחַלֵּק: ^ה לֹא לַעַת הַצְּהָרִים
 נִתְנוּ־לָנוּ חֲמֵשׁ יוֹנוֹת וְאֶחָדָם אֹתָן בִּינֵינוּ חֶלֶק בְּחַלֵּק:
^ו לֹא לָךְ וְלֹא־שָׁתָה נָתַתִּי שְׁלִישִׁיהָ לְשָׁנֵי בְנֶיךָ שְׁלִישִׁיהָ וְלְשָׁתֵי
 בְּנוֹתֶיךָ שְׁלִישִׁיהָ: ^ז לֹא וְאֲנִי יָעַן בִּי־יְחִידִי אֲנִי לְקַחְתִּי לִי
 שְׁתֵּים לְמַעַן הַשְּׁלֵם לְמִסְפַּר שְׁלֹשָׁה: ^ח וְגַם עַתָּה לֹא־
 שָׁגִיתִי לָךְ נָתַתִּי אֶת־הָרֹאשׁ בִּי רֹאשׁ הַבַּיִת אֶתָּה: ^ט לֹא־שָׁתָה
 נָתַתִּי אֶת־הַקָּרֶב בִּי־קָרְבָה הִיְתָה הַרְת מְרִבַּיִת בִּיתְךָ:
^י לְבָנֶיךָ הַפְּרָעִים בִּי־הֵם פְּרָעֵי הַבַּיִת וְעַמּוּדָיו: ^{יא} לְבָנוֹתֶיךָ
 הַבְּנָפִים בִּי־עִשָׂה תַעֲשִׂינָה לְהֵן כְּנָפִים לְעוֹף אֶל־אֲלוֹפֵי
 נְעוּרֵיהֶן אֲשֶׁר תִּנְשָׂאנָה לָהֶם: ^{יב} וְאֲנִי לְקַחְתִּי לִי אֵת הַגּוֹ
 הַנְּכֹבב אֲשֶׁר תִּבְנֶינָה סְפִינָה לוֹ לְאוֹת בִּי בְסִפִּינָה בְּאֵתִי
 הַנָּה וּבְסִפִּינָה אֲשׁוּב לְלָכֶת אֶל־מְקוֹמִי: ^{יג} וַיִּטֵּב הַדְּבַר
 בְּעֵינֵי הָאִישׁ וּבְעֵינֵי כָּל־אֲנָשֵׁי בֵּיתוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוּמוּ עַל־חֲכָמַת
 הַנְּעָר הַעֲבָרִי: ^{יד} וַיֵּשִׁיבוּ לוֹ אֶת־הָעֶשֶׂר אֲשֶׁר עָשָׂה אֲבִיו
 וַיִּשְׁלַחוּהוּ לְבֵיתוֹ לְשָׁלוֹם: ^{טו} וַיְהִי בַּדְּרָךְ וַיֵּט אֶל־עִיר אַחַת
 לְלוֹן שֵׁם וְלֹא כִּזְא מְלוֹן: ^{טז} וַיִּסַּר אֶל־בַּיִת הַמִּוֹשְׁתָה וַיְצוּ

לַתִּת־לוֹ כּוֹס־יַיִן וַיֹּאחֲזֵר שָׁם עַל־הַיַּיִן בְּנֹשֶׁאָה: 88 וַיִּלְכְּדוּ כָּל־
 הַיּוֹשְׁבִים אִישׁ לְבֵיתוֹ וַיִּשְׁאַר הוּא לְבַדּוֹ עִם בַּעַל בֵּית
 הַמִּשְׁתָּה: 89 וַיִּשְׁאַלְהוּ וַיֹּאמֶר הָיִשׁ פֹּה מְקוֹם לָלוֹן: 90 וַיֹּאמֶר
 אֵלָיו יֵשׁ וַיֵּשׁ אֶךְ חֻק־הוּא לְעִירָנוּ לְבַלְתִּי הָלִין אִישׁ־זָר
 בְּבֵיתָנוּ עַד־קִפְצוֹ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים: 91 וַיְכַן הַנָּעַר כִּי־עָרוֹם
 יַעֲרִים־לוֹ הָאִישׁ לְמַעַן הוֹצִיאָהוּ מִבֵּיתוֹ: 92 וַיִּתְּמָם וַיֹּאמֶר
 חֲלִילָה לִי לְהַפִּיר אֶת־חֻקֵי עִירָךְ אֶךְ הוֹרִנִי־נָא אֲדֹנָי בְּחֻסְדֶּךָ
 דָּרָךְ הַקְּפִיצוֹת לְבַל־חֻקְתָּן וּלְבַל־מִשְׁפָּטָן כִּי לֹא־נִסִּיתִי בְּאֵלֶּה:
 93 וַיִּצְחַק בַּעַל־הַבַּיִת בְּקִרְבּוֹ עַל־תְּמַת הַנָּעַר וַיִּשְׁגֵּם מִתְּנָיו
 וַיֹּאמֶר מִכֵּנִי תִרְאֶה וְכֵן תַּעֲשֶׂה: 94 וַיִּשָּׂא רַגְלָיו וַיִּקְפֹּץ
 קְפִיצָה אַחַת וַיַּעֲמֵד בְּחֻצֵי הַחֲדָר בַּתְּנֹךְ וַיִּקְפֹּץ שֵׁנִית
 וַיַּעֲמֵד עַל הַמִּפְתָּן וַיִּקְפֹּץ־עוֹד וַיַּעֲמֵד בְּחוּץ: 95 וַיִּמְתַּח
 הָעַלְמִם וַיִּסְגֵּר בְּעַדוֹ אֶת־בַּיִת הַמִּשְׁתָּה עַל־מִסְגָּר: 96 וַיִּלֵּן
 שָׁם בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֹּאזֵר לוֹ הַפֶּקֶד וַיִּקָּם וַיִּלְךָ לְדַרְכּוֹ:

מ.

הַשְּׁבוֹר וַיִּינוּ.

---

* אִישׁ הָיָה בְּאַחַת הָעָרִים וְלוֹ אֶרְבָּעָה בָּנִים: 1 וַיְהִי
 כִּי זָקֵן הָאִישׁ וַיִּתֵּן בְּכּוֹס עֵינָיו וַיִּשְׁבֵּר כָּל־הַיָּמִים:

י וַיִּדְבְּרוּ בְנָיו אֵלָיו יוֹם יוֹם לְהִשָּׁבוּ מִדְּרָבּוֹ וְלֹא שָׁמַע
 אֲלֵיהֶם: י וַיֵּרְאוּ הַבָּנִים כִּי כָבְדָה אֶזְרָא אֲבֹתָהֶם מִשְׁמוֹעַ אֶת
 תוֹכְחָתָם: ה וַיִּזְעַצּוּ וַיִּשְׁקְחוּ בֵּין בְּיָשָׁן וַיִּרְדּוּ וַיִּשְׁאַתּוּ בְּלִילָה
 וַיִּבְיָאֵהוּ אֶל בֵּית-הַקְּבָרוֹת: י וַיֹּאמְרוּ וַיִּקְרָא אָבִינוּ מִיָּנוּ
 וַרְאֵה קְבָרִים סְבִיבוֹתָיו וְנַפֵּל עָלָיו פֶּחַד אֱלֹהִים וְנִדְרֵי נִדְרֵי
 גִזְרֵי לַי לְבִלְתֵּי שְׁתוֹת עוֹד בֵּין וְשֹׁכֵר: י הַבֶּקֶר הִנֵּה וְהַזָּקֵן
 עוֹרְנוֹ יֵשֶׁן וְשִׁנְתּוֹ עָרְבָה עָלָיו מָאֵד: ה וְהִנֵּה אֲרַחֲת
 יוֹנְבִים בָּאָה וְנִמְלִיחֶם נִשְׂאִים פְּדֵי תִירוֹשׁ וַיִּיָּן: ה הם
 עֹבְרִים עַל-פְּנֵי הַקְּבָרוֹת וְהִנֵּה קוֹל שְׁאוֹן עוֹלָה מִן הָעִיר
 בְּאֲזָנִים וַיִּפְתְּלוּ וַיַּחֲפּוּ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-אֶחָיו אֵין זֹאת כִּי
 מִלְחָמָה בְּעִיר חָרַב אִישׁ בְּרַעְהוּ וְעַתָּה נִמְלָטָה נָא עַל-
 נַפְשֵׁנוּ: י וַיִּמְלְטוּ אֶת-יָיִנָם אֶל בֵּין הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל הַקְּבָרִים
 וַיַּעֲלוּ עַל הַגְּמָלִים וַיִּרְכְּבוּ וַיָּנֶסוּ: י וְהַשְׁאוֹן הוֹלֵךְ וְנִדְּלַל
 וַיַּעַל גַּם בְּאֲזָנֵי הַזָּקֵן הַיֵּשֶׁן וַיִּקְרָא: י וַיִּפְקַח אֶת-עֵינָיו וַיֵּרָא
 וְהִנֵּה בָרִים מְלֵאִים בֵּין לְנֶגְדַי עֵינָיו: י וַיִּגַּשׁ אֲלֵיהֶם וַיִּשְׁתָּה
 מֵהֶם לְרוּיָה וַיִּיטֵב לְבֹו וַיִּשָּׁב וַיִּשְׁכַּב וַיִּרְדּוּ: י וְאֶת הַקְּבָרוֹת
 לֹא רָאָה כִּי עֵינָיו הָיוּ אֶל הַפְּרִים וְאֶל דָּם הָעֹנְבִים אֲשֶׁר
 בְּתוֹכָם: י וְהַבָּנִים בָּאוּ לְרֹאוֹת אֶת-שְׁלוֹם אֲבֹתָהֶם אִם
 הַקִּיץ וְאִם סָר יָיִנוּ מֵעָלָיו וְהִנֵּה הוּא הוֹזָה שׁוֹכֵב וּסְבִיבוֹתָיו
 תְּבִיזוֹת מְלֵאוֹת עֲמָקוֹת וְרַחְבוֹת: י וַיֹּאמְרוּ כֻלָּם אִם הַקְּרָה
 יֵלֵךְ בֵּין גַּם בְּחֶצֶר מִנֵּת חֲלִילָה לָנוּ לְהַזִּיר אוֹתָהּ עוֹד

מִפְּנֵי: יִי וַיִּקְמוּ וַיִּקְחוּ אֶת־אֲבֵיהֶם וַיִּשְׁאַהֻּ הַבְּיָתָה: יִי וַיִּשְׁימוּ
לָהֶם לְחֹק לְעִבּוּד אִישׁ יוֹמוֹ וּלְהַשְׁקוֹת בְּשֹׁכֵר עֲבֹדַת הַיּוֹם
אֶת־אֲבֵיהֶם יוֹן: יִי וַיִּשָּׁב הַזֶּקֶן בְּתוֹךְ בָּנָיו יָמִים רַבִּים וַיִּשְׁתֵּ
שָׁתָה וּמָצָה עַד בֹּא יוֹמוֹ:

שְׁמֵעוֹת מִנִּי קָדָם.

א.

שְׁמֵעוֹת נַח.

תקון כְּלֵי מַחְרִישָׁה.

א לִמֵּן הַיּוֹם אֲשֶׁר הִחַל הָאָדָם לַחְמוֹא אֶרֶץ יְיָ אֶת
הָאָדָמָה וּתְצַמַּח קוֹץ וְדַרְדָּר׃ ב וַיֹּאכַל הָאָדָם אֶת פְּרִיָהּ
בְּעֵצְבוֹן כָּל יְמֵי חַיָּו כִּי אֲבָרָה עֵצָה מִמֶּנּוּ לְהַסִּיעַ בְּיַדִּי
בְּשֶׁךְ אֶת הַשְּׁמִיר וְאֶת הַשִּׁית הָרַב אֲשֶׁר עָלָה׃ ג וַיֹּאכַל
וַיִּמֵּץ אֶת כָּל חֶלֶב הָאָרֶץ מִבְּלֵי הַשָּׂאֵר כָּל מַחְיָה לְזֶרַע
הַרֶךְ אֲשֶׁר זָרְעוּ יְדֵיו׃ ד וּבָבֹא הַקּוֹצֵר לְקַטֹּף אֶת מְלִילוֹתָיו
וְהִתְנַנְּפוּ בְּפִיו בַּחוּחִים הָרַבִּים אֲשֶׁר סָבִיבוֹתֶיהֶן׃ ה וַיְהִי
מִקֵּץ שָׁבַע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וְשָׁבַע שָׁנִים לְיוֹם בְּרוּא
הָאֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיִּוּלַד לְלֶמֶךְ בֶּן מֵתוּשֶׁלַח בֶּן׃ ו וַיִּוּלַד
הַצֶּעַר וַיַּחֲזֹק וַיְהִי לְגִבּוֹר חַיִל׃ ז וַיִּוּלַד אֵל תּוֹבֵל בֶּן רֹאשׁ
כָּל חוֹרְשֵׁי נַחֲשֶׁת וּבְרָזָל וַיַּעֲמֵד לְפָנָיו׃ ח וַיְהִי גַם הוּא
לְחָרֵשׁ נוֹפֵחַ בָּאֵשׁ פָּחַם פּוֹעֵל בְּזֶרַע כָּחוּ בַּפְּטִישׁ וּבַמַּקְבּוֹת׃

׀ אַךְ תַּחַת אֲשֶׁר הָיָה תוֹבֵל בְּכֹן אָבִי כָּל חֲרִישׁ מִשְׁחִית
 יוֹצֵר חֶרֶב וְחַנִּיּוֹת וְכֹל כְּלֵי זַעַם וְנִמּוֹת יָשָׁם הַנֶּעַר אֶת לִבּוֹ
 לְהַכִּין כְּלֵי חַפְּזָיו לְאָדָם לְכַלּוֹת אֶת הַחַוְחִים וְאֶת הַחֲרוּלִים
 מִן הַשָּׂדוֹת וּמִן הַכְּרָמִים: י וַיְהִי הוּא רֹאשׁ כָּל לְמֹשֵׁי אֶת
 מִגְּלַח הַרְמִשׁ וּמַחְרִישֵׁת: יא וַיְהִי בְּמִלְאֵת יָמָיו מִלְּאִיו וַיֵּצֵא
 לְעֵבֹד אֶת עֲבֹדַת נַחֲלַת אָבִיו בְּבָלִים הָאֱלֹהִים: יב וַיַּעֲבֹד
 עַל פְּנֵי חֻלְקַת שְׂדֵהוּ אֶת הַמַּחְרִישָׁה וַתִּשְׂדֹּד אֶת כָּל
 אֲדָמָתָהּ וַתִּתְּנוֹשׁ מִכִּנְהָ נִתְּנוֹשׁ וְאֶבֶד אֶת כָּל קוֹץ וְאֶת כָּל
 חוּחַ לְמִינֵהוּ עַד כְּלֵי הַשָּׂאֵר לָהֶם כָּל שָׂרֵשׁ: יג וַיִּצְלַח
 וַרְעוּ מְאֹד כִּי הִדְשֵׁן חֶרֶב אֲשֶׁר הָיָה עַד הָעֵת הַזֹּאת
 מֵאֲכַלְתָּ לְקוֹץ מִכְּאִיֵּב הָיָה לָכֵן הַיּוֹם הַזֶּה לְמַחְנֵה לְדַגֵּן
 הַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר: יד וּכְאֲשֶׁר בָּשַׁל תְּקַצִּיר וְהַבְּצִיר וַיֵּצֵא
 הַנֶּעַר בְּמִגְלַח וּבְמִזְמָרָה וַיִּקְצֹר וַיִּבְצֹר וְלֹא יָדַע עוֹד כָּל
 עֲמָל וּמִכְאוֹב: טו וַיִּדַּשׁ אֶת דִּישׁוֹ בְּמוֹרְגִים וּבְחֲרִיצֵי הַכְּרָזָל
 אֲשֶׁר הָכִין לוֹ: טז וַיִּלְפֹּד גַּם אֶת יָדָיו כָּל אֲנָשֵׁי דוֹרוֹ לְלִטּוֹשׁ
 לָהֶם כְּלֵי חֲרִישׁ וְקַצִּיר וְדִישׁ וְכֹל כְּלֵי מַעֲשֵׂה לְעֵבֹדַת
 הָאֲדָמָה: יז וַיִּאֲתָבְהוּ כָּל יוֹדְעֵי מַעֲשָׂהוּ וַיִּבְרָכְהוּ וַיִּקְרְאוּ
 אֶת שְׁמוֹ נָח לֵאמֹר זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂינוּ וּמִעֲצָבוֹן יָדֵינוּ
 מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֲרָרָה יי: יח וַיִּהְיֶה נָח בְּצַדִּיקְתּוֹ וּבְכִשְׁרוֹן
 מַעֲשָׂהוּ אֶת הַקְּלָלָה לְבִרְכָה:

יט וַיִּרְא נָח אֶת נַעֲמָה אַחֲזַת תוֹבֵל בְּכֹן אֲדָנָיו וְהִנֵּה

טובת מראה וטובת שכל היא וכל דרכיה ברכו נעם
 ויבחרה לו לאשה ויאהבה ויביאה אל אהלו אשר נטה לו:
 ויקרא העם אל אהל נח ונעמה אהל ישרים: כי ויאמרו
 איש אל אחיו לאיש בזה יקרא נח פי כל דרכיו נחת
 לנפשו ולביתו נחת לזקן ונער נחת לרחוק ולקרוב נחת
 לקמן ונדול: כי פי גם כל הבהמה אשר למיום הטוא
 האדם נתנה כתף סוררת ותנהל עקב ותשא קרן לבעוט
 ולנגוח: כי גם הבהמה הסוררת הזאת השלמה לנח ולדורו
 ותישב לסור אל משמעת האדם ותבא את צוארה בעלו
 ותחרוש את חרישו: כי וינח לאדם מעמלו ומן העבודה
 תקשה אשר עבד עד העת ההיא:

מן כל בשור.

א ויהי לעת זקנת נח וישחיתו בני האדם את דרכם
 על הארץ ויהיו רעים וחמאים לני מאד: כי וילכו אחרי
 עיניהם ואחרי שרירות לבם כל היום ויקשיתו את לבם
 מן החסד ומן הרחמים: כי ויבואו את העני בשער ויגזלו
 ויעשקו וירצו ותמלא הארץ חמס: כי וגם בהמת השדה
 שבתה גם היא את תפתה ותשחת דרבה ותתחולל
 ותשתולל מאד ותהי כל הארץ לחרדת אלהים: כי ויהי
 נח לבדו איש צדיק בארץ: כי וירא אליו יי ויגד לו כי

מביא הוא מבול לאמר שטף מים רבים לשחת את כל
בשר אשר על פני הארץ מפני רוע מעלליהם: י ויצוהו
לעשות תבת עץ גדולה מאד ולבא אליה הוא ואשתו
ובניו ונשיהם ולאסוף אל תוכה מפל החי זכר ונקבה
לשום להם שארית ופליטה: ה ויעש נח כאשר צוה אותו
זי ויקם ויטע ארזים וישק אותם יום יום עד אשר גדלו
עגבניהו מאד ויקץ אותם מקץ מאה ועשרים שנה וינסר
אותם לוחות עץ: ט וישאלו האנשים אותו מה זאת
המלאכה אשר אתה עושה: י ויאמר להם הנה יי מביא
מבול על הארץ בחרטאות יושביה ויצוני יי לעשות את
התבה הזאת: יא ויהפך לב האנשים לשנוא אותו שנאה
גדולה ולא נברו עוד את החסד אשר הפליא לעשות
להם וימררו וישטמהו: יב ויהי כאשר תמו שבעת ימי
האבל למתושלח הצדיק אבי למך אבי נח ויבקעו מעינות
תהום ויחלו להציף את מימיהם על כל פני האדמה:
יג ויקמו הגבורים העריצים וישאו את רגליהם על פרך
המים לעצור בעדו: יד ותכנינה כפות רגליהם כי היו
המים רותחים כמוקרי שאול אשר עברו על פניהם
בעלותם מתחתיות הארץ ותמדנה רגלי הגבורים וידחו
ויפלו: ותפתחנה ארבות השמים ויחל נח לבא הוא וביתו
אל התבה: טו ויגשו העריצים להפוך את התבה ולשלוח

דָּבַר בְּנֶפֶשׁ נָח: טו גַּם עֵין פְּרִיצֵי חַיִּית אֲשֶׁר הִשְׁחִיתוּ אֶת
 בְּרָכָם הֵיחָה רָעָה גַם הִיא בָּנַח וַיִּגְשׁוּ לַעֲשׂוֹת כּו כָּלָה
 וַתִּקְהֵינָה שְׁנֵיהֶם וַתִּשְׁבְּרָנָה: יו גִּימֵן אֱלֹהִים הַמּוֹן אֲרֻזֹּת
 וַיָּבֵאוּ וַיִּכְתִּירוּ אֶת הַתְּבָה וְלֹא נָתַנוּ לְאוֹיְבָיו לְנַגּוֹעַ בַּתְּבָה
 וַיְבִיֹשְׁבֶיהָ לָרְעָה: יא וַיִּבְלְמוּ הָאֲנָשִׁים הָרָשָׁעִים וְהַחַיִּית
 הָרָעוֹת וַיַּחֲתוּ וַיִּסְגּוּ אַחֲזָר: יב וַיֵּאָסְפוּ אֶל נָח אֵל הַתְּבָה
 לְנֶפְשׁוֹת הַחַיָּה וְהַבְּהֵמָה הָעוֹף וְהַרְמֵשׁ אֲשֶׁר אֶת בְּרָכָם לֹא
 הִשְׁחִיתוּ: יג וַתִּבְרָאנָה גַם הַרוּחֹת שְׁנַיִם שְׁנַיִם וַתַּחֲשֶׁנָּה לָהֶם
 מִפְּלֹט אֵל הַתְּבָה: יד וַיָּבֵא גַם הַשָּׂקֶר בַּתּוֹךְ הַבָּאִים
 וַיִּתְיַצֵּב נָח בְּפָנָיו וַיֹּאמֶר לֹא תֵבֵא הַנְּהָ בְּלִתי אִם אִשֶׁת
 בְּרִיתְךָ אִתְּךָ: יו וַיֵּרָא הַשָּׂקֶר כִּי אָבֵד מִמֶּנּוּ מָנוֹס כָּל
 עוֹד אֲשֶׁר בְּנֶפֶשׁ הוּא וַיִּלְךָ אֶל הַנְּבִלָה אֲשֶׁר אָהַב אוֹתָהּ
 מְאֹד וַיְדַבֵּר עַל לֵבָה לַחַיִּית לוֹ לְאִשָּׁה: יז וַתֵּרָא הַנְּבִלָה
 כִּי נָחָפוּ הַשָּׂקֶר וְכִי מִתְאַמֵּץ הוּא לְפָגוֹעַ בָּהּ לְמַהֵר לָבֵא
 עִמָּהּ בַּבְּרִית: יח וַתִּרְחַב גַּם הִיא אֶת נֶפְשָׁהּ בְּשִׂאֹל וַתֹּאמֶר
 לוֹ בְּאַחַת תַּתְחַתֵּן בִּי הַיּוֹם בְּתַתְּךָ לִי אֶת כָּל אֲשֶׁר תִּינַע
 לְאַסּוֹף וּלְכַנּוֹס לָבֵא אֶל קִרְבִּי וּלְמַלֵּא אֶת בִּטְנִי: יט וַיֹּאזֶן
 הַשָּׂקֶר לְנְבִלָה וַיִּשָּׂא אֶת פָּנָיָהּ גַם לְדַבֵּר הִזָּה בְּאַהֲבָתוֹ
 אוֹתָהּ בְּנֶפֶשׁוֹ: כו וַיֹּאדָשׁ לוֹ הַשָּׂקֶר אֶת הַנְּבִלָה לְעוֹלָם
 וַיְהִי זֶה מִשְׁפָּט בֵּיתָם כָּל הַיָּמִים בִּי אֶת קִצִּיר הַשָּׂקֶר
 תֹּאכַל הַנְּבִלָה בְּכָל פֶּה: כז וַיְהִי בְּשׁוֹב הַשָּׂקֶר אֶל נָח

ואשתו הנבילה עמו ולא הָיָה עוד לָנֶחַ פְּתָחוֹן פֶּה לְסָגוֹר
 בְּפָנֵיהֶם אֶת הַתְּבָה וַיָּבֹאוּ גַם הַמָּה אֵלֶיהָ וַיִּמְלְטוּ: כִּי וַיָּבֹא
 גַם הָרֹאֵם וַיֹּאמֶר לְהֶאֱסֹף שָׁמָּה וַתִּקְמַן הַתְּבָה וַתַּצַּר מִהַכִּיל
 אוֹתוֹ בְּמֵלֶא גְדֹלוֹ וַיָּבֹאוּ אֵלֶיהָ רַק גּוֹרֵיו תְּקַמְּנִים: יֵשׁ וַיְהִי
 כְּאֲשֶׁר תִּפְּנוּ כָּל הַנְּפֹשׁ לָבֹא אֶל הַתְּבָה וַיִּי הַעֲלָה יוֹמָם
 עַל פְּנֵי הַשָּׁמַיִם אֶת מַעֲרֹכֶת הַכּוֹכָבִים אֲשֶׁר דְּמוּת מְלָה
 חֲלָב לָהּ וּשְׁמָהּ פִּימָה וַיִּתֵּר אֶת מַעֲדָנוֹתֶיהָ וַיִּיצֵא שְׁנֵי
 כּוֹכָבִים מִמֶּנָּה: ל וַיַּחֲלוּ הַשָּׁמַיִם לְהִמְטִיר דֶּדֶךְ מְקוֹם שְׁנֵי
 הַכּוֹכָבִים הָהֵם אֶת כָּל הַמּוֹן הַפּוֹיִם אֲשֶׁר מֵעַל לְרַקִּיעַ:
 לֹא וַיִּרְבוּ הַפּוֹיִם מְאֹד: לז וַיִּמְהַר נֹחַ וַיִּקְשׁוֹר בְּקַרְנֵי הַתְּבָה
 אֶת הָרֹאֵם אֲשֶׁר לֹא יָכוֹל לָבֹא אֶל תּוֹכָהּ מִפְּנֵי גְדֹלוֹ
 וַיִּסְגֹּר אֶת דְּלֹתֶיהָ בַּעֲדוֹ: לח וַעֲוַג מִפְּנֵי הָעֲנָקִים אֲשֶׁר
 מְלַךְ אַחֲרֵי כֵן עַל אֶרֶץ הַבְּשָׁן אֲשֶׁר גְּבֹהַּ בְּקוֹמָתוֹ עַל
 פְּנֵי מִי הַמַּבּוּל הָיָה מְהַלֵּךְ עַל פְּנֵי הַפּוֹיִם עַל יַד הַתְּבָה:

בְּתוֹךְ הַתְּבָה.

* וְהַפּוֹיִם נָבְרוּ מְאֹד וַתִּרְם הַתְּבָה מֵעַל קַרְקַע הָאָרֶץ
 וַתִּלָּךְ וַתִּשָּׁט עַל פְּנֵי הַפּוֹיִם: י וַאֲפֹ כִּי מְקוֹם מוֹשֵׁב נֹחַ
 וּבֵיתוֹ הָיָה רֹחַב יָדַיִם מְאֹד וּמְלֵא אוֹרֵהּ כִּי שָׁם בְּסִפּוֹן
 הַתְּבָה עַל פִּי יֵי אֲבָנִים יְקָרוֹת לְהָאִיר אֶת הַבַּיִת וְהַמּוֹן
 צִפְרִים מְהוֹרוֹת שׁוֹכֵן עִמּוֹ לְשִׁמְחָה אֶת נַפְשׁוֹ בְּצִלְצְלֵי

תרועותיהן: ג בְּכֹל זֹאת הָיָה עֹמְלוֹ רַב מְאֹד כִּי לֹא רָאָה
 שָׁנָה בְּעֵינָיו כֹּל יְמֵי הַמַּפּוּל: ד כִּי שׁוֹקֵד הָיָה כָּל הַיּוֹם
 וְכָל הַלַּיְלָה לְהַגְיֵשׁ אֶכָּל לְכָל הַחַיָּה וּלְכָל הַבְּהֵמָה לְכָל
 הָרֶמֶשׂ וּלְכָל הָעוֹף אֲשֶׁר אִתּוֹ: ה כִּי לֹא יָצָא אֶכָּל אֲשֶׁר
 לְמִין הַזֶּה הָיָה עֵת הָאֶכָּל לְמִין הָאַחֵר: ו עַל כֵּן קָרָא יי
 לְנַח אִישׁ צְדִיק תָּמִים כִּי לְאִישׁ הַיּוֹדֵעַ אֵת נַפְשׁ הַחַיָּה
 וְהַבְּהֵמָה צְדִיק יִקְרָא: ז וְהַבָּאִים אַחֲרָיו קָרָאוּ לוֹ לֹקַח
 נַפְשׁוֹת חֲכָם עַל חֲכָמָתוֹ לְדַעַת לְהַתְּהַלֵּךְ עִם נַפְשׁ כֹּל הַיָּה
 וּבְהֵמָה וּלְכַלְכֵּל כָּל מַחְסוֹרֵיהֶן בְּהַשְׁכֵּל בְּעֵנָהּ וּבְאֶרֶץ רוּחַ
 כִּי רַב מְאֹד הָיָה הָרְגֵוֹ וְהַמְּכָאוֹב אֲשֶׁר שָׁבַע צְדִיק זֶה
 מִיַּד פְּרִיצֵי הַחַיָּה וְהָעוֹף אֲשֶׁר לֹא לָקַחוּ מוֹסֵר וְלֹא הִטִּיבוּ
 אֵת בְּרַבָּם גַּם אַחֲרֵי אֲשֶׁר רָאוּ אֵת כֹּל הַיְקוּם כִּי אָבֵד
 בְּרִשְׁעָתוֹ: ח וְהַכֹּלֵב וְהָעוֹרֵב לֹא הִפִּילוּ מִדְּרָכָם הַנְּשַׁחֲתָה
 אֶף אַחֲרֵי הַמַּלְטָם אֵל הַתְּבָה: ט וַיַּעַז הָעוֹרֵב אֵת פָּנָיו
 וַיְדַבֵּר אֵל נַח עֲזוֹת כְּדַבֵּר אֵל אִישׁ אֲשֶׁר אַחֲרָיו עֵינָיו הִלְקָה
 לְבוֹ וְלֹא אָבָה לְלַכֵּת בְּדַרְךָ אֲשֶׁר שָׁלַח אוֹתוֹ: י מַלְכָד
 עוֹף אֶחָד אֲשֶׁר חָסָה עֵינָיו עַל נַח וְעַל עֲמַל נַפְשׁוֹ: יא וַיְהִי
 הַיּוֹם וְנַח שׁוֹכֵב עוֹף וַיִּגַּע וְשׂוֹאֵל אֵת הָעוֹף הַזֶּה מִדּוֹעַ
 לֹא תִשְׁאֵל מִמֶּנִּי אֶכָּל לְנַפְשֶׁךָ: יב וַיַּעַן הָעוֹף וַיֹּאמֶר אֵת
 וַיַּעֲדָה וְאֵת עֲמַל נַפְשֶׁךָ רְאִיתִי וְאָמַר אֵל נָא אֵהִי לְמַרְחַ
 עֲלֶיךָ אֶף אָנִי: יג וַיְבָרֶךְ נַח אוֹתוֹ וַיֹּאמֶר עַד עוֹלָם יִהְיוּ

ימי חייך ומוות לא תדע: יי ויהי לו בן פי מדי המלא
 אלה שנים לימי חיו תמרט נוצתו ושכה נוצה אחרת
 לצמות פחתייה מעור בשרו והתחדשו נעוריו פיוס הזלדו:
 טו על בן יקרא לעוף הזה חול פי בחול אשר על שפת
 הים ירבה ימים: טו לא בן השיבו יתר גרי התכה לנח
 כגמול ידיו וכחסד אשר היה עושה להם: יי ויכהו האריה
 וישבור את רגלו: יי ויחל נח ויהי גונח דם מגרונו מפני
 הצנה:

יט ויהי מקץ חמשים ומאת יום ויזבור אלהים את
 נח ואת כל נפש החיה אשר אתו וילכו הפנים הלוח וחסור
 ותחדל התכה להלוח הלוח ולכת ותעמוד ותנח על הרי
 אררט: כ וישלח נח את הערב ויצא יצוא ושוב מפלי
 הדע לנח דבר על אודות יבשת הארץ: כא וירא נח פי
 מפי הערב לא יציל דבר וישלח פעמים את היונה אשר
 אתו תמיד: כב ותשב בפעם השנית ועלי זית כפיה לאמר
 קלו הפנים הזרנים מעל פני האדמה והאורה יצאה מאת
 פני יי להאיר על הארץ וישביה פי מפרי הזית הלא
 ימצו שמן למאור: כג ויקרא העם למן העת ההיא לערב
 השחור מלאך החשך וליונה הצחה הסחורה קראו המלאך
 הפביא את האורה:

שְׁלֹשֶׁת בְּנֵי נֹחַ.

* וַיֵּצֵא נֹחַ וְכָל אֲשֶׁר אִתּוֹ מִן הַתְּבָה וּבֵן מִזְבֵּחַ
 וַיַּעַל עֹלוֹת וַיְבָרֶךְ אֶת־יְיָ עַל אֲשֶׁר הוֹצִיא מִמִּסְגַּר נִפְשׁוֹ:
 ב וַיִּתְפַּלֵּל עַל־שֹׁטֶף מַיִם רַבִּים כִּי לֹא יָגִיעוּ עוֹד אֵלָיו וְאֵל
 כָּל בְּנֵי־הָאָדָם: ג וַיִּזְכֹּר נֹחַ אֶת־הַחֶסֶד אֲשֶׁר הִפְלִיא לַעֲשׂוֹת
 בַּיָּמִי נִעֻרְיוֹ לְאָדָמָה וְלָעֹבְדֵיהָ בַּהֲכִינוֹ לָהֶם כְּלֵי הַחַרְיִשׁ
 וְהַקְצִיר: ד וַיִּשָּׂם אֶת־פָּנָיו שְׁנִית אֶל הָאָדָמָה וַיִּטַּע כַּרְם:
 ה וַיֵּי בָרַךְ אֶת־מַעֲשֵׂה יָדָיו וַתִּתֵּן הַגֶּפֶן אֶת־פְּרִיהָ בַּיּוֹם
 הַשְּׂמֵרָה: ו וַיִּבְצֹר נֹחַ אֶת־הַכֶּרֶם וַיִּשֶׂת אֶת־יַיִנוּ בַּעֲצָם הַיּוֹם
 הַהוּא: ז וַיֵּרָא הַשָּׂטָן כִּי כֵן וַתִּצַּר עֵינָיו הִרְעָה וַיִּתְמַם
 וַיֹּאמֶר אֶל־נֹחַ יְהִי נָא חֲלָקִי עִמָּךְ וְהָיָה חֵינִן אֲשֶׁר יִשְׁתֶּה
 הָאָדָם בַּמִּדְּבָר וּבַמִּשׁוּרָה יִהְיֶה לָּךְ וְאֲשֶׁר יִשְׁתֶּה יוֹתֵר עַל־
 הַמִּדְּבָר וְהָיָה לִי וַיִּשְׁמַע נֹחַ וַיֵּאוֹת לוֹ בְּתָם לִכְבוֹ: ח וַיֵּצֵא
 הַשָּׂטָן מֵאֵת פָּנָיו נֹחַ וַיִּזְבַּח כֶּבֶשׂ אֶחָד אַרְיָה אֶחָד קֹרֶף
 אֶחָד וַחֲזִיר אֶחָד וַיַּזְּ מִדָּמָם עַל הַגֶּפֶן וְעַל הַכֶּרֶם כָּלוּ:
 ט וַיְהִי הַדָּבָר לְאוֹת כִּי כָּל הָאִישׁ אֲשֶׁר יִמְנַע מִשְׁתּוֹת גֵּינ
 וְהָיָה אִישׁ תָּם כְּכֶבֶשׂ תָּמִים: י וְהָאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁתֶּה רַק
 דֵּי חָקוֹ יֵאָמֵן לָבוֹ כְּאָרִי לַעֲשׂוֹת אֶת־הַיִּשְׂרָה כִּי מִחֲלָק נֹחַ
 הוּא שׁוֹתָה: יא אַךְ אִם יִרְבֶּה לְהַגִּיחַ מִן־חֵינִן אֶל־פִּיו וְחָדַל
 מִהוֹיֹת אָדָם וְהָיָה כְּקֹרֶף הַשָּׂם אֶת־נַפְשׁוֹ לְלַעַג וּלְכוֹז בְּעֵינָיו

כָּל רוֹאֵיוּ כִּי מִחֶלֶק הַשָּׁמַן הוּא שׁוֹתָהּ : י' וְכִי יִשְׁתַּכֵּר
 מְרֹב סָבָאוּ וְהוֹסִיף עוֹד חֶרְפָּה עַל־חֶרְפָּתוֹ כִּי יִדְמָה לַחֲזוֹר
 הַסּוֹפֵק בְּקִיאוֹ וּמִתְנַאֵל וּמִתְגּוֹלָל בְּמִיטַת חוּצוֹת וְהָיָה לְגַעַל
 נַפְשׁוֹ : י"ג וְהָיָה הַיּוֹם וַיִּשְׁכַּח נֹחַ וַיִּשְׁתֶּה יוֹתֵר מִכְּדֵי חֲקוֹ
 וַיַּעֲבִרְהוּ הַיּוֹם וַיִּשְׁכַּר וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו וַיִּלְגַּח בֶּן
 לֹא חָכֵם אֲשֶׁר לֹא הֵמִיב אֶת־דָּרְכּוֹ גַם בְּעוֹד הַיּוֹתֵר עִם־
 אָבִיו בַּתְּבָה וְשָׁמוֹ חָם : ט"ו וַיִּמְלֵא חָם אֶת־פָּנָיו צְחוק וַיִּסְתַּר
 אֶל שָׁם וַיִּפֹּת אֶחָיו וַיִּגַּד לָהֶם אֶת אֲשֶׁר רָאוּ עֵינָיו וַיִּשְׂם
 אֶת־אָבִיו הַצַּדִּיק לַשְּׁחוק : ט"ז וַיִּפְלוּ מְאֹד פְּנֵי אֶחָיו בְּשִׂמְעֵם
 כִּי נִקְלָה כְבוֹד אָבִיהֶם בְּעֵינֵי הַבֶּן הַמְּכִישׁ : י" וַיִּקְחוּ אֶת־
 הַשְּׂמֵלָה וַיִּלְכוּ אַחֲרֵיהֶּן וַיִּכְסּוּ אֶת־אֲבֵיהֶם בַּלְטָה וְאֶת־עֵינֵיהֶם
 הִסְכּוּ לְבִלְתִּי רְאוֹת אֶת־מַעֲרֻמּוֹתָיו : י"ג וְהָיָה כִּי הִקְיִין נֹחַ
 מִיָּנֹו וַיִּגַּד לוֹ אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ חָם בְּנוֹ וְאֶת אֲשֶׁר עָשָׂה
 לוֹ שָׁם וַיִּפֹּת בְּנָיו : י"ט וַיֹּאֵר אֶת־חָם כִּי יִהְיֶה הוּא וְכָל
 יוֹצְאָיו חֲלָצָיו עֲבָדִים עֲבָדִים לְאֶחָיו הַטּוֹבִים מִכְּנֹו : כ' וְתִהְיֶה
 יָד י" בְּחָם וַיִּשְׁחַת מְרָאֵהוּ וַתִּאֲדַמְנָה עֵינָיו אֲשֶׁר רָאוּ אֶת־
 קָלוֹן אָבִיו וַשְּׁפָתָיו אֲשֶׁר הִגִּידוּ אֶת־דְּבַר הַקָּלוֹן נִעְזוּ
 וַתַּעֲקֻשְׁנָה וּשְׁעַר רֹאשׁוֹ הִתְחַרְךָ בַּחוּסִים בַּתְּרִיחִם אִשׁ וְכָל
 עוֹרוֹ חָשַׁךְ מִשְׁחֹר וְגַם לְמִשְׁפַּחוֹת הַכּוֹשִׁים יוֹצְאֵי יִרְךָ כּוֹשׁ
 בְּנוֹ הָיָה בֶן : כ"א וְאֶת שָׁם וַיִּפֹּת בֶּרֶךְ נֹחַ וְהָיָה יִפֹּת לְאָב
 וּלְמוֹרָה לְכָל אֲנָשֵׁי טַעַם יוֹדְעֵי חֵן וְשָׁם הָיָה לְאָב וּלְכֹהֵן

מוֹרָה דַעַת אֱלֹהֵי אֲמַת וְתוֹרַת חֶסֶד צְדָק מִשְׁפָּט וּמִיִּשְׁרָיִם
 לְכָל חֲסִידֵי דוֹרוֹתָיו וְגַם לְאַבְרָהָם וְלִיצְחָק וְלִיעֲקֹב אֲבוֹתֵינוּ :

ב.

שְׁמַעוֹת אִיֹּב.

צְדָקַת אִיֹּב.

א אִישׁ הָיָה בְּאֶרֶץ עוֹץ אִיֹּב שְׁמוֹ תָּם וְיֵשֶׁר יֵרָא
 אֱלֹהִים וְסָר מֵרָע: ב וְתָהִי רוּחוֹ נְדִיבָה וְעֵינָיו מוֹבָה מְאֹד
 וַיְדוּ פְתוּחָה לְכָל נִקְשָׁה וְרָעַב: ג וַיֵּרָא יְיָ אֶת-אִיֹּב וַהֲנִיחַ
 כָּל שְׂשׂוֹן לְבָבו עֲשׂוֹת צְדָקָה וַיִּבְרָךְ אֶת-גְּדֻבַת יָדָיו: י וַיְהִי
 מִדֵּי קַחַת אִישׁ מְצוּק מִיָּדוֹ פְּרוּטָה קִמְצָה וְצָנָה יְיָ בָּהּ
 אֶת-בְּרִכְתּוֹ: ה וַעֲשֶׂה בָּהּ הָאִישׁ חֵיל וְהִצְלִיחַ וְלֹא יָשׁוּב
 עוֹד לְקַחַת מִיַּד-אִישׁ מְאוּמָה: ו וַיְהִי אִיֹּב פֹּעֵץ רַעְנָן אֲשֶׁר
 פָּרִיו מֵאֵכָל לָרֵעַב וּבְצִלוֹ תַחְסֶה כָּל נֶפֶשׁ עֵיפָה: ז פִּי
 בְּצִדְקָתוֹ הִרְבָּה הָיָה מְנוֹן לְאֲנָשֵׁי דוֹרוֹ הַחַטָּאִים: ח וְלֹא
 עָשָׂה לָהֶם יְיָ פְחַטְאֵיהֶם בְּנִשְׂאוֹ אֶת-פְּנֵי אִיֹּב: ט וַיִּתֵּן לוֹ
 יְיָ הוֹן עֲתָק מִקְנֵה פֶכֶד וַעֲבָדָה רַבָּה: י וַיִּפְרֹץ הָאִישׁ
 וַיֵּשֶׁר מְאֹד וַיִּגְדַּל מִכָּל בְּנֵי-הַקְּדָם וַיֵּצֵא לוֹ שֵׁם כָּכָל-
 הָאֶרֶץ: יא וְגַם אֶת-מַעֲשֵׂה יָדָיו בִּרְךָ יְיָ בְּרֹב גְּבֻלֹתָיו:

יב ויהי מדי העבירו את צמד בקרו על חלקת שדהו לחרוש
 את חרישו ובא אחריו החמור והאתון ואכלו את השעורה
 אשר בשלה ותגמול : יב כי הפליא יי עמו וינוכב את
 זרעו ויבשל את קצירו מתחת למחרשת : יג ומדי פרוץ
 עדת זאבי ערב ויצאו אל העדר העתודים והתלשים
 והתמרמרו אליהם בחמת כחם והמיתום ונשאום בקרניהם
 לעת ערב העירה : יד ויחן יי אותו ויתן לו שבעה בנים
 גבורי חיל ושלוש בנות יפות תאר עד להפליא : טו ויגדלו
 ויעשירו אף הם ויטב להם וישמחו וירננו כל ימיהם :
 טז ויהי משפט בני איוב לעשות משתה ושמחה איש לזים
 איש לזים לכל אחיו ואחיותיו עד מלאת מספר ימי השבוע :
 יז ובמלאת הימים ישנים איוב והעלה עלות מספר כל בניו
 ובנותיו כי אמר מי יודע אולי חטאו בני בלבכם מרוב
 כל : יח כי גרא היה איוב את יי בכל דרכיו ובכל מעשיו
 ויתן יי את חנו בעיני רואיו ובעיני כל יודעי שמו : יט ולא
 היה אף אחד בכל הארץ אשר צרה עינו בשלום איוב
 ובכבודו לבה מן האחד בצבא המרום בשמים ממעל אשר
 ארב לו לשית מוקשים לנפשו הלא הוא השטן : כ והשטן
 הוא המלאך הרע אשר זה הוא כל משוש דרכו לרדת
 ולהתעות את האדם לחטוא למען ימצא לו תאנה להבאיש
 את רוחו בעיני יי ולקחת את נפשו : כא וב ימים ההם קם

מִלֶּךְ חֲדָשׁ בְּמִצְרַיִם אֲשֶׁר שָׁנָא אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּאוּ
שָׁמָּה עִם יַעֲקֹב אֲבֵיהֶם וְלֹא זָכַר לָהֶם אֶת־חֲסִדֵי יוֹסֵף
אֲחֵיהֶם אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת־הָאָרֶץ מִן הָרָעַב וַיֹּאמֶר לְתַמְעִיטִם
וּלְכַלּוֹתֵם: כִּי וַיִּקְרָא לְשִׁלְשֵׁת חֲכָמָיו הֲלֹא הֵם יִתְרוּ בְּלָעַם
וְאִיֹּב: כִּי וַיִּזְעַן עִמָּם מַה לַּעֲשׂוֹת לָעַם הַזֶּה לְהַכְשִׁיל אֶת־
פָּחוּז וּלְעִנּוֹתוֹ: כִּי וַיִּזְעַן בְּלָעַם אֶת־פְּרָעָה לְכַבּוֹשׁ אֶת בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל לְעֲבָדִים וּלְשִׁפְחוֹת: כִּי וַיִּתְרוּ שָׂם אֶת־כָּל־לִבּוֹ לְסַבֵּל
אֶת־הַעֲצָה הָרָעָה הַזֹּאת: כִּי וְאִיֹּב לֹא יָדַע מַה לַּעֲנוֹת
וַיִּתְרַשׁ וְלֹא דָבַר דָּבָר מִטּוֹב וְעַד רָע: כִּי וַיְהִי כִּבְּאֵל כָּל
בְּנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְיַצֵּב עַל יְיָ וַיָּבֹאוּ גַם־הַשָּׁטָן בְּתוֹכֶם וַיִּגְדֹּר
אֶת־עֲוֹן אִיֹּב: כִּי וַיִּשֶׁשׁ הַשָּׁטָן בְּהִתְוֹ פִּי אָמַר עֲתָה יִסְבִּיר
יְיָ בְּיָדֵי אֶת־נַפְשׁ אִיֹּב וְהוֹרִדְתִּיהָ דוֹמָה: כִּס אֵף תִּקְוֶנָהוּ
לֹא בָּאָה כִּי אָמַר לוֹ יְיָ הִנֵּה הוּא וְכֹל אֲשֶׁר לוֹ בְּיָדְךָ
אֵף אֶת־נַפְשׁוֹ שְׁמֹר: ל וַתִּצֹר מְאֹד לְשָׁטָן וַיִּפְּלֵא מִמֶּנּוּ
לַעֲשׂוֹת לוֹ דָּבָר וַיְהִי בְּעֵינָיו פֶּאִישׁ אֲשֶׁר אָמְרוּ לוֹ אֶת־
הַחֲבִית שְׂבוֹר אֵף אֶת־יְיָנָה שְׁמֹר: לֹא וַיֵּצֵא מֵאֵת פְּנֵי יְיָ
וַיִּתֵּר אֶת־יָד מִשְׁלַחַת מְלֹאכָיו הָרָעִים אֲשֶׁר שָׂם יְיָ לְמַשְׁמַעְתּוֹ:
לג וַיִּשְׁלַח אֶת־גְּדוּדֵי שָׂבָא וְאֶת־גְּדוּדֵי הַבְּשָׂדִים וַיָּבֹאוּ אֶת־
רוּעֵי אִיֹּב לְפִי חֶרֶב וְאֶת־הַצֹּאן וְאֶת־הַבָּקָר וְאֶת־דְּאֵרֹתָיו
וְאֶת־הַגְּמָלִים נָהֲגוּ וַיִּלְכּוּ: לד וַיִּמְלֵא אֶת־חַפְּנָיו גַּחְלֵי אֵשׁ
וַיִּפְרוֹשׂ בְּנַפְיוֹ וַיַּעֲף וַיִּזְרַק עַל עַדְרֵי הַצֹּאן וְעַל הַנְּעָרִים

ויהיו לערמת אפר: יי ויבא אל-החדר אשר משם תבא
 סופה ויציא מאוצרותיו רוח אשר לא שם לה כל משקל
 ותפח ותנח ותגע בארבע פנות הבית אשר בני איוב
 אוכלים ושותים שם ויפל עליהם וימותו: יז ורץ אחר רץ
 בא להגיד לאיוב את כל אשר קרהו: יח ומדי כלות מפי
 כל-רץ בשורתו הרעה ונפל גם הוא ומת עד פי נפלו
 הרצים אחד אחד אחד מתים לנגד עיני איוב: יט ויהי כשמוע
 איוב את-דבר בנני ויקרע את-מעילו ויבך בכי גדול:
 לח בכל זאת לא חטא איוב ולא העתיר את-דבריו על יי
 ויפל ארצה וישתחו ויצדק את-משפט יי ומעשהו עמו:
 לש וירא השמן פי עוד רוחו נכונה בקרבו ויזרוק מן-
 האפר השמימה ויהי לשחין פורח בעור בשר איוב מכף
 רגלו עד קרקרו: מ ותמר נפש אשתו מאד: מא ותסיתהו
 לשלוח פיו ברעה ולשלוח יד בנפשו למען שים קץ
 לעניו לאבלו ולכלל מכאוביו: מב וינער ביה ויאמר לה פי
 נבלה היא לדבר ככה: מג פי אם לקוח לקחו מיד יי
 את-הטובה יש-להם לקחת מידו גם את-הרעה מבלי הלן
 מאומה: מד וישכר גם הפעם את-דרכו מחטא בלשונו
 וישא את-כאבו מבלי תת תפלה לאלהים: מה ושלשת
 חכמי הקדם אשר היו בדור ההוא הלא הטה אלפיו
 בלדד וצפר היו אוהבים איש לרעהו ואוהבים לאיוב

מְנַעֲרִיהֶם: טו ויהי כי מלאו ימי ארבעת הרעים לבנות
להם בתים וישם איש איש על לבו לבקש מכון לשבתו:
טז ויהי בטַרְם הַפְרָדֶם ויִכְרְתוּ בְרִית וישָׁבְעוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ
לְבַלְתֵּי שָׁבוּחַ אֶת־אֲהַבְתָּ נְעֻרֵיהֶם כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם: טז וְכִי
בָּבֶא עַל אֶחָד מֵהֶם רָעָה וְחָרַד אֵלָיו אִישׁ מִמְקוֹמוֹ לְתַמּוּךְ
בְּיָדוֹ וּלְדַבֵּר עַל לְבוֹ: טז וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ אִישׁ לְשׁוֹן־זָהָב
וַיִּתְּנוּ לְצוּרָף וַיַּעַשׂ לָהֶם שְׁלִישָׁה כְּתָרִים וַיַּחֵק עַל כְּתָר כָּל
אִישׁ אֶת־דְּמוּת שְׁלִשֶׁת אוֹהֲבָיו לְמַעַן יַעֲנוּד אִישׁ אִישׁ מֵהֶם
אֶת־זִכְרֵ אֲנָשֵׁי בְרִיתוֹ עֲטָרָה לְרֵאשׁוֹ: ז וַיִּשְׁקוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ
וַיִּלְךְ אִישׁ אִישׁ לְדַרְבּוֹ לְשָׁלוֹם: טז וַיֵּאָהֻז אוֹיֵב בְּאַרְצֵ עוֹיֵן
וְאֵלִיפוֹ הִלָּךְ תִּימְנָה וַיִּשָּׁב שָׁם וּבִלְבַד חֲמַד אֶת־אַרְצֵ שׁוֹחַ
לְשִׁבְתוֹ וְצַפֵּר בָּהָר בְּעִיר נַעֲמָה: יב וַיִּרְבַּ הַמֶּרְחָק כְּשִׁלְשׁ
מֵאוֹת מִיל בֵּין אִישׁ לְאַחֵיו: יג וַיְהִי בְּבֹאֵם אֶל־אַרְצוֹתָם
וַיִּבְנוּ לָהֶם בָּתִּים וַיִּטְעוּ לָהֶם גַּנִּים: יד וַיִּטְעוּ בְּתוֹךְ הַגֵּן
שְׁלִישָׁה שְׁלִישָׁה עֲצִים רַעֲנָנִים וַיִּקְרְאוּ עַל כָּל־עֵץ אֶת־שֵׁם־
אֶחָד מִשְׁלִשֶׁת אוֹהֲבֵיהֶם: יד וַיִּרְבּוּ הַיָּמִים וְהִרְבִּינָה הַשָּׁנִים
וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים בַּיָּמִים וַיִּזְקִינוּ אַף אֶת־אוֹהֲבֵיהֶם מְנַעֲרִיהֶם
לֹא שָׁכְחוּ: יז וַיְהִי מִשְׁפָּטָם לְהַשְׁגִּים בְּבִקֵּר בְּבִקֵּר אִישׁ
אֶל־גֵּנוֹ וּלְכַפּוֹד אֶת־שְׁלִשֶׁת הָעֲצִים לְרַעַת אֶת־שָׁלוֹם רַעִיָהֶם
אֲשֶׁר בְּמֶרְחָק: יז וּבְרֵאוֹתָם כִּי לֹא קָרָה לָהֶם דְּבַר וַיָּשְׁבוּ
הַבֵּיתָה שְׂמֵחִים וְטוֹבֵי־לֵב: יז כֹּה הָיָה מִשְׁפָּטָם כָּל הַיָּמִים:

נט ויהי ממחרת יום פגוע השמן באיוב וישכימו בבקר
 כתמול שלשום: ׀ ויראו איש במקומו והנה העץ אשר
 שם איוב נקרא עליו אבל נבל כלו ניפקלו מאד: ׀ וימהרו
 איש איש אל חדר משכיתו להתבונן אל־דמות פני איוב
 אשר בפתר והנה חשך פארו וזרב צלמו הועם וישנה:
 סב וידעו כי היתה יד יי באיוב ויקומו איש ממקומו
 ויעזבו את־פתיהם ויסעו קלוד ונסוע עד באם ארצה
 עוץ: ׀ ויהי כי ידע איש את־נפש רעיו כי תמימה היא
 באהבתם ויחנו לפני שער העיר עד בא שמה פלם:
 סד ויעדו שם ויעברו שלשתם דרך שער אחד העירה
 ויבאו ביתה איוב לגוד לו ולנחמו: ׀ ויראו את־פני
 איוב והנה אין מתם בו ויקרעו את־בגדיהם וישאו קולם
 ויבכו: ׀ ויראו כי גדל כאבו מאד ולא פצו את־פיהם
 לדבר אליו דבר וישבו אתו דומם שבועה ימים ושבועה
 לילות:

סו אחרי־כן פתח איוב את־פיהו ונקלל את־יומו
 ויעזב עליו שיחו במר נפשו ויתאונן בצר רוחו על דרכי
 יי עמו: ׀ ויתוכחו שלשת רעיו עמו חליפות ויתחזקו
 להוכיח כי כל דרכי יי משפם הנה: ׀ אף תחת שעשע
 בתנחמות את־נפשו הדאבת התמלטו בתוכחתם דברים
 קשים ושנונים אשר הכאיבו מאד מאד את־לבו הנבאה:

ע וַיִּתְצַב בְּתוֹכְכֶם עֲלֵם עֲבָרֵי חֶכְמֶלֶב וַיּוֹכַח לְאִיּוֹב בְּלִשׁוֹן
 רַבָּה אֶת־צִדְקַת יי וַיֵּט אִיּוֹב אֵלָיו אֲנִי וַיַּחְדֵּל רָגְזוֹ: עא אָז
 נִגְלָה כְבוֹד יי אֶל אִיּוֹב מִן הַסְּעָרָה וַיּוֹרְחוּ רַק אֶת־קִצּוֹת
 דַּרְכָּיו וַיִּגַּל אֶת־עֵינָיו לְהַבִּיט נִפְלְאוֹת מַהֲוֹן: עב וַיַּדַּע אִיּוֹב
 כִּי קִצְרָה רוּחַ אָנוּשׁ מִכָּלֵבֶל בַּמִּשְׁפָּט אֶת־אֲרָחוֹת יי וְאֶת־
 דַּרְכֵי עֲלִילוֹתָיו: עג וַיַּעֲתֵר אֵלָיו וַיִּכְפַּר לוֹ יי אֶת־חַטָּאת
 שִׁפְטָיו: עד אַךְ בִּשְׁלִשֶׁת רַעֲיוֹ חָרָה אַף יי כִּי לֹא יָדָעוּ
 נַפְשׁ נַעֲנָה וַיִּרְשִׁיעוּ אִישׁ נָקִי וְצַדִּיק אֲשֶׁר מִכְּאוּבָיו הַמְלִיטוּ
 מִפְּיו דְבָרִים אֲשֶׁר לֹא כֵן: עה וַיִּתְפַּלֵּל אִיּוֹב אֶל יי בַּעֲדָם
 וַיִּשְׁמַע יי אֶת־קוֹלוֹ וַיִּשָּׂא אֶת־חַטָּאת שִׁפְתָם בְּנִשְׂאוֹ אֶת־פְּנֵי
 אִיּוֹב: עו וַיְהִי בְּהִתְפַּלֵּל אִיּוֹב בַּעַד רַעֲיוֹ אֲשֶׁר נִבְאָשׁוּ בוֹ
 וַיֵּשֶׁב יי שְׁבוֹתוֹ וַיֵּשֶׁב לוֹ אֶת־כָּל מַחְמָדָיו אֲשֶׁר לָקְחוּ מִפְּנֵי
 וַיִּיסַף אוֹתָם לְמִשְׁנָה: עז וַיֵּשֶׁב לוֹ אֶת־שִׁבְעַת בָּנָיו וְאֶת־
 שְׁלֹשׁ בְּנוֹתָיו וַיִּקְוֹמוּ וַיַּחֲיוּ לְפָנָיו: עח וַיְהִי כִּי הִגְדִּיל יי
 אֶת־יָפִי בְּנוֹתָיו פִּי שְׁנַיִם וַיַּחֲדֵשׁ אֲבִיהֶן אֶת־שְׂמוֹתֵיהֶן:
 עט וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם הָאֶחָת יְמִימָה כִּי פָּנֶיהָ אֹרֹז כְּאוֹר יוֹם
 וְלִשְׁנַיִת קָרָא קַצִּיעָה כִּי צַח רֵיחַ אִפְּהָ כְּרִיחַ קַצִּיעָה
 וְלִשְׁלִישִׁית קָרָא קָרְוֹ הַפּוֹךְ כִּי הִיְתָה אוֹצֵר חֲמֹדַת בְּנוֹת
 הַחַן בְּקָרְנוֹ אֲשֶׁר יִתְּנוּ בָּהּ אֶת־הַפּוֹךְ רֹאשׁ תַּמְרוּקֵי הַעֲלֻמוֹת:
 פ וַיִּיסַף יי גַּם אֶת־מִסְפַּר יָמָיו כְּפָלִים עַל שְׁנוֹת כָּל־אִישׁ:
 פא וַיְהִי אִיּוֹב עוֹד מֵאָה וְאַרְבָּעִים שָׁנָה מִלְּבַד שְׁבַע־עִים שָׁנָה

אֲשֶׁר חַי לְפָנַי בֹּא שְׁנַת הָרָעָה: כִּי וַיְהִי כָּל יְמֵי אֵיזֵב
מֵאֲתִים וְעֶשֶׂר שָׁנִים:

ג.

שְׁמַעוֹת יוֹסֵף.

א וַרְחַל אִשָּׁת יַעֲקֹב אֲבִינוּ וַיְדִידוֹת נַפְשׁוֹ יִלְדָה לוֹ
בְּדַמּוֹתָהּ בְּצִלְמָהּ בֶּן וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יוֹסֵף: ב וַיְהִי יָפֵה
תֹּאֵר וַיִּפְהֶם מְרָאָה פְּמוֹהַ וְאָבִיו אָהָב כֹּל אֲשֶׁר אָהָב אֶת־
אָמוֹ תִּמְתּוּ אֲשֶׁר מֵתָה עָלָיו בִּימֵי נְעוּרָיָה: ג וְכֹאֲשֶׁר
נִדְמָה לְאָמוֹ בִּיפֵי תֹאֲרוֹ בֶּן נִמְשַׁל גַּם לְאָבִיו בְּכָל הַמוֹצָאוֹת
אוֹתוֹ וּבְכָל הַחֲלִיפוֹת אֲשֶׁר עָבְרוּ עָלָיו בִּימֵי חַיָּו: ד וַיִּחַפְּם
מְאֹד וַיַּחַד חֵידָה וַיִּמְשַׁל מְשַׁל וַיִּכַּן בְּכָל חֲזוֹן וַיִּשְׁמַע חֲלוֹם
לְפָתֵר אוֹתוֹ: ה וַיְהִי כִי אָהָב אוֹתוֹ אָבִיו עַל יָפִיו וְעַל
חֲכָמָתוֹ וַיִּבְכְּרֵם אוֹתוֹ עַל פְּנֵי כָּל בְּנָיו וַיַּעַשׂ לוֹ כְּתֹנֶת מְשִׁי
דָּקָה מְאֹד אֲשֶׁר אִם לְבִישׁ אוֹתָהּ וַדְּבָקָה עַל בְּשָׂרוֹ וַנִּרְאֶתָהּ
מֵתוֹכָהּ קוֹמָתוֹ הַמְּחַטְבֶּת בְּכָל יְפֵי גִזְרָתָהּ: ו וְאִם פֶּשֶׁט
אוֹתָהּ יִטְמָנְנָה כְּלָהּ בְּכַף יָדוֹ: ז וַתְּהִי הַפְּתִנָּת הַזֹּאת לְמוֹקֵשׁ
גַּם לְיוֹסֵף גַּם לְכָל בֵּית־יַעֲקֹב אָבִיו: ח כִּי נָבִיחַ לֵב הַנַּעַר
וְאָחִיו קָנְאוּ בוֹ: ט וַיַּחֲלוֹם חֲלוֹם כִּי הָאֱלוֹמוֹת אֲשֶׁר אָחִיו

מֵאֲלֹמִים בְּשָׂדֵה תִשְׁתַּחֲוֶינָה לְאֱלֹמֵתוֹ וְכִי הַשָּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ
וְאֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִים לוֹ : י וַיֹּאמְרוּ אֶחָד עֶשֶׂר
אֲחֵיו בְּלִבְכֶם אֵין זֹאת כִּי מְנַשָּׂא הוּא אֶת־נַפְשׁוֹ יוֹמָם
לְהַתְנַשָּׂא לְרֹאשׁ לָהֶם עַל כֵּן יַחֲזֶה לוֹ חַזְוִיּוֹת כְּאֵלֶּה
בְּמִרְאוֹת הַלַּיְלָה : י" וַיִּשְׁמְמוּ אוֹתוֹ מִרְבִּית אֲחֵיו מִשְׁמִמָּה
רַבָּה מְאֹד : י"ב וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּשְׁלַחְהוּ אֲבִיו שְׂכֻמָּה לְרֹאוֹת
אֶת־שְׁלוֹם אֲחֵיו הָרוּעִים שָׁם אֶת־צֹאנָם : י"ג וַיִּפְקֹד י" עָלָיו
שְׁלֹשָׁה מִלְּאָכִים וַיַּעֲרֹפּוּ מִמַּעַל לְרֹאשׁוֹ לְשֹׁמְרוֹ בְּדָרְךָ :
י"ד אִךְ בְּקִרְבוֹ אֶל־מְקוֹם הַמִּרְעָה גָּעְלוּ הַמִּלְּאָכִים מִעָלָיו
כִּי שׂוּמָה הָיְתָה מֵאֵת י"ג לְהַסְגִּירוֹ בְּיַד אֲחֵיו : ט"ו וַיִּרְאוּ
אוֹתוֹ שְׂמֵעוֹן וְלוֹי אֲחֵיו וַיֹּאמְרוּ לְהַמִּיתוֹ : ט"ז וַיִּדְבַר רְאוּבֵן
עַל לֵבָם לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת אֶת־הַנְּבִלָה הַזֹּאת לְאֲחֵיהֶם לְשֹׁפֹךְ
אֶת־דָּמֹו וַיַּעֲצֵם לְהַשְׁלִיכוֹ הַבּוֹרָה וַיַּעֲשׂוּ־כֵן : י"ח וַיִּשׁוּבוּ
לְמְקוֹמָם וַיַּעֲבְרוּ אֲנָשִׁים מְדִינָיִם וַיִּגְבְּוּהוּ מִן־הַבּוֹר וַיִּמְכְּרוּהוּ
לְאוֹרַחַת יִשְׁמַעְיָאֵלִים הַהוֹלְכִים מִצְרָיִמָּה : י"ט וַיִּשׁוּבוּ אֲחֵיו
אֶל הַבּוֹר וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה יוֹסֵף אֵינְנו וַיִּקְרְעוּ אֶת־בְּגָדֵיהֶם כִּי
נָחְמוּ עַל הָרַעָה אֲשֶׁר עָשׂוּ לוֹ : י"י וַיִּקְחוּ אֶת־כְּתָנֵת הַפָּסִים
אֲשֶׁר הִפְשִׁיטוּ מֵעָלָיו וַיִּמְבְּלוּהָ בְּדָם שְׂעִיר־עִזִּים וַיְבִיאֹתָהּ
אֶל־אֲבֵיהֶם : י"ג וַיִּקְרָא בְּמַר נַפְשׁוֹ כְּתָנֵת בְּנֵי הַיָּא חִיָּה רַעָה
אֲכַלְתֶּהוּ וַיִּתְאַבֵּל עָלָיו יָמִים רַבִּים וַיִּמָּאן לְהַתְנַחֵם : י"ד וַיִּי
הָעִיר רוּחַ צָחָה מִצָּפוֹן וַתִּבֹּא וַתִּשָּׁב בְּשָׂקִים הַמְּלֵאִים צָרִי

וְלֹא הָעֲמוּסִים עַל גְּמֻלֵי הַיְשָׁמְעָאִלִּים וַתִּזְלַל אֶת־בְּשָׂמֵיהֶם
 לְמַעַן הָשִׁב מֵעַט אֶת־נַפְשׁ יוֹסֵף הַתְּמַוַּגְגֶּנֶת׃ כִּי וַתְּבֹא
 הָאֲרֻחָה מִצְרֵימָה וַיִּמְכְּרוּ הַיְשָׁמְעָאִלִּים אֶת יוֹסֵף לְפֹטִיפָר
 סָרִיס פְּרַעֲוֵה שַׂר הַמִּבְתָּחִים׃ כִּי וַיְהִי יי אֶת־יוֹסֵף וַיִּתֵּן אֶת־
 חֲנֹו בְּעֵינָיו אֲדָנָיו וַיְהִי עַר וּמְהִיר בְּכָל דְּרָכָיו׃ כִּי וַיְהִי
 מִדֵּי תִתּוּ אֶת־הַכּוֹס עַל כַּף אֲדָנָיו וַיִּמְתַּק וַיִּמַּר וַיַּחַם וַיִּקַּר
 מִשְׁקָה אֲשֶׁר בְּתוֹכָהּ בְּכָל אֹת נַפְשׁ שׁוֹתֶהּ׃ כִּי וַיִּפְלֵא
 הַדָּבָר בְּעֵינָיו שַׂר הַמִּבְתָּחִים וַיִּקְרָאֵהוּ סְרָאפִים בְּשֵׁם אֱלֹהָיו׃
 וַיּוֹפְקוּד אֶת־יוֹסֵף עַל־בֵּיתוֹ וְעַל כָּל אֲשֶׁר לוֹ וַתְּבֹא בְרַבַּת
 יי לְרַגְלָיו בְּבֵית פּוֹטִיפָר׃ כִּי וַיְהִי יוֹסֵף נוֹשֵׂא חַן וְחֹסֵד גַּם
 בְּעֵינָיו גַּם בְּעֵינָיו כָּל רֵאָיו׃ כִּי וַיִּתְהַלֵּךְ בְּתַפּוֹ אֶת־אֱלֹהִים
 וְאָדָם׃ כִּי וְהָיָה מִדֵּי עֲלוֹת עַל לְבוֹ דָּבָר אֲשֶׁר לֹא כִדְתָה
 וַנִּרְאוּ אֵלָיו בְּחֻזֶן דְּמוֹת פְּנֵי אָבִיו בַּהֲדָר שְׁבַחָהּ וּפְנֵי
 אִמּוֹ בְּחֵן תִּמְתַּעַל וְהִלְמִיָּהּ וְהִשִּׁיבוּ אוֹתוֹ מֵעֶן׃

ל וְאִשֶׁת פּוֹטִיפָר הִיְתָה אִשָּׁה רְעֵה וַתִּסְתַּם גַּם אוֹתוֹ
 לַעֲשׂוֹת אֶת הַרְעָה בְּעֵינָיו אֱלֹהִים וְאָדָם׃ לֹא וַיִּמְאֵן יוֹסֵף
 וַיֹּאמֶר אֵלָיָה אֵיכָבֵד אֶעֱשֶׂה אֶת־הַרְעֵה וְחִטְּאֵתִי לְאֱלֹהִים׃
 לב וַתִּירָא הָאִשָּׁה פֶּן תִּגְלֶה רְעֵתָהּ וַתִּהַפֵּךְ אֶת־יְדֵיהָ עָלָיו
 וַתִּשָּׂם עָלָיו עֲלִילוֹת דְּבָרִים וַתִּפְהוּ בְּלִשׁוֹן לְפָנֵי אִשָּׁה׃
 לג וַיַּחַר אִף פּוֹטִיפָר בְּיוֹסֵף וַיֹּאמֶר לְהַמִּיתוֹ׃ לֹד וַתְּבֹא אֵלָיו
 אֶסְנַת בִּתּוֹ הַנְּזִאוֹה וְהִשְׁאֲנָנָה בַסְּתֵר וַתִּפְּל עַל צְוֹאֲרוֹ

וּתְשַׁבְּיעֵהוּ לְבִלְתִּי הַפֶּל מִשְׁעֶרֶת יוֹסֵף אֶרְצָה: לֵה וּתְגַד לוֹ
 כִּי יוֹדַעַת הִיא אֵל נִכּוֹן כִּי יוֹסֵף הוּא הַצְּדִיק וְכִי דַבַּת
 שְׂוֵא הוֹצִיָּאָה אִמָּה עָלָיו: לוֹ וַיְהִי כִּי יָדַע פּוֹמִיפֶר אֶת־
 תַּפְּסַת בָּתּוֹ וַיֵּאמֶן לָהּ וְלֹא אָמַר עוֹד לְהַמִּית אֶת־יוֹסֵף
 וַיִּקְחֵהוּ וַיִּתְּנֵהוּ אֵל בֵּית הַסֹּהַר: לוֹ וַיֵּרֶא יוֹ אֶת־יוֹסֵף כִּי
 שָׁמַר יָדוֹ מַעֲשׂוֹת כָּל הַגַּע וַיִּסְפֶּה יוֹ לְצַקַּת עָלָיו חֵן וְלֹא
 שְׁלֹמָה בּוֹ עוֹד עֵין לְרַעַה כָּל יְמֵי חַיָּו: ל"ה כִּי עֲנֹת
 צְדָקָתוֹ הִיָּתָה לוֹ כְּשֶׁרִיוֹן כְּשֶׁקְשִׁים מִפְּנֵי חֲצֵי כָּל עֵין
 עֲנֹת וְאוֹרְכָת: ל"ו עַל־כֵּן יֹאמְרוּ הַמּוֹשְׁלִים כְּבַל אֲשֶׁר
 יְכַסּוּ הַפִּיּוֹם עַל הַדְּגָיִם בֵּן הַיָּתָה צְדָקַת יוֹסֵף לְמַכְסָּה
 וְלַמְּחָסָה לוֹ מִפְּנֵי כָּל שָׂטָן וְכָל פְּגַעֲרָע: מ' וּתְקַרֵּב יִשׁוּעַת
 יוֹסֵף לְבֹא בְּעוֹדוֹ בְּבֵית הָאֲסוּרִים וַיְהִי לְמוֹשֵׁל גַּם שָׂם:
 מ"א כִּי הַשֶּׁבֶל הַטּוֹב אֲשֶׁר חָנְנוּ יוֹ נָתַן גַּם שָׂם אֶת־שְׁמוֹ
 לְקָבוֹד: מ"ב אֵף לֹא אָרְכוּ הַיָּמִים וַיְהִי לְמוֹשֵׁל גַּם עַל אֶרֶץ
 מִצְרַיִם הַגְּדוּלָּה וְהַרְחֻבָּה: מ"ג כִּי בָּא יוֹם וּפְרָעָה מָלְךָ
 מִצְרַיִם חָלַם חֲלוֹם זָר מְאֹד וּמִכָּל חֲכָמָיו וְחֲרָטְמָיו אֵין
 פֹּתֵר אוֹתוֹ: מ"ד וַיִּגַּשׁ שֶׁר הַמִּשְׁקִים אֵל פְּרָעָה וַיִּגְדְּלוּ כִּי
 בְּבֵית־הַסֹּהַר אֲסוּר נַעַר עֲבָרֵי עֶבֶד לְשֶׁר הַמִּטְבָּחִים אֲשֶׁר
 הִשְׁבִּיל לַפְּתוֹר לוֹ אֶת־חֲלוֹמוֹ בְּהִיּוֹת גַּם־הוּא אֲסוּר שָׂם:
 מ"ה וַיִּצֹו הַמֶּלֶךְ וַיִּמְהָרוּ וַיִּצְיָאוּהוּ מִבֵּית־הָאֲסוּרִים וַיָּבִיאוּ
 אוֹתוֹ לְפָנָיו וַיִּסְפְּרֵה־לוֹ אֶת־חֲלוֹמוֹתָיו וַיִּפְתּוֹר אוֹתָם: מ"ו וַיִּגְדֵּר

לו פי הָרָאָה אֱלֹהִים אֶת־פְּרָעָה בְּחֻזִּין לִילָהּ פִּי שֶׁבַע שָׁנוֹת
 רָעַב בָּאוֹת עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם: ^{טו} וַיִּפְקַח אֶת־עֵינָיו לִצְבוֹר
 בַּר רֵב בְּחֹל הַיָּם בְּבִתֵּי הַמַּסְכָּנוֹת אֲשֶׁר לְמִצְרַיִם בְּמִטָּה
 בֹּא הַשָּׁנִים הָרְעוֹת הֵהָן לְמַעַן תִּצַּל אֶת־מִצְרַיִם וְאֶת־כָּל־
 הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר לָהּ מִסְבִּיב מִרָעַב: ^{טז} וַיֵּרָא פְּרָעָה אֶת־
 יוֹסֵף בִּי חֲכַמַת אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ לְדַעַת אֶת־הָאֱתִיּוֹת
 אֲשֶׁר תִּבְאֲנָה: ^{טז} וַיִּשֶׂם אוֹתוֹ לְאֶדוֹן עַל בֵּיתוֹ וְלִמְוֹשֵׁל
 עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרָיִם: ^י וַיֵּצֵא מֵאֵת פְּנֵי פְּרָעָה בַּיּוֹם הַהוּא
 בְּאַחַד לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי: ^{יא} וְהָיָה גִבְרִיָּאל מוֹעֵף בַּיַּעֲף נִרְאָה
 אֵלָיו וַיּוֹסֶף אוֹת אַחַת עַל שְׁמוֹ וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יְהוֹסֵף:
^{יב} וַיַּנְעַע עַל פִּיו וַיֹּאמֶר רְאֵה לְמִדְתִּי אוֹתָךְ הַיּוֹם אֶת־לְשׁוֹנוֹת
 כָּל הַגּוֹזִים לְמִשְׁפַּחוֹתֶם לְאֲרָצוֹתֶם: ^{יג} וַיְהִי מִמַּחֲרַת וַיָּבֹאוּ
 שְׁרֵי מְלִיצֵי מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְדַבֵּר עִמּוֹ בְּלִשׁוֹן עַם וְעַם וַיְדַבֵּר
 אֶל אִישׁ וְאִישׁ בְּלִשׁוֹן עַמּוֹ שִׁבְעִים לָשׁוֹן: ^{יד} וַיִּנְסֶם הוּא
 וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם עֵבְרִית וְלֹא יָדְעוּ לַעֲנוֹת אוֹתוֹ דְּבָר: ^{טו} וַתִּרְבַּ
 חֲכַמַת יוֹסֵף מִחֲכַמַת כָּל חֲכָמֵי מִצְרָיִם: ^{טז} וַיְהִי בְּצֵאת
 יוֹסֵף בְּמִרְפַּבַּת הַמִּוֹשְׁנָה מֵאֵת פְּנֵי פְּרָעָה עוֹמָה כְּגִדֵי שֵׁשׁ
 וְרִבִּיד הַזָּהָב עַל צְוָאָרוֹ: ^{יז} וַתַּעֲלִינָה בְּנוֹת הַמֶּלֶךְ וְכָל־
 בְּנוֹת הַשָּׂרִים עַל הַחֹמוֹת וְעַל הַגְּנָנוֹת וַתִּשְׁלַכְנָה עָלָיו אֶת־
 טַבַּעוֹתֵיהֶן וְצִמִּידֵיהֶן וְנִזְמֵיהֶן לְמַעַן תִּסַּב אֶת־עֵינָיו אֲלֵיהֶן:
^{יח} וַתְּדַבֵּק נַפְשׁוֹ בְּאִסְנַת בַּת־פּוֹטִיפָר הַנְּאֻוָּה וְהַשְׂאֲנָנָה אֲשֶׁר

אֶת־בְּתוּלָתוֹ גַם הָיָא: יט וַיִּתֵּן אוֹתָהּ פָּרְעָה לוֹ לְאִשָּׁה: ס וַיֵּשֶׁב
 לוֹ יי אֶת־נַמְלוֹ עַל בְּלִי לָכְתוּ בַעֲצַת אִשֶּׁת פּוֹטִיפָר הַרְעָה
 וַיִּתֵּן לוֹ אֶת־בְּתוּלָהּ הַטּוֹבָה מִמֶּנָּה: סא וַתֵּלֶד לוֹ אֶסְנַת שְׁנֵי
 בָנִים אֶת־מְנַשֶּׁה וְאֶת־אֶפְרַיִם: סב וּבְכָל זֹאת לֹא שָׁכַח גַּם
 בְּיָמָיו גְּדוּלָתוֹ אֶת־אָבִיו אֲשֶׁר אָהַב בְּנַפְשׁוֹ: סג וְלִמֵּן הַיּוֹם
 אֲשֶׁר לָקַח מֵעָלָיו לֹא טָעַם עוֹד יוֹן וְשֶׁכֶר: סד וַעֲיִנָּיו הָיוּ
 אֶל־עֲבוֹדָתוֹ כָּל הַיּוֹם לְאֹצוֹר וּלְאֹגוֹר אֶת־כָּל מוֹתֵר אֶבֶל
 שִׁבְעַת הַשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת לְפָקֶדוֹן וּלְמִשְׁמֶרֶת לְשְׁנֵי הָרָעֵב:
 מה וַיְהִי כִּבְיָא הַשָּׁנִים הָרְעוֹת הָהֵן אֲשֶׁר נִבְּא עָלֵיהֶן יוֹסֵף
 וַיְהִי מַעֲשָׂהוֹ לְמַחֲיָה וּלְפִלְטָה לְכָל עַם מִצְרַיִם וְלְכָל הָעַמִּים
 אֲשֶׁר מִסְבִּיב: סו וַיֵּשׂ אֲשֶׁר הִחִיָּה יוֹסֵף גַּם אֶת־רוּחַ הַבָּאִים
 אֵלָיו לְשֹׁכֵר בָּר: סז כִּי בְרָאוֹתוֹ כְּתוּבָם אִישׁ לִבְּכּ וּדְבַר
 עַל לִבּוֹ וַהֲבִיָּאוֹ בְּבִרְיַת אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו:
 סח וַיִּשְׁפֹּר בָּר לְכָל עַם הָאָרֶץ וַיִּלְקַט בְּמַחֲירוֹ אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף
 אֲשֶׁר בְּכָל הָאָרְצוֹת וַיָּבִיֵאם אֶל אֵצֶר אֲדֹנָיו פָּרְעָה מִלֶּדֶ
 מִצְרַיִם: סט וַיִּשְׁמֹן שְׁלֹשָׁה כֶּסֶף מִסְתָּרִים אֲשֶׁר מְקוּם
 הָאֶחָד מֵהֶם לֹא יוֹדַע עַד הַיּוֹם אֲשֶׁר יִפְקֹד יי אֶת־עַמּוֹ
 בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים:

ע וּבְתוֹךְ הַבָּאִים לְשֹׁכֵר בָּר בָּאוּ אֶל יוֹסֵף גַּם אֲחָיו
 בְּנֵי יַעֲקֹב: עא וְלֹא נוֹתֵר מֵהֶם בְּאָרֶץ כְּנַעַן בְּלִמֵּי בְנֵימָן
 לְבָדוֹ: עב וַיַּבֵּר אוֹתָם בְּרַגַע וַהֲפֹה לֹא הִפְרוּהוּ עוֹד כִּפְנֵי

זָקְנוּ : עַי אֲשֶׁר לֹא הִחֵל אַף לְצַמַּח בְּעוֹדוֹ עִמָּם בְּבֵית
 אָבִיו : עַי וַיֵּרָא וְהִנֵּה אֵין בְּנֵימָן אָחִיו בֶּן אִמּוֹ בְּתוֹכָם
 וַיִּחְשׁוּב מִחֲשָׁבוֹת לְהַמְרִיצֵם לְהָבִיא גַם אוֹתוֹ אֵלָיו : עַי וַיֵּשׁוּ
 אֶת־נַפְשׁוֹ כַּמְנַחֵשׁ וַיִּקַּח אֶת־גְּבִיעַ הַכֶּסֶף אֲשֶׁר יִשְׁתֶּה בוֹ
 וַיֵּךְ בוֹ בְּאֶצְבָּעוֹ : עַי וַיִּגַּד לָהֶם אֶת־שְׂמוֹתֵם לְתוֹלְדוֹתֵם
 וַיִּתְּמֵהוּ הָאֲנָשִׁים אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ : עַי וַיִּוְסַף וַיֹּאמֶר לָהֶם כִּי
 מְרַגְלִים הֵם : עַי וַיַּעֲנוּ אוֹתוֹ כִּי שְׁנַיִם עֶשְׂרֵת אֲחִים בְּנֵי אָבִי
 אֶחָד הֵם וְאֲחִיהֶם הַקָּטָן בְּבֵית־אָבִיו וְאֶחָד מֵהֶם אָבִד וְאֵינְנוּ :
 עַי וַיֹּאמֶר לָהֶם כִּי רַק בְּזֹאת יִבְחָנוּ כִּי אֵינָם מְרַגְלִים וְכִי
 בְּנֵים הֵם כִּבְּאֵ אֲחִיהֶם הַקָּטָן עִמָּם וְעַד בָּאוּ וַיֵּאָסוּר אֲחִיהֶם
 אֶחָד בְּבֵית הַמִּשְׁמֶרֶת : * וַיֵּצֵאוּ אֶת־עַבְדָּיו לְאָסוּר אֶת־שְׂמֵעוֹן :
 ** וַיִּירָאוּ לְגִנוּעַ בוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא לְשִׁבְעִים הַגְּבוּרִים
 הָעוֹמְדִים לְפָנָי פָּרַעַה וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו לְתַפְשׂוֹ וַיִּתֵּן קוֹל שְׂאֵנָה
 וַיִּפְּלוּ כָּלָם אַרְצָה : ** וַיֵּצֵאוּ יוֹסֵף אֶת־מְנַשֶּׁה בְּנוֹ הָעוֹמֵד
 עַל יְמִינוֹ : ** וַיִּגַּשׁ מְנַשֶּׁה וַיִּקַּח אֶת־שְׂמֵעוֹן עַל־שִׁכְמוֹ וַיַּחֲזֹק
 עָלָיו וַיִּתֵּן עָלָיו כַּבְּלֵי בָרָז וַיִּבְאֵ אוֹתוֹ אֶל בֵּית הָאֲסוּרִים :
 ** וְאֶת־אָחִיו שָׁלַח אַרְצָה יִשְׂרָאֵל לְהָבִיא אֶת־בְּנֵימָן : ** וַיְהִי
 אַךְ יָצָא וַיֵּצֵאוּ אֶת־אֲשֶׁר עַל בֵּיתוֹ לְהַאֲכִיל אֶת־שְׂמֵעוֹן
 מִמִּבְחָר מַעֲדָנָיו וּלְהַשְׁקוֹתוֹ מִמַּיִטֵּב יָנוּ : ** וַיִּשׁוּבוּ אָחִיו
 מִכָּפֶן יָמִים מִבֵּית אֲבֵיהֶם וַיָּבִיאוּ אִתָּם אֶת־בְּנֵימָן וַיִּשְׁמַח
 יוֹסֵף לִקְרָאתָם : ** אַךְ אֶת־שְׂמוֹ טָרַם יַגִּיד לָהֶם וַיִּתְאַפַּק

וַיָּבֵא הַתְּדָרָה וַיִּבְרַךְ: ^{סח} כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמָיו אֶל-אֶחָיו הַדּוֹמָה
 בְּתֵאָרוֹ וּבְכָל הַלִּיכּוֹתָיו לְאִמּוֹ הַתַּמָּה לְחַן וּלְיָפִי: ^{סס} וַיֵּצֵא
 וַיַּעַשׂ לְכָל אֶחָיו מִשְׁתָּה וַיּוֹשֵׁב עַל-יָדוֹ אֶת-הַכְּבוֹד כַּבְּכוֹרְתּוֹ
 וְאֶת-הַצֵּעִיר כַּצֵּעִירָתוֹ: ^ז וַיִּרַח אֶת-רֵיחַ הַגְּבִיעַ וַיֹּאמֶר שִׂשְׁתָּה
 אֱלֹהִים הִם בְּנֵי אִם אַחַת יֵשְׁבוּ נָא יַחַד: ^{זא} וְעַל דָּן וְנַפְתָּלִי
 אָמַר בְּנֵי אִם אַחַת יֵשְׁבוּ נָא יַחַד: ^{זב} וְעַל גָּד וְאָשֶׁר אָמַר
 כִּי הִם בְּנֵי אִם אַחַת יֵשְׁבוּ נָא גַם הֵמָּה יַחַד: ^{זג} וְאֲנִי
 אֵין לִי אִם וּלְבִנְיָמִן אֵין אִם יִשְׁבְּהָ נָא שְׁנֵינוּ אִישׁ עַל
 יַד אֶחָיו: ^{זד} וַיִּשְׁתֶּן יוֹן בַּלַּיְלָה הַהוּא אַחֲרָיו אֲשֶׁר לֹא בָא
 יוֹן אֶל פִּיּוֹ זֶה כְּעֹשִׂימִים שָׁנָה לְמַן הַיּוֹם אֲשֶׁר גָּלָה מֵעַל
 שְׁלֹחַן אָבִיו: ^{זה} כִּי שָׂמַח לְבוֹ כֹּאֵד לְרֹאוֹת אֶת-כָּל אֶחָיו
 סְבִיבוֹתָיו: ^{זי} וַיְהִי בְּקוֹם אֶחָיו לָשׁוּב אֶל בְּתִיחֵם וַיֹּאמֶר
 בְּלִבּוֹ לְשׁוֹם קֶץ לְהַתְנַבֵּרוֹ אֶל אֶחָיו וַיֵּצֵא לְאֲשֶׁר עַל בֵּיתוֹ
 לְשׁוֹם אֶת-גְּבִיעַ הַכֶּסֶף אֲשֶׁר יִשְׁתָּה בּוֹ בְּאִמְתַּחַת בְּנִימָן
 וּלְרֹדֶף אַחֲרֵיהֶם אַחֲרֵי צֵאתָם וּלְחַפֵּשׂ בְּכַלְיֵהֶם וַיַּעַשׂ כֵּן:
^{זכ} וַיֵּשֶׁם וַיְרַדֵּף וַיַּחְפֹּשׂ וַיִּמְצָא אֶת-הַגְּבִיעַ בְּאִמְתַּחַת בְּנִימָן
 וַיֵּשֶׁב אֶת-הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה יוֹסֵף: ^{זח} וַיֵּרָא יוֹסֵף אֶת-יְהוּדָה
 אֶחָיו וְהִנֵּה עֵין יְמִינוֹ זוֹלְגַת דָּם וְשַׁעֲרוֹת חֹזֶהוּ כִּי סָמְרוּ:
^{זט} וַתֵּצֵאנָה וַתִּקְרַעְנָה אֶת-בְּגָדָיו אֲשֶׁר עָלָיו וַיֵּרָא כֹּאֵד
 מִבְּנֵי אֶחָיו וּמִבְּנֵי חַמַּת כַּחוֹ: ^ק וַיִּבְעַט יוֹסֵף בְּעַמּוּד הַשֵּׁשׁ
 אֲשֶׁר נִשְׁעַן עָלָיו וַיַּפּוּצְצֵהוּ וַיְהִי לְעַרְמוֹת אֲבִנֵי חֲצִץ:

כא למען ידע יהודה את־גבורתו והשיב את־ידו ממנו :
 כי ולא שֶׁת יהודה לב אל מעֶשֶׂה יוסף וישלח את־ידו
 לשלוח את־חרבו ממערה ותדבק החרב אל נדננה ולא
 יצאה ממנה : כי וינחם יהודה ויאמר בלבו אין זאת כי
 אם כבוד יי סוכה בעזו על משנה מלך מצרים ויחדל
 מרגו : כי ויחל לדבר אליו רבות וישם לנגד עיניו את־
 הרעה אשר תמצא את־אביו הזקן בשובו אליו ארצה
 כנען ובנימן ילד וקניו אין אתו : כי אז לא יכול עוד
 יוסף להתאפק ויתן קולו בכבי ויקרא אני יוסף אחיכם
 העוד אבינו חי : כי ויפתחו אחיו ויפו בתמהון ויהיו
 כחולמים : כי ויפל יוסף על צוארם וישק להם ויבך
 עליהם : כי ויתן בידם מכל טוב ארץ מצרים וישלח
 אותם ארצה כנען לבשר את־אביהם כי עודנו חי ולהביא
 אותו ואת־כל־נפשות פתייהם אליו מצרימה : כי ויהי בהבא
 אחי יוסף את־השמועה אל־אביהם ארצה כנען ויפג לבו
 ולא האמין להם : כי ויזכירו לו את רפי תורתו אשר
 הורה ליוסף ביום שלחו אותו אל אחיו שקמה : כי אז
 ידע פי נאמנו דבריהם כי מפלם לא היתה איש ביום
 ההוא בביתו בהורותו ליוסף את־החקים ההם כי בשכם
 היו : כי ונתחי רוח יעקב הזקן וייקר בעיניו הרגע ההוא
 מכל ימי שנות חיו : כי ויקרא עתה כלאו ימי חיי פי

המחסור אשר חסר לי שב אלוי: קיד ועתה אלכה נא
 ואראה את-יוסף בני ואחרי-כן אמותה בשלום: קסי ויקם
 ויקח עמו את-פניו ואת-פגותיו ואת פל-פתייהם וירד
 מצרימה: קסי ויהי בקרבו אל גבול ארץ פגען ותעור רוח
 אחרת בקרבו: קיו ויאמר אל-לבו הן אמנם הולך אני אל-
 בני אשר אהבתי אך האזפה בעיני פי עוזב אני את-
 הארץ אשר נשבע יי לתתה לזרעי: קיח ויבא האלהים אליו
 בתלום הלילה ויגד לו כי יורד גם הוא עמו בכבודו
 מצרימה והוא יעלה משם גם עלה: קיט וישמע יעקב כי
 כבוד אלהים יורד עמו מצרימה וישלח לפניו את-יהודה
 גשנה אל המקום אשר יעד יוסף לשבתו להכין שם
 מקדש מעט לאלהי אבותיו אשר שם יורה חקי האלהים
 ותורתיו לביתו ולזרעו: קכ ויוסף לא-משל ברוחו ולא-נתן
 לאיש מן הרפכים העומדים לפניו לאסור את-מרפבתו
 ויאסרה הוא בעצם ידו: קכא ויעל לקראת אביו ארצה
 גשן: קכב ויהי יעקב קורא את-שבע ותנה בן-זקונו מחמד
 עיניו נראה אליו ותפעם רוחו מאד מאד: קכג ויוסף נפל
 בתמון רחמיו על צוארי אביו וישקוהו ויבך: קכד ויהי
 הראיון הזה אשר שב האב והבן להראות איש אל רעהו
 שלומים לכל שנות הנדודים אשר שבועו: קכה ויקרא יעקב
 בתמון לבו אמותה הפעם אחרי ראותי את-פניך בני כי

עודה חי : קמו וּבֵא יוסף אֶת־אָבִיו אֶל הַמָּקוֹם הַשְּׂאֵבָן
 אֲשֶׁר הֵכִין לוֹ : קמו וַיְחִי עוֹד יַעֲקֹב שִׁבְעַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה
 בְּאֶרֶץ גִּשְׁן וַיְהִי לוֹ הַיָּמִים הָהֵם מֵיטֵב כֹּל יְמֵי חַיָּו כִּי
 בְּכָל הַשָּׁנִים הָהֵן לֹא יָדַע עֶצֶב וְרָגַז : קמו וַיְבָרֶךְ אֶת־יוֹסֵף
 וְאֵת כָּל בְּנָיו בְּרֻכָה רוּמָמָה וְנִמְלָצָה מְאֹד וַיָּנֹעַ וַיִּמָּת
 שִׁבְעַת יָמִים עֶשֶׂר וְכַבֹּד : קמו וַיַּעַל יוֹסֵף וְכָל אָחָיו וַיִּשְׂאוּ
 אֶת־אֲבֵיהֶם חֲנוּם בְּאֶרֶץ לְקַבֹּר אוֹתוֹ אֶל אֲבוֹתָיו בְּמַעְרַת
 הַמַּכְפֵּלָה כַּאֲשֶׁר הִשְׁבִּיעַ אֶת־יוֹסֵף לִפְנֵי מוֹתוֹ : קמו וַיַּעֲלוּ
 עִם יוֹסֵף כָּל זְקֵנֵי שָׂרֵי פְרָעָה גַם רֶכֶב וּפָרָשִׁים מִחֲנֵה
 כְּבֹד מְאֹד : קמו וּמַלְכֵי כְּנָעַן יָצְאוּ לִקְרַאת הַמַּחְנֶה וַיִּסִּירוּ
 אֶת־כִּתְרֵיהֶם מֵעַל רְאֵשֵׁיהֶם וַיַּעֲמֵרוּ בָּם אֶת־אֶרֶץ יַעֲקֹב :
 קמו וַיְהִי בְּשׁוּב יוֹסֵף מִקְּבוּר אֶת־אָבִיו מִצְרַיִמָה וַיְחִי עוֹד
 שְׁנַיִם רְבֹת : קמו וַיָּמָת כֵּן מָאָה וְעֶשֶׂר שָׁנִים : קמו וַיִּשְׁבַּע
 אֶת־אָחָיו לְחֲנוּם אוֹתוֹ וּלְשׁוּמוֹ בְּאֶרֶץ וּלְהַעֲלוֹת אֶת־עַצְמוֹתָיו
 אֶרֶץ כְּנָעַן בְּיוֹם פְּקוּדָיו אֶת־עַמּוֹ : קמו וַיְהִי יְמֵי יוֹסֵף
 מְעַמִּים מֵיְמֵי כָּל אָחָיו עַל חַטָּאת שָׁמְעוּ אֶת־יְהוָה קוֹרֵא
 אֶת־אָבִיו בְּאֹזְנוֹ עֲבָרָה אָבִי וְלֹא כָהָה בּוֹ : קמו עַל פֶּן הִיְתָה
 הָעֲרֻבָה אֲשֶׁר יִקְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחַג הַסִּפּוֹת עִם פֶּתַח
 הַתְּמָרִים לְאוֹת זְכָרוֹן לְיוֹסֵף : קמו כִּי כְּנֹבֵל הָעֲרֻבָה לִפְנֵי
 יְתֵר שְׁלֹשֶׁת הַצְּמָחִים הַבָּאִים עִמָּה בְּאֹנֶדֶת הַחֶג כֵּן נִבַּל
 יוֹסֵף וַיִּמָּל לִפְנֵי אָחָיו : קמו וּבְנֵי יוֹסֵף שָׂמוּ תִבְנִית

שור על הגלם לאות לבית אבותם לאמר ככל אשר יחרוש
 השור בכחו להוציא לחם מן הארץ פן השליל יוסף
 אביהם בחקמתו ובכח לבו לתחיות עם-רב: קלס ותרפינה
 השנים ותהינה למאות ויבא היום הגדול אשר פקד יי
 את-עמו וינאלם מיד המצרים אשר העבירו את-בני ישראל
 בפרך למן היום אשר מת יוסף: קס ויזכור לו יי את-
 החסד אשר גמל לאביו אחרי מותו כי בעצם ידו עבד
 את-עבודת קבורתו: קסא ויתן בלב משה איש האלהים
 הגדול מכל האדם אשר על פני האדמה לשאת הוא
 בעצם כבודו את-עצמותיו אל-הארץ אשר נשבע יי לתתה
 לבני ישראל: קסב וילך משה אל שרה בת אשר בת
 יעקב אשר נותרה מן הדור אשר בא עם יעקב מצרימה
 וישאלה למקום ארון יוסף: קסג ותגד לו כי המצרים
 בדעתם פי ברפת יי באה לרגלי יוסף בכל אשר הוא
 עשו לו ארון ברזל ויירידוהו אל היאור למען אשר יברך
 יי את-מימיו בגללו: קסד וילך משה ויתיצב על שפת היאור
 ויקרא יוסף יוסף הנה גאל יי את-עמו מתחת סבלות
 מצרים ועתה עליה נא אלינו והעלינו את-עצמותיך אל-
 הארץ אשר נשבע יי לתת לנו באשר השבעתנו: קסה ויעל
 הארון ויצף וישט על פני המים וישלח משה את-ידו
 ויקחהו: קסו וינשא בכל ימי לכת ישראל במדבר על יד

אֲרוֹן בְּרִית הָאֱלֹהִים : קִסוּ וַיֵּרְאוּ עוֹבְרֵי דָרֶךְ וַיִּשְׁאַלּוּ מַה
 לְאֲרוֹן עֲצֻמוֹת מִתּוֹ לְהַנְשֵׂא עַל יַד אֲרוֹן הַבְּרִית אֲשֶׁר הַעֲרִית
 אֵל חַי בְּקִרְבּוֹ : קִסַּם וַיַּעֲנוּ לָהֶם וַיֹּאמְרוּ יַעֲזוּ פִי הִתְהַד הַחֲזֵרָה
 הַנְּשׂוּאָה בְּאֲרוֹן הַזֶּהב הַזֶּה לְנִשְׁמַת חַיִּים בְּאֵף הָאִישׁ הַנְּשׂוּא
 בְּאֲרוֹן הַבְּרִיָּל הַזֶּה : קִסַּם וַיְהִי בְּמוֹת מִשָּׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים
 לִפְנֵי בּוֹאֵי אֵל אֶרֶץ פְּנִיעַן וַיְצוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִקְבוֹר
 אֶת־עֲצֻמוֹת יוֹסֵף בְּשָׂבָם : כִּי עַל כֵּן יֹאמְרוּ הַמוֹשְׁלִים גְּזַב
 גְּזַבוּ כִּד מְלֵא יַיִן מִן הַמִּרְתָּף וַיִּשְׁתַּוְּחָז וַיִּקְרַב בַּעַל הַיַּיִן
 אֶל שׁוֹתָיו וַיֹּאמֶר אֶת־הַיַּיִן אֲשֶׁר בְּכַד שְׁתִּיתֶם וְעַתָּה הֲשִׁיבוּ
 נָא אֶת־הַכַּד הַדִּיק לְמַקְוֹמוֹ : כִּי אֵף יוֹסֵף גְּזַב מִשְׂבָּם וַיִּפַּח
 אֶת־נַפְשׁוֹ בְּאֶרֶץ נֹכְרִיָּה וְעַתָּה יוֹשֵׁב נָא שְׂבָמָה אַחֲרַי
 אֲשֶׁר יִצְאֶה רוּחוֹ מִמֶּנּוּ : כִּי וַיִּקְבֹּר יוֹסֵף בְּאֶרֶץ אַבְרָהָם
 אֲשֶׁר אֵלָיָה הָיוּ עֵינָיו וְלִבּוֹ גַם בְּהִיּוֹתוֹ מוֹשֵׁל בְּכָל אֶרֶץ
 מִצְרַיִם : כִּי פִי זָכַר לוֹ יְיָ אֶת־אַהֲבָתוֹ לְאֶרֶץ חַיָּה אֲשֶׁר
 הִתְהַלֵּל בָּהּ גַם בְּאֲזוּנֵי בְנֵי הַזָּכָר כֹּל יְמֵי חַיָּיו :

.ד.

שמעוה דוד המלך.

.א.

רועה צאן אדם.

א ונער יפה עינים מלא חן ושכל טוב הנה הנה בבית-
 לקם יהודה רועה לאביו בצאן ושמו דוד בן-ישי: ב ויהי
 הנער גבור חיל אשר לבו כלב האריה: ג ונהנה מדי בא
 ארי או דוב ונשא שנה מהעדר ורדף אחריו וחזק עליו
 והחזיק בנקבו והכהו ארצה ומאוכה אין בידו והציל מפיו
 את-השנה והשיב אותו אל עדרו בשלום: ד וככל אשר
 רבה גבורתו פן נעמו דרכיו וכן נאוו שעשעיו: ה פי
 מדי היות עיניו אל הצאן הרועות בהשקט ובכמחה
 בירק האחו ובצל החרש וישב לו מנגד למרעיתו ופרט
 על-פי גבל וחליל צלצלי ומרתיה אשר הרנינה את-כל-
 דיקום אשר לו מסביב ותשו עליו חמדת נעים אשר לא
 תתקור: ו אה על עצמת גבורותיו וכן מנגינותיו גברו
 בחמיו לכל יציר נענה: ז ויהי משפטו עם הצאן להוציא
 ראשונה את-הטלאים ואת-הגדים הרפים והרפים אשר דקו
 שניהם לאכל העשב הרח אשר במרעה ואחר-כן יוציא

אֶת־זַמְנֵי הָעֶדְרָה אֲשֶׁר רָפוּ שְׁנֵיהֶם מִזֶּקֶן לֵאמֹל אֶת־יְתוֹר
 הָעֵשֶׂב הָרַךְ אֲשֶׁר הוֹתִירוּ צְעִירֵי הַצֹּאן מִשְׁבָּעִם : ׀ וְכַבְלֹת
 גַּם אֵלֶּה לֵאמֹל אֶת־חֲתָקִים יִפְתַּח אֶת־דִּלְתוֹת הַמִּכְלָא אֲשֶׁר
 כָּלֹא בּוֹ אֶת־הַכְּבָשִׁים הַבְּרִיאִים וְנִהַג אֹתָם לְרַעוֹת אֶת־
 הָעֵשֶׂב הַקָּשָׁה וְלִשְׁבַּע אוֹתוֹ : ׀ וַיִּשְׁקֶף ׀ וַיִּרְא אֶת־חֲכַמַּת
 הַנַּעַר וְאֶת־הַמּוֹן רַחֲמָיו עַל צֹאן יָדוֹ וַיִּקְרָא אֵלָיו מִן הַשָּׁמַיִם
 וַיֹּאמֶר יֶעָן אֲשֶׁר יָדַעְתָּ אֶת־נַפְשׁ הַבְּהֵמָה לִפְקוֹד אוֹתָהּ
 וְלִשְׁמֹר-עָלֶיהָ וְלִכְלֹפְלָהּ בְּרַחֲמִים רַבִּים רוּעָה תִּהְיֶה לְצֹאן
 תִּפְאָרְתִּי לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל כֹּל הַיָּמִים : ׀ וַיִּכַּל ׀ לְדַבֵּר אוֹתוֹ
 וַיָּבֹא אֶחָד הָעֶבְדִּים לִקְרֹא אוֹתוֹ לְבֵית יִשִׁי אָבִיו לְזַבַּח
 אֲשֶׁר הֵכִין שֵׁם שְׁמוּאֵל : ׀ וַיִּקָּם וַיִּרְחֹץ אֶת־בְּשָׂרוֹ וַיַּחֲלֶף
 אֶת־שְׂמֹלוֹתָיו וַיִּתְקַדֵּשׁ וַיִּלָּךְ : ׀ וַיְהִי כִּבְאוֹ בְּסֶפֶד הַפִּיִּת
 וַדַּבֵּר ׀ הִיָּה אֵל שְׁמוּאֵל הַנְּכִיָּא קוּם מִשְׁחַחוּ פִּי בּוֹ בְּחֻרְתִּי
 לְקַחְתּוֹ מֵאַחֲרֵי הַצֹּאן לְרַעוֹת אֶת־עַמִּי : ׀ וַתִּצְלַח רוּחִי
 אֵל דָּוִד מֵהַיּוֹם הַהוּא וּמִעַלָּה : ׀ וַיְהִי הָרוּעָה הַתָּמִים לְמִלְכָּה
 עַל יִשְׂרָאֵל אַפָּס כִּי לֹא עָשָׂה מְלוּכָה וַיְהִי כְּמַחְרִישׁ עַד
 מוֹת שְׂאוּל הַמּוֹלָה בְּעֵת הַהִיא :

ב.

שְׁמַת־הָעֲרֹבֹן.

א ויהי כמקץ ימים רבים ודוד יושב אחרי בא השמש
 על פתח גדרות הצאן אשר העזו שמה את מקנהו ויעף
 ויבדם: ב ויחלם והנה איש זקן נהדר מאד נצב עליו
 ויאמר אני יעקב אבי העם אשר נתן יי אותך עליו מלך
 באהבתו את יהודה בני אבי שבט בית אביך: ג ועתה דע
 בני כי לא ישאך בפא ישראל לשבת עליו עד אם ערבת
 מעמי את שבט בנימין בני ככל אשר ערב לי יהודה אבי
 אבותיך את בנימין אחיו: ד וישן דוד ויאמר בדברך
 אעשה: ה ויוסף יעקב לדבר אליו ויאמר אם לקולי אתה
 שומע קומה נא דוד למטה יהודה ולך אל מערכות פלשתים
 אל שכה והצל נא מבך אויביה את נפש המלך שאול בן
 קיש למטה בנימין: ו זאת דבר יעקב ויעל מעליו: ז ודוד
 הקיץ ויטש את הצאן ואת הפלים על יד שומר וישק לאביו
 ולאמו וירץ המערכה: ח וירא את פון הענק את גלית הגיתי
 בכבד נשק נחשתו ואת כל העם חתים מפניו וישמע את
 דברי התרפה אשר חרף העריץ את ישראל: ט ונקמא הנער
 לעמו ויאזר חיל ויקח מאבני הנחל אשר בילקמו וישם
 בקלעו אשר בידו ויקלע אל ראש הפלשתי והטבע האבן

בְּמִצְחוֹ וַיִּפֹּל וַיָּמָת : י וַתְּחִי רוּחַ הָעָם וַיִּכּוּ בְּאוֹיְבֵיהֶם מִכַּף רַבָּה מְאֹד וַיִּשְׁפוּ אֶת־מַחְנֵיהֶם : יא וַיִּשְׁע דָּוִד בֵּית־הַלְחָמִי אִישׁ יְהוּדָה אֶת־שְׂאוֹל הַמֶּלֶךְ הַיְמִינִי מִכַּף אוֹיְבֵי נַפְשׁוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לַיַּעֲקֹב : יב וַיִּשֶׂם דָּוִד אֶת־כָּל־לְבָבוֹ גַּם הוּא גַם כָּל הַמְּלָכִים אֲשֶׁר יָשְׁבוּ לִפְנֵי אַחֲרָיו לְשׁוֹם אֶת־יְהוּדָה וְאֶת־בְּנֵימִן לְאַחֲדִים : יג וַיִּצְלַח הַדָּבָר בְּיַד בֵּית דָּוִד וַיִּדְבְּקוּ שְׁנֵי הַמַּטּוֹת וְלֹא סָרוּ וְלֹא נִפְרְדּוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו עַד הַיּוֹם הַזֶּה :

ג.

אֵילַת הַשְּׁחַר גִּזְרֵי הַעֲדוּת וְשִׁקְלֵי הַמֶּלֶךְ.

* וַיְהִי בְשֵׁבַת דָּוִד עַל־כַּפֵּי יִשְׂרָאֵל וַיִּזְכֹּר תְּמִיד כִּי מִיַּד יי אֲשֶׁר לָקַחוּ מֵאַחֲרֵי הַצֹּאן לְרַעוֹת אֶת־עֲפֹי הַיְתָה לֹא הַמְּלָכָה : ב וַיְהִי שֵׁבַט הָרֹזְעִים אֲשֶׁר נִהַפְּךְ לֹא לְשֵׁבַט מַלְכוּת לְשֵׁבַט מִישׁוֹר וְלִמְקַל נָעַם בְּיָדוֹ וַיַּעַשׂ צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לְכָל עַמּוֹ : ג גַּם אֶת־שֵׁשׁ־עֶשְׂרֵי מֵימֵי עֲלוֹמָיו לֹא עָזַב : ד וַתְּחִי תוֹרַת אֱלֹהִים רֹאשׁ קִדְשָׁיו וְעֲפֹי כָּלִיל מִשָּׂא נַפְשׁוֹ וּכְנֹרוֹ מִבְּחַר מַחְמָדָיו : ה וַיַּעַשׂ לֹא כְנֹר נָעִים בְּתַבְנִית אֵילַת הַשְּׁחַר וַיִּתְּלֶהוּ מִמַּעַל לְמַטָּתוֹ מְרֹאשׁוֹתָיו : ו וַתְּחִי בְּסָרְם עֲלוֹת הַשְּׁחַר וּבִאֵה רוּחַ צַחָה מִצְפוֹן וַנִּשְׁבָּה בְּכָלִי הַשִּׁיר וַנַּעַז מִיִּתְרָיו בְּקוֹל דְּמָמָה בְּקָה וְהִעִירוֹ בְּגִינּוֹת נָעַם אֶת־

הַמֶּלֶךְ מִשְׁנָתוֹ : יִזְקֶם מֵעַל מִשְׁכְּבוֹ וְשִׁלַּח גַּם הוּא אֶת־
 יָדוֹ אֶל הַנֶּבֶל וְאֶל הַבְּגוֹר וְאֶרֶץ שִׁירֵי עֵז לָיו : ׀ וְאַחֲרֵי כֵן
 יִקְרָא בְּתוֹרַת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר עִמּוֹ תָּמִיד עַד אֹרֶךְ הַיָּמִים :
 ׀ אִזּוֹ יִבְאוּ חֲכָמֵי יוֹעֲצָיו וְכֻלְּכֵל עִמָּם מִשְׁפַּט־עִמּוֹ בְּמוֹעֲצוֹת
 וְדַעַת כָּל הַיּוֹם :

׀ וּבְמִרְצַפַּת הַסַּפּוֹן מִמַּעַל לְכֶסֶף אֲשֶׁר יָשָׁב עָלָיו
 הַמֶּלֶךְ הֵיחָדָה רְצוּפָה אָבֵן שׁוֹאֲבֵת אֲשֶׁר יֵאָמֵר לָהּ הַיּוֹם
 מִגִּנְטָה : יִי וְיֵהִי הַיּוֹם וְיִתְגַּדְּלוּ בְּנֵי עַמּוֹן בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּכְזּוּ אֶת
 מִלְּאֲכֵי דָוִד אֲשֶׁר שִׁלַּח אֶל־מִלְּכָם לְכַבְּדוֹ : יִי וַיֵּצֵא אֱלֹהִים
 דָּוִד וַיִּכְּסֵם וַיִּשְׂאֵא אֶת־שִׁלְלָם וּבְתוֹךְ־הַשִּׁלְלַת עֲמַרְתָּ פֹה גְדוּלָה
 כְּפִרְזוֹהֵב מִשְׁקָלָהּ : יִי וְיֵהִי בַעֲלוֹת הַמֶּלֶךְ עַל הַכֶּסֶף וְהַשָּׂאֵף
 הָאָבֵן הַשָּׂאֲבֵת וְהַמִּשְׁחָה בְּכִחָהּ אֶת־הָעֲמֻרָה הַכְּבֵדָה אֶל־
 תַּחְתִּיָּהּ וְהַשָּׂאֵף בִּיעָף וְתַכֵּן עַל רֹאשׁ דָּוִד : ׀ וַיִּפְלֵא
 הַדָּבָר בְּעֵינָיו וַיִּקָּם מִכֶּסֶאוֹ וַיֵּצֵא לְאַחַד מֵאַחֲבָיו לְשַׁבֵּת
 תַּחְתָּיו וְתוֹחַ הָעֲמֻרָה וְתַנְעַ הִנֵּה וְהִנֵּה וְלֹא נִכְוָנָה עַל־
 רֹאשׁוֹ : ׀ וְיֵהִי הָעֲמֻרָה לְעֵדָה כִּי בֶקֶת לְדָוִד וּלְבֵיתוֹ נֶאֱמָר
 כֶּסֶף יִשְׂרָאֵל וְרֶקַע עַל רֹאשׁוֹ יִכּוֹן גִּזְרֵי מִשְׁלָיו : יִי עַל בֶּן
 קְרָאוֹ לְעֲמֻרָה הַהִיא גִּזְרֵי הָעֵדוּת :

׀ וְאֵף כִּי יֵצֵא לְדָוִד שֵׁם כָּכָל הָאֲרָצוֹת לֹא נִכְבְּה לְבוֹ
 וְלֹא רָמוּ עֵינָיו : יִי וְיֵהִי הַנֶּקֶל כִּי שָׁנָה לְגִנְדוֹ תָּמִיד אֶת
 דְּבָרֵי יָמֵי נְעוּרָיו וְלֹא הָעֵלִים אוֹתָם מִקְהַל עִמּוֹ וַיִּשֶׁם לָהֶם

שְׁאֵרִית גַּם בְּכֶסֶף הָעוֹבֵר בְּכָל-הָאָרְצוֹת: יֵשׁ וַיֵּצֵר עַל-
הַשָּׁקְלִים אֲשֶׁר יֵצֵק אֶת תְּבֻנֵית מְגִדְל־דָּוִד אֲשֶׁר בָּנָה לוֹ
לְמִשְׁנֵב בְּגֵאוֹן עֲזוֹ מֵעֵבֶר מִזֶּה וְאֶת-מְקוֹ וְאֶת יִלְקוּמ־
הָרוּעִים מֵעֵבֶר מִזֶּה: כִּי לְמַעַן יִזְכָּר גַּם הוּא לְמַרְאֵה הַפְּלִים
הַגְּדֹלִים וְהַתְּמִימִים וּלְמַעַן רַעַת גַּם עִמֵּי הָאָרְצוֹת אֲשֶׁר
בְּסָפּוֹ עוֹבֵר שָׁם כִּי לֹא רַק בְּנִבְרָה לְבָדָה יִכּוֹן כִּסֵּא כִּי
אִם גַּם בְּתֵם וְעֲנוּה וְחִסְדֵי אֱלֹהִים:

ד.

יִשְׁבִּי וְאֲבִי־יִשִּׁי.

* וּפְלִשְׁתִּים נִלְחָמִים בְּיִשְׂרָאֵל וַתַּעַל עֲלֵיהֶם יַד אֲנָשֵׁי
דָּוִד וַיְכּוּ כְּאַלְפֵיהֶם: כִּי וַיֵּצֵף עִם הַמְּלַחְמָה גַּם בְּמַעֲרֻכּוֹת
יִשְׂרָאֵל גַּם בְּמַעֲרֻכּוֹת פְּלִשְׁתִּים וַיִּקְרָאוּ שָׁקֵט לַיָּמִים אַחֲדִים:
כִּי וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל-דָּוִד בְּחִלּוֹם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר אֶמְנָם יַדְעִתִּי
כִּי דָמֵי אָדָם יִקְרוּ בְּעֵינֶיךָ מָאֹד: יֵי אֵיךְ זָכוֹר גָּא וְאֵל
תִּשְׁבַּח כִּי בְשִׁלְךָ הִשְׁמִיד שָׂאוֹל אוֹיְבֶךָ אֶת-גִּב עִיר-הַכְּהֻנִּים
וְעַתָּה רַק בְּאַחַת מִשְׁתֵּי אֱלֹהֵי תְכַפֵּר אֶת הַדָּם הַזֶּה בְּאִבּוֹד
כָּל שְׂרִיד לְבֵיתְךָ אוֹ בְּנִפְלֶךָ שְׁבִי בְּיַד אוֹיְבֶךָ: הִי וַיֹּאמֶר
דָּוִד אֶפְלֶה-נָּא בְּיַד אוֹיֵב וְצֹאצְאֵי יַחֲיוּ לְפָנֶיךָ: י וַיַּעַל
הָאֱלֹהִים מֵעֲלוֹ וַיִּקַּץ מִשְׁנָתוֹ וַתִּפְעַם רוּחוֹ: י וַיֵּצֵא מֵאֲהָלוֹ
אֲשֶׁר בַּמְּחֻנָּה וַיָּבֹא הַחֲרוֹשָׁה אֲשֶׁר מִגִּגְד וְהִנֵּה צְבִי נִחְמָד

נְטוּי גֵרוֹן רַחַם וַיַּעֲבֹר לְפָנָיו כְּמַהֲרַת חַיִּים: ^ח וַיִּרְדֹּף הַמַּלְאָךְ
 אַחֲרָיו לְתַפְשׂוֹ אֹתוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר יִרְדֹּף בֶּן יָנוּם מִפְּנֵי הַצְּבִי
 בְּדַהְרוֹת דַּהְרוֹת עָזוֹ: ^ט רָנַע יַעֲלֵם בְּמַחְשָׁפָיו סִבְבֵי הַיַּעַר
 וְאֵינָנו וְרָנַע יָשׁוּב יִרְאֶה בְּנֶאֱוֹן מְרוֹצָתוֹ וּבְתַפְאֶרֶת רוּם
 קִרְוָיו: ^י וַיְדוּד לֹא יָשׁוּב מֵאַחֲרָיו וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו הַלּוֹךְ
 וְרֹדֵף עַד כִּי עָבַר לְתַמּוֹ אֶת גְּבוּל אֶרֶצוֹ וַיָּבֵא אֶרֶץ
 פְּלִשְׁתִּים: ^{יא} וַיִּשְׁבִּי הַפְּלִשְׁתִּי מִפְּנֵי הָעֵנְקִים רָאָה מִרְחוֹק
 אֶת־מַלְאָךְ יִשְׂרָאֵל רוֹדֵף עָיָה וַיִּנְעַע וַיִּפֹּל עָלָיו כְּחַתְּהָ בְּפִתְעָ-
 פְתָאָם בְּמָרָם מֵצָא אֶת־יָדָיו וְאֶת־רַגְלָיו לְהַתְּיָצֵב בְּפָנָיו:
^{יב} וַיִּצְמַח בְּעֵבוֹתַיִם חֲדָשִׁים וַיַּחֲזֹק אֶת־מוֹסְרָיו מְאֹד וַיִּשְׁאַהֲוֶה
 אֵל אֱהֱלוֹ: ^{יג} כִּי גִבּוֹר הָיָה יִשְׁבִּי הָעֵנְק וַחֲזֹק מְאֹד בְּחַיּוֹת
 עֲרֶפֶת אָמְרוּ לְמַעַז לֹא בַעֲצַמַת פְּשִׁיטָה: ^{יד} וַיֹּאמֶר יִשְׁבִּי
 לְדוֹד עֲתָה יָשׁוּבוּ דָמִי גְלוּת אַחִי אֲשֶׁר הִפִּיתָ כְּרֹאשְׁךָ:
^{טו} זֹאת דִּבֶּר וַיִּפְּלִיחוּ אֶרֶץ וַיִּגַּל עָלָיו מִשָּׂא כָבֵד מְאֹד
 לְמַעַף אוֹתוֹ: ^{טז} וַיִּצְעַק דָּוִד אֵל יְיָ אֱלֹהָיו וַיִּצְוּ יְיָ וַתִּשְׁקַע
 הָאֲדָמָה תַּחְתָּיו כְּמֵלֵא קוֹמָתוֹ וַתִּתֵּן לוֹ מְקוֹם לְנוּחַ שָׁם
 וְלֹא כִבְדָה הַמַּעֲמָסָה עָלָיו וְלֹא רָצְצָה אוֹתוֹ:

^{יז} וּבַעֲצָם הָעֵת הַהִיא רַחֵם אֲבִישִׁי רֹאשׁ גְּבוּרֵי דָוִד
 אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמָּיִם וַיֵּרָא וְהִגִּה מִפִּי דָמִים צָפִים עַל־פְּנֵי הַמָּיִם
 וַיִּפְּלֵא בְּעֵינָיו מְאֹד: ^{יח} עוֹד הוּא מִשְׁתַּוָּמֵם עַל הַמְּרֹאֶה
 הַזֶּה הִזָּה וְהִגִּה יוֹנָה תִּפְּהָ וּמְהוֹרָה צִחָה מִחֻלָּב מִתְדַבְּקָת

בְּרוּךְ בְּנִפְיָהּ עַל הַחֲלוֹן וּמְנַהֶמֶת בְּקוֹל בּוֹכִים: יֵשׁ וְאַבְיָשׁ
 יָדַע כִּי הַיּוֹנָה בְּתַפְתָּהּ צָלַם דְּמוּת הָיָא לְעַם יִשְׂרָאֵל בְּנֵי
 יַעֲקֹב אִישׁ תָּם עַל כֵּן הָאֱמִין לְקוֹלָהּ: ג' וַיִּתְנַשֵּׂא בְּאָזְנוֹ
 וַיִּקְרָא אֵין זֹאת כִּי שְׁלַחַה הַיּוֹנָה לְבִשְׂרָנִי כִּי מִלְּפָנָי נִתְּנָן
 בְּצָרָה: הֵא זַעֲמָה אֶקוּמָהּ נָא וְאֶרְוֹצָה וְאֶשְׁלִיכָה בְּפִשִׁי מִנְּגַד
 לְכַעֲזֵן הַצִּיל אֶת־נַפְשׁוֹ: ו' וַיִּרְץ אֶל אֹהֶל הַפְּלֶקֶה וַיִּגִּידוּ לוֹ
 הַשּׁוֹמְרִים כִּי אֵינְנוּ בְּבֵיתוֹ: ז' כִּי יָצָא בְּבֹקֶר וְאִישׁ לֹא
 יָדַע אַנְהָ פָּנָה: ח' וַיִּצַר מְאֹד לְאַבְיָשׁ וַיִּפְלֵא מִמֶּנּוּ לְדַעַת
 אֶת־מְקוֹם אֲדוֹנָיו: ט' עוֹדְנֵי מִשְׁתַּאֲה לְדַעַת מַה יַעֲשֶׂה וְהָיָה
 הַפְּרָדָה אֲשֶׁר יִרְכַּב עָלֶיהָ הַמֶּלֶךְ בָּאָה וַתִּפֹּל לְפָנָיו אֶרְצָה
 בְּקוֹל נִאֲקָה גְדוֹלָה וּמְרָה: י' וַיַּעַל עָלֶיהָ אַבְיָשׁ וַתִּקַּם
 הַפְּרָדָה וַתֵּדָא וַתַּעֲרָה בְּעַל בְּנֵי־נִשְׁרִים וַתַּעֲבִירָהוּ דְרָדָה
 חֲרָשִׁים וַיַּעֲרוֹת וַתִּבְיָאָהוּ אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר דּוֹד חָבוּשׁ שָׁם:
 כ' וַיְהִי בְּקִרְבּוֹ לָבֵא שָׁמָּה וַתֵּרְאֶהוּ עֲרָפָה הַמְּכַשְׁפָּה אִם
 גְּלִית וַיִּשְׁכַּח וַתִּקְסַם־לוֹ קַסָּם וַתִּשְׁלַף עָלָיו אֶת־הַפְּלֶקֶה אֲשֶׁר
 בְּיָדָהּ לְחַמִּיתוֹ: כ"א וַתֵּרָא כִּי לֹא מִצָּא אוֹתוֹ הַפְּלֶקֶה וְלֹא
 נִנְעָ בּוֹ וַתִּשְׁנֶה אֶת־מַעֲמָהּ וַתַּחֲנֵן אֶת־קוֹלָהּ וַתֹּאמֶר הַשִּׁיבָה
 נָא עָלַם גְּבוּר־חֵיל אֶת־הַפְּלֶקֶה אֲשֶׁר נָפַל מִיָּדִי: כ"ב וַיִּקַּח
 אַבְיָשׁ אֶת־הַפְּלֶקֶה וַיִּשְׁלַף אֹלָיָהּ וַיִּרְץ אֶת־רַאשָׁהּ וַיִּסְתַּנֶּה
 לְבִלְתֵּי הַיּוֹתָהּ זְרוּעַ לְבָנָהּ: ל' וַיִּשְׁכַּח רָאָה אֶת־אַבְיָשׁ בָּא
 וַיִּמְחַר וַיִּגַּל אֶת־הַמַּעֲמָה מֵעַל דּוֹד וַיִּקְחָהּ וַיִּזְרַקְהוּ בְּהוֹב

פָּחוּ הַשָּׁמַיְמָה וַיִּשְׂם אֶת־חֲנִיתוֹ תַּחְתָּיו וַיִּהְפְּכוּ לְמַעַלָּה
 וַיִּתְקַעְתּוּ בָּאָרֶץ לְמַעַן יַפֵּל עָלָיו וָמָת׃ לֹא יִרְא אָבִישֵׁי וַיִּקָּב
 אֶת־הַשָּׁם וַיִּקְרָא וַיִּתֵּן דָּוִד בֵּין הַשָּׁמַיִם וּבֵין הָאָרֶץ וְלֹא
 הִפֵּל פְּתָאם אֶרְצָה׃ לֵב וַיְהִי בְהַעֲשֵׂא דָוִד עַל בְּמַתִּי עִב
 וַיִּשָּׂא אֵלָיו אָבִישֵׁי אֶת־קוּלוֹ וַיִּזְכַּח אֶת־דָּרְכּוֹ עַל פְּנָיו וַיֹּאמֶר
 לָמָּה עָשִׂיתָ אֲדוֹנָי הַמֶּלֶךְ כַּדְבָר הַזֶּה וַתִּתֵּן אֶת־נַפְשְׁךָ כְּפֶר
 בְּיָדְךָ מִבְּלִי הַעֲלוֹת עַל־הַלֵּב כִּי כַּדְבָר הַזֶּה תִּכְבְּהָ אֶת־נֶגֶד
 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר רַק מִיָּדוֹ לָךְ כָּל־עָזוֹ וְכָל־תַּפְאֲרָתוֹ כַּיּוֹם הַזֶּה׃
 לֵב וַתִּצֵּר לְדָוִד מְאֹד וַיַּהַמָּה לָבוֹ עַל אַחֲרִית זֵרְעוֹ אֲשֶׁר
 אָהַב מִנְפֹשׁוֹ אֵךְ בּוֹכְרוֹ אֶת־עַם־מִרְעִיתוֹ אֲשֶׁר יָקָר לוֹ גַּם
 מִנְפֹשׁוֹ גַּם מִזֵּרְעוֹ הַתְּחִזֹּק וַיַּעֲתֵר אֵל יי כִּי יִמְלֹט אֶת־נַפְשׁוֹ
 מִיַּד אוֹיֵב לְמַעַן עֲמוֹ וּבְכִיתוֹ אַחֲרָיו יַעֲשֵׂי יי כַּטּוֹב בְּעֵינָיו׃
 לֵב וַיִּשְׁמַע אָבִישֵׁי וַיִּמָּב בְּעֵינָיו וַיִּקָּב עוֹד אֶת־הַשָּׁם וַיִּרְדֵּ דָוִד
 יָרַד וְרַחֵף יָרַד וְרַחֵף וַיֵּט מַעַל הַחֲנִית הַשְּׂנוּנְהָ לְנִגְדּוֹ
 הַצֵּדָה וַיִּנָּח׃ לֵב וַיִּקַּח אָבִישֵׁי אֶת־אֲדָנָיו הָעִיָּף וַיִּרְפִּיבְהוּ
 עַל הַפְּרָדָה וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם לְדָרְכָם׃ לֵב וַיִּרְדֵף יִשְׁבִי אַחֲרֵיהֶם
 אֵךְ סָר כַּחוֹ מַעְלָיו כִּי הִשְׁמִיד אָבִישֵׁי אֶת־מַעְזוֹ בַּתְּמִיתוֹ
 אֶת־אִמּוֹ אֲשֶׁר עָמְדָה לוֹ בְּרוֹב כְּשָׁפִיתָ׃ לֵב וַיַּחֲפוּךְ אָבִישֵׁי
 לְקַרְאָתוֹ וַיַּבְהוּ אֶרְצָה׃ לֵב וַיָּבֵא הַמֶּלֶךְ וְאָבִישֵׁי בְשָׁלוֹם אֶל־
 מְקוֹמָם׃ לֵב אִזּוֹ נִשְׁבְּעוּ אֲנִישֵׁי דָוִד לוֹ לֵאמֹר לֹא תֵצֵא עוֹד
 אֶתְּנוּ לְמַלְחָמָה וְלֹא תִכְבְּהָ אֶת־נֶגֶד יִשְׂרָאֵל׃

* ותרבנה השנים ויעברו דורות רבים אחרי שבו
 המלך דוד עם אבותיו ותקם עתליה המרשעת ואשת
 הדמים אשר לכדה את ממלכות יהודה ותאבד את כל
 זרע הממלכה: ** וימלט בן אחר לבית דוד ושמו יואש
 בן המלך אחזיהו: ** ויותר רק בן אחר למלכי בית דוד
 ככל אשר נותר רק בן אחר לכהני עיר זב הלא הוא
 אביתר בן אחימלך הכהן: ** ויהי יואש הפליט הקטן
 הזה אבי כל מלכי בית דוד אשר ישבו אחרי בן לכסא
 ישראל:

ה.

שטמה ופלטמה.

* ולעת זקנת דוד הכין פסף וזרב ואבגניחן הרבה
 מאד לכלל את תפארת הבית הגדול והקדוש אשר יבנה
 שלמה בנו אחריו בראש הר המוריה לשם יי אלהי ישראל:
 ב ויעל על לבו זכר מקום המזבח אשר גבל לו שמואל
 הנביא בשבתו לפניו בין בני הנביאים פרמה פברחו מפני
 שאול: ג וירא בן ישבח גבול המקום בלכתו בדרך כל
 הארץ וימהר ויפקד אנשים לגשת אל מלאכת בנין המזבח.
 בעודנו חי: ד ותהי ראשית מעשיהם לחצוב פהר את
 השתים לאמר שפף צר יורד ומעמיק מאד אשר שמה

ירד גִּסְף הַיּוֹן וְנִסְף הַמַּיִם אֲשֶׁר יִסְכוּ הַכְּהֲנִים בַּקֹּדֶשׁ עַל
 סֶפֶל הַכֶּסֶף אֲשֶׁר בְּקֶרֶן הַמִּזְבֵּחַ: ^א וְאָבֵן הַשֹּׁתֵיף אֲשֶׁר
 בְּתֵר הַקֹּדֶשׁ הִיא צוּר לְכַבֵּי־הַתְּבֵל פְּלֵא וּמְקוֹר חַיִּיה וּמַשְׁם
 יִפְרְדוּ בְּחַמֵּי שְׁקֵתוֹתֶיהָ הַחוֹתְרוֹת וְהוֹלְכוֹת דֶּרֶךְ מַעֲמֵקֵי
 תְּהִם לְהַחְיֹת קַצְוֵי אֶרֶץ בְּשַׁפְּעַת בְּרוּחֹתֶיהֶן: ^ב וְעַל־פִּי תִמְצֵא
 יַד הָאִישׁ הַיּוֹדֵעַ אֶת־מוֹצְאֵי פְּלִגֵּי תְעֵלוֹתֶיהָ לְנִטּוּעַ עָלֶיהֶן
 סְבִיבוֹת הָהָר הַהוּא פֶּל פְּרִי וְכֹל מִגֵּד לְמִינְהוּ אֵף כִּי
 לְחָקוּ אֲרָצוֹת מִטְעִיחֵם אִשָּׁה מִרְעוּתָהּ בְּרַחוּק מִזְרַח מִמַּעֲרָב:
^ג וְכִי שָׁמָּה תַחַת אָבֵן הַשֹּׁתֵיף יִכְלוּ יִתְמוּ אֵל מְקוֹם אֶחָד
 רֵאשִׁי חֲבָלֵי כָּל הָאֲרָצוֹת: ^ד וְעַל־פִּי הָיָה דָּוִד נֹצֵב כָּל־
 הַיּוֹם עַל הַחוֹפְרִים לְשִׁמְרָם פֶּן תִּדְחַ יַד אֶחָד מֵהֶם וְהִבִּיחַ
 בַּמַּעֲדָר אֲשֶׁר בְּכַפּוֹ וְנָנַע בְּצַנּוֹר אֲשֶׁר כָּל מִימֵי עוֹלָם
 עוֹבְרִים בּוֹ וְנִקְבְּהוּ וַיֵּצְאוּ הַמַּיִם וְשִׁטְפוּ אֶת־הָאֶרֶץ: ^ה וַיְהִי
 כִּי־אֲשֶׁר הִעֲמִיקוּ אַנְשֵׁי דָּוִד לַחֲפוֹר עַד חֲמֵשׁ עָשָׂרָה אַמָּה
 וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ כָּלֵי חָרֶם יִשָּׁן מִצְּאֵנוּ תִקְוֵעַ בַּקֶּרֶקַע
 וַיִּגְנוּ לֹא תִמְצֵא לְחַסִּיעַ אוֹתוֹ מִמְקוֹמוֹ: ^ו וַיִּקְרַב אֵלָיו
 וַיִּתְּבוּגֵן וְהִנֵּה הוּא מְלֵא אֲבָק וְעָפָר אֲשֶׁר דָּבְקוּ בּוֹ וַיְהִי
 לְצִוְרוֹת וּרְגָבִים מְרֹב יָמִים: ^ז וַיִּשְׁלַח אֶת־יָדוֹ לְקַחְתּוֹ
 מִשָּׁם וַיַּעַן הַכְּלִי וַיֹּאמֶר אֶל־נָא תוֹצִיאֵנִי מִזֶּה פֶּן יַעֲלוּ
 עָלַי הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לְאֶרֶץ וְחִבְלוּ אֶת כָּל מַעֲשֵׂי יָדוֹךָ:
^ח וַיִּשְׁחַק דָּוִד וַיֹּאמֶר וּמִי אַתָּה כִּי תַעֲצוֹר בַּמַּיִם לְבַלְתִּי

ידפכו ארץ; יי ויען הפלי ויאמר ביום אשר נגלה יי לעיני
 בני ישראל על הר סיני חרדה הארץ חרדה גדולה ותעל
 ותרד ויפקע אחד האפיקים; יי ואכבש אני בקשי-גבתי את
 מבווע מיר-התהום לבלתי יגים האיתן תקשח הזה בחסות
 פחו מן הפרק להפוך ולהשחית: יי ולא שתי דוד את
 לבו אל-הפלי ואל-דבריו וישליכהו הצדה וישבר; יי או פרץ
 פתאם פרץ-מים מונק בזרם עז מאד; יי ויבח דוד הרם
 סחרסי הפלי לסתום בו את-הפטור ולא יכול; יי וירבו
 רביבי מימיו על-עבר פני המלך וידיחיהו ויסיחיהו ולא
 נתנו מעמד לכפות רגליו: יי וילכו המים הלוך ויגבר
 הלוך ורוב ויצופו ויעלו על-בל-גדות השפף אשר חפרו;
 יי וישטפו שטוף ועבור ויגברו מאד ויכסו את-פני כל-הרד
 ומשם השתפכו על-פני כל חצות העיר: יי והשאון הולך
 וסוער פנהמת יסוועה ותחרש כל-אזן עד פי לא שמע
 איש את-דבריו פיהו: יי וכל העם ממלטים בקצרות
 איש את-נפשו ואת נפש בניו ובנותיו וכל אשה את-פרי
 בטנה אל-הנגות ואל-החומות: יי והמלך וכל שריו ונבדו
 נצבים על חומת מצודת ציון ורואים בצרת נפשם פי
 עוד מעט וישטפו המים ארץ ומלואה ומחו את-כל-היקום
 ואין מציל; יי ויקרא המלך הזקן בכל פחו למען ישמע
 קולו מהוך השאון ויאמר ה'ידידנא וקני עמי ה'יחשוב יי

לְעַמִּי לְעוֹן אִם לְמַעַן הִצֵּל אוֹתָם יִמְחָה שֵׁם קָדְשׁוֹ בְּמִים
 הַאֲלֹהִים: כִּי וַיִּפְלֹא מִן הַיּוֹקְנִים וְלֹא יָדְעוּ לַעֲנוֹת אֶת־מִלְכָּם
 דָּבָר: כִּי וַאֲחִיתָפֵל יוֹעֵץ דָּוִד הִנְצֵב מִרְחוֹק צָחַק בְּקִרְבּוֹ
 וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ יֹאבֵד־נָא דָוִד בְּמִים הַיּוֹדוּנִים אֹז אַעֲבִיר אֲנִי
 אֶת־הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאָרֶץ וּמִלְכָתִי אֲנִי תַחֲתָיו: כִּי וַיִּפְר
 דָּוִד כִּי יוֹצֵר אֲחִיתָפֵל מִחֻשְׁבָּה רָעָה וַיִּקְלַל וַיִּקְרָא אֲדוּר
 הָאִישׁ הַיּוֹדֵעַ לְהַשִּׁיב לִי דָבָר וְחוֹשֵׁף אֶת־שִׁפְתּוֹ מִדּוֹן
 וּמְדוּעַ לֵב: כִּי וַיִּבְהַל אֲחִיתָפֵל כִּי יָדַע אֶת קִלְלַת אֲדָנָיו
 כִּי לֹא תָשׁוּב רֵיקָם: כִּי וַיִּקְרָא אֵף הוּא בְּכָל־כַּחוֹ לֵאמֹר
 הֵן לְמַעַן עֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּין גָּבֵר וּבֵיתוֹ יֵשִׁים הַבַּיִת מִגְלָה
 אֲשֶׁר שֵׁם יְיָ כְּתוּב עָלֶיהָ בְּמִים וְאִיךָ יִהְיֶה מַעֲצוֹר לַעֲשׂוֹת
 כְּזֹאת לְמַעַן הִצֵּל רַבְבוֹת אֲלֵפֵי עַם מִשִּׁטְף וּמִמּוֹת: לִי וַיִּקַּח
 דָּוִד אֶת־הַחֶרֶם אֲשֶׁר הִצִּיל מִחֶרְסֵי הַכְּלִי וַיִּכְתוּב אֶת־שֵׁם
 הַאֲלֹהִים הַמּוֹשֵׁל בְּגִאוֹת הַיָּם וַיִּשֶׂם אוֹתוֹ בְּקִלְעֵ אֲשֶׁר בּוֹ
 הִצִּיל אֶת־עַמּוֹ בְּיָוִם הַלְחָמּוֹ בַּגִּבּוֹר הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּקְלַע בְּכַח
 גְּדוֹל וַיִּפֹּל חֶרֶם עַל־פִּי הַשִּׁטְף אֲשֶׁר הָיָה לְבוֹר שְׂאוֹן:
 לֹא יִהְיֶה אֵף גָּנֵעַ גָּנֵעַ חֶרֶם בְּקִצְחוֹ עַל־פְּנֵי קִצְף הָאֲבַעֲבָעוֹת
 וַיִּשְׁכּוּ הַמַּיִם וַתִּקַּם הַמַּעֲרָה לְדַמְמָה: לִי וַיִּשׁוּבוּ הַמַּיִם אֲשֶׁר
 עַל פְּנֵי הַחַר הַלֵּךְ וְשׁוּב הַלֵּךְ וְהַקּוּהָ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
 מִשֵּׁם יֵצְאוּ: לֹא וַעֲמְדוּ שֵׁם נָד אַחֵר וְלֹא נִתְּכוּ עוֹד אֶרְצָה
 אֵף אֶל־מְקוֹרֵם מֶרֶם יִשׁוּבוּ: לִי וַיֵּאסֹף דָּוִד אֶת קֹהֵל הַלְוִיִּם

מְשׁוֹרְרֵי הַקִּדְשׁ אֲשֶׁר הָעֵמִיד לִפְנֵי אַרְוֹן־יְיָ וַיְצִיגֵם סְבִיבוֹתָיו
 בְּכַנּוּרוֹת וּבְנִבְלִים וַיִּתֵּן בְּשִׁיר קוֹלוֹ : לֵאמֹר וַיִּשְׂרַע עִמָּהֶם
 בְּמִקְהֵלוֹת וּבְכָל־כְּלֵי־שִׁיר אֶת־חֲמִשְׁת־עֶשְׂרֵי שִׁירֵי הַמַּעֲלוֹת :
 לוֹ וְהָיָה מְדִי כְלוּתוֹ לְשִׁיר לְשִׁיר אֶחָד וְשָׁקְעוּ הַפְּמִים אַמָּה
 אַחַת עַד כִּי יָשְׁבוּ נֶאֱסַפּוּ הַפְּמִים עַד תִּמְסֵם אֶל־הַנֶּקֶב הַדָּק
 אֲשֶׁר בְּצוּר : לוֹ וְשִׁפְתֵי הַנֶּקֶב קָרְבוּ אִשָּׁה אֶל־אָחוֹתֶיהָ
 וַתִּסְגְּרָנָה וַתִּדְבַקְנָה כְּבְרֵאשׁוֹנָה : לוֹ וְהַפְּמִים אֲשֶׁר בְּחֻצוֹת
 הָעִיר וּסְבִיבוֹתֶיהָ נִבְלְעוּ בְּמִקּוֹמָם וַתִּשָּׁב וַתִּיבֵשׁ הָאָרֶץ :
 לֵאמֹר וְכָל הָעָם הַנְּשִׂים וְהַמֶּה יִרְדּוּ מִן הַגְּנוֹת וַיִּשׁוּבוּ אֶל־
 בְּתֵיחֶם לְשָׁלוֹם :

ו.

מִזֵּם הָדוּד.

* וַיְהִי כִי זָקֵן דָּוִד וַיִּשְׂאֵל בֵּינֵי וַיִּקְרָא הוֹדִיעֵנִי יְיָ קִצֵּי
 זְמַנְתָּ יָמֵי מַה הָיָא : ב וַיֹּאמֶר לוֹ יְיָ חֶקֶת עוֹלָם הָיָא כִּי
 לֹא יָדַע הָאָדָם אֶת־עֵתוֹ : ג וַיִּפְצַר דָּוִד בְּאַלְהִים וַיֹּאמֶר אִם
 נִבְצְרָה מִמֶּנִּי לְדַעַת אֶת מִסְפַּר שָׁנוֹת־חַיֵּי הוֹדִיעֵנִי־נָא אֶת
 שֵׁם הַיּוֹם אֲשֶׁר אָמֹת בּוֹ : ד וַיַּגֵּד לוֹ יְיָ כִּי הַיּוֹם אֲשֶׁר
 יָמֹת בּוֹ שֶׁבֶת יִהְיֶה : ה וַתִּצַּר לְדָוִד לְמֹת בַּיּוֹם הַקָּדוֹשׁ
 כִּי אָמַר מִי יִדְעֵ אֹלֵי יַחֲלֹלוּ אֲנָשִׁי בֵּיתִי בְּחַפְזָם אֶת־יּוֹם
 הַשֶּׁבֶת : ו וַיַּחֲפֹל אֶל־יְיָ וַיֹּאמֶר אֶל־נָא אֲדַנִּי אִם נָא מִצְאֵתֵנִי

חן בְּעֵינֶיךָ אַמּוֹת־הַנָּא מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת : י וַיַּעֲנֶהוּ יי אִם
 תִּחְיֶה עוֹד יוֹם אֶחָד יֵתֵר עַל שְׁנוֹתֶיךָ וְנִגְרַע הַיּוֹם הַזֶּה
 מִיָּמֵי מְלוּכַת שְׁלֹמֹה בֶּנֶךְ וְהָיָה לְךָ וְכֵן לֹא יַעֲשֶׂה : ה וַיֹּאמֶר
 עוֹד דָּוִד אֵל יי וְאִם כֵּן אַמּוֹת־הַנָּא בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי : ט וַיֹּסֶף
 יי לַעֲנוֹת אֶת־דָּוִד וַיֹּאמֶר חֲלִילָה לִי לִגְרוֹעַ יוֹם אֶחָד מִיָּמֵי
 חַיֶּיךָ כִּי טוֹב לִי יוֹם אֶחָד שְׂאֵתָה הוֹנָה כְּתוֹרַתִי מֵאֲלָפֵי
 עוֹלוֹת וּזְבָחִים : י וַיֵּרָא דָּוִד כִּי כָּלָה הָיָה מַעֲם יי וַיֵּשֶׁם
 אֶת־הַדָּבָר בְּלִבּוֹ וַיֵּשֶׁם לוֹ לְחֹק לְבַלְתִּי הַמֵּשׁ מִפְּנֵי אֶת־
 תּוֹרַת־אֱלֹהֵיו בַּיָּמֵי הַשַּׁבָּתוֹת אַף רַבַּע אֶחָד : יא כִּי יָדוּעַ
 יָדַע כִּי אֵין שְׁלֹמֹן לַמָּוֶת לְגִשֶׁת אֶל־אִישׁ לְקַחַת אֶת־נַפְשׁוֹ
 כָּל עוֹד אֲשֶׁר תּוֹרַת יי עַל־לְשׁוֹנוֹ : יב וַיַּחֲל חַג הַשַּׁבָּעוֹת
 בַּשָּׁנָה הַזֹּאת לְהִיּוֹת בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת וְדָוִד לֹא סָר מִדְּרָכּוֹ
 וַיִּהְיֶה כָּל־הַיּוֹם בַּתּוֹרָה : יג וַיִּי שְׁלַח אֶת־מַלְאָכּוֹ לְהַכִּיֵּא
 אֶלְיוֹ אֶת נֶפֶשׁ דָּוִד וַיִּפְּלֵא מִן הַמַּלְאָךְ לְקַרְבָּה אֵלָיו : וַיַּעֲרֵם
 הַמַּלְאָךְ וַיּוֹצֵא מִתַּחַת כַּנְּפָיו רוּחַ עֶזֶה מְאֹד וַתַּעֲבֹר בְּנֵן
 בֵּית־הַמַּלְאָךְ וַתִּגְעַשׁ וַתִּשְׁק וַתִּשַׁח בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל אֶת־כָּל
 עַצְי הַבָּן אַרְצָה לַעֲרוֹץ אוֹתָם : יד וַיַּחֲפוּ הַמַּלְאָךְ וַיִּמְהַר לָרֶדֶת
 בַּמַּעֲלוֹת אֶל־הַבָּן לְרֹאוֹת מַה נִּהְיִיתָה וַתִּמְעַד רַגְלוֹ וַיִּכְּשַׁל
 וַיִּפֹּל : טו וַתֵּרֵם פְּתָאֵם רוּחַ־הַסַּעֲרָה וַיַּחֲרִדוּ כָּל־עַבְדֵי הַמַּלְאָךְ
 אֵלָיו לְהַקִּימוֹ וְהִנֵּה אֲדֹנֵיהֶם מֵת : טז וַיִּבְהַלּוּ כָּל־אֲנָשֵׁי הַבַּיִת
 וַיִּתְּנוּ קוֹלָם בְּבִכּוֹ וַיִּשְׁלַחוּ אֶת־יְדֵיהֶם לְקַחְתּוֹ מִן הַמָּקוֹם

ההוא אשר שם תפּה עליו השמש: " ולא נתן שלמה להניד אותו ממקומו עד צאת השבת כי ידע את נפש אביו כי דאג זה ימים רבים פן יחללו בשלו את השבת: " וישרוק שלמה בשפתיו ויבאו עדת נשרים וירחפו ממעל לגוית אביו ויספו עליה בבנפיהם: " ורקמת חוטי נגה ורסיסי כמר על יריעת פליל ורקדשא זכה מאד באה ומעט על-נשמת המלך דוד פן-ישי ותעלה השמימה לחסות פתח בנפי יי אלהי ישראל:

ה.

שמעות שלמה (ידידיהו) המלך.

מלך בלהות.

א.

* לידידיהו מלך שלם בא אלהים בחלום הלילה לאמר: " ראה נתתיך לנגיד על-עמי ועל-כל-ממלכות הארצות: " את צבא השמים אשר ממעל ואת-האימים ואת-הרפאים אשר בשאול מתחת שמי לך לעבדים וגם את-חית השדה ורמש האדמה ודגי הים בידך נתתי: " ועתה קום ובנה-לי היכל גדול ושכנתי בתוכו והייתי

עֲפֹקָה: ה' אֵךְ יָדוּעַ תִּדְעַע כִּי כְיוֹם הַנִּיפְקָה בְּרוּל עַל־עֲצוּי
 וְעַל־אֲבָנָיו וְחַלְלֵת אֶת־מִקְדָּשִׁי וְחָרָה אַפִּי בָךְ וְהִסִּירוּתִי
 חֲסָדִי מֵעֲפֹקָה: י' וַיִּשְׁכַּם הַמֶּלֶךְ בַּבֶּקֶר וַיִּקְרָא לַחֲכָמָיו וַיִּסְפַּר
 לָהֶם אֶת־חֲלָמוֹ וַיֹּאמְרוּ: י' הֵן יִפְלֵא מִמֶּנּוּ לְבָנוֹת בַּיִת בְּלִי
 גִּרְזֵן וּמִקְבֹּת וְעַתָּה עֲצוּנָא אַתֶּם עֲצָה וְדַבְרוּ פִּי־חֲכָמִים
 אַתֶּם וְלֹא־תִבְצַר מִכֶּם פְּלִמוֹמָה: י' וַיְדַבְּרוּ הַחֲכָמִים לִפְנֵי
 הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר: י' מִקְדָּמֵי אֶרֶץ יִסֹּד אֱלֹהִים אֶבֶן אֲשֶׁר פָּקַשׁ
 גָּחַשְׁבוּ־לָהּ בְּרוּל וְנַחֲשֵׁת וַיִּקְרָא שְׁמָהּ שְׁמִיר וַיִּנְיָחָהּ לְמִשְׁמַרְתָּ
 בְּמָקוֹם לֹא־יָדַע אָנוּשׁ: י' וְעַתָּה יֵצֵא־נָא דְבַר־שְׁלֹטוֹן מִלִּפְנֵי
 הַמֶּלֶךְ וְהַתִּיַצְבוּ עָלָיו מִכָּל־גְּבוּלָם כְּל־שְׁעִיר לְמִינוֹ וְכָל־שֹׁד
 לְמִינָהּ י' כִּי אֵלֶּה עֵינֶם בְּכָל־הָאָרֶץ וְהַגִּידוּ לְאֹדוֹנֵי הַמֶּלֶךְ
 אֵת מָקוֹם הָאֶבֶן: י' וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כְּדַבַּר הַחֲכָמִים וַיִּקַּב
 אֶת־הַשֵּׁם וַיִּקְרָא: י' מֵאֲרַבַּע רוּחוֹת בָּאֵי הָרוּחַ וְהַעֲלִי־לִי
 צִיִּים אֶת־אֵיִם שְׂדֵה וְשָׂדוֹת אִישׁ אֶל־יִפְקֹד: י' עוֹדְנוּ מִדְּבַר
 וְהִגִּה סַעַר גָּדוֹל גַּעֲזוֹר מִיִּרְבַּת־אֶרֶץ וְתִפְלֵא הָאָרֶץ צָבָא
 רַב בַּהֲמָה וְרַכִּישׁ עֵץ וְכָל־עֵשֶׂב אוֹצְרוֹת וּמִטְמוֹנִים לֹא־הָיָה
 דְּבַר אֲשֶׁר לֹא־נִמְצָא־שָׁם: י' וַיִּצְוּ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאסְפוּ כָּל־אֶל־
 גְּבַרְתֵּי הַצֹּר: י' וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הִשְׁפַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנֵי־שַׁחֵץ
 כִּי תוֹדִיעוּ לִי אֵת מָקוֹם הַשְׁמִיר וְאִם־לֹא תִגִּידוּ לִי וּגְמַלְתֶּם
 בְּמָקוֹם הַזֶּה וְנִכְרַתְתֶּם לְעוֹלָם: י' וַיַּעֲנוּ כָּל־כָּהֵן אֶחָד בְּקוֹל
 שְׂאוֹן נִחְרָה וְשָׂרְבָתָה חַי גַּפְשָׁךְ אֲדוֹנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי אִישׁ מִמֶּנּוּ

לא ידע את־מקום הַשְּׁמִיר: י' אף אם על־הַמֶּלֶךְ טוב יצא
 נא דבר־מַלְכוּת מִלְּפָנָיו אֶל־אֲשֶׁמְדִי אֲשֶׁר הָיָה לְפָנַי מֶלֶךְ
 עָלִינוּ כִּי־מָנְנוּ לֹא־יִפְחַד דָּבָר וְהִגִּיד לְאָדְנִי אֵת מְקוֹם
 הָאֶבֶן: י"ט וַיִּשְׁאַל הַמֶּלֶךְ יְדִידָהוּ לְמְקוֹמוֹ: ב' וַיַּעֲנוּ הַרוּחוֹת
 בְּאֵר כָּרָה לוֹ כַּמּוֹרֵד הָרִי גִשְׁף וַיִּשֶׁם אֶבֶן עַל פִּיהָ וַיַּחְתֶּמֶהָ
 בְּטַבְעֶתוֹ: כ"א וּמְדֵי יוֹם כְּיוֹמוֹ יַעֲלֶה הַשְּׁמִימָה לְהַתְיַצֵּב בֵּין
 בְּנֵי הָאֱלֹהִים וְאֶחָר־יֵבֶן כָּבֹאוֹ מִשׁוֹט בָּאָרֶץ וַתְּבוּנֵן אִם־לֹא
 נִגְעָה יְד־אֲנוֹשׁ בְּחוֹתְמוֹ: כ"ב וְגַלַּל אֶת־הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר
 וְשָׂתָה כוֹר־הַמַּיִם אֲשֶׁר בְּתוֹכָהּ וְהוֹשִׁיב אֶת־הָאֶבֶן לְמְקוֹמָהּ
 וְחַתַּם אוֹתָהּ בְּטַבְעֶתוֹ כַּבְּרֵאשׁוֹנָה כֹּה יַעֲשֶׂה כָּל הַיָּמִים:

ב.

* וַיִּקַּם מֶלֶךְ שָׁלֹם וַיִּקַּח רַתּוּךְ בְּרוּל אֲשֶׁר שָׁם אֱלֹהִים
 מִפְּתַח עָלָיו וּטְבַעַת זָהָב אֲשֶׁר שָׁם אֱלֹהִים מִפְּתַח עָלֶיהָ
 וַיִּתֵּן בְּיַד בְּנֵי־יְהוּדָע שֶׁר צָבָאוֹ: ב' וְגַם גְּזֵי צֶמֶר וְנֹאדוֹת
 בֵּין גֵּתָן לוֹ וַיֹּאמֶר: ג' אֶת־אֵלֶּה תִּקַּח וְהִלַּכְתָּ אֶל־הָרִי גִשְׁף
 וְהִבֵּאתָ לִי אֶת־מֶלֶךְ בְּנֵי־שֹׁחַן אֲסוּר בְּאֻזְקִים: ד' וַיַּעַשׂ בֵּן
 בְּנֵי־יְהוּדָע וַיִּלֶּךְ הַלּוּךְ וְנִסְוַע שְׁבַעַת יָמִים וּשְׁבַעַת לַיְלוֹת
 עַד־בֹּאוֹ אֶל־מְקוֹם הַבְּאֵר: ה' וַיִּקְרַב בְּנֵי־יְהוּדָע אֶל הַחֵר
 וַיַּחְפֵּר גּוֹמֵץ מִתַּחַת לְקַרְקַע הַבְּאֵר וַיִּקַּב חוֹר בְּקַרְקַע וַיִּרְדּוּ
 הַמַּיִם כוֹר־הַבְּאֵר אֶל־הַגּוֹמֵץ וַיִּמְתַּר וַיִּסְתֵּם אֶת־הַחֹר בְּגִזֵּי־

צָמַר: י וַיֵּצֵא וַיַּעַל בְּמַעְלָה הָהָר וַיַּחְפֹּר עוֹד גּוֹמֵץ מִמַּעַל
לְבִּאָר וַיִּקַּב חֹר וַיִּצַק שָׁמָּה אֶת־תַּיִן וַיִּסְתֵּם אֶת־הַחֹר בְּגִזֵּי
צָמַר: י וַיִּבַל אֶת־מַעְשָׁהוּ בְּתַקְרַת הַבֵּאָר וַיַּעַל וַיֵּשֶׁב עַל־
הָעֵץ וַיִּסְתֵּר שָׁם: י וַאֲשַׁמְדֵי בָּא מִשׁוֹט בְּאַרְצָן וַיִּקְרַב וַיַּתְּבוּנָן
אֶל־חֹרְתָמוּ וְהִנֵּה־הוּא בַּעֲצָם תָּמֹז: ט וַיִּגַּל אֶת־הָאָבֶן לַשְּׂתוֹת
מִפְּיֵי הַבֵּאָר בְּתַמְלַל שְׁלֹשָׁם וְהִנֵּה־נִין תַּחַת מַיִם: י וַיַּחְרַד
וַיֹּאמֶר אֵל לַמַּלְאָכִים שְׂתוּ גִין וְאִף פִּי־לִקַּח בְּיַדְאָדָם מִמַּלְכָּתִי
מִדֵּי מִמַּלְכָּת אֶרֶץ תַּחְתִּיּוֹת הֲלֹא כָלָךְ אָנִי וְכַבֹּדִי לְאַחַר
לֹא אֶתָּן: יא לֵץ תַּיִן הוֹמָה שֶׁכֶר וְכַל־שׁוּגָה בּוֹ לֹא־יִחְפָּם
רְשׁוּם בְּסִפֵּר כְּתַב אִישׁ רִיבִי וְקִשְׁטִי אֲמַרִי אֶמֶת אֶקְבַּל גַּם
מִפִּי אֲבִי: יב וַיִּסַּף לְדַבֵּר אֶל־לְבוֹ עַד פִּי־עֵינָהּ וְלֹא יָכַל
לְמַשׁוֹל בְּרוּחוֹ וַיִּשְׁתַּ וַיִּשְׁפֹּר וַיִּרְדָּם: יג וַיְהִי רַעִשׁ מְקוֹל
נַחְרוּ וַיִּבַע בְּיַהֲוִידַע כִּי יֵשֵׁן הוּא וַיִּרַד אֵלָיו בְּלֹט וַיִּשָּׁם
אֶת־הָאֲזָקִים עַל יָדָיו וְעַל רַגְלָיו וַיֵּשֶׁב מִגִּנָּד: יד וַיְהִי כִּי־
הִקְיִץ אֲשַׁמְדֵי מִשְׁנָתוֹ וַיִּנְעַר וַיֵּרֶא פִּי־אֲסוּר הוּא וַיֹּאמֶר
לְנַתַּק אֶת־הָאֲזָקִים מֵעַל זְרַעְתָּיו: טו וַיֹּאמֶר בְּיַהֲוִידַע הַשָּׁמַר
לָךְ פֶּן־תִּנְתַּק אֶת־הָעֵבֶתִים כִּי שָׁם אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
חָרוֹת עֲלֵיהֶם: טז וְעַתָּה קוּמָה וּלְכָה עִמָּדֵי אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
אָצַנְךָ: יז וַיִּלְךָ שָׂר הַצָּבָא וּמְלָךְ הַבְּלָחוֹת הַלֹּדֶף וְנִסְוַע
שְׁבַעַת יָמִים וַשְּׁבַעַת לַיְלוֹת וַיִּרְצוּ אֲשַׁמְדֵי בְּדַרְךָ וַיְהִי כִּי־אָרְאוּ
אֶהֱל רַעָה וַיִּתְמַךְ בּוֹ וַיַּחֲפֹּכֵהוּ וַיֵּרֶא סִבַּת נּוֹצַר וַיִּנְעַ בָּהּ

ויפילה: י' ויהי היום ויקרב אל-בית אשה אלמנה ותצא
 ותתחנןלו לבלתי הפכו את-ביתה וישמע בקולה: יט ויט
 ממנה ויהי במהרו לנמות ותשבר אחת מצלעותיו: כ ויקרא
 סהרבה חכמת איבי מלך שלם האומר לשון רפה תשבר
 גרם רך לשון האשה שבר את-צלעי היום הנה: כא וישא
 עיניו וירא והנה עור תעה בדרך ויטהו אל-ארח וירא
 עוד והנה שכור תעה בדרך ויטהו אל-ארח: כב ויט אנו
 והנה קול חתן וקול כלה וישא קלו ויבך: כג ויסף וישמע
 קול-איש אמר לאחיו עשה-לי נעלים לשבע שנים ויפל
 על-פניו ויצחק: כד ויסף וירא והנה חובר חברים קסם
 באוב ויפל על-פניו ויצחק:

ג

* ויהי מקץ שבעת ימים ויבא אשמדי עיר שלם
 וישב שם שלשת ימים: ב ויהי ביום הראשון וישאל מדוע
 זה לא נקראתי היום לבוא לפני המלך ויענו הסריסים
 המלך שתה לשכרה: ג וימהר אשמדי וישם אכן על-אבן
 ויבאו הסריסים ויגידו למלך: ד ויאמר זה פתרנו הוסיפו
 למלך על-יין משתיו: ה ויהי מפחרת וישאל מדוע זה לא
 נקראתי גם-תמול גם-היום לבא לפני המלך ויענו הסריסים
 המלך אבל לשבעה: ו וימהר אשמדי ויסר את-האבן מעל
 האבן ויתנה על-הארץ ויבאו הסריסים ויגידו למלך:

' ויאמר המלאך זה פתרגו מנעו מן-המלאך את-לחם חקו :
 " מקץ שלשת הימים בא אשמדוי ויעמד לפני המלאך וימד
 לפניו במטהו ארבע אמות ויאמר : " זאת מדת זבולך
 באחריתך ולמה לך לרשת ארצות לא-לך ולהרגיו גם אתי
 לבא אליך מקצה הארץ : י ויען המלאך ויאמר סלילה לי
 לעשות לך מאומה רעה כי אם-את-הדבר הזה אני שאל
 מעמך : יא הנני בנה בית גדול לאלהי השמים ועשה סור
 לי את-השמיר אשר בלעדיו לא אוכל לעשות דבר ואתה
 שוב בשלום אל-מקומך : יב ויאמר אשמדוי לא בידי האגון
 הזאת כי אם-ביד רהב אהבי שר תים והוא הפקיד אותה
 ביד הדוכיפת העמדת בשבעתה : יג ותקחהו הדוכיפת
 ותביאהו אל מקום נשפח מני רגל אל-שן סלע אשר לא
 יעבד ולא יזרע ותנע אתו לראש הדר ויבקע חזר ויטבע
 השמיר ועלם : יד ואחר-כן לקחה הדוכיפת את-מושף הזרע
 ותזר על-פניו ויהפך שן הסלע לקרן כן-שמן והמקום היה
 נעלם מעיני כלי-חי : יו על-כן יקראו הארמים לה נגד-
 מורא לאמר ספרק הרים : יז כשמוע המלאך וידויה את
 הדבר הזה ויקם וינח לחות זכוכית בידו ויפן לבן-יהודה :
 יח ויאמר את-אלה תנח בידך והבאת לי את-השמיר :
 יט ויעבר מקצה-הארץ ועד קצה הארץ ויקרא לפניו סן
 דוכיפת וירא והנה אפרחים בו ואמם אין אמם : יז וימחר

וישם את־לחות הזכוכית על־הקן וישב על־העץ מנגד
 ויסתר: כ הדוכיפת בָּאָה אֶל־הקן והגה סגור מפניָה מבא
 ראה תראה את־גזולתֶיהָ וקרוב לא־תוכל אליהם: כא ותתמרמר
 ותנקר ותף בלוח פיד פיד פיד ואין פותח: כב ותקצר
 נפשה פיראתה פירכלו הזרענים מן־הקן וכניה צפונים
 אל־מות ותפרש פנה ותעף ותעלם: כג עוד מעט שבה
 ואבן גוצצת בפיה ותנח על־הלוח ותבקעהו לשניים ורא
 בן־יהודע וידע כִּי־שָׁמִיר הוא: כד ויתן־קול ותבהל הדוכיפת
 ותפל את־השָׁמִיר מפיה ויחש אליו ויקחהו: כה וישב ערה
 שלם והדוכיפת ראתה פי לא־עמדה בשבעתה ותהגק:

ד.

* ויהי היום ויאמר בן־יהודע לאשְׁמְדִי מדוע זה
 הפיט את־העור התעה אל־ארח: ב ויען ויאמר קול שְׁמַעְתִּי
 בִּרְתָם וישר הוא והאיש אשר יעשה־לו חסד וברך וחי
 לעולם: ג ויאמר בן־יהודע ומדוע זה הפיט את־השפור
 התעה אל־ארח: ד ויען קול שְׁמַעְתִּי כִּי־רָשָׁע הוא ואעש־
 לו חסד למען ישלם־לו שכרו על־הארץ מתחת: ה ויאמר
 עוד ומדוע פְּבִיָּת לְשַׁמַּע קוֹל־חַתָּן וקול פְּלָה: ו ויענהו
 בתוף שלשים יום ימות האיש ושתי־עשרה שנה תשב
 האשה אלמנה בית אביה עד אשר יגדל אחיו ויבכמה:

י וישאלהו ומדוע זה שחקת לדברי האיש אשר צוה לעשותלו נעלים לשבע שנים: ה ויען אשמדי מרהגיד לו כי עוד שבעת ימים יהיה: ט ויוסף ויאמר כן יהינך ומדוע זה שחקת על-הקוסם: י ויען עיני כסיל זה בקצה הארץ באוצר המלך יעלהנא באוב את-האוצר אשר מפתח לרגליו:

ה.

* ויחל ידידוהו לבנות את-המקדש ויש אליו אשמדי ויאמר אדני המלך שלחני ואשובה אל-מקומי: ב ויאמר לו המלך אתי תשב עד פלותי לבנות בית אלהי ותקצר גפשי אשמדי בעמלו ויקנא מאד במלך ידידו: ג וימלאו שבע שנים לשבת אשמדי את-המלך ויכל המלך לבנות בית אלהו ויחנכו: ד ויהי בלילה והמלך יושב בביתו בחדר משפיתו ואיש אין עמו בלתי אם-אשמדי לבדו ויחמל בו המלך ויאמר במה פחד גדול: ה ויען ויאמר אם תעביר את-מבעתך ותתן-לי ואת-האזקים תפתח מעל ידי וידעת את-גבורתי: ו ויצחק המלך ויקם מכסאו ויפתח את-האזקים מעל ידיו ויאמר אשמדי תנה לי גם-את-מבעתך: ז ויתן-לו המלך ויתפשט אשמדי בכפו ויבלענה וישא את-כנפו האחת עד לשמי שמים ובכנפו השנית הטיל את-המלך ידידו אל-קצה הארץ: ח וימהר ויאסף

כַּנְפָיו וַיִּלְבַּשׂ מַלְכוּת וַיִּתֵּן בְּרֹאשׁוֹ אֶת־עֲמֻדַת יְדִידָהּוּ וַיַּעַל
 עַל־הַכְּפָאָה : י וַיִּקְרָא לְכָל־הַפְּרִיסִים הָעוֹמְדִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם : י אֶת־אֲשַׁמְדֵי מֶלֶךְ הַכְּלֵהוֹת הַסִּירְתִּי הַיּוֹם
 מֵעַל פְּנֵי וּבָשָׂם יי הַדְּחַתִּיו אֶל־אֶרֶץ צִיָּה וּשְׁמַמָּה אֶל־
 הַמְּקוֹם אֲשֶׁר־בָּא מִשָּׁם : יא כִּי גָעַלָה נַפְשִׁי בּוֹ גַם בְּבֶן־
 יְהוּדָע חָרָה אַפִּי כִּי־הִבִּיאֻו אֶל־בֵּיתִי עַל פֶּן מֵאֲסִתּוֹ מִהוּיֹת
 לִי לְשָׂר וְאֶת־פְּנֵי לֹא־יִרְאֶה עוֹד וְאַתֶּם לֹא־תִתְּנֶהוּ לְבֹא
 אֶל־בֵּיתִי : יב וַיַּעֲנוּ הַפְּרִיסִים כְּדַבֵּר אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ בֶּן גַּעֲשָׂה
 וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ וַיִּצְאוּ : יג וְהַמֶּלֶךְ יְדִידָהּוּ הוֹטִיל אֶל־אֶרֶץ מְלַחָה
 אֲשֶׁר לֹא־עֲבַר־בָּהּ אִישׁ וַתִּצַּר לוֹ מְאֹד מְאֹד : יד וַיִּצְמָא
 לַפִּיִם וַיִּרְא וְהִנֵּה בָּאֵר בַּמַּעְרָה בְּמִזְרֵד הַהָר וַיִּסַּר אֵלָיָהּ
 לְשִׁתּוֹת : טו וַיְהִי אִיךָ טַעַם טַעַם וְהִנֵּה יוֹן בְּפִיו יוֹן אֲשֶׁר
 יִשְׁתָּה הַמֶּלֶךְ יוֹם יוֹם עַל שְׁלַחְנֹו וַיִּשְׁתּוּמֵם מְאֹד : טז וַיִּשָּׂא
 עֵינָיו מִסְּכִיב וַיִּרְא וְהִנֵּה מִמַּעַל לְבָאֵר בְּגַג הַמַּעְרָה נִקְבַּ
 סְתוּם בְּגוֹי צִמְרִי : יז וַיִּזְכֹּר אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר סִפְּרָלוֹ בֶּן־
 יְהוּדָע וַיָּמַת לִבּוֹ וַיִּקְרָא : יח אֲכֵן יוֹשֵׁב הַשָּׁמֶן עַל־כְּסֵאֵי
 וְאוֹתִי קָלַע בְּבֶת־הַקָּלַע אֶל־אֶרֶץ גְּזֵרָה אֶל־מַמְלַכַת יָדוֹ :
 יט מִהֲגוֹאֲלָתִי לְהַתְּגַרּוֹת בְּרַעְיָה אִיךָ אֶקוּמָה־נָּא וְאֲנוּסָה מִן־
 הַמְּקוֹם הַזֶּה : כ י וַיִּקָּם וַיִּלְךָ הָלוֹךְ וְנִסּוּעַ יָמִים רַבִּים וַיְהִי
 נֵעַ וְנָדַר בְּאֶרֶץ :

ו.

* ומבית המלך בעיר שלם נאספה שמחה ונגיל
 ויתקחו הסריסים איש אל-רעהו ויתלחשו לאמר: ב מה-
 זה הנה לאדנינו המלך שפלו נדיבות פי-גלף עמנו בחמת
 קרי: ג ותשרים דברו איש באזני רעהו מה-היה לאדנינו
 המלך שפלו חכמה פי חכמתו נסרחה: ד ונערי המלך
 משרתיו שאלו זה את-זה מה-היה לאדנינו המלך שפלו
 חוד והדר פי-יעלה באישו על-בלי רחצו את-רגליו זה
 ימים רבים: ה והשרות העדינות השתאו אשה אל-רעותה
 מה-היה לאדנינו המלך שפלו חמדה ונעם פי-היה למרת
 רוח: ו ואם המלך נונה וקדרת אוי מה-היה לבני שפלו
 אהבה וכבוד פי-ידבר עזות ונבלה באזני: ז ויהי היום
 ויעל איש גר עני קרוע בגדים השערה אל-הזקנים ויקרא
 בקול גדול: ח אני ידידיהו היתי מלך בעיר הזאת:
 ט ויאמרו השומרים משגע הוא ויגשו להדפו: י ויענו
 הזקנים הרפו ממנו האיש אשר כל-דבריו תהפכות משגע
 הוא לא-כן השונה רק באחת: יא וכן-יהודע יושב בתוך
 זקני הארץ ויפנו אליו וישאלוהו: יב הלא-ראשון אתה
 לראי פני אדנינו המלך ועתה עוין-נא עצתך ונשמענה:
 יג ויאמר אליהם כן-יהודע זה שבע שנים לא נקראתי
 לבא אל-המלך: יד וישתוממו הזקנים ויאמרו גם-אנחנו

לא־רֵאִינוּ אֶת־פְּנֵינוּ זֶה שֶׁבַע שָׁנִים הָלַא דָּבָר הוּא: י"ו וְעַתָּה
קוֹסֵמָא בְּיַהוּדָע וּלְכַהֲנָא אֶל־הַגְּבִירָה וְאֶל־אֵם הַמֶּלֶךְ
וְחֵצֶל כַּפִּיתֵן דְּבַר־אַמְתָּ וַיַּעַשׂ בְּיַהוּדָע כֵּן: י"ז וַיְהִי בְּדַבְּרוֹ
עַל־דְּבַר הַמֶּלֶךְ וּדְרָכָיו וַתִּסְתַּר הַמֶּלֶכָּה פָּנֶיהָ וַתַּכְלֵם וְאֵם
הַמֶּלֶךְ גָּתְנָה קוֹלָהּ בְּבִכּוֹ וַיֹּאמֶר בְּיַהוּדָע אֵין זֹאת כִּי
אִם־דְּבַר־בְּלִיעַל יָצוּק פּוּחַ: י"ח וַיִּתְחַזַּק וַיִּקָּם וַיַּהֲרֹף אֶת־שִׁמְרֵי
הַסֶּף וַיַּהֲרֵם קָבֵא אֶל־הַיִּכָּל פְּנִימָה: י"ט וַיְהִי כִּרְאֹתוֹ אֶת
הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב עַל־הַכִּסֵּא וַיִּבֵּר אֶת־נַעֲלָיו וַהֲנִיחַ רַקִּים הַסֶּף
כִּי־בָרְעֵי תַרְנַגְלֵי לוֹ תַחַת רַגְלֵי אָדָם וַיַּדַּע כִּי־שָׂדֵה הוּא:
י"י וַיִּקָּב אֶת־הַשֵּׁם וַיִּבְחַל אִשְׁמֻדֵי וַיַּעַל אֲבִיר וַיִּבְקַע אֶת
הַסַּפּוֹן וַיַּעַף וַיִּגַּם דְּרָף הַגָּן: כ' וַיִּמְחַר בְּיַהוּדָע הַשְּׂעֵרָה
אֶל־הַזִּקְנִים וַיַּגִּשׁ אֶל־הָעַנִּי וַיִּקְרָא בְּקוֹל־גְּדוֹל יְהִי הַמֶּלֶךְ:
כ"א וַיִּגְשׁוּ הַזִּקְנִים וַיִּשְׁתַּחֲוּ וַיִּשְׁבּוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּכַבּוֹד אֶל
הַיִּכָּלוֹ וַתִּפֹּל הַמֶּלֶכָּה עַל צַוְאָרָיו: כ"ב וְכָל־הַשָּׂרִים וְהַשְּׂרוֹת
פָּרְעוּ עַל־בְּרַמְיָהֶם וַתְּהִי רִנְחָה וַתִּרְבַּח הַשְּׂמִיטָה בְּבֵית אֵף
כֹּלֵב יְדִידְיָהוּ גָלָה מְשׁוֹשׁ: כ"ג וַיִּפְחַד יוֹמָם וְלַיְלָה וַיַּעֲבֹד
שָׂשִׁים גְּבָרִים סָבִיב לְמַפְתּוֹ מַפְחַד בְּלַיְלוֹת וַיִּקְרָא תָמִיד
כָּל הַיּוֹם:

הַבֵּל הַבָּלִים הַבֵּל הַבֵּל:

בת פרעה.

* ויהי ביום פלות המלכה ידידיהו לכנות את-בית
 ה' וימלאו ימי נזרו: ב פי נדר נדר המלכה לני לבלתי
 שתות ין ושקר עד פלות מלאכת בית ין לבלחקתו:
 י ויגור מן חיון שבע שנים כל-ימי הבנות הבית למיום
 המסרו: ד ויהי ביום הנפת בית-אלהים ויגלה המלכה ראש
 נזרו ויקרב פקש בן-שנתו לעולה וכבשה אחת תמימה
 לתפאת ואיל לשלמים: ה ויגח הכהן מידו את-הזבחים
 ואת-לחם-התנופה ועש את-התפאת ואת-העולה: ו יפן
 המלכה אל-ביתו ועש משתה גדול לכל-שריו ועבדיו וישת
 ין רב: ז וכלהעם שמח על בית ין פי חנכו המלכה
 ותבתיים והלויים בהדרת-קדש ותהום ותאור כל-העיר:
 ח ביום ההוא נשא ידידיהו את-בת פרעה מלכה מצרים
 לאשה: ט ותרא בת פרעה פי טוב לב אלנה-נעוריה בנין:
 י ותצא היא ונערוטיה במחולות ובחמון פלי-שיר ותחלק
 בעיניה ותטב דרפה למצא חן: יא ולא שבעו עיני המלכה
 בראות את-המחולות השונים ואזניו לא מלאו משמוע
 את-זמרת הכלים הרבים פי אלה היו במספר והמחולות
 שמונים: יב וישבח המלכה את-שמחתו בבית ין וישבח
 באשתו המצריה: יג וגם השרים והעם אשר עמו לא זכרו

עוד את־יְיָ ותִשְׁעִינָה עֵינֵיהֶם אֶל־בַּת־פַּרְעֹה וְאֶל־מַחֲלוֹתֶיהָ:
 יי ותֹאמֶר בַּת־פַּרְעֹה אֵל אַחַת מִנְעֻרוֹתֶיהָ הֵן יִשִּׁיר זֶה יוֹשֵׁר
 בְּבֵית בַּעַל־צְפוֹן אֱלֹהֵי מִצְרָיִם: ^ט וַתַּעַן הַנְּעֻרָה וְשִׁיר זֶה
 יִשִּׁירוּ כִּהְגִי עִמּוֹן אֶרֶץ מוֹלַדְתִּי לְכַמוֹשׁ אֱלֹהֵי: ^ט וַתִּמְלֹךְ
 וְהַשָּׂרִים נִבְלְעוּ מִן הַיַּגֵּן וְאֹזְנָם לֹא לָקַחְתָּ אֶת־הַדְּבָרִים
 הָרָעִים אֲשֶׁר הִתְמַלְמוּ מִפִּי הַנְּשִׁים הַנְּכַרְוֹת: " וַיְהִי אֲנָשִׁים
 יִרְאִי יי אֲשֶׁר לֹא עִבְרָם הַיַּגֵּן וַיִּקְוּמוּ וַיִּצְאוּ מִן הַבַּיִת
 הַחוּצָה וַיִּשְׁמְעוּ קוֹל קוֹרָא:

יח לְמִי הָאוֹרָה הַשְּׂמֵחָה וְהַיִּשִּׁיר

תִּתְנוּסֶם תִּתְרוּגֹן בְּכָל־הָעִיר?

יט לְחֻנְפַת בֵּית־אֵל הַשָּׁמַיִם

אז לְחֻנְפַת בֵּית נְגִיד מִצְרָיִם?

כ מֶלֶךְ שָׁלֵם תַּעֲהָ בַשָּׂבֶר

שִׁשׁוֹן יֵה שְׂבַח מִפְּנֵי מְשׁוֹשׁ נֶבֶר

גם אֵל יִשְׁכַּחְהוּ מִפְּנֵי זֶר

כסֹא וּמִמְלַכְתּוֹ יִרְשׁ צָר:

כא וַיִּשְׁמְעוּ הָאֲנָשִׁים וַיִּבְהֻלוּ מְאֹד וַיִּירְאוּ לְהַגִּיד אֶת־
 הַשְּׂמוּעָה אֵל הַמֶּלֶךְ: כב וַיְהִי כִּאֲשֶׁר פָּנּוּ כָל־הַקְּרוֹאִים
 אֲשֶׁר בְּבֵית הַמֶּלֶךְ אִישׁ לְבֵיתוֹ: כג וַתִּמְשֹׁף בַּת מֶלֶךְ מִצְרָיִם
 אֶת־יְדֵיהָ בַעֲבוֹתוֹת אֶהְבֶּה אֵל הָאֶפְרַיִן אֲשֶׁר עֲשֵׂתָה לּוֹ:
 כד וְשֵׁם מִטָּה כְבוֹדָה רְכוּדָה חֲסָבוֹת אִמּוֹן מִצְרָיִם וַיִּרְיעַת

בליל תבילת מלאה כל-אבן יקרה פרושה עליה ממעל:
 כִּי וַיִּפְשׁוּטוּ הַמַּלְאָךְ אֶת-בְּגָדָיו וַיִּשֶׂם אֶת-מִפְתָּח בַּיִת יְיָ
 מִרְאֲשׁוֹתָיו וַיַּעַל עַל הַמָּטָה וַיִּשְׁכַּב וַיִּרְדָּם: כִּי וַיִּקְץ לַעֲת
 בְּקֶר וַיֹּאמֶר לְקוֹם וְלָרְדָת מִמִּשְׁכְּבֹו כַּפַּעַם בְּפַעַם: כִּי וַתֹּאמֶר
 אֵלָיו בַּת פְּרַעֲזָה לְמָה זֶה תִּמְהַר לְקוֹם שָׂא עֵינֶיךָ וּרְאֵה
 כִּי עוֹד לֹא אָתָּא בְּקֶר: כִּי וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת-אֲבָנֵי
 הַתְּאֲקֻדָּה אֲשֶׁר בִּירֵיעַת הַתְּבִלָּת: כִּי וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ עוֹד הַפּוֹכְבִים
 מְהִירִים בְּרָקִיעַ-הַשָּׁמַיִם וְעַתָּה אֲשַׁכְּבָה נָא וְאִישְׁנָה וַיִּשְׁכַּב
 וַיִּשְׁכַּב וַיִּישָׁן: לֹא הוּא נִרְדָם עַל מִשְׁכְּבֹו וְהִנֵּה אִישָׁה בָּאָה
 בְּיָמִים לְבוֹשָׁה מְלָכוֹת בָּאָה פְּתָאוֹם אֶל הַבַּיִת: לֹא וַתִּשְׁלַח
 יָדָהּ אֶל תַּחַת הַכַּר אֲשֶׁר הַמַּלְאָךְ יָשָׁן עָלָיו וַתִּשְׁמַט אֶת
 מִפְתָּחוֹת בַּיִת-הָאֱלֹהִים וַתִּתֵּן לְנַעַר הַכְּהֵן הַכָּא עִמָּה
 וַתִּשְׁלַחְהוּ: לֹא וַתִּשְׁלוּף אֶת-נַעֲלָהּ מֵעַל רַגְלָהּ וַתִּתֵּן אֶת
 הַמַּלְאָךְ עַל-הַלְחֵי אַחַת וּשְׁתֵּימָם: לֹא וַיִּהְרַד וַיִּלְפַּת וַיִּרְגַּז וַיִּפְקַח
 עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת-אֲמוֹ נֹצֶבֶת לְקִרְאָתוֹ וַיַּחְדֵּל רָגְזוֹ: לֹא וְגַם
 הִיא הַשִּׁיבָה אַפָּה וַתִּדְבַר אֵלָיו רַבּוֹת יוֹרְדוֹת הַדְּרִי
 בְּמֶן:

לֹא אֶל לְמַלְכֵי שָׁלֹם לְמַלְכִים לְמוֹ אֶל

אֲרַחוֹת נוֹסְכֵי שְׁמֵנִי עוֹרְכֵי שְׁלֹחַן גֵּד

אֶל לְמַלְכִים לְמוֹ אֶל מְלָךְ אֲכִי עַד

דְּרָכֵי עִם נִבְרִי עִם צְפוֹן אֲמוֹן וְבָל:

יו אל לך בר נדדרי אל למלך ישראל
 אל לכם רוזנים, שתה פן תשתפרו
 משגל חדלו פן לה תתמפרו
 פן תאמרו מה לנו ולדת הורה אל :

יו אל תשת בני פן תנחל בוז תחת הוד
 הן רוזני עולם לפתחה ישכימו
 רזי עולם תדע סוד עם יערימו
 אל תשת פן יבא תיין ויצא סוד :

יח מלך אל ישת פן במשפט דל ימעל פיו
 יינו ישקה לרעב ישקה לשבע הש
 ראש רש ירים תירוש וקצינים ירושש
 ישמח יין דלים ימלאם רנע זיו :

טו וישמע ידידיה את דברי אמו ויקח מוסר : ט וישק
 יד אמו ויאמר ברוכה את לני פי יסרתני פי אמנם
 הסבלתי עשה : טא ויקם ויעל בית יי וישתחו שם :
 טב ויקתוב את תוכחת אמו זכרון ונח לפני יי : טג הלא
 היא כתובה על ספר משלי שלמה עד היום תזה :

מלכת שבא.

" ויהי כשבת ידידה על-כפא ממלכתו ניתן יי בידו
 את-כל-צבא המרום ואת-כל-מלכי האדמה: ג וגם את
 עוף השמים ואת-חית השדה נתן לו: ג ויהי היום ויבאו
 כל-מלכי הארצות אשר מסביב וישתחוו לו ויעש להם
 ידידה משתה גדול ויאמר: ד אשרקה לי ואקבצה לי
 את-כל-חיתו ארץ ואת-צפור כל-כנה ויבאו וישקו לפניו:
 ה וישא המלך את-קולו ויקרא כל רומט על-הארץ כל-
 פורט כנפים וכל-השרץ השורץ במים הקבצו ובאו אלי:
 ו עוד לא כלו הדברים מפיו ומפל-חיו מפל-בשר פאו
 שנים שנים לשחק לפני המלך: ו ויפקד המלך את-הצבא
 הרב ויפקד מקום הדוכיפת: ו ויקצוף המלך מאד ויקרא
 אם לא תבאי כרגע לכפר פני ומחיתי את-שמך מספר
 תולדות השמים והארץ: ו ותעט ותעף ותבא הדוכיפת
 עיפה ויגעיה ותפול ותשתחו לפני המלך: ו ותפתח פיה
 ותאמר שא נא מלך כל-הארץ לאמתך פי למענה
 התמהמתתי עד הנה: ו וישאלה ידידה מאין פאת שבכה
 געתי ברוב דרבה: ו ותען הדוכיפת זה שלשה חדשים
 נודדת אני מקני וכנפי פרושות לעוף כל-היום וכל-הלילה:
 ו על-ענף עץ לא נחתי זרעונים לא אכלתי ומים לא

שְׁתִּיתִי: י' וַיִּשְׁאַל הַמֶּלֶךְ עוֹד וְלָמָּה זֶה וְעַל מַה זֶה הִרְתָּקָתְךָ
 בְּדוֹד: י"ו וַתֹּאמֶר הַדּוֹכִיפֶת הַעֲלָה הָעֲלִיתִי אֲבָר אֶל-גּוֹבֵה
 שָׁמַיִם וַתִּבְטַח עֵינַי בְּקִצֵּה הָאָרֶץ: י"ז וְהִנֵּה אָרֶץ קִיטּוֹר אָרֶץ
 רַחֲבַת יָדַיִם עֲפָרָה זָהָב וְאַבְנֵי סַפִּיר: י"ח וְכָל-הָעֵץ אֲשֶׁר
 בְּכָל-גְּבוּלָהּ סָכִיב עֲצֵי י"י הַמָּוֶה כְּעֲצֵי אֲשֶׁר נִטְעַם בְּנֵן עֵדֶן
 מִקֶּדֶם: י"י וְנִהְרָה יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהִשְׁקוֹת אֶת-הָאָרֶץ הַטּוֹבָה
 הַהִיא: י"י וְהָעָם אֲשֶׁר בְּתוֹכָו רַב וְעֲצוֹם כָּלֹו נוֹשֵׂא עֲמֻרוֹת
 פָּז: כ' וְהַמֶּלֶךְ אֵין לָהֶם כִּי אִם מֶלֶכָה אִשֶׁת חֵיל וְחֻכְמַת
 לֵב מֶלֶכֶת שָׁבָא: כא וַאֲמַר אֵל לִבִּי אֶפְרָשָׁה נָא כְּנֶגֶד
 וְאֶעֱפֹה וְאֶרְאֶה אִם אֶת-עֲבוֹדַת אֲדוֹנֵי הַמֶּלֶךְ הֵם עוֹבְדִים
 וְאֶת-מִצְוֹתוֹ הֵם עוֹשִׂים: כב וְאַבְרָהָה שָׁמָּה וְאַבְיֵנָה וְאֵין
 שׁוֹמֵעַ אֶת-שְׁמֵעַ אֲדוֹנֵי הַמֶּלֶךְ וַיַּחֲר לִי כֹאֲד: כג וַאֲמַר
 אֶמְהַרָּה נָא וְאֶשׁוּמָה וְאֶעֱלֶה אֵל אֲדוֹנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַגְּדַתִּי לוֹ
 אֶת-אֲשֶׁר רָאוּ עֵינַי: כד וְעַתָּה אִם טוֹב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וְשִׁבְתִּי
 עַל כְּנָפֵי רוּחַ אֶרֶץ קִיטּוֹר וְהִבֵּאתִי אֶת-הַמֶּלֶכָה וְאֶת
 שָׂרֵיהָ אֲסוּרִים בְּאֲזָקִים אֵל הַיָּבֵל אֲדוֹנֵי הַמֶּלֶךְ: כה וַיִּמַּח
 הַדָּבָר בְּעֵינֵי יַדֵּיהֶוּ וַיֵּצֵאוּ וַיָּבִיאוּ לָהּ מֵלֵא סָפֵל זָהָב
 זָרְעוֹנִים וּמִיִּם הַגִּישׁוּ לָהּ בְּמִזְרֵק זָהָב וַתֹּאכַל וַתִּשְׂתֶּה וַתִּשָּׂב
 רוּחָהּ אֵלֶיהָ: כו וַתִּקַּם אַחֲרַי אֶכְלָה וְאַחֲרַי שְׁתוּתָה וַתִּרְם
 רֵאשָׁה וַתַּחְבּוֹט בְּכַנְפֶיהָ פְּעָמַיִם וְשָׁלַשׁ לֵאמֹר הִנְנִי שְׁלַחְנִי:
 כז וַיִּקְרָאוּ סוּפְרֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּכְתְּבוּ אֲנָתָה וַיַּחֲתִמוּ כַּמְּפַעַת

המלך לאמר: כח שלום לך מלכת שבא ושלום לכל-
עבדיך העומדים לפניך: כי ידוע תדעי כי אותי נתן יי-
למלך על-כל-גווי הארץ: ל ויתן בידי את-כל-החיה ואת-
כל-הבהמה את-הדגה ואת-העוף ואת-הרמש: לא וגם את-
הרוחות נתן בידי לעשות בהן כטוב בעיני: לז ועתה אם
תבוא לי להשתחוות לפני וכבדתיך ונתתי את-כסאך
מעל כסא המלכים אשר אתי: לז וכי לא תבוא אלי ולא
תקראי לשלום לי ושלחתי בך את-פל-חילי הגדול והבו
את-פל-ארצה חרם: לז וכי תאמרי אלי מי הם חילך
הגדול אשר אמרת: לז ואמרתי לך אלה הם גידי קהל
העוף הקל על-פני רוח פרשי המה: לז וחייתו הארץ חיל
רגלי המה לי עליהם אפקוד לסחוב ולהרג: לז ועל הרוחות
הרעות אצוה לחנק את-אויבי על-מטתם ובחדר משכבם:
לז ויכלו הסופרים לכתוב את-האגרת ויקומו ויקשרוה
בכנה הדוכיפת: לז ותרם מעל הארץ ותעל אכר ותנשא
ותעוף ועדת צפרים מעופפת אחריה: ס ותבא ארצה קיטור
לעת בקר והגה מלכת שבא יוצאת אל הפנים להשתחוות
אל-השמש: סא ותפשט עדת הצפרים ותכס את-עין הארץ
ותחשה השמש ותקבע המלכה בגדיה: סב ותקרא אזי
מה היה לי פי מנע אלהי אורז ממני ומארצי: סג ותרד
הדוכיפת ותנח אצל המלכה ותשא את-כנפה ותרא

המלכה את-הספר ותקחהו ותקראהו: ^מ ויהי ככלותה לקרוא את-הספר ותתחלחל מאד ותשלח ותקרא את-כל חרמומי קיטור ואת-כל-חכמיה: ^מ ותשלח ותקרא לכל חובלי הים ותתן בידם כל-אבן יקרה וזבב וכסף הרבה מאד: ^מ ותקח ששת אלפי נערים ונערות יפי תאר ובקריאי בשר אשר קומה אחת מראה אחד שנים אחדות ולבוש אחד לכלם: ^מ ותשם אותם באניות ותשלחם אל-ידידיהו ודבר שמה בפיהם לאמר: ^מ אמרו אל-המלך הגדול מלך שלם הן שבע שנים מקיטור ארצי עד שלם עירך: ^מ אולם למען שמוע חכמתך הגדולה אעשה כרוב נפלאותי והוצאתי רוח מאוצרותי ובאתי אליך מקץ שנים שלש:

ויהי מקץ שלש שנים וישלח ידידיהו את-בן-יהודע לקראתה לקדם פניה ולתביאה אל-היכלו: ^י היא באה במרפבתה ותרא מרחוק והנה כשושנה רעננה וציץ השדה צומח סביבותיה: ^י ותקרב לבא והנה השושנה נהפכת מעט מעט למראה הילל בן-שחר וכוכבי בקר עומרים אותה: ^י ותקרב עוד לבא אל-הפראת והנה היא דמות פני אדם נצב בין המון שרים וסריסים לבוש מלכות: ^י ותצנח מעל המרפכה ותשתחו ותאמר אשרי פי את ידידיהו המלך בפיו ראו עיני: ^י וימהר יהודע וישתחו ויאמר קמונתי מכל הכבוד אשר עשית לי להשתחוות

לפני: י ואני רק אחד מעבדי אדוני המלך ידידיהו
העומדים לפניו: י ותסוב אל-השרים החולכים בגבליה
ותאמר במרם ראתה עיני את-האריה בהודו חזיתי את-
גאון רבצו: יי ויחזק בויחודע ביד מלפת שבא ויביאה
אל-ידידיהו המלך: יט והמלך יושב על-כסאו באולם גדול
וקריותיו ורצפתו בדלח מזהור: ס ותאמר מלפת שבא
בלבה אין זאת פי אם על פני המים צף המלך בכסאו:
סא ותחשה שולי שלמותיה ותקרב אליו ויצא המלך לקראתה
ויברכה ויהלל ויפיה ויושיבה לימינו: סב ותאמר מלפת
שבא אל-המלך ידידיהו אחודה נא לך שלש חידות ואם
תגיד אותן לי וידעתי פי אין חכם כמוך בכל-הארץ:
סג ותישא מלפת שבא משלה ותאמר:

סד תשעה אף יצאו

ושמונה הן באו

שנים יסבו נסך

אחד שותה מסך:

סה ויען ידידיהו ויאמר

ירחי לידה כליו

וימי מילה אתיו

ושדי אם שניהם יחד

יניקו ילד אחד:

סי ותשא מלכת שְׁבֵא אֶת מִשְׁלָה וּתְאמַר

בְּעֶפְר נּוֹצֵרֶת

וּבְאִשׁ בּוֹעֵרֶת

בְּשִׁמְשׁ מוֹהֵרֶת

בְּפִימִים נִגְרֵרֶת :

סי ויען ידידיהו ויאמר

הַנִּפְטָט מֵעֶפְר לְקַחֲת

וּבְאִשׁ קוֹדֵחֶת

בְּשִׁמְשׁ זוֹרֵחֶת

בְּפִימִים מְקַלְחֶת :

סח ותוסף מלכת שְׁבֵא אֶת מִשְׁלָה וּתְאמַר

וּמִי זֹאת הַגְּבֵרֶת

בְּרוּחַ מוֹעֵרֶת

בְּשֵׁר הַמֵּת מִשְׁפָּרֶת

רָגַל חַי אוֹסֵרֶת

בְּרַ לְעוֹף מִשְׁבָּרֶת

וְדָג בְּחַרְמָה גּוֹרֵרֶת :

סח ויוסת ידידיהו לענות

הַפְּשֻׁתָּהּ הִיא גְּבִירָה נִכְסֵפֶת

בְּיוֹם סֵעַר מְנַפְנֶפֶת

פֶּאֶר פֶּגֶר עוֹמֵפֶת

חי בְּחִבְלָהּ חוֹמָפֶת

עוֹף בְּפִרְיָהּ מִמְרַפֶּת

דָּג בְּרִשְׁתָּהּ מִוְּחַפֶּת :

ע' ותוסף עוד לנסות אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּכָל־דָּבָר חֲכָמַת
 בִּינָה: ע"א וַיֵּשֶׁב לָהּ הַמֶּלֶךְ דָּבָר דְּבוּר עַל אִפְנֵיו לֹא הָיָה
 דָּבָר נֶעְלָם מִמֶּנּוּ אֲשֶׁר לֹא הִגִּיד לָהּ: ע"ב ותפול מלכת
 שָׂבָא אֶרְצָה וַתִּשְׁתַּחֲוֶ: ע"ג ותאמר הפעם ידעתי כי אין
 חָכָם וְנָבוֹן כְּמוֹךָ בְּכָל־הָאָרֶץ וְלֹא הִגִּיד לִי אֵף תִּחְצִי מִכָּל
 אֲשֶׁר שָׁמְעוּ אָזְנִי: ע"ד ויעש המלך מִשְׁתָּה גָדוֹל לְמַלְכַּת
 שָׂבָא וּלְכָל־הַשָּׂרִים הַחוֹלְכִים עִמָּה: ע"ה ותרא אֶת־מֵאֵבֶל
 שְׁלֹחָנָהּ וּמַעֲמַד מִשְׁרָתָיו וּמִלְבוּשֵׁיהֶם וַתִּשְׁתַּוְּמֵם מְאֹד מְאֹד:
 ע"ו ויוליכה יְדִידָהּוּ וַיַּעֲבִירָהּ אֶת־כָּל־חֲדָרֵי בַיִת הַמֶּלֶךְ וְאֶת־
 אוֹלְפָיו: ע"ז ויראה אֶת־עֲלִיתָו אֲשֶׁר יַעֲלֶה בַיִת יי' וְלֹא הָיָה
 עוֹד בָּהּ רוּחַ: ע"ח ותשב בבית המלך שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים וַתִּתֵּן
 לוֹ כֶּסֶף וְזָהָב וּכְשָׂמִים הַרְבֵּה מְאֹד וַתִּכְרוֹת לוֹ בְּרִית:
 ע"ט ותשב היא וְכָל־שָׂרֵיהָ וַעֲבָדֶיהָ בְּשָׁלוֹם אֶרְצָה קִיטוֹר:

מִחֲשַׁמֶּת הַמַּרְבֵּה.

א' וחירם איש צורי בן־אִשָּׁה אֶלְמָנָה מִמַּטֵּה נַפְתָּלִי
 עָשָׂה לַמֶּלֶךְ יְדִידָהּוּ וְרִיעַת הַכֶּלֶת שְׁשִׁים מִל אֶרְבֵּה וְשָׁשִׁים
 מִל רַחֲבָה: ב' ויצר עליה תמונת כל אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ

וְאֲשֶׁר בַּמִּים מִתַּחַת לָאָרֶץ: י וְעֹלָה הַמֶּלֶךְ עַל הַיְרִיעָה
 וְהַחֲזִיקוּ אַרְבַּעַת הַשָּׂרִים הָעוֹמְדִים לְפָנָיו בְּאַרְבַּע בְּנֵפּוֹת
 הַיְרִיעָה וְנִשְׂאוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר לוֹ עַל־כַּנְּפֵי רוּחַ:
 ה וּבְהַנְשֵׂא הַיְרִיעָה מֵעַל הָאָרֶץ וְנִשְׂאוּ הַשָּׂרִים לְעִמְתָּהּ:
 י וְנָסַע אָסָף בֶּן־בְּרַכְיָהוּ הָאִישׁ רֵאשׁוֹנָה מִיַּמִּין הַיְרִיעָה
 וְרַעְמִיָּה הַיָּד מִשְׂמָאלָה: י וְאֲרִיאֵל הָאֲרִיָּה יֹסַע מֵאַחֲרֵי
 אָסָף מִיַּמִּין וְשָׁמְאֵל הַנָּשָׂר מֵאַחֲרֵי רַעְמִיָּהוּ מִשְׂמָאל
 לְאַחֲרוֹנָה יֹסַעוּ: ה וְאֶבֶל הַמֶּלֶךְ יִדְיָדָהוּ אֶת־לֶחְמוֹ בַּבֶּקֶר
 בְּדַמְשֶׁק וְשָׂתָה אֶת־יָיִנוּ בְּעָרֵב בְּמִדְיָ: ט פָּכָה יְעוֹף מִמִּזְרַח
 שָׁמֶשׁ עַד מְבֹאוֹ מִן הַבֶּקֶר עַד הָעָרֵב: י וּמִדֵּי הַנְּבִיָּה
 לְעוֹף בְּמָרוֹם וְהִבִּיט אֶרְצָה וְרָאָה אֶת־כָּל־הַנְּעֻשָׂה תַּחַת
 הַשָּׁמַיִשׁ: יא וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּדְיָדָהוּ נִשְׂא בִירֵיעָתוֹ עַד שְׁחָקִים:
 יב וַיָּרֶם לְבוֹ וַיִּקְרָא מִי אֲדִיר כְּמוֹנֵי כָּל־הָאָרֶץ: יג וַיֵּצֵא יוֹ
 וְתַבְלָא הָרוּחַ רָגַע אֶחָד וְתַרְפִּינָה בְּנֵפּוֹת הַיְרִיעָה וְתִשְׁקַע
 פְּתָאוֹם וַיִּפְּלוּ בַיּוֹם הַהוּא מִן הַיְרִיעָה אַרְבָּעִים אֶלֶף אִישׁ:
 יד וַיֵּצֵר לִידְיָדָהוּ מְאֹד וַיִּקְרָא עוֹרֵי רוּחַ בָּאֵי וּפְחֵי וּשְׂאֵי
 אוֹתִי עַל־כַּנְּפֵיךָ: טו וַתַּעַן הָרוּחַ עוֹרָה יִדְיָדָהוּ וְשׁוֹבָה אֶל
 אֱלֹהֶיךָ וְנִשְׂא אֶת־עֲוֹנֶךָ וְנִשְׂאֲתֶיךָ גַּם אֲנִי: טז וַיִּשְׁמַע יִדְיָדָהוּ
 וַיִּבְלַם וַיִּפְּנַע לְפָנָיו יז וְהוֹסִף הָרוּחַ לִישְׂאתוֹ עַל הַיְרִיעָה
 כְּתַמּוֹל שְׁלֹשָׁם: יח הוּא עוֹלָה בְּמַעוֹפוֹ עַל בְּמַתִּי עֵב וְהִנֵּה
 מֵאֶחָד הַנְּחָלִים אֲשֶׁר בְּאָרֶץ מִתַּחַת עוֹלָה קוֹל נְמָלָה בְּאֲזָנָיו

הַמְלִטָנָה נְמִלִים הַפִּיֶּתָה חִישׁ הַאֲסֻפָּנָה פֶּן תִּהְיֶנָּה לְמַרְמָס
לְבַנְלֵי חַיִל יְדִידֶיהוּ מְלֶךְ שָׁלֵם: י' וַיַּחֲר אֶף יְדִידֶיהָ וַיִּט
וַיִּרְד וַיִּמְצֵא אֶת־הַנְּמִלָּה נַחֵה עַל רֶגֶב עֶפְרַיִם עַל יַד הַנְּחָל:
י" וַיֹּאמֶר מִי אַתָּה כִּי צוִיֶּת אֶת־אֲחֵיוֹתַיךָ לְהַסְתֵּר מִפָּנָי:
י"ב וַתַּעַן הַנְּמִלָּה אֲנִי מַחְשָׁמָה מְלֻכֶת הַנְּמִלִים וְאַצּוֹ אוֹתָן
לְהַטְמִין בְּעֶפְרַיִם: י"ג לְמַעַן הַעֲלֵם עֵינֵיהֶן מִתַּפְאֲרֹת רוּם אֲנֹשׁ
רָמָה כִּי לִנְי לְבַדּוֹ הַגְּדוּלָּה וְהַתְּפָאֲרֹת: י"ד וַיֹּאמֶר יְדִידֶיהָ
אֲלֵיהָ הֲבָה אֲשַׁאלָה נָא אֶת־פִּיךָ שְׁאֵלָה אַחַת קִטְמָנָה:
י"ה וַתֹּאמֶר הַנְּמִלָּה אִם אֶת־פִּי אַתָּה שׂוֹאֵל אֶל־נָא תִגְבְּהָ
לְשִׁבֶת מִמֶּנִּי: י"ו וַיִּמַּחֵר יְדִידֶיהוּ וַיַּעֲלֶנָּה אֲלָיו אֵל הַיְרִיעָה:
י"ז וַתוֹסֶף וַתֹּאמֶר וְאִם אֶת־פִּי אַתָּה שׂוֹאֵל אֶל־נָא תִגְדַּל עָלַי
וְאֶל־נָא תִשְׁפִּיל לְרֵאוֹתַי כִּי: י"ח וַיִּמַּחֵר יְדִידֶיהוּ וַיִּקְחֶהָ בְּכַפּוֹ
וַיִּשְׁיֶמֶתָּהּ נֶגֶד פָּנָיו: י"ט וַתֹּאמֶר עַתָּה שְׂאֵל אֶת־שְׁאֵלְתֶךָ
וְאֲשַׁמְעֶנָּה: כ' וַיִּשְׁאֵל אוֹתָהּ יְדִידֶיהוּ לֵאמֹר הַיֵּשׁ אֲדִיר
כְּמוֹנֵי בְּכַל־הָאָרֶץ: כ"א וַתַּעַן הַנְּמִלָּה וַתֹּאמֶר יֵשׁ וַיֵּשׁ גַּם
אֲנִי גְדַלְתִּי מִמֶּךָ מְאֹד וְזֶה לֶךָ הָאוֹת כִּי אוֹתְךָ שָׁלַח יְיָ
מִמִּצְוֵי אֶרֶץ לְשֹׂאת אוֹתִי עַל בְּפִיךָ: ל' וַיַּחֲר בָּהּ אֶף יְדִידֶיהוּ
וַיִּשְׁלִכֶהָ אֶרְצָה וַיֹּאמֶר הַגְּדַעַת כִּי אֲנִי יְדִידֶיהוּ מְלֶךְ שָׁלֵם:
ל"א וַתֹּאמֶר הַנְּמִלָּה יְדַעְתִּי כִּי עֶפְרַיִם אַתָּה וְאֵל עֶפְרַיִם תִּשׁוּב:
ל"ב וַיִּשְׁמַע יְדִידֶיהוּ וַיִּבְלֵם וַיִּפְנַע לִפְנֵי יְיָ:
ל"ג וַיִּשָּׂא יְדִידֶיהוּ אֶת־קוֹלוֹ וַיִּקְרָא עוֹרֵי רוּחַ בּוֹאֵי וּפְתֵי

וישאני אותי על פנפוק: יד ותבא הרוח ותרים היריעה מעל
 הארץ ותעל ותגבה מאד מאד: לה ויעט ידידיהו ויעף הוא
 ואנשיו במרחבי רקיע שבעת ימים ושבעת לילות: לו ויבא
 עד ירפתי הארץ וירא והנה היכל זהב מזהר פנוי על
 הארץ מתחת: לי ויאמר המלך לשריו הראיתם עוד היכל
 רם ונשא כזה בכל הארץ: לה ויט ידידיהו ויבד: לא ויקרב
 המלך ואסף בן-ברכיהו שר-צבאו אל החיכל והנה ריח
 ערן גן אלהים עולה באפם: מ ויסבו את-היכל הלוך וסב
 הלוך וסב ויבקשו את-הפתח ולא מצאו ויפלא מן המלך
 לבא אל תוכו: נא ויקרא לרעמיה שר צבא השדים ויבא
 וישתחו לפניו: נב ויצו המלך את-רעמיה לאמר שלח נא
 את-חילך הגדול וקאו ותרו וראו הנמצא שם אדם בהמה
 או עוף: נג וישרוק רעמיה בשפתיו ותעל ותעור מקצה
 הארץ דמות עם רב ותנחת ותנח כענן כבוד ותבס את
 החיכל פלו: נד כעבור רגע געלו מעליו ויעופו על פני
 רעמיה וירעשו וישרקו באזניו ויעלו בתהו ויאבדו: נה וישאל
 המלך את-רעמיה מה הגידו אלה לך ויאמר רעמיה פה
 אמרו אלי אין גפיש חיה בכל-החיכל וזלתי גשר מרחף
 על גוזליו על גג הכות: נו ויאמר המלך לשמאבר שר-
 צבא העוף לך והביאה לי את-הנשר: נז ויפרוש שמאבר
 את-פנפיו ויעף ויבא את-הנשר וציגהו לפני המלך:

ט" וּפְתַח הַנֶּשֶׁר אֶת־פִּיו וַיְהַלֵּל אֶת־שֵׁם יי בְּשִׁיר וַיְבָרֶךְ
 אֶת־הַמֶּלֶךְ יְדִידָהוּ בְשָׁלוֹם: כ" וַיִּשְׁאַלְהוּ יְדִידָהוּ מַה שְׁמֹךְ
 וְכַמָּה יָמֵי שְׁנֵי חַיִּיךָ: י' וַיַּעַן הַנֶּשֶׁר וַיֹּאמֶר שְׁמִי אֶלְנוּדָד
 וַיָּמִי שְׁנֵי חַיֵּי שְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה: י"א וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הֲרֵאִיתָ
 אִם יָדַעְתָּ אֶת־מְקוֹם פֶּתַח הַחַיְבֹל: י"ב וַיֹּאמֶר חֵי נַפְשֶׁךָ
 אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ אִם רֵאִיתִי אוֹ יָדַעְתִּי אֶת־מְקוֹם הַפֶּתַח: י"ג אִם
 טוֹב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ יָבִיא נָא אֶת־עֵיפִי אַחִי הַגָּדוֹל מִמֶּנִּי
 אוֹלֵי יָגִיד לָךְ אֶת־חַפְצֶךָ: י"ד וַיֵּשֶׁב שְׁמֵאבָר אֶת־אֶלְנוּדָד
 לְמִקְוֵמוֹ וַיָּבֵא אֶת־עֵיפֵי נֶשֶׁר בֶּן תִּשְׁעֵי מֵאוֹת שָׁנָה וַיַּעֲמֹד
 לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ: י"ה וְלֹא יָדַע גַּם הוּא אֶת־מְקוֹם הַפֶּתַח וַיֹּאמֶר
 אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב יָבֵא נָא אֶת־אִחִי הַגָּדוֹל מִמֶּנִּי אוֹלֵי
 יָגִיד לָךְ אֶת־חַפְצֶךָ: י"ו וַיֵּשֶׁב שְׁמֵאבָר אֶת־עֵיפֵי לְמִקְוֵמוֹ
 וַיֵּשֶׁב בְּרֹאשׁ עֵדֶת נְשָׂרִים נוֹשָׂאִים בְּכַנְפֵיהֶם נֶשֶׁר זָקֵן מְאֹד
 אֲשֶׁר בְּנָפְיוֹ רָפוּ מִזְקָן: י"ז וַיִּפְתַּח הַנֶּשֶׁר הַזֶּקֵן אֶת־פִּיו
 וַיְהַלֵּל אֶת־שֵׁם יי בְּשִׁיר וַיְבָרֶךְ אֶת־הַמֶּלֶךְ יְדִידָהוּ בְשָׁלוֹם:
 י"ח וַיֹּאמֶר יְדִידָהוּ מַה שְׁמֹךְ וְכַמָּה יָמֵי שְׁנֵי חַיִּיךָ: י"ט וַיַּעַן
 הַנֶּשֶׁר צוֹפֵר שְׁמִי וַיָּמִי שְׁנֵי חַיֵּי אֶלְהָ וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה:
 כ' וַיִּשְׁאַלְהוּ יְדִידָהוּ הֲרֵאִיתָ אִם יָדַעְתָּ אֶת־מְקוֹם פֶּתַח הַחַיְבֹל:
 כ"א וַיַּעַן צוֹפֵר הַנֶּשֶׁר עֵינֵי לֹא רָאוּ אֶת־הַפֶּתַח מֵעוֹרֵי אוֹלָם
 אֲבִי הַגִּיד לִי כִי יֵשׁ פֶּתַח לַחַיְבֹל לַפָּאֵת יָם וְהַרוּחַ בְּסָהוּ
 בְּעָפָר: כ"ב וַיִּצֹו יְדִידָהוּ וַיִּתְּגַרֵר סֶעַר גָּדוֹל מִיַּרְכְּתֵי אֶרֶץ

ויבא וישם את־ערמות העפר לאבק דק פורח ויזרה
 לארבע רוחות השמים: ^{סג} וירא לידידהו שער ברנל
 ספורץ וקצותיו שרופות באש: ^{סד} ועל המשקוף כתוב
 לאמר דעו בני איש כי שמחות ונעימות שבענו פה הרבה
 מאד ויבא הרעב ונטחון את־הברגליות ונאכל אותן ונעזוב
 את־הבית ויהי למעון נשרים: ^{סה} ויזסה ידידהו ויקרא על
 המשקוף לאמר האי־ש אשר לא מלך ולא נביא הוא אל
 יבא הנה: ^{סו} וירא ידידהו והנה שקערורה בקיר הבית
 מימין השער: ^{סז} ויחפור בקיר וימצא שם ארון זכוכית
 ויפתחוהו וימצא שם מפתח ויפתח פתח קטן ויפגע בשער
 פז: ^{סח} ויבא בו וירא והנה קירות הבית מלאים פל אבן
 יקרה וברית פסף אשר דמות עקרב לו נטוש על הארץ:
^{סח} ויסע את־הברית ויבד בפעלות אל המערה וירא שם
 אוצרות לאין חקר: ^ע וירא והנה ממעל לפתח כתוב
 לאמר: ^{עא} המלך אשר ישב פה נבר מאד בארץ וירגן
 וישמח כל הימים ויבא המות ויקחהו פחצי ימיו ויפל הנזר
 מעל ראשו: ^{עב} וישא ידידהו את־עיניו וירא והנה איש
 יושב על הפסא ויקרב אליו והנה צלם דומם הוא: ^{עג} ויבע
 בו ויתגעש הצלם מאד ויתחולל רוח בבטנו ויהיו עיניו
 לגחלי אש ומנחיריו יצא עשן: ^{עד} ויהום וינהום ויקרא
 חושו לעזרתי עדת בני רשף וקהל מרירי יום חיל בלע

וְכָל פְּלֹהוֹת צְלֻמוֹת: ע"ה נִיהִי רַעֲשׁ וַיַּעֲלוּ כָלֶם פְּשׂוּאָה
 וַיֹּאמְרוּ לְשָׁלוֹחַ יָד בְּיַדִּיהוּ: ע"י וַיִּזְעַף יַדִּיהוּ וַיִּזְעַק הַרוֹמֵי
 מִעָלֵי יְלָדֵי פֶשַׁע פֶּן אֲכַלְהָ אֶתְכֶם פְּרַגְעַ הַיְדֻעָתָם כִּי יַדִּיהוּ
 מִלְּכָבְדֶם אֲנִי: ע"י וַיִּשְׁמְעוּ וַיִּמְתְּרוּ וַיַּעֲלוּ מִעָלָיו וַיִּפְתְּחוּ וַיַּחֲפוּ
 וַיְרוּצוּ וַיִּקְפְּצוּ הַיְמָה: ע"ה כִּי אָמְרוּ נִפְלָה נָא אֵל הַיָּם וּכְבֹד
 מְלָךְ שָׁלֹם אֵל נִפְוֹלָה: ע"ט וַיִּפּוֹל הַצֶּלֶם עַל פָּנָיו אֲרָצָה:
^פ וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יַדִּיהוּ וַיִּקַּח אֶת־לֹחַ הַבְּסָסָף מֵעַל צְוֹארוֹ:
^{פא} וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה עָלָם יָפָה עֵינַיִם בָּא מִן הַמַּדְבָּר
 וּמִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו: ^{פב} וַיִּתֵּן לוֹ יַדִּיהוּ אֶת־הַלֹּחַ וַיִּקְרָא בּוֹ
 הָעָלָם לֵאמֹר:

^{פג} דְּבָרֵי הַמֶּלֶךְ הָרַב שְׂדֵד בֶּן עֲדָד

פָּתַב עַל הַלֹּחַ לְזַפְרוֹן עָרֵי עַד:

^{פד} עַל אֶלֶף אֶלְפֵי גִבּוֹר גְּבַרְתִּי

עַל אֶלֶף אֶלְפֵי מְלָךְ שְׂרָרְתִּי:

^{פה} עַל אֶלֶף אֶלְפֵי מְדִינָה מִשְׁלַתִּי

וְלַמּוֹת הָאֶחָד לֹא יִכְלַתִּי:

^{פז} וַיִּשְׁמַע יַדִּיהוּ וַיִּקַּח מוֹסֵר וַיִּפְנַע לְפָנָיו יָג:

ו.

שבעים שנות השנה.

* איש היה בשנים קדמוניות חסיד ואהוב לאלהיו
 וכל אשר-שאל פיו לא-אצל אלהים. מִמֶּנּוּ: ב כבאו אל-
 המקדש להתפלל וירא כל-העם ביהאיר החיכל פלו
 מכבודו ויאמרו אין זאת כי אם בן-בית הוא בתיכל:
 ג ויהי ברימזא חן בעיני יי ויקרא-לו העם חוני: ד בהעצר
 השמים ועלו אליו כל-ישראל ואמרו קרא-נא אל-יי ויתן
 מטור על-פני האדמה: ה ויקם חוני ויחג במטחו מעגלה
 סביב ויעמד בתנה ויאמר לא-אמוש מזה עד תת יי גשם
 על-הארץ: ו ויתן יי את-שאלתו ויהי לגם על-פן קראו
 את-שמו חוני המעגל: ז והיה מדי-רדת גשם דק על-הארץ
 ואמר לא-ככה שאלתי כי אם-גשם שומף ומדי רדת מטור
 סוחר בועה-אף ואמר לא-ככה שאלתי כי אם-גשמי ברכה:
 ח ושמע יי לקולו וככל אשר ישאל פן יהיה וכן יעשה:
 ט ויהי היום והנה קול מהיכל עולה באזניו קול משוררי
 הקדש בשוב יי את-שיבת ציון היינו פחלמים: י ויאמר
 בלבו האמנם את-שבעים שנות הגולה בככל זרמתן יי
 אלהים שנה היו פחלום עפו היהיה פדבר הגדול הזה

תִּנּוּם אִישׁ אִם יַחְלוּם שִׁבְעִים שָׁנָה: י' וַיִּפְּלֵא הַדְּבָר מְאֹד
 בְּעֵינָיו וַיֵּרֶד אֶל-בֵּיתוֹ: י" וַיְהִי מִקֵּץ יָמָיו וַיַּחְבֹּשׂ אֶת-אָתָנּוּ
 וַיִּרְפֹּב הַשָּׂדֶה אֶל-הַקּוֹצֵרִים: י" וַיְהִי בַדְרֹךְ וַיֵּרָא וְהִנֵּה אֶפְרָיִם
 זָקֵן נוֹטֵעַ תְּרוֹב וַיִּסֵּר אֵלָיו וַיִּשְׁאַלְהוּ מִתִּי יַעֲשֶׂה הָעֵץ הַזֶּה
 פְּרִי: י" וַיַּעַן וַיֹּאמֶר בְּעוֹד שִׁבְעִים שָׁנָה יַעֲשֶׂה הָעֵץ הַזֶּה
 פְּרִי: י" וַיִּסֹּף לִשְׂאוֹל הַאוֹמֵר אַתָּה לֵאמֹל עוֹד מִפְּרִי וַיֹּאמֶר
 הָאֶפְרָיִם כָּל אֲשֶׁר הִכִּינוּ אֲבוֹת אֲבוֹתִי לִי כָכָה אֲנִי מִכִּין
 לְבְנֵי כְּנִי: י" וַיֵּרֶד מֵעַל אָתָנּוּ וַיּוֹצֵא מִלְּקוּמוֹ פֶת לֶחֶם
 וַיִּפְּלֵחַ דְּבִלְגָה וַיִּשְׂאֵב מִים מִן-הַנַּחַל בַּצַּפְחַת וַיִּשְׂבַּח פֶּתַח הָעֵץ
 וַיֹּאבֵל וַיִּשְׁתֶּה: י" הוּא כָלָה לֵאמֹל וְהִנֵּה הַמּוֹן חוֹטִים בְּקוֹרֵי
 עֵבְרִישׁ עֹמְרִים אֹתוֹ: י" הַמּוֹן חוֹטִים הוֹלֵךְ הוֹלֵךְ וְרַב
 הוֹלֵךְ וְקָרַב אֶחָד אֶל-אֶחָד עַד פִּי-קֶרְמוֹ וַיְהִיו לְבָגֵד:
 י" הַבָּגֵד נִהַפֵּף וַיְהִי לְקִיר אֶבֶן אֲשֶׁר נִמְתַּח פְּאֵהַל וַיְכַס
 עַל-חוּנֵי מַסְבִּיב וּמִמַּעַל לוֹ וְעַל-חוּנֵי נִפְלָה תְּרַדְמַת אֱלֹהִים
 וַיִּישָׁן: כ' וַאֲנָשִׁי בֵּית חוּנֵי וַאֲנָשִׁי עִירוֹ לֹא יָדְעוּ אָנָּה בָּא
 עָבַר יוֹם עָבְרוּ יוֹמָם וַאֲיֻנָּנוּ: כא וַיִּרְפּוּ הַיָּמִים וַיְהִיו לְחֻדְשִׁים
 וְשָׁנִים וְעוֹדְנוּ לֹא יָשׁוּב: כ" הַיְלָדִים אֲשֶׁר בְּבֵיתוֹ וּבְעִירוֹ
 גָּדְלוּ וַיְהִיו לְאֲנָשִׁים וַיִּלְדוּ בָנִים וּבָנוֹת וַיִּזְקִינוּ וַיִּאָרִיכוּ
 יָמִים וַיִּלְכוּ בַדְרֹךְ פֶּלֶה-הָאָרֶץ וַאֲיֵן זוֹכֵר עוֹד אֶת-חוּנֵי:
 כ" אֵף מִרְאֵהוּ וְקוּלוֹ נִשְׁפָּחוּ בְּלִתִּי אִם-דְּבָרֵי תוֹרָתוֹ וְחֻכְמָתוֹ
 נִשְׁמְעוּ עוֹד בְּכָל סוּד חֻכְמִים וּבְכָל בֵּית מִדְרָשׁ: כ" וְחוּנֵי

הזוה שֶׁכָּב וּמִשְׁפַּת סָלַע סֵתֶר לוֹ: כִּי וְרוּחַ תִּרְדְּמָה נִסְוֶכֶת
עַל-פְּלִי-הַמָּקוֹם מִסְּבִיב אֵין עַץ נִוְדֵד עֲנָה וְאֵין עוֹף נִוְדֵד
כְּנָף עַד-מְלֵאת לִשְׁנָה שִׁבְעִים שָׁנָה: כִּי וַיְהִי כְּעֶצֶם הַיּוֹם
הַזֶּה וְהִנֵּה רוּחַ עוֹבֵר רָגַשׁ בְּסָלַע וְחוּנֵי הַחֵל לְהַנְעִיר אֶת
עוֹד כְּבָדוֹ חֲבָלֵי שָׁנָה עַל-עֵינָיו: כִּי הִסְלַע הֵלֵךְ הַלּוֹךְ וְדָק
הַלּוֹךְ וְדָק עַד אֲשֶׁר הָיָה לְכֶנֶד וְהִתְכַּנֵּד הָיָה לְהַמּוֹן חוֹטִים
הַלּוֹךְ וְדָל עַד כִּי-דָל כָּאֵד וּמִשׁ וּמִסַּר וְאֵינְנוּ: כִּי וְחוּנֵי
הַעֲבִיר תְּנוּמָה מִעֲפֵעֵפְיוֹ וַיִּקָּם עַל-רַגְלָיו: כִּי וַיֵּרָא וְהִנֵּה עַץ
רַעֲנָן נְמוּעַ מְנַגֵּד וְאִישׁ אֹרֵה אֶת-פְּרִיֹו בְּסֵל וַיִּכַּר אֶת-הָעֵץ
כִּי הוּא הַחֲרוּב: ל וַיֹּאמֶר חוּנֵי לְאִישׁ הַאֲתָה נִטְעַתְּ אֶת
הַחֲרוּב: לֹא וַיֹּאמֶר לוֹ אֵיזֶה רוּחַ עָבַר עָלֶיךָ הַיֵּאֱכַל אִישׁ
אֶת-פְּרֵי הַחֲרוּב אֲשֶׁר נִטְעוּ יָדָיו אָבִי אָבִי נִטַּע אֶת-הָעֵץ
וַיִּמָּת וְאֵנִי אוֹכֵל אֶת-פְּרִיֹו: לֹא וַיֹּאמֶר חוּנֵי אֶל-לִבּוֹ אֲבִן
יִשְׁנֵתִי שִׁבְעִים שָׁנָה: לֹא וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה הָאֲתוֹן
אֲשֶׁר רָכַב עָלָיו הָיָה לְגַל עֲצָמוֹת וְהִפֵּר אֲשֶׁר עָלֶיהָ בָּלָה
וַיְהִי לְכֶנֶד עֵדִים: לֹא וּמִסְּבִיב לְנִבְלָה רַעִים עֲדַת חֲמָרִים
וְעִירִים אֲשֶׁר יֵלְדָה הָאֲתוֹן: לֹא וַיִּסָּף לְהַבִּיט עַל-פְּלִי-הַכְּפָר
מִסְּבִיב וְהִנֵּה פָּנָיו שָׁנוּ מִבְּרֵאשׁוֹנָה הַיְשָׁדָה הָיָה לְנֹן וְהַתְּכָרֵם
לְשָׂדֵה-זָרַע הַכְּרָמֶל הָיָה לַיעַר וְהַיעַר לְפָרְדֵם רְמוּזִים:
לֹא וַיֵּאָנַח וַיִּקְרָא נִכְרֵי הָיִיתִי לַעִיר מוֹלְדָתִי: לֹא וַיִּפֹּן וַיִּלְךָ
אֶל-בֵּיתוֹ וַיִּדְרֹשׁ לְבָנוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ בֶן-חוּנֵי אֵינְנוּ עוֹד וּבֶן

בָּנוּ הוּא הַמַּשָּׁל בְּיָוִם בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ: ^א לֹא וַיִּתְּוֹדַע חוֹנֵי אֱלֹ-
 בְּעַל־הַבַּיִת וַיֹּאמֶר לוֹ אֲנִי חוֹנֵי אָבִי אָבִיךָ וְלֹא־הָאָמִין לוֹ
 הָאִישׁ: ^ב לֹא וַיֵּאָנַח וַיִּקְרָא נְכָרִי הָיִיתִי לְיוֹצְאֵי חֶלְצִי: ^ג וַיִּשָּׂם
 אֶל־בֵּית־הַמִּדְרָשׁ פָּנָיו וַיִּשְׁמַע אֶת־הַחֲכָמִים נְדוּנִים בְּחֻקֵּי
 הָאֱלֹהִים וְתוֹרוֹתָיו זֶה אָמַר בָּהּ וְזֶה אָמַר בָּהּ: ^ד וַיִּקְרַב
 אֲלֵיהֶם וַיּוֹצֵא לָאָמֶת מִשְׁפָּט וַיִּיטֵב בְּעֵינֵי הַחֲכָמִים וַיִּקְרָאוּ
 בְּדַבְרֵי חוֹנֵי יְאִירוֹ דְּבַרְיָה: ^ה וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֲנִי אֲנִי הוּא
 חוֹנֵי וְלֹא הָאָמִינוּ לוֹ: ^ו וַיֵּאָנַח וַיִּקְרָא נְכָרִי הָיִיתִי לְחֲכָמֵי
 עַמִּי: ^ז וַיִּפֶן וַיַּעַל אֶל־הַיְכָל יְיָ וַיִּבֹא וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁם וְהִנֵּה
 הַיָּדִיר הַהֵיכָל פָּלֹו מִכְבוֹדוֹ: ^ח וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ
 מִימֵי חוֹנֵי לֹא נִהְיִתָּה כְּזֹאת בְּמִקְדָּשׁ אֱלֹהֵינוּ וַיִּקְרָא אֲנִי
 חוֹנֵי וְלֹא הָאָמִינוּ לוֹ: ^ט וַיֵּאָנַח וַיִּקְרָא נְכָרִי הָיִיתִי לְבַתְּנֵי
 בֵּית אֱלֹהֵי: ^י וַיּוֹצֵא מִבֵּית יְיָ וַיִּסְוֵב בְּשִׁנְקִים וּבְרַחְבֹת
 וַיְדַרֵּשׁ לְמִשְׁבֵּן רַעְיוֹ הַטּוֹבִים אֲשֶׁר־גָּדְלוּ עִמּוֹ מִנְעוּרָיו
 וְהִנֵּה כָּלֵם הָלְכוּ בְּדַרְכָּה פְּלִי־אָרֶץ: ^{יא} וַיֹּאמֶר חוֹנֵי אִם אֵין
 לִי חֵבֶר עוֹד כְּאֶרֶץ לָמָּה לִי חַיִּים: ^{יב} וַיִּלְךָ אֶל־הַחֲרוֹב
 וַיִּשְׁכַּב שָׁם וְהִנֵּה הַמּוֹן חוֹטֵי פְּזוֹ עֹטְרִים אֹתוֹ: ^{יג} הַמּוֹן
 חַחוֹטִים הוֹלֵךְ הוֹלֵךְ וְרַב הוֹלֵךְ וְקָרַב אֶחָד אֶל־אֶחָד עַד
 כִּי יִקְרְבוּ וַיִּהְיוּ לִירִיעוֹת פָּתֹם: ^{יד} הִירִיעָה נִהְפְּכָה לְמַעֲמָה
 אוֹר נִגְהָ אֲשֶׁר נִמְתַּח כְּאֶהֱל וַיִּכַּס עַל־חוֹנֵי מִסְכִּיב וּמִמַּעַל
 לוֹ וַעֲלִיחוֹנֵי נִפְלָה תְּרַדְמַת אֱלֹהִים וַיִּישָׁן: ^{טו} וּכְרָבִים וְשָׂרְפֵי

קדש באו וישאו בכנפיהם את-חוני עמה אור פשלמה
 אל-נבה שמים: יי שם ראה במעמה אור לבושו את
 מחמדי נפשו אשר בקש ולא-מצא על-הארץ מתחת:
 יי ויקרא ויאמר הפעם אדע בירחי אני כי את-הנפשות
 אשר אהבתי מצאתי פה ומה לי עוד:

ז.

עפרות זהב

או

גם זו לטובה.

א.

א איש היה בעיר גמזו אשר ליהודה ושמו נחום:
 ב ויצא לו שם בכל-הארץ בחכמתו ובצדקתו ומכל-קצות
 העם נהרו נער ונקן לקחת כפיו תורה: ג ומשפט האיש
 הזה עם-אלהיו בבא עליו צרה ואמר גם-זו לטובה ויאמן
 העם כי יהפך-לו אלהים את-הקללה לברכה: ד ויהי היום
 ויתקבצו אליו כל-זקני ישראל וידברו אליו לאמר: ה הנה
 מלך חדש קם על-רומי והוא לחץ את-ישראל בחרקה:
 ו ועתה קומה ולכה אל-העיר הגדולה הזאת ואת-הארצו

הָיָה הַמֵּלֶאךָה כָּל אֶבֶן יִקְרָה תִּקַּח בְּיָדְךָ וְנִתְּתוּ מִנְחָה לַמֵּלֶךְ
דוּמִי בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל: י אֹלֵי יִתָּן יְיָ אֶת־עַמּוֹ לְחֶסֶד
וְלִבְחֻסִּים בְּעֵינָיו וְהִקַּל מִן־הָעֵל חֶבְדֹּךָ אֲשֶׁר נָתַן עַל־צְוֹאֲרֵנוּ:
" וַיֵּעַן נְחוּם וַיֹּאמֶר וּמִי אֲנִי כִי אָבֵא אֶל־הַמֵּלֶךְ: ט וַיֹּאמְרוּ
הַזְּקֵנִים שָׁמַעְנוּ כִּי אֱלֹהִים עִמָּךָ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה
הוּא מְצַלִּיחַ בְּיָדְךָ: י וַיִּשְׁמַע נְחוּם לְקוֹל הַזְּקֵנִים וַיִּקַּח
אֶת־הָאֲרָגוֹ וַיִּקֶּם וַיִּלְךְ: יא וַיְהִי כַּנְּמוֹת הַיּוֹם וַיַּעַף מֵעַמֵּל
הַדֶּרֶךְ וַיִּסַּר אֶל־הַמְּלוֹן וַיִּשְׁכַּב־שָׁם וַיִּשָּׁם אֶת־הָאֲרָגוֹ מֵרֵאשִׁיתוֹ
וַיִּישָׁן וַיִּרְדָּם: יב וּבַעַל הַמְּלוֹן אִישׁ אָהֵב בְּצַע הַתְּבוּנָה
מִבְּרוּךְ אֶל־תְּבִנַת הָאֲרָגוֹ וַיִּתְּאוּ לְרֵאוֹת גַּם אֶת־הַנְּמִצָּא
בְּתוֹכּוֹ: יג וַיִּקְרַב בְּלֵאמֹר וַיּוֹצִיאָהוּ וַיִּפְתַּחְרוּ וְהִנֵּה כָּהוּ עֵינָיו
לְנֹגַהּ בְּרַק אֲבָנֵי אֶקֶדָח: יד וַיִּמְהַר וַיִּרַק הָאֲרָגוֹ וַיִּנְצַל אֶת־
כָּל־עֵדָיו וַיִּשָּׁם בְּאֲרָגוֹ עֶפְרַת תַּחַת הָאֲבָנִים וַיִּשְׁיִבְהוּ אֶל־
מְקוֹמוֹ: טו וְנְחוּם הִתְהַלֵּךְ בְּתַמּוֹ כָּל־הַיָּמִים וַעֲצַת רָשָׁעִים
דָּחְקָה מִמֶּנּוּ וְלֹא עָלְתָה עַל־לְבוֹ כִּי בְּתוֹךְ מְרֻמָּה הוּא יוֹשֵׁב
הַפְּעֵם: טז וַיִּשְׁפֹּם בְּבִקְרָה שְׂמִיחַ וְטוֹב לֵב וַיִּבְרַךְ אֶת־בַּעַל
הַבַּיִת וַיִּתֵּן שְׂכָרוֹ וַיִּקַּח אֶת־הָאֲרָגוֹ וַיִּלְךְ לְדַרְכּוֹ: יז וּבַעַל
הַמְּלוֹן דָּבַר שְׁלוֹם בְּפִיו וּבְלִבּוֹ כִּי וַיִּלְעַגְנֵהוּ: יח וַיִּנְעַע
אֲחֵרָיו רֹאשׁ לֵאמֹר לִי הַחִיל וְהַחֲסֵן וְלֹא מִפַּח־נִפְשׁ וּכְאֵב־
לֵב:

ב.

" מִקֵּץ יָמִים בָּא נַחֻם אֶל־רוּמֵי וַיַּעֲמֵד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
 וַיְדַבֵּר הַמֶּלֶךְ אֵלָיו קָשׁוֹת וַיִּנְאַץ אֶת־עַמּוּ: " אֵךְ יי הָיָה
 עִסְפֵי נַחֻם וַיַּחֲפֹךְ אֶת־לֵב הַמֶּלֶךְ לְטוֹבָה וַיַּעֲתֵר־לוֹ הַמֶּלֶךְ
 לְקַחַת מִיָּדוֹ אֶת־הַמִּנְחָה: " וַיִּכְרַע נַחֻם לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיּוֹשֵׁם
 לוֹ אֶת־הָאָרְגָן וַיִּצוּ הַמֶּלֶךְ אֶת־נִשְׂא כָלָיו לְקַחַת אֶת־הָאָרְגָן
 מִיָּדוֹ: " וַיִּקְחֵהוּ וַיַּפְתִּיחֵהוּ וַהֲנִיחַ עֶפְרַק קֶשׁ וּמוֹצַן תַּחַת נֶפֶךְ
 סִפִּיר וַיְהִלֵּם: " וַיִּקְצֹף הַמֶּלֶךְ מְאֹד וַיִּקְרָא הַתְּלָתָם בֵּי יְהוּדִים
 בְּלָקָם לְטַבַּח תִּבְכְּרֵעוּ וַיִּמַּת לִב־נַחֻם וַיְהִי לְאַבֵּן: " וַהֲנִיחַ
 קוֹל דְּמָמָה קוֹרֵא בְּאָזְנוֹ נַחֻם גַּם־זוֹ לְטוֹבָה וַתִּשָּׁבַב נִפְשׁוֹ
 אֶל־קִרְבּוֹ: " וּמִבֵּין עָרֵי הַמֶּלֶךְ הַעֲטָרִים אֵתוֹ יָצָא שָׂר אֶחָד
 בָּלוֹ אָמַר כְּבוֹד וּמְרָאֵהוּ נוֹרָא מְאֹד: " וַיִּשְׁתַּחֲוֹ וַיֹּאמֶר
 אֶל־נָא יִחַר בְּעֵינֵי אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ וַאֲדַבְּרָה: " מְרוּמֹמוֹתָךְ
 נַעֲתִקוּ מִפִּי־הָאִישׁ הַזֶּה מִלִּין הִנֵּה הָעֶפְרַק הַזֶּה הוּא־עֶפְרַק
 אֲבָרְהָם אֲבִיָּהֶם אֲשֶׁר אִם־זָרְקוּ הַשְּׂמִימָה וַיְהִי לְהַמּוֹן חֲרִבּוֹת
 וְהַקֶּשׁ לְקָשָׁתוֹת דְּרָקוֹת: " וַעֲתָה יִגְסֵנָא אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח
 אֶת־הָעֶפְרַק בְּיַד מַלְאָכָיו הַנְּאֻמָּנִים אֶל־הַמַּעְרָבָה וְרֵאִיתָ אִם־
 לֹא פָחֲצִים שְׂנוּנִים יִפּוּל בְּלֵב אֲבִי הַמֶּלֶךְ: " יֵא וַעֲשֵׂן הַמֶּלֶךְ
 אֶת־הַשָּׂר מִי אֵתָה קָרְאתָ אֶל־הַמֶּלֶךְ: " יֵא הֵן מִדְּבָרְךָ
 וּמִלְבוּשֶׁךָ כְּאֶחָד הַשָּׂרִים הָעֲטָדִים לִפְנֵי וְאֵת־שְׂמֵעָךָ לֹא־
 שָׁמַעְתִּי וְאֵת־פְּנִיךָ לֹא־רֵאִיתִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה: " יֵא אֵךְ יַעֲן בִּי

הַלִּיכּוֹתֶיךָ הַלִּיכוֹת חַד הַשָּׁרִים הַגְּדוֹלִים וְגַם מְרֵאָה הָעֵבְרִי
 הַזֶּה יַעֲנֶה כִּי־יִשְׁרָה נִפְשׁוֹ בּוֹ לְכֹן זֹאת אֲעֲשֶׂה לְכֶם :
 י' שְׁלַח אֲשַׁלַּח בְּיַד נְאֻמְנִי רוּחַ אֶת־הָעֶפְרָה הַזֶּה אֶל־הַמַּחֲנֶה
 וְשִׁנִּיכֶם תִּאֲסְפוּ אֶל־מִשְׁכַּבְּךָ עַד שׁוֹב הָאֲנָשִׁים וְהַגִּידוּ אֵיךְ
 יִפְלֹ דְבָר : י"ו וְהָיָה אִם־אָמַת דִּבְרַתְּם וְשִׁבְתֶּם בְּכַבּוֹד
 הַתְּבִיטָה וְאִם־לֹא מוֹת תָּמוּתוּ : י"ז וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאִשְׁרֵי עַל־
 הַתְּבִיט לְאֶסּוּף אֶת־שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים אֶל־בֵּית הַסֵּהר אֲשֶׁר־אִסְרִי
 הַמֶּלֶךְ אֲסוּרִים שָׁם : י"ח וַיֵּצֵאוּ לְתֵת לָהֶם אֶת־מַאֲכָלָם וְאֶת־
 מִשְׁתֵּיהֶם בְּיַד הַמֶּלֶךְ וּלְהַעֲמִיד לִפְנֵיהֶם סְרִיסִים לְשָׂרְתָם
 וַיַּעֲשֶׂה־בָּן :

ג.

א וַיְהִי בַּהֲיוֹת שְׁנֵיהֶם לְכַדָּם בְּבֵית וַיִּשָּׂא נַחוּם אֶת־
 עֵינָיו וְהִנֵּה מַעִיל הָאֲרֻנָּמָן סָר בְּאֶפְסֵי יַד מַעֲלֵ הַשָּׁר וְלֹא־
 נִשְׁאָר עַל־בָּשָׂרוֹ בְּלִתִּי אִם־אֲדָרַת שַׁעַר וְאֹזוּר עוֹר : ב וַיֹּאמֶר
 הַשָּׂר אֶל־תִּירָא נַחוּם כִּי־יִי צָבָאוֹת שְׁלַחְנִי לְשִׁמְרֶךָ בְּהַרְךָ :
 ג כִּי רָאָה רְאִיתִי אֶת־כָּל־הָעֲשׂוֹי לָךְ בְּמַלְוֹן כִּי־לָקַח בַּעַל
 הַמַּלְוֹן אֶת־אֲבִנֵי־חַחַן וַיִּשֶׂם עֶפְרָת תַּחְתֵּיהֶם : ד וַאֲצֹו אָנִי
 אֶת־בְּרַכְתִּי וַיְהִי הָעֶפְרָ לְאֲבִנֵי קַלְעֵ וְאָבָא אַחֲרֶיךָ אֶל־הַמֶּלֶךְ
 זָאָהִי לְמַלְיָן לָךְ : ה וַיֹּאמֶר נַחוּם הַגִּידֶה־נָא־לִי אֲדָנִי מַה־
 שָׁמַךְ וּכְבֹדְתֶיךָ : ו וַיַּעַן הַשָּׂר שֶׁר־צָבָא יי אָנִי וְשָׁמִי אֱלֹהָיו :
 ז וַיִּפְלֹ נַחוּם עַל־פְּנָיו אֲרֻצָּה וַיִּשְׁתַּחֲוֶו וַיִּקְרָא הַאֲתָהּ זֶה אֲדָנִי

אליהו: " וימחר אליהו הנביא ויקימהו ויאמר לו אל-תירא
 ואל-תחת כי חכם אתה בישראל וחקם כמוך לא-נופל
 הוא מנביא: " ועתה נשבה-נא יחד עד שוב מלאכי
 המלך מדרבכם והגדתי לך תעלמות חכמה וסתרי תורה:
 י וסריסי המלך ערכו את-השלחן וביאו לשני האסירים
 את-מנת חלקם וכוסם מפתג המלך ויצאו: י" וישלח
 אליהו את-קצה המשענת וינע בשלחן ותצא איש ותאכל
 את-הבשר ואת-המרק: יג ועגלה שלישיה יברא אליהו
 יום יום והיה לנחום לאכלה:

ה.

* ויהי היום וישכם נחום בבקר וינש אל-החלון
 והנה קול הקריה הומה: ב הוא מפנה שכמו מן-החלון
 והדלת נפתחה ושרי המלך ושר הבית בראשם באו
 וישתחוו: ג ויאמרו אדונינו המלך שלח לברך אותך איש
 אלהים אשר עשית התשועה הגדולה כי הרבה העפר
 לאכול באיבינו מאשר אכלה החרב: ד ועתה בא-נא
 איש אלהים אל-אדוני המלך ונתן המלך את-שאלתך:
 ה וילך נחום אל-המלך ויצא המלך לקראתו ויסר את-
 טבעתו מעל ידו ויתנה על-יד נחום: ו ויברך נחום את-
 המלך ויפל לפניו ויברך ויתחנן-לו להעביר את-הרעה אשר

חָרָשׁוּ יוֹעֲצֵי זְמוֹת עַל-עַמּוֹ: י וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ הַפַּעַם רְאִיתִי
 כִּי-יִי עִמָּכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ה וַעֲמַתָּה חֶלֶק כְּחֶלֶק תֹּאכְלוּ
 מִצֹּב הָאָרֶץ עִם כָּל-הָעַמִּים אֲשֶׁר בְּכָל מְדִינֹת מְלֻכּוֹתַי:
 וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ לְאִשֶׁר עַל-הַבַּיִת וַיְצַוְהוּ לֵאמֹר מִלֵּא אֶת-
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר הֵבִיא אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲבֹנֵי גֶזֶר וְהָיוּ לוֹ וְלַעֲמֹ
 אֲבֹנֵי זָכָרֹן כִּי-כִידוֹן רוּמֵי הַכָּה בְּאֶלְפֵיו וַעֲפֹר יַעֲקֹב
 בְּרַבְבוֹתָיו וַיַּעֲשֶׂה כֵּן: י וַיִּשְׁק הַמֶּלֶךְ לְנַחֻם עַל-רֹאשׁוֹ
 וַיִּשְׁלַחְהוּ בְּכָבוֹד גָּדוֹל וְרַבִּים מִזִּקְנֵי בֵּית-הַמֶּלֶךְ וְגִדּוּלָיו
 עֲלִים עִמּוֹ לְשַׁלְּחוֹ בְּרֶכֶב וּבַסּוּסִים וּבַפָּרָשִׁים: יא וּמִכְּבַל-עִיר
 וְעִיר אֲשֶׁר עַבְרָהָה נַחֻם יָצִיא לְקִרְאתוֹ מִלְּאֲבֵי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל
 בְּתוֹךְ וּבְכַנּוֹר בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁירִים: יב וְכָל-הָאָרֶץ צִהְלָה וּשְׂמַחָה
 וַיִּהְיֶה אֶת-יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ קְדוֹשׁ לְנַחֻם עַבְדּוֹ: יג וַתִּשְׁקַט
 הָאָרֶץ כָּל-יְמֵי הַמֶּלֶךְ הַהוּא וְכָל-יְמֵי נַחֻם אִישׁ גִּמּוֹ:

ה.

א וּבַעַל הַמְּלוֹן אֲשֶׁר סָר אֵלָיו נַחֻם גַּם-בְּשׁוּבוֹ מִרוּמֵי
 שָׂאֵל אֶת-פִּיהוּ בַּמָּה עָשָׂה אֶת כָּל-הַכְּבוֹד וְהָעֶשֶׂר הַזֶּה
 וַיִּסְפְּרוּ לוֹ אֶת כָּל-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: י וַיָּקָם בַּעַל הַמְּלוֹן וַיִּשָּׂא
 עִפּוֹר רַב כֹּהֵן-הַמִּקְדָּשׁ אֲשֶׁר לָקַח בְּלִילָה הַהוּא וַיִּמְתֵּר וַיִּלְךָ
 אֶל-קִרְיַת הַמִּמְלָכָה וַיֹּאמֶר בְּאֵלֶּה תִּפְּהוּ אֲדֹנֵי הַמֶּלֶךְ אֶת-
 כָּל-אֵיבֹיךָ עַד-כְּלוֹתָם: יג וַיְצַו הַמֶּלֶךְ וַיִּנְסֹו עֲרֵי הַצְּבָאוֹת

אֶת־הָעֶפְרַיִם בְּמִלְחָמָה וְהִנֵּה עֶפְרַיִם מִן־הָאֲדָמָה וַיְהִי לְשִׁחֻק
 בְּעֵינֵי אֲבוֹתֵיהֶם בְּזֶרְקָם אוֹתוֹ עֲלֵיהֶם: י וַיִּקְצַף הַמֶּלֶךְ מְאֹד
 וַיִּצַּו וַיִּמְיֹתְהוּ וַיִּקְצַצוּ אֶת־יְדֵי וְאֶת־רַגְלָיו וַיִּתְלוּהוּ עַל־הָעֵץ:
 ה וַתֵּשֶׁב רָעַת בַּעַל הַמְּלוֹן אֲשֶׁר אָמַר לַעֲשׂוֹת לְנַחֲוֹם
 בְּרֵאשׁוֹ וּלְנַחֲוֹם וּלְעַמּוֹ הָיָה שְׁלוֹם:

ח.

אָבָא הַלְקִיָּהוּ.

א אִישׁ הָיָה בְּיָמִים קְדֻמוֹנִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּשְׁמוֹ
 חֶלְקִיָּהוּ: ב וְאָף כִּי לֹא הָלַךְ הָאִישׁ בְּגִדְלוֹת וּבְנִפְלְאוֹת
 מְעוֹדוֹ וַיֵּשֶׁת לְפָנָיו לַעֲבֹדָתוֹ בַּשָּׂדֶה כָּל־הַיּוֹם כְּאֶחָד הָאֲפָרַיִם
 יָדְעוּבּוֹ כָּל־הָעָם בְּיַחְכָּם וְחִסְדוֹ הוּא: ג וַיִּקְרָא לוֹ אָבָא
 חֶלְקִיָּהוּ כִּקְרָא לְנָבִיא הַקֹּדֶשׁ אָבִי אָבִי רַבֵּב יִשְׂרָאֵל
 וּפְרָשׁוֹ: ד וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּשְׁלַחוּ אֵלָיו כָּל־יִשְׂרָאֵל מִלְּאָכִים
 שְׁנֵי־תַלְמִידֵי חֲכָמִים לֵאמֹר: ה יָדַעְנוּ כִּי־יֵי עִמָּךְ וְעַתָּה
 קוֹמֵה־נָא וְהִתְפַּלֵּל וְנָתַן מִמֶּךָ עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה: ו וַיָּבֵאוּ
 הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה חֶלְקִיָּהוּ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הִנֵּה כְּעָלִי בַשָּׂדֶה:
 ז וַיֵּלְכוּ שָׂמָּה וַיִּמְצְאוּהוּ עֹדֵר מַחַת תַּגְּפָן וַיִּקְרְאוּ־לוֹ לְשְׁלוֹם:
 ח וְלֹא־הֵשִׁיב לָהֶם דְּבָר: ט וַיְהִי לְעֵת עָרֵב וַיִּקַּח אֶת־הַמַּעֲדָר

וְאֶת־מַעַט הַעֲצִים אֲשֶׁר לָקַט וַיִּשֶׂם עַל־שִׁכְמוֹ הָאֵחָת וְאֶת־
 כְּגָדוֹ קָפַל וַיִּתֵּן עַל־שִׁכְמוֹ הַשְּׁנִיט וַיִּפֹּן וַיִּלְךָ יַחַף הַבְּיָתָה :
 ׀ וַיְהִי כִּבְאוֹ לְעֹבֵר אֶת־הַנֶּחֱל וַיִּשֶׂם אֶת־נַעֲלָיו בְּרַגְלָיו
 וַיַּעֲבֹר : י וַיִּסַּף לְלֶכֶת וְהִנֵּה קוֹץ וַדְּרִיב וַיִּחַשֵׁף אֶת־שׁוּלֵי
 כְּגָדָיו וַיַּעֲבֹרֵם בְּרַגְלֵי חֲשׂוּפָה : יא וַיִּקְרַב אֶל־הָעִיר וְהִנֵּה
 אִשְׁתּוֹ יוֹצֵאת לְקִרְאָתוֹ בְּכַגְדֵי חֲמָדוֹת וּבַתְּמָרוֹקֵי הַנָּשִׁים :
 יב וַיְבֹא אֶל־בֵּיתוֹ וַתִּלְךָ אִשְׁתּוֹ רֵאשׁוֹנָה וְהוּא אַחֲרֶיהָ וְשְׁנֵי
 הָאֲנָשִׁים אַחֲרָיו וַיֹּשֶׁב אֶל־הַשְּׁלֶחַן לֶאֱכֹל־לֶחֶם וּלְפַלְאָכִים
 לֹא קָרָא : יג וַיִּתֵּן לְבָנוֹ הַגָּדוֹל עֵגֶה אַחַת קַטְמָה וּלְבָנָיו
 הַקְּטָנִים נָתַן שְׁתֵּים שְׁתֵּים : יד אַחֲרֵי־כֵן דִּבֶּר בְּאָזְנֵי אִשְׁתּוֹ
 בְּלִמָּה וַיֹּאמֶר יָדַע יָדַעְתִּי כִּי עַל־דְּבַר הַנְּשָׁמִים כָּאוֹ אֵלֵינוּ
 הָאֲנָשִׁים : טו וְעַתָּה נִמְהַרְהֵנָּא וְנַעַל אֶל־הָעִלְיָה וְחִלְּנוּ אֶת־
 פְּנֵי יְיָ בְּמִטְרָם יֹאמְרוּ אֵלֵינוּ : טז וְהָיָה בָּתֵּת יְיָ מִטֵּר לֹא־
 יוֹדַע לְאִישׁ כִּי בְשָׁלְנוּ הוּא וּלְבָנוֹ לֹא יָרוּם : יז וַיִּמְהָרוּ
 וַיַּעֲלוּ שְׁנֵיהֶם הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה וַיִּתְפַּלְלוּ וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת־קוֹלָם
 וַיַּעַל הָעֲנָן מֵעֵבֶר הַבַּיִת אֲשֶׁר הָאִשָּׁה נִצְבֶּתָ שָׁם : יח וַיְהִי
 גֶשֶׁם שִׁמְשָׁף וַתִּכֶּם שִׁפְעַת מַיִם אֶת־הָאָרֶץ וַיֵּרָא חִלְקֶיהוּ כִּי־
 כֵן וַיְבַדֵּ : יט וַיֹּאמֶר אֶל־הָאֲנָשִׁים הַגִּידוּנָא לִי אֲדָנִי מֵהַר
 חֲפָצְכֶם : כ וַיַּעֲנוּ לְאָמֵר חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל שְׁלַחוּנוּ לְבַקֵּשׁ פְּנִיָּה
 כִּי־תִקְרָא לָנוּ עַל־דְּבַר הַמִּטְרָה : כא וַיִּצְחַק חִלְקֶיהוּ וַיֹּאמֶר
 כְּרוּהּ יְיָ כִּי לֹא־הִצְרִיךְ אֶתְכֶם לְחִלְקֶיהוּ : כב וַיַּעֲנוּ הָאֲנָשִׁים

ידענו גם ידענו כי בשלכם נתן יי את-הנשם הזה אך
 הביננו נא את-הדרכיך מדוע זה לא-השבות לנו שלום:
 כג ויען ויאמר יען כי לא-לי היתה המלאכה אשר עשיתי
 כי שכיר הייתי ומי יפטרני מחובת עבדתי אך כדי דבר
 אחד: כי וישאלוהו ויאמרו מדוע זה שמת את-המערר
 ואת-העצים על-בשר זרועך ולא-פרשת תחתם את-הבגד
 אשר נשאת על-שכמך השני למשא ולא להועיל: כה ויענם
 יען כיהבגד לא-לי הוא כיה-שואל הוא עמדי ואני ללבוש
 שאלתיהו ולא-לשום עליו משא: כי ויאמרו לו ומדוע
 הלכת יחף בכל-הדרך ולא-בשת ובבאך המימה מקום
 אין ראה שמת נעלים ברגליך: כי ויען להם יען כי לא-
 תשלט בת-עיני לראות בפנים יראתי פן-תדרוך רגלי על-
 שרץ או-ינחש ונשכני: כה לא-כן ביבשה שם ראה אני
 את אשר לפני ולא-אירא רע: כה וישאלוהו עוד ומדוע
 זה חשפת את-שולי בגדיך בלכתך על-קוץ וחרדר הלא
 מחצת את-רגליך: ל ויען ויאמר רגלי כיה-אגוף והעלתה
 ארוכה ונרפאה אך בגדי כיה-יקרע מי ירפאנו: לא ויסיפו
 עוד שאל אתו. מדוע זה לא-קראת אותנו אליהלחם:
 לג וישב אתם דבר יען כיה-מעט היה לבלבל בו גם את-
 נפשות ביתי גם את-הארתיים על-כן אמרתי אל-נא אגנב את-
 לבכם באמרי-שקר: לג ויסיפו עוד דבר אליו לאמר מדוע

זֶה נִתַּתְּ לְבִנְךָ הַגָּדוֹל עֵנָה אַחַת וּלְבִנְךָ הַקָּטָן מִמֶּנּוּ שְׁתֵּי
 עָנֹת: לִי וַיַּעֲנֶנּוּ יַעֲן בִּי־הַגָּדוֹל בְּבֵיתוֹ יוֹשֵׁב כָּל־הַיּוֹם
 וְהַקָּטָן לִמַּד בְּבֵית הַסֵּפֶר: לֹא וַיִּשְׁאַלֻּהוּ עוֹד וּמְדוּעַ זֶה
 עָלָיו הָעֲנָנִים מֵעֵבֶר הַבַּיִת אֲשֶׁר הִתְפַּלְּלָה אִשְׁתְּךָ שָׁם:
 לִי וַיַּעֲן אַתָּם דָּבָר יַעֲן בִּי־אִשָּׁה יוֹשֶׁבֶת בַּיִת וּפְרִישֶׁת לְעֵנִי
 לֶחֶם אֲשֶׁר כָּרַנַּע יֹאכְלֶנּוּ וְאֲנִי אֶתֵּן רַק אֶת־כֶּסֶפִּי וְעַד
 אֲשֶׁר יִקְנֶה־כּוֹ הָעֵנִי אֶת־לֶחֶמוֹ עוֹדְנִי רָעֵב: לִי וּגְדוּלָה עוֹד
 כּוֹזֵאת אָנֹכִי הִתְפַּלְּלָתִי עַל־הַרְשָׁעִים אֲשֶׁר בְּעִירִי שְׂיִמּוֹתוֹ
 וְהִיא הִתְפַּלְּלָה בִּי־יֹשׁוּבוֹ אֵלָיוּ בְּכָל־לֵבָבָם עַל־כֵּן קָרוֹב יִי
 אֶל־שׁוֹעֲתָהּ: לֹא וַיִּפְטֹר אֲבָא חֲלֻקְיָהוּ אֶת־הָאֲנָשִׁים לְשָׁלוֹם
 וַיְבָרְכֵם וַיִּשׁוּבוּ לְמִקּוֹמָם שְׂמֵחִים וְמוֹזְבֵי לֵב: לֹא וַיִּסְפְּרוּ
 הָאֲנָשִׁים אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֵיהֶם וְאֲשֶׁר שָׁמְעוּ
 אֲזִינֵיהֶם: ׀ וַיְכַבֵּד כָּל־הָעָם אֶת־אֲבָא חֲלֻקְיָהוּ וַיִּדְעוּ בִּי־
 חֲכָמַת אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ:

.ט.

רַבִּי הַנִּינָא בְּיַד־דְּוִסָּא.

.א.

* אִישׁ הָיָה לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל וְשֵׁמוֹ רַבִּי הַנִּינָא בְּוֹרֵ
 דְּוִסָּא וַיְחַבֵּם וַיַּצְדִּק עַד־כְּאֵד וַיִּי אֶתְהַבּוּ: ׀ וְאָף כִּי לֹא־

שָׁמַן חֶלְקוֹ בַּחַיִּים שָׁמַח וְטוֹב לֵב הָיָה כְּלִימָיו: ג וּבְכָל
יוֹם יוֹם קוֹל יוֹצֵא מֵאֵת פְּנֵיָי וְקוֹרֵא

מֵלֵא עוֹלָם פְּרִי מַעֲלֵי חַנּוּנָא אוֹכֵל לְשִׁבְעָה

וּמֵלֵא קֵב חֲרוּבִים בִּי לִבְנֵי זֶה לְיָמִים שִׁבְעָה:

י וּבְאֲשֶׁר לֹא־הִתְאוּנָן מַעֲזוֹ עַל־עֵנְיוֹ כֵּן הִסְתִּיר אֶת־רִישׁוֹ
מִנְּגַד עֵין רַעְהוּ: ה וְהָיָה מִדֵּי אִפּוֹת כְּלֵי־הַנְּשִׁים מֵאִפֵּה
תְּנוּר לְיוֹם הַשִּׁבְעָת וְלִקְחָה אִשְׁתּוֹ קֶלֶח אֶחָד וְזָרְקָה אֹתוֹ
אֶל־תְּנוּרָה לְבַעֲבוֹר הַעֲלוֹת מִשָּׂאת עֵשֶׂן רַבָּה לְבִלְתִּי יִדְעַע
כִּי שָׁלַחְנָה הַיָּק: ו וּשְׁכַנְתָּ רַעַת־עֵין פָּאָה אֶל־אִשְׁתִּי רַבִּי
חַנּוּנָא בְּעָרֵב שִׁבְתָּ וּתְבוּשׁ בַּעֲלַת־הַבַּיִת וּתְחַבֵּא בְּחֻדְרֵי:
ז וּתְפַתַּח הַשְּׁכָנָת אֶת־הַדֶּלֶת וּתְקַרֵּא לְבַעֲבוֹר הַרְעִימָה מִי
לֹא־יִדְעַע כִּי אֵין־לָךְ מְאוּמָה וְלִמָּה־לָּךְ לִגְנוּב אֶת־לִבִּי: ח עוֹד
דְּבָרָה עַל־לְשׁוֹנָהּ וְהִנֵּה תְנוּר מֵלֵא מַעֲשֶׂה אִפֵּה וּמִשְׁאֶרֶת
מֵלֵאָה כְּצֶק לִנְגַד עֵינֶיהָ: ט וּתְשַׁנֵּה הַשְּׁכָנָת אֶת־טַעֲמָהּ
וּתְקַרֵּא שְׁכָנָתִי שְׁכָנָתִי מִחֵרִי וְרִדִי אֶת־הַלֶּחֶם מִן־הַתְּנוּר
כִּי־יֵהִי לְמֵאֲכַל־תֵּאֵשׁ: י וּתַעַן אִשְׁתִּי הָרַב עַל־כֵּן בְּאִתִּי
הַחֻדְרָה לְהִבִּיא מְרֻדָה לְרֹדוֹתָיו: יא וּתְבוּשׁ הַשְּׁכָנָת וּתְפַלֵּם
וּתְשִׁב עַל־עַקֵּב בְּשִׁתָּה:

ב.

* וְאִשְׁתִּי רַבִּי חַנּוּנָא אָמְרָה אֶל־בַּעֲלָהּ הַגִּידֵה־נָא לִי
יָדִיד נְעוּרֵי עַד־מָתִי נִשְׁבַּע רַגְלֵי בְּאַרְצֵי הַחַיִּים: ב וַיֹּאמֶר

לָהּ אִישָׁהּ וּמָה-אֶעֱשֶׂה-לָּהּ תַּמְתִּי : י וַתֹּאמֶר אֵלָיו חַלְנָא
 אֶת-פְּנֵי אֱלֹהֶיךָ אוּלַי יִתְּנֶלְךָ מְאוּמָה : י וַיִּשְׁמַע רַבִּי חֲנִינְא
 לְקוֹל אִשְׁתּוֹ וַיִּצְעַק אֶל-יְיָ : ה וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה תַכְנִית
 דְּשְׁלוּחָה אֵלָיו וְהִיא אֲחֻזַּת רַגְלֵי שְׁלֹחַן זָהָב כְּפָר מִשְׁקָלָהּ
 וַתִּשֶׂם הַיָּד אֶת-רַגְלֵי שְׁלֹחַן הַזָּהָב לְפָנָיו וַתִּסַּר וַתַּעֲלֶם :
 י וַתִּרְדְּמָה נִפְלָה עַל-הָאִשָּׁה וַתִּישָׁן וַתַּחֲלֵם וְהִנֵּה הִיא בַּעֲדָן
 בְּנִי-אֱלֹהִים : י וְהִנֵּה כָּל-חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל וַחֲסִידָיו יוֹשְׁבִים אִישׁ
 אִישׁ עַל-שְׁלֹחַן-זָהָב וְשֹׁלֵשׁ שְׁלֹשׁ רַגְלִים לְשְׁלֹחַן : ה וּבֶן-
 דּוּסָא בַּעֲלָהּ יוֹשֵׁב עַל-שְׁלֹחַן זָהָב מְתוּר אֲשֶׁר אֵין-לוֹ בִּלְתֵּי
 שְׁתֵּי רַגְלָיִם : ט וַתִּקְרַב וַתִּתְּבוּנָן וְהִנֵּה קָצָב אֶחָד וּמְדָה
 אֶחָת לְרַגְלָיִם אֵלֶּה וְלַרְגֵל אֲשֶׁר נִתְּנָה לָאִישָׁהּ הַיָּד הַשְּׁלוּחָה
 מִשְׁמֵי שָׁמַיִם וַתִּדַּע כִּי מִן-הַשְּׁלֹחַן הַזֶּה לְקַחַת הַרְגֵל :
 י וַתִּיכְזַן וַתַּפְעֵם רוּחָהּ וַתֹּאמֶר הַגִּידְהֵנָּה לִי יָדִיד נְעוּרֵי
 הַיּוֹשֵׁב בְּעֵינֶיהָ לְרֹאוֹת אֶת-כְּלִרְעִיָהּ יוֹשְׁבִים עַל-שְׁלֹחַן זָהָב
 גְּבוּן עַל-שֹׁלֵשׁ רַגְלָיִם וְרַק אֶתָּה לְבַדְּךָ תֹּשֵׁב עַל-שְׁלֹחַן בַּעַל
 שְׁתֵּי רַגְלָיִם : יי וַיֹּאמֶר לָהּ אִישָׁהּ וּמָה אֶעֱשֶׂה-לָּךְ תַּמְתִּי :
 יב וַתֹּאמֶר אֵלָיו חַלְנָא אֶת-פְּנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְשִׁלַּח אֶת-הַיָּד
 לְקַחַת אֶת-הַרְגֵל אֲשֶׁר נִתְּנָה : יג וַיִּקְרָא חֲנִינְא אֶל-יְיָ עַל-
 דְּבַר הַרְגֵל וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת-קוֹלוֹ וַתִּבֹּא הַיָּד וַתִּקְחֶהּ : יד וַתִּגְדֵּל
 הַשְּׁמֹחָה עַל-הַלְקַח עֲשֵׂת הַזָּהָב מֵאֲשֶׁר גָּדְלָה עַל-הַנְּתִנָּה :

ג.

* וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּרָא בְּן־דָּוִד אֶת־בִּתּוֹ וְהִנֵּה־הִיא נֹנֶה
 וַיֹּאמֶר לָהּ אֲבִיךָ עַל־מַה־זֶּה נִעְצָבְתָּ בְּתִי : ב וַתֹּאמֶר הַנְּעָרָה
 וַאִיךָ לֹא אֶעְצָב הֲלֹא רַד הַיּוֹם וְהַשָּׁפֵת קְרוּבָה לָבֵא :
 ג וַאֲנִי אָמַרְתִּי אֲשִׁימָה־נָּא שֶׁמֶן בַּמְנוּרָה וְאֶעֱלֶה־לִּי נֵר שָׁפֵת
 וְאֶקְרַב אֶל־הָאֶסוּד וְהִנֵּה חֲמִין תַּחַת שֶׁמֶן : י וַיֹּאמֶר לָהּ
 אֲבִיךָ אֵין דָּבָר צָקִינָא אֶת־הַחֲמִין בַּמְנוּרָה וְהֶעֱלִיבוּ אוֹר
 וְאֵל תַּעֲצָבִי בְּתִי : ה יי אָמַר לְשֶׁמֶן כִּי יִתֵּן אוֹרוֹ וְהוּא גַם־
 הוּא יֹאמֶר לַחֲמִין וְנָתַן גַּם־הוּא אֶת־אוֹרוֹ : י וַתַּעַשׂ הַנְּעָרָה
 כֵּן וַיֵּאָר הַחֲמִין כָּל־הַלַּיְלָה וְכָל־הַיּוֹם עַד כִּי־בָרַךְ עָלָיו רַבִּי
 חֲנִינָא בְּרַפְתּ מְאוּרֵי הָאֵשׁ בְּצִאת הַשָּׁפֵת :

ד.

* יוֹם אֶחָד הִשְׁכִּימָה אִשֶּׁת רַבִּי חֲנִינָא בַּבֶּקֶר לַפְתוּחַ
 דְּלַתוֹת הַבַּיִת וְהִנֵּה תַרְנַגְלוֹת מְצֻפּוֹדוֹת אִשָּׁה אֶל־רַעְיוֹתָהּ
 עַל־הַסֶּף : ב וַתִּשְׂמַח הָאִשָּׁה עֲלֵיהֶן וַתִּקְחוּן וַתִּכְיֶינן אֶל־
 אִשָּׁה וַתֹּאמֶר הַפַּעַם תִּהְיִין הַבְּיָצִים אֲשֶׁר תִּמְלֹטְנָה אֵלַי
 לָנוּ לְאֹכְלָהּ : ג וַיַּעַן בְּן־דָּוִד אֶל־לֵךְ תַּמְתִּי אֶל־תִּקְחִי מִהֶן
 וְאֶל־תִּנְעִי בָהֶן כִּי לֹא־לָנוּ הֵן : ד וַתִּמְלֹטְנָה בְּיָצִים וַתִּרְבֹּצְנָה
 עֲלֵיהֶן וַתַּגְדִּלְנָה הַמּוֹן אֶפְרָחִים : ה וַיְהִי כִּי־הִרְבוּ הָאֶפְרָחִים
 גִּזְק בְּבֵית רַבִּי חֲנִינָא וַיִּמְכְּרֶם וַיִּקְּן עֲזִים בְּמַחֲרִים וַיַּגְדִּלְם :

וַיִּגְדְּלוּ לֵאמֹר הִנֵּה עֵינֶיךָ מְרֻבּוֹת גִּזְק בְּשָׂדוֹת וַיִּצַן וַיֹּאמֶר
 אִם-אָמַת הַדָּבָר יֵאבְלוּ הַדְּבָרִים אֶת-הָעֵזִים: וַיְהִי לַעֲת
 עָרֵב לַעֲת שׁוֹב הַצֵּאן וְהַבָּקָר הָעִירָה מִן-הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה
 עֵזִים מְהַלְכוֹת לִפְנֵיהֶם וְדָבִים בֵּין קַרְנֵיהֶן: ה' וַיֵּדַע כָּל-
 הָעָם כִּי-שָׁקֵר עָנוּ בְּעֲלֵי הַשָּׂדוֹת וְכִי גַם בְּהֵמַת צְדִיקִים
 לֹא תִרְעַע וְלֹא תִשְׁחִית: ט וַיְהִי מִקֶּץ יָמִים וַיָּבֹא אִישׁ לְבָרֶךְ
 דּוֹסָא וַיֹּאמֶר תִּרְנַגְלוֹת הַנְּחֹתֵי עַל-פֶּתַח בֵּיתְךָ וְעַתָּה הַשִּׁיבֵהָ
 גָּא לִי אֶתְהֶן: י וַיֹּאמֶר רַבִּי חֲנִינְיָא תִּנְהַלֵּי אוֹת כִּי-לָךְ
 הָיוּ וַיִּתְּנֶנּוּ אוֹת וַיִּשְׁבְּלוּ בְּן-דוֹסָא אֶת-הָעֵזִים אֲשֶׁר קָנָה
 בְּמַחֲרָם:

ה.

* וְאִשָּׁה אֶלְמָנָה אַחַת מִן-הַשְּׂכֵנֹת צָעָקָה אֶל-בְּרֶךְ
 דּוֹסָא לֵאמֹר: ב' אֶמְתֶּךָ בְּנִתָּה בְּיַת וַיְהִי הַבַּיִת לְקָרוֹת וְהִנֵּה
 הַקָּרוֹת קָצְרוֹת לֹא-תִנְיַעְנָה מִן-הַקִּיר עַד-הַקִּיר: ג' וְעַתָּה
 הוֹשִׁיעָה נָא אִישׁ אֱלֹהִים כִּי אֵין-לְאֶמְתְּךָ עוֹד מְאוּמָה:
 ד' וַיֹּאמֶר יוֹשִׁיעֶךָ יי אֱלֹהִים הַגִּידִי נָא לִי מַה-שָּׂמַךְ וְלִכִּי
 לְבֵיתְךָ לְשָׁלוֹם: ה' וַתֵּלֶךְ הָאִשָּׁה הַבְּיָתָה וַתִּמְצָא כִּי הַקָּרוֹת
 הֶאָרִיכוּ מְזֹה וּמְזֹה וַתִּבְרַךְ אֶת-יי: ו' וַתִּקַּם וַתִּקַּח עוֹד מִן
 הַקָּרוֹת הָעוֹדֵפוֹת וַתַּעַשׂ בָּהֶן מִסְעָד לְבַיִת:

ו.

א וימי ההג הלכים וקרבנים וכל־העם מעלים עולה
 ומנחה אלהיכל יי אשר בעיר הקדש: ב ולבן־דוסא אין
 עולה ואין מנחה ואין צדה להרף: ג ורע הדבר בעיני
 בן־דוסא ויקרא הרק אני לבדי אראה את־פני יי ריקם:
 ד ויקם ויצא המדברה ומצא־שם אבן גדולה אשר־אין
 אדונים לה ומרקה ניסתתה ויאמר להעלותה ירושלמה:
 ה וישא עינו וירא והנה חמשה אנשים עברים ויסר
 אליהם וישאלם בכמה תעלו־לי את־האבן הזאת ירושלמה:
 ו ויענו האנשים במאה כסף ויאמר מאין לי מאה כסף או
 חמשים לתת לכם וילכו האנשים לדרבם: ז ויעברו חמשה
 אנשים אחרים ויסר אליהם וישאלם בכמה תעלו־לי את־
 האבן הזאת ירושלמה: ח ויענו האנשים לאמר אם־תתן
 את־ידך עמנו נעלה בחמשה כסף: ט ויאות להם רפי
 הנינא וירימו האנשים את־האבן ורפי הנינא נגש לתת
 ידו עמהם: י ויהי אף נתן נתן את־אצבעו על־האבן והנה
 רגליו ורגלי האנשים הנשאים עמו עמדות בשערי ירושלם:
 יא וישלח את־ידו אלה־חיקו להוציא את־חמשת הכסף לתת
 להם והנה אין־איש מן־האנשים פי כלם נעלמו: יב וימבר
 את־האבן ויקן במחירה עלות וזבתים וישמח שבעת ימים
 לפני יי:

ו.

א ואנשי העיר באו אל־בְּנֵי־דוֹסָא ויאמרו הנה חֲבֵרְבֵר
 קָבַן בְּמִסְכֵי הָעִיר וּמְדֵי־יוֹם בְּיוֹמוֹ יָגִיחַ מַחֲרוֹ וְנִשְׁדָּה רַבִּים
 מִן־הָעָם וּמָתוּ: ב ומהר ימהר המושחית תזוה לבא המימכה
 בְּמָרָם מִצֵּא עוֹד הַנְּשׁוּף אֶת־יָדָיו וְאֶת־רַגְלָיו: ג פי בְּהַקְדָּם
 הַנְּשׁוּף לְבֹא הַמִּימָה וּמֵת הַנְּשׁוּף וְאִם־הַנְּשׁוּף יִקְרֵים וּמֵת
 הַנְּשׁוּף: ד ועתה העתידהנא לִי אֱלֹהֶיךָ וְיִסַּר מֵעֲלֵינוּ אֶת־
 הַמָּוֶת הַזֶּה: ה ויאמר בְּנֵי־דוֹסָא הֲרֹאֲיִנָּא לִי אֶת־חֲזוֹרוֹ
 וַיֵּצֵאוּ וַיִּרְאוּ־לוֹ מִרְחוֹק אֶת־מְקוֹם חֲזוֹרוֹ כִּי יָרְאוּ לַגִּישָׁת
 אֲלָיו: ו ובְּנֵי־דוֹסָא נָגַשׁ אֶל־חֲזוֹרוֹ וַיִּשֶׁם רַגְלוֹ עָלָיו וַיַּעֲמֵד
 וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יְיָ: ז והנצבים עָלָיו חָרְדוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו עַל־
 נַפְשׁוֹ רַבִּי חֲנִינָא: ח ויהי הוא עֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל וְהָיָה חֲבֵרְבֵר
 יוֹצֵא מֵלֹא חֶמְדָּה וַיִּשְׁדָּה אֶת־הַמִּתְפַּלֵּל נְשִׁיכָה עֲזָה מְאֹד:
 ט ויראו הַגֹּאֲנִים וַיֵּצֵא לָבָם וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו מַה־זֶּה
 עֹשֶׂה אֱלֹהִים לָנוּ פִּירְהִסִיתָנוּ כְּאִישׁ אֱלֹהִים לַהֲבִיאוֹ הַזֶּה
 וְלַתְּמִיתָהוּ: י ורבי חֲנִינָא פָּלָה לַהֲתַפְּלֵל בְּדַבַּר הַגֹּאֲנִים
 הָאֵלֶּה אֶת־דְּבָרֵיהֶם: יא ויאמר אֲלֵיהֶם אֶל־תְּחַרְדוּ בְּנֵי וְאֶל־
 תִּירְאוּ כִּי לֹא הִמָּתֵם אֶתִּי נָשׁוּ הֵנָּה וְרֵאִיתֶם מִי הַמָּת וּמִי
 הַחַי: יב וַיִּקְרְבוּ וַיִּרְאוּ וְהָיָה חֲבֵרְבֵר מֵת: יג וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־
 עֲיִנֵיהֶם בְּבֵנֵי־דוֹסָא וַיִּשְׁתַּמְּכוּ עַל־הַמַּרְאָה כִּי מְקוֹר נַפְתָּח

תחת רגליו: יי וידעו כי למען יקדים הוא למפול רגליו
 במים יצא המעון הזה: ויבקרנו ויאמרו אמת הדבר
 האמור בשירי קדשנו רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע
 ויושיעם:

ח.

* וישם בן-דוסא את לבו למן היום ההוא להשבית
 כל-חיה רעה מארץ ישראל: ב ויצא השדה ויקרא השבעתי
 אתכם כל חית-הטורף אסתראו ואסתפצאו עוד ככל
 גבול ישראל: ג ותשמענה כל-החיות הרעות ותנוסנה
 מן-הארץ אשר ביער עד-העקרב אשר בעי נדדו חלבו:
 י וישא בן-דוסא את-עיניו וירא והנה גור-אריה עבר
 לפניו מתנהל לאטו: ה ויקרא אילך מלך חלש הלא
 שמעת בהשביעי את-כל-אחיה ואת כל-בית אחיה לעזוב
 את-ארצנו ועתה כה-לך פה משל אין אונים: ו אף עד-
 מהרה נחם בן-דוסא על-דבריו ויה לבו אותו פי בו
 לראשית דרכי אל פי לעג לאריה אשר נתנו אלהים עליו
 על כל-חיתו ביער: ז ויאמר הסבלתי ואשנה הרבה פי
 חלש ואין אונים קראתיך אמנם לא חלש אתה פי ליש
 גבור בבהמה קרא יי שמך: ח אכן דברי אשר יצאו מפי
 לא ישובו ריקם ועתה כחר המלט על-נפשך פורתספה
 באלה אשר שמעו אזנך: ט וימחר האריה וישא את-

רָגְלוֹ וַיְבָרַח וַיַּעֲזֹב אֶת-הָאָרֶץ: י וַיִּשְׁכַּן יִשְׂרָאֵל בְּמִטַּח וַיִּשְׁאַנֵּן
מִפְתַּח רֶעִה כֹּל יְמֵי בְּנֵי-דָוִד:

מוֹלֵךְ חֲכָמִים שׁוֹלֵל.

" מִלֵּךְ גָּדוֹל מִלֵּךְ בְּעִיר רוֹמֵי וַיִּתֵּן אֶת-לְבוֹ לְדַעַת
אֶת-כָּל-חֲכָמֵי מְדִינֹת מְלָכוֹתָיו: י וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּקְרָא לְרֹאשׁ
חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁמְעוּ בְּנִדְחָנְנִיָּה וַיְדַבֵּר אֵלָיו: י שְׁמַעְתִּי
עֲלֶיךָ כִּי חֲכָמָת מְאֹד וְעַתָּה אִם-אָמַת תְּדַבֵּר קוֹם לְךָ
אֶרְצָה יָגוֹן: י וּבָאת אֶל-חֲכָמֵי עִיר אֲתוּנָא וּלְכַדְתֶּם בְּאֲמָרֵי
פִיךָ וְהִבֵּאת אֵלַי שְׁשִׁים מִחֲכָמֵיהֶם וַיְדַעְתִּי כִּי אִין-חֲכָם
כְּמוֹךָ בְּכָל-הָאָרֶץ: י וַיַּעַן בְּנִדְחָנְנִיָּה אִם עַל-הַמֶּלֶךְ טוֹב
יִבְרָנָא לִי אֲדַנִּי הַמֶּלֶךְ אֲנִיָּה אַחַת גְּדוֹלָה מְאֹד וְשִׁשִּׁים
תְּדָרִים יִהְיוּ בָּהּ וְשִׁשִּׁים כְּסָאוֹת יָבִין בְּכָל-חֲדָר: י וַיְבַרְתִּי
בְּאֲנִיָּה וּבָאתִי אֶל-אֲתוּנָא וַעֲשִׂיתִי כַדְבַר אֲדַנִּי הַמֶּלֶךְ:
י וַעֲשֵׂה הַמֶּלֶךְ בֵּן וַיְרִיד בְּנִדְחָנְנִיָּה בְּאֲנִיָּה וַיְבֵא עִירָה אֲתוּנָא:
י וְאֲתוּנָא עִיר גְּדוֹלָה כְּאַחַת עָרֵי הַמְּמַלְכָּה וְכָל-אֲנָשִׁים
יְבֹנִים: י וּמְבַצֵּר גָּדוֹל כְּתוֹךְ הָעִיר אֲשֶׁר-שָׁם וַשְּׁבוּ שְׁשִׁים
אִישׁ וְהָפָה חֲכָמִים מִחֲכָמִים וְאוֹתָם אָמַר הַמֶּלֶךְ לְהִבִּיא

אליו ביד בן־חנניה: י וחק היה לבני אתונא כִּי־איש איש
 מיושבי העיר אשר יראה לאיש נכרי אשר־לא מבני
 ארצם הוא את־מבוא המבצר מות יומת: י ויהי כִּיאִשֶׁר
 החל בן־חנניה לבוא בעיר ויסר אל־בית המספחים וירא
 והנה הטבח משמע ראש פר־בן־בקר: י וישל אליו ויאמר
 בכמה תמכור לי את־ראשך ויען הטבח במחצית השקל:
 י ויתן לו בן־חנניה את־הכסף וישט לו הטבח את־ראש
 הפר: י וישחק בן־חנניה ויאמר הלא את־ראשך קניתי
 לי ולא את־ראש הפר: י ויפלו פני הטבח ויצר לו מאד
 ויקרא במה אפרה מידה את־ראשי: י וישב בן־חנניה
 את־פניו אליו ויאמר בְּהִרְאוֹתֶךָ לי את־מבוא המבצר:
 י ויען הטבח אם־אעשה בדבר הזה הלא יתרגוני אנשי
 העיר: י ויענהו בן־חנניה זאת עשה וחיית ולא תמות:
 י כח גא את־ערמת התבן הזאת על־שכמך ועבור על־
 פני המבצר כִּיאיש הלך לתמו: י ובבואך עד־מקום המבוא
 ועמדת שם רגע כִּיאיש עמד להנפש: יא וידעתי כִּי־זה
 הוא המקום ונקית מבני והיית־לה נפשך לשלל: יב וישמע
 הטבח לקול בן־חנניה ויעש־בן: יג ויאמר חנניה בלבו
 נקיתי הפעם מחכמי אתונא כי ככל אשר יתלו הפה
 בבני עמי בן אתהל אנ־בם: יד ויבא אל־אולם השער
 וירא והנה אפר מזרה על־קרנע הבית ושְׁמָרִים מִפְּקָדִים

לַשֶּׁעַר מִבֵּית וּמְחוּץ לְבִלְתִּי תֵת לְמִבְצָר יוֹצֵא וְבָא :
 כִּי וְהָיָה אִם-יִכְרֹדוּ גְרֵי הַבַּיִת עֶקֶב-אִישׁ בְּאִפְרָה וְהַתְּבוֹנְנוּ
 אִם-פָּנִי הָעֶקֶב מִפָּנִים הַחוּצָה וְהָרְגוּ אֶת-הַשְּׂמָרִים אֲשֶׁר
 מִבַּיִת עַל-אֲשֶׁר נָתַנוּ לָאִישׁ לְצֵאת מִשָּׁם : כִּי וְאִם יִרְאוּ כִּי-
 הָעֶקֶב פּוֹנֶה פְּנֵימָה וְהַמִּיתוּ אֶת-הַשְּׂמָרִים אֲשֶׁר בְּחוּץ עַל-
 תִּתֵּם לָאִישׁ לְבֹא הַבַּיִתָּה : כִּי וַיִּמָּהַר בְּן-חֲנַנְיָה וַיִּתְּנֶנּוּב וַיִּשֶׂם
 אֶת-פָּנָיו בְּעֵלּוּ בַּיִתָּה וַיִּתְחַמַּק מִשָּׁם : כִּי וַיִּרְאוּ אַנְשֵׁי הַבַּיִת
 אֶת-עֶקְבוֹת הַנָּעַל וַיִּקְמוּ עַל-שְׂמָרֵי הַחוּץ וַיִּהְרָגוּם : כִּי וַיִּתְּנֶנּוּב
 בְּן-חֲנַנְיָה עוֹד הַפַּעַם וַיִּחַפֶּה אֶת-פָּנָיו בְּעֵלּוּ הַחוּצָה וַיִּתְחַמַּק
 מִשָּׁם : לֹא וַיִּרְאוּ אַנְשֵׁי הַבַּיִת אֶת-עֶקְבוֹת הַנָּעַל וַיִּקְמוּ עַל-
 הַשְּׂמָרִים אֲשֶׁר מִבַּיִת וַיִּהְרָגוּם : לֹא וַיִּבֹא בְּן-חֲנַנְיָה אֶל-
 הַבַּיִת וַיִּרְא וְהִנֵּה הַזִּקְנִים מְסַפִּים אִישׁ אִישׁ עַל-כִּסְאוֹ
 וְהַנְּעָרִים יוֹשְׁבִים לָהֶם מְפֹעֵל : לֹא וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ אִם-אֶקְרָא
 לְשָׁלוֹם לְזִקְנִים בְּרֵאשׁוֹנָה וְאָמְרוּ הַנְּעָרִים אֲנַחְנוּ הַעֲלִיזִים
 וְאִם לְנְעָרִים אֶקְרָא לְשָׁלוֹם וְאָמְרוּ תִישִׁישִׁים אֲנַחְנוּ הַזִּקְנִים
 אֵינִי טוֹב כִּי אִם-לְקָרָא שְׁלוֹם לְכָלְכֶם וַיַּעַשׂ-בֵּן : לֹא וַיִּשְׁאַל
 בָּלֶם מַה אַתָּה מַה-חֲפָצָה מַה : לֹא וַיַּעַן מַחְכְּמֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי
 וְלִגְרוֹעַ אֵלַי חֲכָמָה בָּאתִי אֲלֵיכֶם : לֹא וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֵאמֹר
 אִם-בֵּן הָבָה נִזְכַּחְתָּה : לֹא וַיֹּאמֶר טוֹב הַדְּבָר אִם-תִּחְכַּמְנוּ
 אִתֶּם מִמֶּנִּי וְהִיְתִי לְעֶבֶד לְכֶם וְאִם-אֶחָפֶם אֲנִי מִכֶּם וְכֹאתֶם
 אֵתִי אֶל-הָאֲנִיָּה : לֹא וַיֹּאתוּ הָאֲנָשִׁים וַיַּחֲלוּ לְנִסּוֹתוֹ בְּחִידוֹת

ויאמרו ההלך לקחת אשה היבחר דרכו אל-גדולים ממנו
 או אל-קטנים ממנו: לה ויקח בן-חנניה צרור ויתנהו על-
 קורת הספון ויפל הצרור משם: לו ויקחהו וישיתהו על-
 הארץ וינחשם ויקרא זה פתרון שאלתכם: ׀ ויראו
 האנשים כי יכול להם בן-חנניה בשפת אמת ויחלו לנסותו
 בלשון תהפכות: ׀ וישאלוהו מלח פיריבאיש במה ויפלה
 ויען ויאמר בשלית הפרדה: ׀ ויאמרו לו חבמי אתונא
 היש שליה לפרדה: ׀ ויאמר להם גם בן-חנניה הראיתם
 מימיכם מלח פיריבאיש: ׀ וינסוהו עוד לשאול היש לאל
 ידה לבנות לנו בית בין השמים ובין הארץ ויאמר יש
 ויש: ׀ ויאמרו לו אם-כן עלה לך ובנה ויאמר בן אעשה
 אך מהרו העלו-לי שפה חמר ולבנים: ׀ וישאלוהו עוד
 איה מקום טבור הארץ וינע באצבעו בארץ ויאמר פה:
 ׀ ויסיפו עוד דבר אליו ומי יאמר לנו כי כנים דבריך
 ויאמר הביאו חבלי ומהו: ׀ ויאמרו לו יש-לנו באר
 בשדה ועתה עוצה-נא איכבה נביאה העירה: ׀ ויאמר
 זאת עשו קחו לכם אפר וקלעתם אתו לכם לחבלי
 ולעבותות ומשכתם בהם את-הבאר העירה פטוב פעיניכם:
 ויאמרו עוד אחת נשאלך בינה הפחנה אשר היתה לנו
 נשברה ומה נעשה לרפא את-שבריה: ׀ ויען אתם לאמר
 הוציאו לי את-החומים אשר נתפרה בהם ותפרתיה ושבה

בְּבִרְאשׁוֹנָהּ : יג וַיֹּאמְרוּ הַחֲכָמִים מֵאִין תִּקַּח מִגֹּל לְקַצּוֹר
 אֶת־הַחֲרֻבוֹת וְהַשְּׂפִינִים הַצְּמִחִים מִן־הָאֲדָמָה וַיֹּאמֶר קָרָן
 הַחֲמוֹר יִהְיֶה־לִּי לְמִגֹּל : יד הָאֲמָנָם תִּצְמַחְנָה חֲרֻבוֹת מִן־
 הָאָרֶץ קָרְאוּ בְּנֵי אֶתּוֹנָא וַיִּצְחָקוּ : יו הָאֲמָנָם יֵשׁ קָרָן לַחֲמוֹר
 קָרָא גַם־הוּא וַיִּצְחָק : יז וַיֹּאמְרוּ לוֹ עוֹד רֵאֵה נָא אֶת־
 תְּפִיזָה הַזֹּאת הַתְּרַנְנָלֶת לְבָנָה מִלְּטָתָה אִם תְּרַנְנָלֶת שְׁחוּרָה :
 יח וְאַתֶּם רַבּוֹתֵי הַתְּבוּנָנוּ נָא בְּחֻלְב הוּהָ הָאֵם מִשְׂרֵי פָרָה
 לְבָנָה יֵצֵא אוֹ מִשְׂרֵי פָרָה שְׁחוּרָה : יט אֶפְרוּחַ כִּי יָמוּת
 בְּבִיצַת אִמּוֹ הוֹסִיפוּ חֲכָמֵי אֶתּוֹנָא לְשִׂאוֹל אִי זֶה הַדְּרָךְ
 תִּצְאָ רוחו : כ וַיֵּעַן בְּוַחֲנִיָּה בְּדָרֶךְ אֲשֶׁר בָּאָה בָּהּ תִּצְאָ :
 כא וַיֵּרָא בְּוַחֲנִיָּה כִּי יָכוֹל לֶחֶם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עֲתָה רְדוּ
 עִמִּי אֶל־הָאָנִיָּה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם : כב וַיֹּאסֶף אִישׁ אִישׁ מֵהֶם
 אֶל־חֶדֶר לְבָדוּ : כג וַיְהִי כִּי־רָאוּת כָּל־אִישׁ כִּי־שָׂשִׂים כְּסֻאוֹת
 לְכוֹנוֹ בְּחֶדֶר וַיִּשְׂמַח וַיֹּאמֶר אִין־זֹאת כִּי־אֵם כָּל־רְעֵי יֶאֱרָחוּ
 לְחֻבְרָה עִמִּי : כד וּבְוַחֲנִיָּה לָקַח מֵעַפְר הָאָרֶץ וַיִּשֶׂם בְּשֵׁק
 וַיַּעֲמֵם עַל־הָאָנִיָּה וַיֹּאמֶר לְרַב הַחֲבֵל נְהַג וְלֹךְ : כה וַיִּפְרֹשׂ
 גַם וַתְּהַלֵּךְ הָאָנִיָּה עַל־פְּנֵי הַמַּיִם לְבֹא עִירָה רוּמֵי וַתְּבֹא
 עַד־בֵּית־כְּלַע וַיִּטֵּל שָׁם בְּוַחֲנִיָּה עֵגֹן וַתִּנְחַח : כו וּבֵית־כְּלַע
 הוּא מְקוֹם בְּלָבִיָּם הַשּׁוֹאֵף לְכַלּוֹעַ כֹּל מִימֵי עוֹלָם :
 כז וּשְׁלֹשֶׁת צְלָמֵי אִיתָנִים נִצְבִּים עָלָיו לְבִלְתִּי תִתְּלוּ לְהַגִּיחַ
 אֶל־קַרְבּוֹ אֶת־שִׁפְעַת מִי הַיָּם : כח הָאֶחָד יָדוֹ עַל־רֹאשׁוֹ

וְהִשְׁנִי יָדוֹ עַל-לְבָבוֹ וְהִשְׁלִישִׁי יָדוֹ נְמוּנָה אַחֲרָנִית : סו וַיִּרְדּוּ
 בְּחִנְנֵיהָ וַיִּשְׁאֲב מִן-הַמַּיִם וַיִּתֵּן בְּפִלִי וַיִּצְרְהוּ וַיַּחְתְּמֵהוּ
 וַיָּבֵא אֶל-הָאֲנִיָּה וַיִּוֹלִיכָהּ לְדַרְפָּהָ : סא וַיָּבֵא וַיַּעֲמֵד לְפָנָיו
 הַמֶּלֶךְ וַיִּצַּג לְפָנָיו אֶת-שְׂשִׁימֵי הַחֲכָמִים אֲשֶׁר הוֹלִיךְ שׁוֹלָל :
 סב וַיֵּרָא הַמֶּלֶךְ אוֹתָם וְהִנֵּה רוּחַם סָרָה וּפְגִיחָם נִפְלוּ :
 ע וַיִּרַע בְּעֵינָיו הַמֶּלֶךְ וַיַּחְמַל עֲלֵיהֶם וַיִּקַּח בְּחִנְנֵיהָ מִן-
 הָעֶפְרָא אֲשֶׁר עָמְדוּ בְּשֵׁק וַיִּזְרַק עֲלֵיהֶם : עא וַיְהִי אִךְ עָלָה
 עָלָה בְּאַפָּם רִיחַ עֶפְרָא אֲרָצָם וַיִּשְׂאֵם לַבָּס וַיִּדְּבְרוּ אֶל-
 הַמֶּלֶךְ קָשׁוֹת : עב וַיִּקְצַף הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר בְּחִנְנֵיהָ הִנֵּם בְּיַדְךָ
 עֲשֵׂה בָהֶם כְּמִזְבֵּן בְּעֵינֶיךָ : עג וַיִּצַּק בְּחִנְנֵיהָ אֶת-מֵי בַיִת
 בְּלַע אֶל-חֲבִית גְּדוֹלָה וַיִּפְקֹד אֶת-שְׂשִׁימֵי הָאִישׁ לְמַלֵּא אֶת-
 הַחֲבִית מַיִם עַד-פִּיָּהּ : עד וַיְהִי כִּי-נִתְּנָהוּ אֶת-מֵימֵיהֶם בְּחֲבִית
 וַיִּבְלְעוּ מֵי בַיִת-בְּלַע אֶת-מֵימֵיהֶם : עה וַיִּלְאוּ לְצַקֵּת מַיִם
 אֶל-הַחֲבִית עַד כִּי נִפְלָה כְּתָפָם מִשְׁכָּמָם וַיִּמְכּוּ וַיִּשְׁחָחוּ :
 עו וַיִּנְחֲמוּ בְּצַר לָהֶם עַל אֲשֶׁר הִרְעוּ מַעֲשֵׂיהֶם לְלַעֲוֹג לְחַכְמֵי
 עַם-אַחֵר :

י"א.

שמעות רבי עקיבא.

האותות והעמרות.

* ומשה עלה אל-האלהים וירא והנה יי יושב על-
 פסא רם ונשא וכותב את-ספר התורה: ב לפניו נגלה
 לשון אש נגה ובימינו שקט סופרים: ג ותהי לו להכתת
 אש לבנה לנגליון ויקוד אש אפלה לדיו: ד ויהי פבלותו
 לכתוב את-התורה ויו מן הדיו על-ראש משה פעמים
 ותעלינה לו שתי קרני אור: ה ומשארת הדיו לקח ויזרוק
 רשפי אש על-ראשי התנים והאותות אשר בתורה ותהינה
 לעמרות: ו וירא משה ויפול על-פניו ויאמר יי אלהים
 למי העמרות האלה: ז ויען יי הגה בן נולד לבית-ישראל
 עקיבא בר-יוסף שמו: ח את-עיניו אגלה ותביט נפלאות
 מן העמרות האלה: ט ויאמר משה אם מצאתי חן בעיניך
 יי אלהים הראנינא את-האיש הגדול הזה: י ויקחהו יי
 ועבירהו על-פני שמונה עשרה מערכות למודי יי היושבים
 לפניו: יא ויביאהו אל-קצה השמונה עשרה וזרהו איש
 ויאמר זה עקיבא עבדי: יב ויט משה אונו וישמע קול
 אומר מאן לך עקיבא רבי דבר זה: יג ורפי עקיבא

עונה מפי השמועה למדתיה הלכה היא למשה מסיני:
 י' וישמע משה וישמח ויאמר ואם גדול איש זה מאד
 מדוע בחרת בי לתת תורה לעמך ישראל ולא בחרת
 בו: טו ויען יי אל־תנבא שאלה פה יעצתי ועצתי אין
 להשיב: טז ויוסף משה ויאמר הן הראיתני את־כבוד
 האיש ואת־גדלו ועתה הראנינא את־שכרו: יז ויאמר יי
 שאנא עיניך וראת וישא עיניו וירא והנה נערי הטפחים
 עבדי המלך דשים את־בשרו בחרצות הפרזל: יח ויצעק
 משה ויקרא זו תורה וזה שכרה: יט ויען יי אל־תנבא
 שאלה פה יעצתי ועצתי אין להשיב:

את־בת־תמים.

* נער יפה עינים גבור חיל ובר לבב היה רועה
 לבלבא־שבוע בצאן ושמו עקיבא בן־יוסף: ג ובלבא־שבוע
 שר וגדול בירושלים ואין בכל־שרי יהודה אדיר וגדיב
 פמהו: ד ולו בת יפה לתלל מאד ושמה רחל נערה
 כבת־עשרה שנה והנערה יראה את־יי מאד: ז ותשא
 רחל את־עיניה אל־עקיבא פי ראתה פי רוח גדיבה בו:
 ח ויהי היום ותתהלך רחל בגן היכל בית אביה בירושלים:
 י ותעבור את־הגן לארפו עד באה שער חומת העיר ותט
 השדה ותצא בעקבי הצאן ותתע בין משפנות הרועים

הַלֵּךְ וְתַעֲזֶה: י וַיֵּרָא עֲקִיבָא מִרְחוֹק וְהֵנִיחַ בֵּת אֲדוֹנָיו תּוֹעֵה
 בַּשָּׂדֶה וַיֵּרֶץ לִקְרֹאתָהּ וַיִּשְׁתַּחֲוֶה וַיֹּאמֶר: ה אִם־נָא מִצְאֵתִי
 מִן בְּעִינֶיךָ שְׂרָתִי סוּר־נָא הָאֵהֱלֶהּ כִּי כִשְׁלוֹ בְרַבִּיךָ מְרֹב
 הַדְרָךְ: ט וַתִּמָּאן רַחֵל לָבֵא אֶל הַתּוֹךְ הָאֵהֱלַ וַתִּסַּר וַתֵּשֶׁב
 פֶּתַח הָאֵהֱל: י וַיִּמְהַר הַנְּעָר אֶל־הָעֵדֶר וַיִּבֵּא חֶלֶב בְּכָלִי
 מִדוֹר וַיִּגַּשׁ לִפְנֵי הָעֲנוּגָה וַתִּקַּח מִיָּדוֹ וַתִּבְרַכְהוּ וַתִּשְׁתֶּן
 וַתִּשְׁאַלְהוּ לְשָׁלוֹם הַצֵּאן: יא וַיְהִי כַאֲשֶׁר הִרְבֵּתָה לְדַבֵּר
 עִמּוֹ וַתִּשְׁתּוֹמֵם עַל חֲכַמַת אֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּקֶרְבּוֹ: יב וַתִּכְּלֵ
 לְדַבֵּר עִמּוֹ וַתֹּאמֶר קוּם לֵךְ לִפְנֵי וַתִּרְאֵנִי אֶת־מְבוֹא הָעֵיר:
 יג וַיֵּלֶךְ עִמָּה הַרוֹעֵה הַלֵּךְ וַדַּבֵּר וַיַּעֲלֶיךָ אֶל־אֶחָד הַחֲרִים
 וַיִּזְרֶיךָ אֶת־דְּרָךְ הָעֵיר לֵאמֹר: יד הִנֵּה רוֹאֶה אֶת־הָעֵיר
 כַּנְּגִיד וְעַתָּה לְכִי נִכְתְּךָ אֶל־תַּמִּי יָמִין וּשְׂמָאל וּכְאֵת עוֹד
 מְעַט יְרוּשָׁלַיִם: טו וַתֵּלֶךְ רַחֵל לְדַרְכָּהּ וְעֲקִיבָא שָׁב לְמִקוּמוֹ:
 טז וַיְהִי בַהֲפֹרֵד הַנְּעָרָה מֵעַל הַרוֹעֵה וַתִּסּוֹב אַחֲוַרְנִית
 וַתִּמְהַר וַתֵּשֶׁב אֶת־פְּנֵיהָ בְּרֹאוֹתָהּ כִּי גַם הוּא הִבִּישׁ
 מֵאַחֲרָיו: יז וַיִּהְיֶה לָהֶם לֵב אַחַר וַיִּדַע הַרוֹעֵה כִּי דָבְקָה
 נַפְשׁוֹ בְּבֵת אֲדוֹנָיו: יח וּבֵת הַגְּדִיב יִדְעָה גַם הִיא כִּי נָמְהָ
 לָבָה אַחֲרֵי הַרוֹעֵה: יט וַתִּתְנַחֵל רַחֵל לְאִמָּהּ עַד בּוֹאֶה בֵּית
 אֲבִיהָ וַתִּשְׁתֶּן לָבָה לְדְרָךְ אֲשֶׁר הִלְכָה:
 כ וַנְּעָר אֶחָד מִנְּעָרֵי הַרוֹעִים אֲשֶׁר לְכָל־בְּא־שְׁבוּעַ רָאָה
 אֶת־בֵּת־אֲדוֹנָיו מִדְּבַר־תּוֹרַת רַבּוֹת אֶל־עֲקִיבָא וַיִּקְנָא בּוֹ: כא וַיִּבֵּא

אֶת־דַּבְּתוֹ רָעָה אֶל־זִקְנֵי הָרוּעִים וַיִּמְהַר תְּזַקֵּן הָעֵדוּת וַיִּגַּל
 אֶת־אֵזְנוֹ אֲדוֹנָיו: כִּי וַיִּתְנַעַשׂ אָבִי הַנְּעִרָה וַיִּזְעַק מֵאֵד וַיִּקְרָא
 לְבֵתוֹ הַחֲדָרָה וַיֹּאמֶר: כִּי הָאֲמָנָם לֹא־מָצְאתָ בְּכָל־בְּנֵי עַמֶּךָ
 בְּחֹר וְטוֹב לָךְ מֵעֻקְבָּא הָרִשׁ וְהַנְּקֻלָּה: כִּי וַתַּעַן הַנְּעִרָה
 הַיָּאֵמֶר נִקְלָה לְאִשְׁרֵי רֵיחַ נְדִיבָה וְדַעַת קְדוּשִׁים בּוֹ:
 כִּי וַתַּעַל בָּהּ חֲמַת אָבִיהָ וַיִּקְרָא בְּחָרִי אֵיךְ אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ
 לְהִיזוֹת־לִי לְכִי אַחֲרָיו אֵיךְ אֶת־פְּנֵי לֹא־תֵרְאִי עוֹד: כִּי וַתֵּצֵא
 רַחֵל וַנְּכַלְמָה מֵאֵת פְּנֵי אָבִיהָ: כִּי וַתִּשְׁפָּם בַּבֶּקֶר וַתֵּצֵא
 אֶת־הָעִיר וַתִּלְךָ בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר עֲבָרָה אֶת־סוּל: כִּי וַתָּבֵא אֶל־
 הָעֵדֶר אֲשֶׁר עֻקְבָּא רוּעָה אוֹתוֹ וַיַּחֲרַד הַנְּעִר לִקְרֹאתָהּ
 וַיֹּאמֶר הַשְּׁלוֹם: כִּי וַתַּעַן רַחֵל שְׁלוֹם וַתֹּאמֶר הֵן גִּרְשָׁתִי
 מֵאֶת־פְּנֵי אָבִי וְעַתָּה הִתְאַמְּנֵי אֶל־אֶהְלֶךְ: ל וַיִּשְׁתַּוְּמָם
 הַנְּעִר וַיִּקְרָא בְּפִי מֵצֵאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ לְהַבִּירֵנִי וְאֲנֹכִי דַל
 וְאֶבְיוֹן: לֹא וַתֹּאמֶר פִּי יִדְעָתִי פִּי יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּךְ וְהָיִיתָ
 לְחֶכְמָה גְּדוֹל וּלְגִבּוֹר בְּיִשְׂרָאֵל: לז וַיִּפְּלוּ פְּנֵי עֻקְבָּא וַיֹּאמֶר
 הַיְכוּל אוֹכַל לְהַבִּין בְּתוֹרַת יי וַיִּמֵּי יְלֻדוֹתֵי פָּנָו וּמֵאוֹמְתָה
 עוֹד לֹא־לְמֻדָּתִי: לב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיִּרְא אֶת־שׂוֹקֵת הָאֶבֶן
 אֲשֶׁר יִשְׁקָה בּוֹ אֶת־צֵאֲנוֹ וְאֶת־הַמַּבְּתֵּשׁ אֲשֶׁר חָקְקוּ בּוֹ
 הַמַּיִם מֵרֹב יָמַיִם: לד וַיְדַבֵּר אֶל־לִבּוֹ לֵאמֹר הֵן צוּר הַחֲלָמִישׁ
 הַזֶּה בֶּן מִסְּפֵי טַפֵּי הַמַּיִם וְאֵיךְ לֹא־יִרְךָ לֵב הַבְּשָׂר אֲשֶׁר
 בְּקֶרְפֵי מִסְּפֵי דָבָר יי הַמְּפֹצֵץ סִלַּע וַתַּחֲזוּקָה יָדָיו:

ל^ה וַיֵּאָרֶשׁ לוֹ הָרוּעָה הַתְּמִימִים אֶת־בֵּית הַנְּדִיב בְּצַדֵּק וּבְאִמּוּנָה
 וַיְקַדְּשׁוּ שְׁנֵיהֶם אֶת־אֲהַבְתָּם לַיְיָ לְתוֹרָתוֹ לְעִמּוֹ וּלְאֶרְצוֹ:
 לוֹ וּתְנַשֵּׂא רַחֵל לְעַקִּיבָא בְּמִסְתָּרִים וַיְלִינּוּ בְּנִשְׁפָּה חֲשֵׁקִים
 בְּבֵית הַתְּבִן: לוֹ וַיֵּרָא עַקִּיבָא בְּבִקְרָה וְהִנֵּה עֹלָה מִיִּץ בְּמִקְלְעוֹת
 רַעֲיָתוֹ תַּמְתּוֹ וַיִּסַּר אֶת־הַמִּוּץ מִבֵּין מַחְלָפוֹת רֵאשִׁיָּה וַיֹּאמֶר
 אֵלֶיהָ: ל^ה תַּחַת הָעֵטְרָה הַזֹּאת שְׁעִמְרָתִי בְּיוֹם שְׂמִיחַת לִבִּי
 אֲשִׁים עֲלֶיךָ צִיץ זָהָב אֲשֶׁר דְּמוּת יְרוּשָׁלַיִם מְחֻקָּה עָלָיו
 אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּי: ל^ה וַתַּעַן רַחֵל לֵי תוֹרַת פִּיךָ
 מֵאֲלֵפֵי זָהָב וּכְתַר תּוֹרָה נִבְחַר לִי מִכָּל־כְּתַר: ט עוֹד
 הַנְּזוּת וְהַמְעַנְנָה מִתְנַחֲמַת עַל־עֵנֶיהָ וְהִנֵּה אִישׁ עָנִי בָּא
 וַיֹּאמֶר: טא אֲנִי רַעִים אֲהוּבִים הֵן בְּרַךְ אֱלֹהִים אֶתְכֶם בְּחַן
 וּבְחֶסֶד נְעוּרִים: טב וְעַתָּה עֲשׂוּ לִי גַם אַתֶּם חֶסֶד וְהָרִימוּ
 עֲרַמַת תְּבִן לְמִצַּע לְאִשְׁתִּי הַיּוֹלֵדָה בִּי אִין לָהּ כָּל: טג וַתִּקֶּם
 רַחֵל וַתַּעֲמֹם עַל־שִׁכְמוֹ תְּבִן כֹּלָא עִמָּסוֹ וַתִּנְחַמְהוּ בְּרוּחַ
 חַן וַתַּחֲנוּגִים וַיְבָרְכֶהָ הָעֵנִי וַיִּלְבֵּךְ: מד וַתִּשְׁחַק רַחֵל לְבַעַל
 נְעוּרֶיהָ וַתֹּאמֶר תַּחֲפִץ לָנוּ בְּזָהָב אִם גַּם בְּקֶשׁ תִּמְצָא
 יִדְנּוּ לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וְחֶסֶד: מה וַיַּעַן עַקִּיבָא עַל־כֵּן נִחְשָׁבוּ
 רְסִיסי הַמִּוּץ אֲשֶׁר בְּקוֹצוֹתֶיהָ בְּתוֹרֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר לְרַעְוֹתֶיהָ:
 מו וְהֵם לֹא־יִדְעוּ כִּי אֶת־אֵלֶיהוּ מִלְּאֵה הַבְּרִית רָאוּ עֵינֵיהֶם
 כִּי אוֹתוֹ שָׁלַח אֱלֹהִים לְנַחֲמָם וּלְחַזֵּק לָבָם:
 מז וַיְהִי כַּמֶּץ חֲדָשׁ יָמִים וַתִּשְׁק רַחֵל לְעַקִּיבָא וַתִּשְׁלַחְהוּ

אֶל־בֵּית מִדְרַשׁ רַב־יְאֵלִיעֶזֶר וְרַב־יְהוֹשֻׁעַ לְקַחַת מִפִּיהֶם
תּוֹרָה: ט וְלֹא־אָרְכוּ הַיָּמִים וַיִּכְבַּד בְּעֵינֵי הָעָם וַיִּקְרְאוּ
לוֹ כָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב־עֲקִיבָא:

שְׁלֵי וְשִׁלְכֶם שְׁלָה.

א וַיִּרְבוּ הַיָּמִים וַיְהִיו לַיְרֵחִים וְשָׁנִים: ג וַרְחַל נְשֹׂאָה
לְבָה פְלִיָּחוֹם לְאֵלֹהֵי נְעוּרֶיהָ וְעֵינֶיהָ הָיוּ לְמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ
אֲשֶׁר בּוֹ מִצָּאָה לַחֲמָה: ג וַדְלוֹת עִם הָאָרֶץ אֲשֶׁר פְּתוּכֶם
יִשְׁבָּה לְמִיּוֹם גְּלוּתָהּ מֵעַל שְׁלַחַן אֲבִיהָ כַּפְדוּתָהּ כְּמִלְאָהּ
אֱלֹהִים: י לְבַד מִן הָאֶחָד אֲשֶׁר הִכְעִיסָה תַמְרוּרִים יוֹם
יוֹם בְּאֹמְרֵי פִּיו: ה הוּא הָרוּעָה אֲשֶׁר הִפָּה אֶת־רַבִּי עֲקִיבָא
בְּלִשׁוֹן לִפְנֵי זֶקֶן הָרוּעִים בְּקִנְאוּתוֹ בּוֹ: י וְהַחֲרִישָׁה רְחַל
וְלֹא־תַעֲנֶה לוֹ דָּבָר כְּמוֹב וְעַד־רָע: ז וַיִּמְלְאוּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
שָׁנָה לְשִׁבְתֵּי רַבִּי עֲקִיבָא בְּבֵית הַמִּדְרַשׁ וַיִּפְקֹד אֶת־צְבָא
תַלְמִידָיו וַיִּמְצָאם שְׁנַיִם עֲשָׂר אֶלֶף אִישׁ: ח וַיֹּאמֶר אֶלְכֶּה
נָא וְאִפְקֹדָה אֶת־אִשְׁתִּי וַיֵּלְכוּ עִמּוֹ תַלְמִידָיו: ט וַיֵּצֵג אֶת־
הָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ בְּעוֹד פְּבַרְת אָרֶץ לְבֵא הָעִירָה: י וַיִּתְחַפֵּשׂ
וַיָּבֵא אֶל־הָעִיר וַיִּקְרַב בְּלִט אֶל־אֶהֱל אִשְׁתּוֹ: יא וַיִּשְׁמַע
קוֹל אִישׁ אוֹמֵר הַטִּיב אֲבִיךָ לַעֲשׂוֹת בְּגִרְשׁוֹ אוֹתָךְ מֵעַל
פְּנֵיו כִּי חִלְלָתָ אֶת־אֲבִיךָ כֹּאד כֹּאד בְּהַנְשֵׂאָה לְבוֹז
מִשְׁפָּחוֹת: יב וַתִּקְרַע עוֹד זֹאת בְּעֵינֵי הָרוּעָה וַיִּכְבֹּד בָּךְ

וַעֲזֹבָהּ וְהִנֵּה הַיּוֹם צְרוּרָה אֲלֻמְנוֹת תַּיִת: י' וְהִנֵּה קוֹל
 רָחֵל עוֹנָה לוֹ שָׁמַע עֲקִיבָא מִחֲמַדֵּי לְקוֹלִי כִּי עָתָה הוֹסִיפָה
 לְלַמּוֹד תּוֹרָה בְּיָמַי אֲשֶׁר לְמִדָּ: י" וַיִּשְׁמַע רַבִּי עֲקִיבָא
 וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ מַה טָּהוֹר לִבְבֵּי הָאִשָּׁה הַזֹּאת קָדַשׁ אֶהְבְּתָהּ
 אוֹתִי לְתוֹרַת יי: טו וְעָתָה אֲשׁוּבָה נָא לִי וְהִבֵּאתִי לָּךְ
 מִתַּנְתַּ מְשֻׁנָּה עַל־הַמִּתְנָה אֲשֶׁר הִבֵּאתִי לָּךְ הַיּוֹם אֲרַבְּעָה
 וְעֶשְׂרִים אֲלָף לַמּוֹדֵי יי. תַּחַת שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי אֲלָף: טז וַיֵּשֶׁב
 רַבִּי עֲקִיבָא לַמְּקוֹמוֹ הוּא וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְלָיו וַיֵּשֶׁב
 שָׁם יָמִים רַבִּים: י" וַתְּכַלֶּינָה עוֹד שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה שָׁנָה
 וַתַּעֲבוֹר הַרְנָה בְּעִיר אֲשֶׁר רָחֵל בָּהּ לֵאמֹר: י" הִנֵּה הַחֶכֶם
 בָּא לָעִיר וְאַרְבַּעַה וְעֶשְׂרִים אֲלָף אִישׁ עִמּוֹ: י" וַיִּשְׁמְעוּ
 יוֹשְׁבֵי הָעִיר וַיִּרְחֲצוּ וַיִּסּוּכוּ וַיַּחְלִיפוּ שְׂמֵלוֹתֵיהֶם וַיֵּצְאוּ הֵם
 וַיִּנְשִׂיחֵם וּמִטָּפָם לְקִרְאֵת הַחֶכֶם לְקַדֵּם פָּנָיו: י" וַתֵּצֵא גַם
 רָחֵל וַתֵּאמְרָנָה לָּהּ הַשְּׂכָנֹת שְׂאֵלִי לָּךְ שְׂמָלָה וְשִׁימִי
 עֲלֶיךָ כִּי לֹא־נָכוֹן לְהִרְאוֹת אֶת־פָּנַי הַחֶכֶם בְּבִגְדֵי חוֹל:
 כ" וּשְׂכָנָה הִרְשָׁע לָעַג לָּהּ וַיֹּאמֶר בּוֹשֵׁי בֵּת נָדִיב אַף
 שְׂמָלָה אֵין לָּךְ: כ" הַחֶכֶם הִקְרִיב לָבֹא וַיַּעֲבוֹר עַל־פְּנֵיהָ
 וַתִּפְתָּרְהוּ וַתַּפּוֹל עַל־פָּנָיו וַתַּחֲבֹקְהוּ: כ" וַיִּגְשׂוּ לְהִדְרֹפָה וַיַּחֲזֹק
 בָּהּ רַבִּי עֲקִיבָא וַיִּבְרַךְ: כ" וַיֹּאמֶר הִרְפוּ מִכְּזָנָה וְתִנּוּ כְבוֹד
 לְאִשָּׁה הַזֹּאת כִּי שְׁלִי וְשְׁלָכֶם שְׁלָה לֵאמֹר מִיָּדָה הַתּוֹרָה
 אֲשֶׁר לְמִדְרָתֶם מִפִּי: כ" וַיִּשָּׂם עַל־רֵאשֵׁה צִיץ זָהָב אֲשֶׁר

מראה עיר הקדש מפתח עליו: כי ויאמר אליה חמדת
ירושלים משכה אותך בעבותות אהבה בין החרים אל
הנאיות ותבא אותך אלי ועתה תעלה נא ירושלים על
ראש שמחתך: כי ותתנהל רחל העניה מעטרת פז לימין
רבי עקיבא הגדול מרכבה: כי ויביאום העם העירה
בכבוד גדול ובהמון חונג: כי ויאמרו ראשי העיר עמנו
תבא רבנו אל-הבית הגדול והטוב אשר פנינו לך: ל וישן
להם רבי עקיבא לא כי אל-אהל אשתי הדל שמה
אסורה ושם אשבה: לא גם בממעמים אשר הכינו לו
ראשי העדה לא-ננעה ידו באמרו אשתי אשר ענתה את
נפשה למעני ימים רבים מידה אברה ומלחמה הצר
אובלה: ל ויבא רבי עקיבא אל-אהל רחל אשתו וישמחה
וינחמה וילבישה חמדות ויאמר לה הפעם לא-אבוש
להרים פני אליך בתנדיב פי גם אני עשרתי: ל עשרים
וארבעת אלפי הנפשות אשר עמי מעשי ידי הנה כי לחי
עולם הביאותין: ל אף חלק כחלק תנחלי רעיתי תמתי
בתוך נחלת שדי זאת: ל כי את נפחת פי רוח אלהים
חיים לעשות כל-המעשים האלה: ל עודם מדברים והנה
מרכבה מרקדה עמדה פתח האהל: ל המון סריסים
הבהילו ויורידו בנחת ובכבוד את-השר תוקן היושב
בתוכה האהלה: ל וישתחו תוקן ויקרא שלום עליך רבי

ומורי: ^ט לא ויאמר דבר סתר לי אליך רבי ומורי: ^י ותשמע
 רחל ותצא מן האהל: ^{יא} ויען תזקן ויאמר נכסים רבים
 נתן לי יי ובת יחידה יראת אלהים ומשפלת: ^{יב} ויהי
 היום ותשא עיניה אל-אחד הרועים אשר לי בצאן:
^{יג} ויהי כשמעתי את-הדבר ואחפוז ואגרש אותה מעל פני
 ואת-פל-אשר לי החרמתי עליה: ^{יד} ותצא מכני ולא-
 ידעתי אנה באה זה לי ארבע ועשרים שנה: ^{טו} ועתה
 הנה נחמתי על הרעה הגדולה אשר עשיתי אך מה
 אעשה ואני פציתי פי אל-יי: ^{טז} ועתה קום נא רבי ומורי
 והתר לי את-נדרתי ושלחתי מלאכים לבקש את-בתי בכל
 גבול ישראל: ^{יז} וישאל רבי עקיבא ומה עול מצאת בפער
 הרועה פי הנלית את-בתך כפיתך בגללו: ^{יח} וישב לו
 השגר הגד הגד לי כי אמר מי יתן לי תלמיד חכם
 וגרמתי את-עצמותיו: ^{יט} ויוסף רבי עקיבא וישאל לו
 ידעת פי הפך הרועה את-לבו לאהבה את-החכמים
 ולדבקה בהם הגם אז גרשת בתך ותהרימה: ^י ויען השגר
 הלילה חלילה לו ידעתי פי כן פי עתה לא גרשתיה
 ולא החרמתי: ^{יא} וישאל רבי עקיבא הודעת את-שמי
 פי באת אלי לחתיר לך נדרך: ^{יב} ויען השגר את-שמע
 חכמתך שמעתי ואת-שמך לא-אדע: ^{יג} ויען רבי עקיבא
 ויאמר שמי עקיבא בן יוסף ושם אשתי רחל בת פלגא

שָׁבוּעַ: יי וידום השר פֶּאֶבֶן ויפג לבו ורחל שְׁמָעָה אֶת־
הַדְּבָרִים וּתְפָרוּץ הָאֵהָלָה ויפלו שְׁלֹשֶׁתֶם אִישׁ עַל צְוָארֵי
רַעְהוּ וּבִקְפוֹ: יי ויקרא בלָבָא שְׁבוּעַ ויאמר אָמוּתָה הַפַּעַם
אַחֲרֵי רְאוּתִי אֶת־פְּנֵי בְּתִי כִי עוֹדְנָה חִיָּה וְאֶת־חֲתָנִי אֲשֶׁר
כָּאִסְתִּי בּוֹ כִי רֹאשׁ חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל הוּא: יי וסוד חֲכָמִים
נוֹסְדוּ יַחַד וַיִּשֶׁם כָּל־בָּא שְׁבוּעַ לִפְנֵיהֶם אֶת־דְּבַר נִדְרוֹ אֲשֶׁר
נָדַר: יי ויראו הַחֲכָמִים כִּי מִשְׁנָה הָיָה לוֹ וַיִּקְרְאוּ פָּה
אַחַד מְתָר לָךְ מְתָר לָךְ מְתָר לָךְ: יי ויאמר כָּל־בָּא שְׁבוּעַ
אַנְכִי הַסְּפֵלְתִי וְאֲנֹכִי הַעֲוִיתִי וְחֲתָנִי וּבְתִי הַצְּדִיקִים: יי ועתה
כְּתוּבָנָא אֶת־כָּל־נְכָסֵי לְרַבִּי עֲקִיבָא וּלְרַחֵל וְהָיוּ לָהֶם
שְׁלוּמִים עַל שְׁנוֹת הָעֵמֶל אֲשֶׁר שָׁבְעוּ מִיָּדִי: ׀ ויעשו כֵּן
הַחֲכָמִים הַשּׁוֹפְטִים וַיְהִי כָּל־רְכוּשׁ כָּל־בָּא שְׁבוּעַ לְרַבִּי
עֲקִיבָא וּלְרַחֵל:

מִיגוֹן לְשִׁמּוּחָה.

א ילדה יפה־פיה ורבת־חן פיונה על־אפיקי מים
היתה לרבי עקיבא בן־יוסף: ג ומדי יום פיומו השקימה
בבקר אל־גן בית אביה ללקוט שושנים וללבוד צפרים:
ג ויהי היום ותנש אל־הברכה הזפה אשר פתוכו ותרא
את־דמות פניה ותאמר:

העידו ברכה ענו כי מים

חיש פיפיי תחת השמים:

י המים צפו נהרו בתמול שלשם ולא ענו דבר: ה ותשנה
 הילדה ותשגשג ותשאל ואין-עונה: י ותרקע הנערה ברגל
 ותקרא מדוע לא-תענו כיום: י והנה מפין סבבי העצים
 נשמע קול קורא

מה-פצע ולדה מה-פצע פי יפה את

אם ביום שמחת לבך ישבך נחש ומת:

ה לב הילדה הננה והמעננה היה לאבן: ה ותשא עיניה
 והנה מן-הסבך זחל ויחלק נחש שחור ירקרק וקרנע
 נעלם בתוך הציר ונמא ואיננו: י ואחריו יצא קוסם וקן
 חובר חברים אשר שמו ומראהו היה לחנא לכל אנשי
 המקום וישם עינו בילדה ויצא מן-הקן וילך לדרך:
 י ומן-הילדה אשר נבעתה מפני המנחש והנחש נאסף
 שמחה וגיל ולא הוסיפה עוד לעלוז ולשחק בקראשונה
 ותעצב ותחלף אם כל-הימים: י אף ככל אשר רב עצבונה
 כן גדלה ותיה עוד פירדמתה לתמר בקומתה ולאילת
 השחר בפייה: י וכן עשתה חיל בצדקתה בבר לבבה
 ובבר בפיה עד פירדמתה לתחלה בכל-הארץ: י וירבו
 תימים ותגדל הנערה וימלאו-לה שמנה עשרה שנה:
 י וינהרו אל-בייתה בחורי חמד מתפארת בחורי ישראל
 למצא חן בעיניה ולדבר על-לבה: י אף היא לא-האזינה
 ולא-שמעה אליהם לתת ידה לאחד מהם: י פי אמרה

בְּלִבָּהּ הִנֵּה אָנֹכִי הֹלֶכֶת לָמוֹת וְקִיץ יָמֵי בְּתוּלֵי קִיץ יָמֵי
חַיֵּי וְלִפְחֹדֶיהָ לִי דוֹדִים: י" וְאֹבֵי הַנְּעֻרָה הָיָה אִישׁ חָכֵם
וְצַדִּיק מְאֹד וַיַּרְע בְּעֵינָיו כִּי הִשְׁיבָה רִיקָם אֶת־פְּנֵי כָל־
הַבַּחֲוָרִים: י" וַיֹּאמֶר הָאִין אֶחָד בְּכָל־פְּנֵי עַמּוּד אֱלֹהֵי אֲשֶׁר
תִּבְחָרֵי־בּוֹ הַגְּלֻמוּדָה תִּשְׁבִּי כָל־הַיָּמִים: כ' וַתִּבְךְּ הַנְּעֻרָה
וַתִּמְסַכֵּר לְאָבִיהָ אֵת חֲזוֹן הַקּוֹסֶם וַיִּפְּלוּ פְּנֵי אָבִיהָ: כ"א אֵךְ
עַד־מִתְרָה הִתְחַזַּק וַיִּחַזַּק אֶת־יָד בָּתּוֹ בְּאֱלֹהִים: כ"ב וַיִּקְרָא
וַיֹּאמֶר עָשִׂי אֵת הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יי' וְכִלְקַסֶּם וְאוֹב
עֲלֶיךָ לֹא־יִצְלַח: כ"ג וַעֲמָה בְּתִי בַּחֲרֵי־לֶךְ אֶת־הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ
וְהִי־יָלוּ וַיִּי הַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה: כ"ד וַתִּשְׁמַע הַנְּעֻרָה לְקוֹל
אָבִיהָ וַתֵּאֲרָשׁ לְבַחֲוֹר יִרְאֵ אֱלֹהִים גְּבוּר חֵיל וְטוֹבֵי־תֵאֲרָ
וַתִּאָּהֵב אֶת־בַּחֲוִירָהּ וְהוּא גַם־הוּא אָהֵבָה: כ"ה וַיֵּצֵו הַעָלָם
לְצוֹרָף לַעֲשׂוֹת־לָהּ צִיץ זָהָב כָּל־ אֲשֶׁר הִיָּתָה לְאִמָּה לְרַחֵל
וְלַחֵק עָלֶיהָ אֶת־דַּמּוֹת עִיר הַקֹּדֶשׁ: כ"ו לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל
בְּהוֹלֵד בֶּן לְאִישׁ וְעָלָה אָבִיהוּ אֶל־הַר הַלְּבָנוֹן וְלָקַח מִשָּׁם
עֲנָף עֵץ־אֲרֹז רַךְ וְטוֹב וְנִטַּע אֹתוֹ בַּחֲצָרוֹ וַקְרָא־לּוֹ שֵׁם
בְּשֵׁם בְּנוֹ: כ"ז וּבְהוֹלֵד לְאִישׁ בַּת וְעָלָה וְלָקַח שׁוֹכֶת תְּרֻזָּה
רַכָּה וְעַנְגָּה וּשְׂתָלָה בַּחֲצָרוֹ וַקְרָא־לָהּ שֵׁם בְּשֵׁם בָּתּוֹ:
כ"ח וּכְאֲשֶׁר יִגְדַל הַבֶּן וְנָשָׂא אִשָּׁה וּבָאוּ הַבַּחֲוָרִים אֲשֶׁר רָעוּ
לְחַתָּן שְׁלֹשֶׁת יָמִים לְפָנֵי הַחַתָּנָה וְלָקַחוּ מִעַנְפֵי הָאֲרֹז
וַהֲתִרְזָה וּקְלָעוּם יַחַד לַחֲפַת כְּבוֹד וְלִסְפַת־צֶלַל לְחַתָּן וּלְבִלְהָ:

כט והיה אבי־יסבכו הענפים אחד באחד והיו לאחדים
 וידע כל־איש פי מני יצא הדבר: לו יהי בשלשה ימים
 לפני החתונה והפלה מתהלכת בגן לתמה ולא ראתה פיי
 נחש ירק רחש זחל אחריה מרחוק ואל כל־אשר יהיה
 רוח הנערה ללכת שם ילך הנחש: לא וימחרו עבדי בית־
 אביה להטותו הצדה ולא יכלו פי ככל אשר יטוהו הם
 ישוב הוא אל־מקומו ללכת אחריה: לי ויסקלוהו באבנים
 לרץ את־גלגלתו והנה לקש נחשבורלו אבני־קלע: לי ויסף
 לסחוף על־נחונו פיו תוסם ולשונו שותת ועינו הנצצות
 לא־יגרע מן־הנערה האמללה: לי ואלוף נעוריה בא לקראתה
 שמח וטוב לב: לי ויקרא שמחי ידידות נפשי הנה ענפי
 הארו והתרוזה אחד באחד נגשו אות הוא פייכריתנו
 ברית עולם תהיה: לי ותבט מאחריה ותאמר ומדוע זה
 הקים יי את־זה לארב עלי: לי אך אחושה־נא הביתה
 פי איש עני בא וכל־אנשי הבית עיניהם אל־עבדתם ואל־
 החתונה ועתה לפה ישוב העני ריקם: לי ותמהר אל־
 העני ותביאהו הביתה ותבריאהו מחלב משמני המשפתה:
 לי ותשקוהו ממיטב יינה ותתן־לו גם־לבניו ולבנותיו
 הביתה ותתן־לו שקל זהב ותשלחהו לשלום: מ ויפתח
 העני את־פיהו ויאמר ברוכה את ואלוף נעוריה לפני יי
 עד־עולם: מא וכאשר לא־חפרתם נפשי ונפש עוללי מטובה

היום הזה בן לא־יהסר לָכֶם כָּל־טוֹב כֹּל יְמֵי חַיֵּיכֶם:
 כִּי ודַעֲיִלָּךְ כִּלְהַ יַפְי־פִּיָּהּ כִּי זָהָב נָתַתְּ לִי וְזָהָב יִמְחָץ
 קְדֻקָּד מִשְׁנָאֵיךָ: כִּי זֹאת דִּבְרַ הָעַנִּי וַיִּשְׁתַּחֲוּ וַיִּלָּךְ: מִי וְהַנְּעִרָה
 שְׂמָחָה בְּשִׂמְחַת הָעַנִּי אַךְ לֹא־פָנְתָה אֶל־בְּרַכְתּוֹ כִּי לֹא־
 הָאֵמִינָה עוֹד בַּחַיִּים: כִּי וַיְהִי בַלִּילָהּ וַתִּבֹּא הַחֲדָרָה וַתִּפְשַׁם
 אֶת־בְּגָדֶיהָ וְאֶת־צִיץ הַזָּהָב אֲשֶׁר עָלֶיהָ שָׂתָה כַּחֲזוֹר אֲשֶׁר
 בְּקִיר וַתַּעַל עַל־מַטָּתָה וַתִּשְׁכַּב: מִי אַךְ דָּאֲגַת לִבָּהּ לֹא־
 הִנִּיחָה לָהּ לִישׁוֹן: מִי וַיְהִי כַּעֲלוֹת הַשֶּׁחַר וַתָּקָם מֵעַל
 מִשְׁכַּבָּהּ וַתִּרְחֹץ וַתְּסַךְ וַתִּלְבַּשׁ וַתַּעַד עֲדִיָּה וַתִּגַּשׁ אֶל־
 הַחֲזוֹר לָקַחַת אֶת־הַצִּיץ וְהִגְהָ נָחַשׁ סוֹרֵת אֲחֵרָיו: כִּי וַתִּבְהַל
 וַתִּזְעַק אַךְ עַד־מְהֵרָה רָאָתָה כִּי מֵת הַנְּחָשׁ כִּי קָרַן הַצִּיץ
 נָקַר אֶת־עֵינָיו וַיִּשְׁפַּע אֶת־גְּלָגְלָתּוֹ: כִּי וַתִּמְהַר וַתִּפֹּל עַל־
 פָּנֶיהָ וַתִּשָּׂא אֶת־יָדָהּ אֶל־יְיָ וַתִּרְצֵן וַתִּגַּד לְאָבִיהָ וּלְאֵלוֹתָ
 נְעוּרֶיהָ: י וַיִּבְאוּ כָּלֶם וַיִּראוּ וַיִּשְׂמְחוּ וַיִּבְרְכוּ אֶת־יְיָ: יא וַיְהִי
 בַיּוֹם חֲתָנָתָהּ וַתִּגְדַּל הַשְּׂמָחָה מְאֹד: יב וְאָבִי הַכֹּהֵן לָקַח
 אֶת־הַנְּחָשׁ הַמֵּת וַיִּשֶׂם אֹתוֹ עַל־נֶגֶם: יג וַיִּקְרָא בְּאֹזְנֵי הַקְּרוֹאִים
 הַמְּעֵט מִן־הַצְּדָקָה כִּי־תִצְוֶי לְקוֹחִים לְמִוֹת כִּי־עוֹד תִּתֵּן
 חַיִּים אֲרוּכִים חַיִּי שְׁלוֹם: יד כַּאֲשֶׁר דִּבְרַ אָבִי הַכֹּהֵן
 בֶּן הַיָּהּ לָהּ כִּי הָאֲרִיכָה יָמִים עִם־אִשְׁתּוֹ: יה וַיְהִיו בְּרוּכִים
 כָּל־יְמֵיהֶם וַיְחִיו מְאֹד וְעֲשָׂרִים שָׁנָה:

טובים מעשיו יי.

* ורפי עקיבא הלך למסעיו ויחבוש לו את-החמור
 ויבא בידו תרנגול אחד ונגר אחד וירכב לדרך: * ויהי
 השמש לבא ויט אל יער צומח עצים אשר מעבר לדרך
 ללון שם: * ויקרב אל-עין בעגן ויפתח את-חמורו ויפתח
 את-שקו ויכל לו מספוא ויתן לפניו ויאכל: * ומילקוטו
 הוציא מלא כפו זרעונים ויזר לפני התרנגול וילקוט:
 * וירחץ את-כפיו בפנים אשר עמו בצפחת ויאכל את-פתו
 ויברך את-יי: * והחמור נוער על בלילו והתרנגול קורא
 בששון על לקטו ורפי עקיבא שמח כי יודע צדיק נפש
 בהמתו: * ויהי כאשר פלה החמור לאכול ויאמרו אל-
 העין וישב את-התרנגול בין העפים לבטח: * ויהי הלילה
 ויעל את-הנגר ויבא את-המנדעת אשר על החמור ויפרוש
 מתחתיו וישכב ויתכס ויהנה בתורת יי: * וישמח רפי
 עקיבא ויברך את-יי יוצר אור על הגר אשר האיר לו
 את-השבת הלילה: * הוא נרדם על משכבו והנה קול
 אריה שואג ויבין ויחפו ויסר לראות: * והנה שבר
 האריה את-החמור לא-נותר ממנו בלתי החבל אשר היה
 אסור בו: * ויהמה לבו ויקרא הלא זה חמורי אשר
 רכבתי עליו זה ימים רבים: * ועתה אין לי עוד חמור

לְרֹכֵב עָלָיו בְּלִבִּי לְדַרְךָ: י' אֵךְ חֲלִילָה לִי לְהִתְאוּגֵן
 בְּאֲזְנֵי יי פִּי כְּלִמְעָשָׂיו לְטוֹבָה וַיִּשָּׁב אֶל־רִכְצוֹ וַיִּשָּׁב
 וַיִּתְפָּס: טו' הוּא נִרְדָּם עַל מִשְׁכָּבוֹ וְהִנֵּה קוֹל חֲתוּל נוֹאֵק
 וַיִּקְץ וַיִּחְפוּ וַיִּסֵּר לְרָאוֹת: טז' וְהִנֵּה אָבֵל הַחֲתוּל אֶת־
 חֲתַרְנַגֵּל לֹא־נֹתֵר מִמֶּנּוּ בְּלִבִּי מֵלֹא כַף נִצּוֹת: י" וַיִּהְיֶה
 לִבּוֹ וַיִּקְרָא הֵלֵא זֶה תַרְנַגְלִי אֲשֶׁר הִעִירֵנִי מִשְׁנֵתִי לְרֹאשׁ
 אֲשֶׁמְרוֹת זֶה יָמִים רַבִּים: י" וְעַתָּה אֵין לִי עוֹד תַרְנַגֵּל
 אֲשֶׁר יַעֲרִנֵנִי בְּאֲשֶׁמֶרֶת הַבְּקָר: י" אֵךְ חֲלִילָה לִי לְהִתְאוּגֵן
 בְּאֲזְנֵי יי פִּי כְּלִמְעָשָׂיו לְטוֹבָה וַיִּשָּׁב אֶל־רִכְצוֹ וַיִּשָּׁב
 וַיִּתְפָּס: כ' הוּא נִרְדָּם עַל מִשְׁכָּבוֹ וְהִנֵּה קוֹל הַמּוֹן רוֹחַ
 סַעְרָה עוֹלָה בְּאֲזְנוֹ וַיִּקְץ וְהִנֵּה הַשֶּׁף סְבִיבוֹתָיו כִּי כִבְתָה
 הַרוּחַ אֶת־הַנֵּר: כ" וַיִּהְיֶה לִבּוֹ וַיִּקְרָא הֵלֵא זֶה נִרִי אֲשֶׁר
 הָאִיר לִי אֶת־מַחְשָׁפֵי הַיַּעַר וְעַתָּה מִי יֵאִיר לִי אֶת־חֲלִילָה
 הַזֶּה: כ" אֵךְ חֲלִילָה לִי לְהִתְאוּגֵן בְּאֲזְנֵי יי פִּי כְּלִמְעָשָׂיו
 לְטוֹבָה וַיִּשָּׁב אֶל־רִכְצוֹ וַיִּשָּׁב וַיִּתְפָּס: כ" הוּא נִרְדָּם עַל־
 מִשְׁכָּבוֹ וְהִנֵּה קוֹל פֶּעַמֵי גְדוּד וְהִלְמוֹת עֲקָבֵי סוּסִים עוֹלָה
 בְּאֲזְנוֹ וַיִּקְץ וַיִּחְפוּ וַיִּקְשָׁב וַיִּשְׁמָע: כ" וְהִנֵּה אִישׁ מְדַבֵּר
 לֵאמֹר נִסְעָה הָאוֹרְחָה מִנֵּה וְעַתָּה קוּמוּ וְנִרְדְּפָה אַחֲרֶיהָ
 וּמִצְאָנוּ שָׁלָל כִּי גַם הַמּוֹרִים גַּם תַרְנַגְלִים לָהּ: כ" הַדְּבָר
 יֵצֵא מִפִּי הָאִישׁ וְהַרוֹכְבִים הִרְעִישוּ אֶת־סוּסֵיהֶם וַיִּרְדְּפוּ
 וַיִּשְׁמוּפוּ: כ" וְשַׁעֲמַת פְּרוֹסוֹת הַסּוּסִים אֲשֶׁר נִהְמָה כְּנִהְמַת

ים גרמה מעט מעט: בו וישא רבי עקיבא עיניו וידי
 אליו ויקרא אמנם חלילה לאיש להתאונן באזניו: כח לו
 הנה חמורי נוער תרנגלי קורא וגרי מאיר כי עתה מצאוני
 השודדים ויהרגוני: כט אף יי אשר כל-מעשיו לטובה
 שלח את-עושי דברו לקחת את-חמור ואת-תרנגול
 ולפחת את-הגר למען היות לי נפשי לשלל: ל ויאור לו
 היום ויקם וילך ומפיו לא סר הדבר אשר דבר לאמר
 כל-מעשיו יי לטובה:

חיל ים.

* ומלך עז כשל ברומי וילהוזן את-בני ישראל
 בחדקה: ב ויעל עליהם כס כבד וגיז אותם מאד מאד:
 ג ויהי כי תם תכסף מבתי העשירים וועץ רבי עקיבא
 את-זקני ביתו ותלמידיו העומדים לפניו: ד ויאמר אקומה
 נא ואלכה אל-המטרונית הרומית אשר בקיסרי פי עשירה
 ונדיבה היא אולי תלוה לנו כסף לשלמת המס: ה ויקם
 וילך עירה קיסרי ויבא אל-הארמון הגדול אשר למטרונית
 על שפת הים: ו ותבא השפחה ותגד הנה רבי עקיבא
 בא לראות פניו: ז ותקם הנבירה ותצא לקראתו ותקדם
 את-פניו בכבוד: ח ותביאהו אל-חדר משכיתה ומשם לו
 כסא ותנשחו בחידות ותשטח מאד על חכמתו: ט ויהי

אחר־יכן ויגד לה רבי עקיבא את־חפצו ויאמר ללוח
 פספס מנדף באתי: ויהאמר המטרונית ומי יערוב אותך
 מעמדי כי תשוב לי את־מישה ידי ליום השלום: י' ויאמר
 רבי עקיבא הים הגדול הזה והאֱלֹהִים אשר עשהו הפה
 וערבוני ומידם תבקשי את־הפספס אם לא אשלם לך
 למועד הימים: י" ויהאמר המטרונית טוב הדבר ויכתוב
 רבי עקיבא שטר וישם בו־עד ויחתום בטיפעתו ויעד ערבים:
 י" ויתשקול המטרונית פכרי זהב מאה במספר ויעמסו
 העבדים על הנמלים ויתנום ביד אנשי רבי עקיבא ותשלח
 המטרונית את־רבי עקיבא לשלום: י" וישלח רבי עקיבא
 מלאכים למלך רומי ויתן בנדם את־מאת הכפר: ט" ויבאו
 המלאכים ויעלו את־המס ביתה המלך וינקהו הסוכן
 מידם וישתחוו ויצאו: ט" עודם מתמהמהים בעיר והקול
 נשמע לאמר: י" הנה י" את־בת המלך בת־מחון לבב
 ותשתולל: י" ותשלך במקלות ים אבני חן במחיר מאה
 כפר זהב ויתחום העיר:

י" הימים הקיפו ויום השלום בא והמטרונית נשקפה
 בעד החלון לאמר מתי יבא רבי עקיבא והשיב לי את־
 פספי: י' ויהאמר האשה בלבה ידעתי את רבי עקיבא כי
 צדיק תמים הוא בכל־דרכיו ואם יאחר לשלם אין זאת
 כי אם אסון קרהו: י" ותקרא לאחד מעבדיה ויהאמר קח

לך סוס ורכב עירה בני ברק וקראת לרבי עקיבא לשלום
 ומתרת והודעתני את-שלומי: כג וירכב העבד וישב ביום
 והוא וישב את-נגברתו דבר לאמר את-יגני רבי עקיבא
 לא יכולתי לראות פי הולך הוא מאד: כד ותתעצב האשה
 אל-לבה פי נכמרו רחמיה על רבי עקיבא וגם על עשרה
 חרד לבה: כה ותגש אל-החלון הפונה אל-הים ותפתחהו
 ותקרא: כו יי אלהי ישראל אתה ידעת פי רק למען
 עשות חסד לעקיבא עבדך הלוייתי לו את-פל-הוני: כז ולדברו
 האמנתי אשר אמר פי אתה ויציר פפה הים הזה ערבתי
 את-פסי מעמרי: כח ועתה עשה-נא ככל נפלאותיך וידעתי
 כי אתה אלהי ישראל אלהים לבהך ועקיבא עבדך:
 כט עודנה מדברת ויי הפיל רוח גדולה על הים ותרום
 גליו לשמי שמים: לו המרונית נסוגה אחור והנה חשרת
 מים מרדפת אל החלון נתכת על הרצפה: לו ומתובה
 נשקפת תבת שן יקרה ויפה עד מאד: לא ותשלח
 המרונית את-ידה ותקחה ותפתחה והנה אוצר פל-אבן
 יקרה למינה ראתה עינה שם: לב ותתבונן קהן היטב
 ותערה ערבן ותערה אחת אל אחת למצא חשבון והנה
 מחירן עולה פפרי זהב מאה ותכרע על ברניה: לד ותאמר
 הפעם ידעתי פי יש אלהים בישראל העושה רצון יראיו:
 לו ויהי מקץ ימים וירחם יי על רבי עקיבא ויקם מחליו

ויהי ויחזק: לה ויצר את-הכסף וישם בשקים ויעמום על
 הנמלים וילך ויבא אל הממרונית: לו ותצא הממרונית
 לקראתו ותקנהו ותביאהו אל תדר-משפיתה ותראהו את
 אוצר תחמדה אשר הביאו לה גלי תים: לו ותאמר בסוף
 פא אלי כמשקליו יהי לך אשר לך: לה וישתומם רבי
 עקיבא ויברך אתיו בכל-לבו וישב אל ביתו שמח ומב
 לב כבד בכסף ובזהב: לו ויהי בקום בר-פוכבא הגבור
 האדיר לפרוק את-עול רומי הרשעה מעל צוארי בני
 ישראל: * ויהי רבי עקיבא לראש ואלפי תלמידיו למבחר
 צבאות בר-פוכבא ויקדש רבי עקיבא את-כל אוצרותיו
 לפלחמה תקיא: ** וישגבו גודרי בני ישראל במבצר
 ביתר וילחמו ברומי שלש שנים:

תרב וחורב.

- * נפלה גלגדה ביתר גבוריה פלם נגפו
 בר-פוכבא גפל חלל צבאיו לכל-רוח נפוצו:
 ב רפתה פל-יד בישראל אנשי-לב נפגו נמנו
 רק אחד לא-נע לא-נע פקדם איתן עורנו:
 ג רבי עקיבא הוא ג'ויסה זקן גבורי עמו:
 ד שובי תרב ברזל — פתח פיהו ויען
 אל-תערה אל-תערה האספי מעפר נקרת לקחת:

ה בָּךְ מְעוֹלָם לֹא־בַטְחָתִי מִפְּנֵיךְ עַד־עוֹלָם לֹא־אֶחְתָּה:
 ו יִמְאַסֶּךָ כָּל־גְּבוּר תָּמִים תִּנְעַל־בְּךָ נֶפֶשׁ אִישׁ־חַיִּל
 פִּי־כַבֹּדְךָ גָּלָה יִגְלֶה בְּכַף־גְּבוּרִים לֹא־עוֹד תִּתְפַּשֵּׂי:
 ז צְלָמִי תִהְיֶה כְּאִימִים עוֹד מְעַט יִגְדוּ יִתְגַּדְּדוּ
 עַל־רוּמֵי מַלְכוּת הַחֶרֶב יַעֲזֹרוּ יַעֲלוּ יִתְמוּדְדוּ:
 ח בְּמִשְׁאֹת שָׂוָא בְּמִשְׁאוֹן יָכֹסוּ אֶת־עֵין הָאָרֶץ
 בְּשִׁבְט מוֹסֵר הַבָּלִים יָפוּ תֵּבֵל שְׂאִיָּה:
 ט בְּיָדָם תִּנְתֵּן רוּמֵי וְחֶרֶבָה הִמָּה יִירָשׁוּהָ
 וְלֹא בְּגְבוּרָה יִלְחָמוּ לֹא־בְרוּם אֲנָשִׁים וְחַיִּל:
 י בְּדָמִים בְּחֻלְקוֹת וּרְמִיָּה יַחְנִיפוּ הִמָּה אֶת־הָאָרֶץ
 וְנַחְנוּ לֹא־בְכַח נִלְחַם בְּרוּחַ נוֹכַח לָמוּ:
 יא אִישׁ־חֶרֶב מֵהָר חוֹרֵב עִתָּה בָּנִים חֲגוּרוּ
 תוֹרֵת־אֵל חֶרֶב וּמִגֵּן פֶּה הִשְׁגִּבוּ חוֹשִׁים הַחֲלָצוּ:
 יב הַקִּבְצוּ וּבֵאוּ אֵלַי וּמִלְחָמָה אֶלְמֹדְכֶם אֲנִי —
 וַיִּקְהַל קְהָלוֹת בְּרַבִּים וַיִּלְמַד תוֹרָה וְדַעַת:

תוֹרַת הַכְּמָה.

א רַבִּי עֲקִיבָא יוֹשֵׁב דוֹרֵשׁ בְּמִרוּמֵי קָרַת
 וּמִבְּחַר בַּחוּרֵי עַמּוֹ שׁוֹמְעֵי שׁוֹמֵר אֶת־פִּיהוּ:
 ב נִפְקָאוֹת וּנְצֻרוֹת דְּכָר יַד־אֱלֹהִים בְּכַל שְׁלֵמַת
 זוֹלָתִי לְבַב הָאָדָם בְּלִתּוֹ אֲדוּן־לוֹ אָן:

ג כִּי־יִדְאֵל בְּבַל מוֹשְׁלָה עֵינֵינוּ אֶת־כָּל גּוֹמְרָה
 עֲדָה כָּל־עֵין מְהוֹרָה בְּיָקוּם תּוֹר הַעֲמִיקָה:
 ז כָּל־אֶזֶן לֹא־כִבְדָּה מִשְׁמוֹעַ דְּבָרִים יָמִים וְסִפְרוֹ:
 י כִּי־לֵב כְּיִד־אִישׁ עַד הַלֵּב עֲדָה תּוֹרַת אֱלֹהִים
 כָּל כְּיִד־אֵל וְלֵב כְּיִד־אִישׁ אֵיכָה יִבְנוּ יַחַד:
 ה תַּעֲלוּמָה הִיא לָנוּ אָפֶס שְׁתִּי־קִצּוֹתֶיהָ נִרְאָה
 לְאֱלֹהִים הָאֵמֶת כָּלָה וְלָאָדָם הַמַּעֲט מִמֶּנֶּה:
 ו דִּי־כִלְכֵּל רוּחוֹ לְדַעַת אֵיכָבָה יַעֲשֶׂה מַעֲשָׂהוּ:
 י וְחָדָן עוֹלָמוֹ בְּטוֹבוֹ לְפִי־רֹב הַמַּעֲשֶׂה יְדִינָהוּ:
 ח מִתְנַיִן מִשְׁנָיוֹן חָדְלוּ בַּמַּעֲשֶׂה חֲזוּקוֹ וְהִתְחַזְּקוּ
 וּמֵאֲבָדֶיכֶם יִאֲבְדוּ וּמִבְּלִיכֶם יִכְלִיֹּו וְאַתֶּם תַּעֲמִדוּ:

רְבִי עֲקִיבָא וּפְפֹוס.

א אֶל־תִּטַּף אֶל־תִּטַּף עֲקִיבָא הַשְּׁמֵר וְשִׁמּוֹר נִפְשֶׁךָ
 הַעוֹמֵק בַּתּוֹרָה יוֹמֵת גְּזֵרָה חֲמָה יִצְאָה:
 ב פֶּרִץ הַמַּעֲנֵלָה וַיִּחַפּוּ וַיִּקְרָא פְּפֹוס כְּיִהוּדָה
 וְרְבִי עֲקִיבָא לֹא־קָם וְלֹא־חָת וַיֵּשֶׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר:
 ג עַל־הַנֶּהָר הַתְּהַלֵּךְ שׁוֹעֵל וַיֵּרָא בְּמַעֲמָקֵי הַמַּיִם
 וְהִנֵּה מְהוּמָה וּמְבוּכָה תְּדַגִּים נִחְפָּזִים לְבָרוּחַ:
 ד מִכְּנִיטֵי דָגִים תְּנוֹסוּ? — מִכְּנֵי הַרְשֵׁת וְהַמְכַמֶּרֶת
 יִקְשׁוּ לָנוּ בְּנֵי־אִישׁ — לְשׁוֹעֵל הַדָּגִים הַשִּׁיבוּ:

ה' שָׁמְעוּ דְגִים לְעֲצָתִי הַיּוֹדְעֵתֶם בְּיַמֵּי מַלְכֵי חֲכָמָי:
 וְהַיּוֹם עֲזְבוּ וְחִיו וְשָׁבוּ עַל־יַדִּי בְּיַפְשֵׁת
 בְּמָקוֹם אֵינֶיֶח אֵינֶיֶח וְסִירַת דוּגָה לֹא־תַעֲבֹרְהוּ:
 וְהַזֹּאת חֲכָמָתְךָ שׁוּעַל – עָנּוּ הַדְּגִים יַחְדָּו
 לֹא מַלְכֵי חֲכָמָתְךָ כִּי מַלְכֵי נִבְעָרְתָּ:
 ח' הֵן בְּמָקוֹר חִינּוּ שֶׁחֲלַק אֱלֹהִים לָנוּ
 תְּבוֹאֲנוּ רָגַל דִּיג וְאִף פִּי־נַעֲזֹבְהוּ וּמָתְנוּ:
 ט' הַתּוֹרָה חַיִּים לְיִשְׂרָאֵל וּמְקוֹר־חַיִּים פִּי־נַעֲזוּב תִּיחַיָּה
 וַיִּסַּב פָּנָיו מִמֶּנּוּ וַיִּסְפֵּךְ לְלִמּוּד וּלְלִמּוּד:

מִיתַת רַבִּי עֲקִיבָא.

* מִהִקּוֹל־הַמּוֹן בְּחֻצוֹת גִּיסָרֵי מַדְוַע נִגַּשׁ הָעַם
 מְקַצֵּה כָּל־הָעַם נֹזְעָקוּ בְּשַׁחַר בְּמָרְסָם בְּקָר:
 ב' כָּלוּ שָׁב בְּמַרוּצָתוֹ שׁוֹמֵךְ סוֹבֵב הוֹלֵךְ
 כָּל־פָּנִים קַבְצוּ פֶּאֶרֶוֹר וְכָל־מִתְנַיִם חֲלַחְלָה מְלֵאוּ:
 ג' עַם־לוֹעֵז עַם־חֲנֻף בְּרָם יִמְחֵץ לְכַבְיָנוּי כָּלוּ
 קָדִישׁ יִשְׂרָאֵל וְתַפְאֵרְתוֹ בּוֹסְסָה רוּמֵי בְּרָגַל:
 ד' אֶת־רַבִּי עֲקִיבָא אֶת־רַבִּי עֲקִיבָא הַקְּדִישָׁה לְיוֹם הַרְגָּתָה:
 ה' מִמּוֹתֵי חָלָל אֶל־תְּמִיתָהוּ בְּחָרוּץ בְּשָׂרוֹ דְשׁוּ
 יָדַע כָּל־עַמּוֹ מִכְּאוּבֵיו – אֲנִישֵׁי דְמִיָּה צוֹתָה:
 ו' וְעָרִיצִים מִכּוֹתָיו הַפְּלִאוּ בְּשָׂרוֹ לְגֹזְרִים קָרְעוּ

וּרְבִי עֲקִיבָא לֹא פָצָה פֶּה לֹא הִפְךָ עֵין :
 וְלַעֲדַת עָרִיצִים לֹא הִכִּיט לְתַלְמִידָיו שְׁפָתָיו מִלֵּלוֹ :
 ח שָׂאוּ עֵינֵיכֶם קִדְמָה וְרֵאוּ אִם-עָלָה הַשַּׁחַר
 וַיַּחֲדַתִּי שֵׁם אֱלֹהֵי וְקִבְּשִׁיהוּ בְּטָרִם אֲמֹת :
 ט עֲקִיבָא רַבְּנֵנוּ קְדוֹשָׁנוּ הַעוֹד רוּחָךְ נְכוֹנָה
 יום שְׁקוּיִתִּי מִצָּאתִי וּבְקֶרְבִי לֹא-תִבּוֹן רוּחִי :
 י הַיּוֹם בְּקָחְתָּו נַפְשִׁי בְּנַפְשִׁי אֵלַי אֲעֲבֹדָה
 וְעַתָּה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שְׁמַע עַמִּי וְאֲעִידָה :
 יא יי אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד
 מֶלֶךְ כְּלֵהָאָרֶץ יי אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד :
 יב וַתֵּצֵא נִשְׁמָתוֹ בְּאֶחָד וַתַּחַד עִם-יֵאל אֶחָד :
 יג וַיִּקְוֶנּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ
 בְּמִלּוֹ זְרוּעֵי תוֹרָה בְּמִלּוֹ
 נִסְתָּמוּ מֵעֵינֵי חֲכָמָה נִסְתָּמוּ :

י"ב.

שמעות רבי פנחס בן-יאיר.

א.

* איש צדיק ועשה פלא הנה רבי פינחס בן-יאיר
 ויצא לו שם בכל הארץ: ג ויהי היום וילך בדרך וימר
 אל אחת הערים ללון שם: ג ויבאו אנשי המקום ויצעקו
 אָנָּה איש אלהים הושיעה-נָּא: ד הנה עכברים עלו בגבולנו
 מחנה כבד מאד: ה וישחיתו את-פרי אדמתנו ולעבדיך
 לא ישאירו פל-מחיה: ו ואחד מעבדי המלך נגש אליו
 ויקרא: ז אהה אדוני איש האלהים המלך הפקיד עלידי
 אכן אחת יקרה: ח ויאמר אלי נפשך תחתיך אם תאבד
 מידך ויבא עכבר ויבלעה: ט ועתה כבא עבדך אל-
 המלך והאכן אין בידי והרגני: י וישרוק רבי פינחס אל-
 העכברים ויקבצם אל-מקום אחד: יא ויתבונן אל-האחד
 והנה כגבו הוא גבוה מפל עדתו ויאמר לו ויקא את-
 האכן ויקחה העבד וישתחו וילך: יב ולכל הנצבים עליו
 מאנשי המקום אָמַר: יג השמעתם את-קול העכברים
 הודעתם מה הם מצפצפים: יד ויענו האנשים ויאמרו
 לא: טו ויען בן-יאיר ויאמר זה הדבר אשר הם מצפצפים:

טו הביאו את־כָּל המַעֲשֵׂר וְנָעַרְתִּי לָכֶם בְּאֶבֶל וְלֹא יִשְׁחִית
 לָכֶם אֶת־פְּרֵי הָאֲדָמָה בְּדָבָר יי בְּיַד מַלְאָכָי: י" וַיִּשְׁמְעוּ
 הָאֲנָשִׁים בְּקוֹל אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיִּכְהָרוּ אֶל־בְּתִיָּהֶם וַיַּעֲשִׂרוּ
 אֶת־תְּבוּאוֹת זְרַעֵיהֶם וַיְרִימוּ תְרוּמָה וַיִּתְּנוּ לַפֶּהֶן לְלוֹי
 וְלַגֵּר וְלָעֲנִי וְלִיתוּם אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֵיהֶם: י" וַיַּעַשׂ יי בְּדָבָר
 פִּינְחָס בֶּן־יֵאֲרִי וַיִּסְרוּ הָעֶבְכָּרִים וַיֵּאבְדוּ מִן הָעִיר וּמִכָּל
 גְּבוּלָהּ מִסָּבִיב:

ב.

א וַיִּשְׁנֵי אֲנָשִׁים עֲנִיִּים עָבְרוּ עַל־פֶּתַח בַּיִת רַבִּי פִּינְחָס
 וְסֹאֲתַיִם שְׁעָרִים בְּיָדָם וַיִּפְקִידוּ בְּיָדוֹ וַיֵּלְכוּ לְדַרְפָּם: ב וַיְהִי
 לְתַקְפוֹת הַיָּמִים וַיָּבֹאוּ הָעֲנִיִּים בַּיְתָהּ בֶּן־יֵאֲרִי לְקַחַת אֶת־
 פְּקֻדוֹנָם מִיָּדוֹ: ג וַיֹּאמֶר לָהֶם בַּעַל הַבַּיִת הֵבִיאוּ גְמָלִים
 וְטַעֲנוּ עֲלֵיהֶם אֶת־שְׁעָרֵיכֶם: ד וַיִּתְּמַחוּ הָאֲנָשִׁים אִישׁ אֶל־
 אַחִיו וַיֹּאמְרוּ הִסָּאָה לְגַלְגֵּלֶת לֹא יוּכַל אִישׁ שְׂאֵת עַל־
 שִׁכְמוֹ כִּי יֹאמֶר אֵלֵינוּ הֵבִיאוּ גְמָלִים לְשֹׂאֲתָן: ה וַיִּקְרָא
 לָהֶם רַבִּי פִּינְחָס אֶל־הַמְּגֹרָה וַיֵּרָאֻם אֶת־פְּרֵי הַתְּבוּאָה
 אֲשֶׁר הוֹצִיָּא לָהֶם מִן־הָאָרֶץ מִמַּעַם הַשְּׁעָרִים אֲשֶׁר זָרַע
 וַיִּקְצֹר וַיֵּאָסֶף: ו וַיִּשְׁמַחוּ הָאֲנָשִׁים מְאֹד וַיִּבְרְכוּ אֶת־רַבִּי
 פִּינְחָס בְּשֵׁם יי וַיַּעֲמֶסוּ אֶת־תְּבוּאָתָם בְּשִׁקִּים עַל־הַגְּמָלִים
 וַיֵּלְכוּ לְבֵיתָם שְׂמֵחִים וְמוֹבֵי לֵב:

ג.

* ותקול נשמע בבית רבי פינחס לאמר: י בפת
 נחוננא תחסיד נסחפה כמים אדירים בלכתה בדרך לשוב
 לבית אביה ואיננה: י ויצר לרבי פינחס מאד ויאנח פי
 עלה על לבו וקר בן נחוננא אשר מת זה מעט בצמא:
 י וימהר בן יאיר אל בית נחוננא לדבר על לבו ולנחמו:
 י וימאן נחוננא להתנחם וירע הדבר בעיני רבי פינחס:
 בן יאיר: י ורבי חנינא בן דוסא בא גם הוא לדבר על
 לב נחוננא: י ומעבר השעה הראשונה ויאמר בן דוסא:
 שלום לבתך אל תירא: י ומעבר השעה השנית ויאמר
 שלום לבתך אל תירא: * ומעבר השעה השלישית ויאמר
 בן דוסא לנחוננא ברה אתי פי הציל את נפש בתך
 מטמא: י וישאו כל היושבים את עיניהם והנה הנערה
 באה אל הבית: י וירין אביה לקראתה ויפל על צווארה
 וישאל מי מלם את נפשך: י ומען בצר לי פרשתי ידי
 לשחות והנה שתי קרנים עולות בשתי ידי ואחזק בהן
 והנה כן המים אני מוצאת: י ואפקח עיני וארא והנה
 איל תמים לנגדי ואיש זקן נוהג בו: י ומתן אל רבי
 פינחס בן יאיר ותאמר זה האיש הזקן אשר ראה בצרת
 נפשי וצילני: י וישתחוו כל היושבים שם ואיש מהם

לא ידע פי אברהם אבינו היה הוקן אשר אמרה אשר
 יתארו בתאר בן-יאר: טו והאיל הוא האיל אשר העלה
 אברהם בחר הפוריה פחת יצחק בנו: י" פי האיל הזה
 ישוב ויחיה מערמת אפרו למלט ממות זרע צדיק:
 י" וישאל איש את רבי חנינא ויאמר אין זאת פי אם נביא
 אמה לני והוא גלה אונה בשבתה פה בתוכנו פי פתי
 נחניא עלתה מן המים: י" ויען רבי חנינא לא נביא
 אנכי ולא בן-נביא פי אם את-הדבר הזה השיבותי אל
 לפי: י" הן אל צדיק יי המשלם לאיש בצדקתו ואיכה
 יאמר במים בת-נחניא החופר בארות למען השקות באי
 מועד ועוברי דרך מים: י" וישמעו האנשים וייטב בעיניהם:

ד.

* ונדודים פשטו בערי הגבול וישבו מתי מספר
 מפני ישראל שבי: י" ונקח רבי פינחס את-צרור פספו
 ויחבש את-אתונו וימחר אל שר הגדוד להחיש להם
 פדות: י" והימים ימי קציר ונחר גיני מלא על פל-גדותיו:
 י" ויבא שפה רבי פינחס ויפן פה ובה ואין דרך לעבור
 ותצר לו מאד ויפלא מפניו לעשות דבר: י" וישא קולו
 ויקרא: י" התקעו מפני מי גיני התקעו פי לעשות דבר
 י" אני הולך: י" וישעו המים ויאמרו דבר יי אשר אנחנו

עושים נצב לעולם ודבר יי אשר אתה עושה בן-אדם
 טרם ידעת אם יצלח בך: " ויאמר רבי פינחס אם לא
 יבקעו לפני מימיה גיני היום הזה והובשתיה ושמתיך
 לאבן פלמי עולם: " ויבקע הנדר ויעבר רבי פינחס
 ויאמר יעבר נא גם האישה ההולך מאחרי הנושא שק
 החטים על שבתו: " פי בדרך מצוה הוא הולך לטחון
 אותם ולגאפות מצות ויעבר גם הוא: " ויוסף ויאמר
 יעבר נא גם הישמעאלי הזה פי לא נכון לעוברי דרכים
 לעזוב אחד מהם לנפשו ויעבר גם הוא: " י ויבא אל-
 המלון אשר מעבר לנהר ופתח את-צאתו ויקן לה מספוא
 מלא העמר שערים ויתן לפניה: " ופתחה הבחמה פניה
 ולא אכלה ולא טעמה מן המספוא: " י ויקח בן-יאיר את-
 המספוא וינערהו ויחבטהו וישם לפניה ולא ננעה בו ולא
 הביטה אליו: " י ויקרב בן-יאיר את-כליל השערים אליו
 ויקם ממנו את-התרומה ואת-המעשר: " י ותמחר האתון
 אל המספוא ותחיש ותאכל בנפש רעבה ושוקקה:
 " ויפלא הדבר בעיני הרואים ויספר להם רבי פינחס
 לאמר: " י נב נגנבה האתון הזאת ממני ולא ידעתי אנה
 באה גיהי מקץ שלשה ימים וישיבות הנגבים לי: " י ויאמרו
 נפש בהמתך תתעב כל אכל פי לא טעמה מאומה זה
 שלשה ימים: " י ואען ואמר אין זאת פי אם לא הרמותם

מתבואותיכם המעשר והתרומה: כֹּא וְאִנְשׁ לָהּ מֵאִשָּׁר לִי
וְתֹאכַל אָבוֹל וְשָׁבֹעַ בְּכָל אֹת גַּפְשָׁה:

ה.

* וַיָּגֵד לְרַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא לְאֹמֶר הִנֵּה רַבִּי פִּינְחָס
בֶּן־יְאִיר עֹבֵר דֶּרֶךְ עֵירָד: י וַיִּקָּם וַיֵּצֵא לִקְרֹאתוֹ הוּא
וְכָל־זִקְנֵי בֵיתוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ וַיֹּאמְרוּ: י אִם נָא מְצֵאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ
אִישׁ אֱלֹהִים יבֹא נָא אֶל הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר אַעֲשֶׂה לוֹ: י וַיִּטַּב
הַדָּבָר בְּעֵינֵי בֶן־יְאִיר וַיֹּאמֶר: ה הַפַּעַם לֹא אָבוֹא פִּי בְּדֶרֶךְ
מְצוּהָ אֲנִי הוֹלֵךְ וּבְשׁוּבִי לְשָׁלוֹם בֹּא אָבוֹא אֵלֶיךָ: י וַיִּשְׂמַח
רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא מְאֹד וּבְאָרְנָה עֵינָיו: י וַיֵּרָא רַבִּי פִּינְחָס
וַיֹּאמֶר הִנֵּחַשְׁבֹּתִי בְּעֵינֶיךָ בְּאִישׁ אֲשֶׁר הִזִּיר נַפְשׁוֹ מֵאֲכָל
בְּבֵית בְּנֵי עַמּוֹ חֲלִילָה חֲלִילָה לִי: ה אֵךְ יָדוּעַ יָדַעְתִּי אֶת־
בְּנֵי הָאָדָם פִּי יֵשׁ אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדוֹ וְלֹא יִדְבְּנוּ לְבוֹ וַיֵּשׁ
אֲשֶׁר לְבוֹ וַיִּשְׂאֵהוּ וַיְדוּ תִקְצֹר: ט וְאַתָּה פִּי הִרְחִיב יֵי גַם
אֶת־יָדְךָ גַם אֶת־לִבְךָ מִדוּעַ לֹא אֲכַל בְּלַחְמְךָ: י וַיִּבְרַךְ בֶּן־
יְאִיר אֶת־הַנָּשִׂיא וַיִּלְךָ לְבָרְכוֹ וַיַּפְּדֵה אֶת־הָאִסְיִרִים מִיַּד
שׁוֹבֵיהֶם וַיֵּשֶׁב אֶל בֵּיתוֹ דֶּרֶךְ עֵיר עֵיר הַנָּשִׂיא: יי וַיְהִי בְּקָרְבוֹ
לְבֹא אֶל בֵּית הַנָּשִׂיא וְהִנֵּה פְרָדִים לְבָנִים בְּחֶצֶר הַבַּיִת:
יג וַיִּקְרָא בֶן־יְאִיר הַנָּשִׂיא יִשְׂרָאֵל וַיְכַלְכֵּל מִלְּאֲבֵי מוֹת
בְּאֵלָה בְּבֵיתוֹ חֲלִילָה לִי לְסוּר אֶל בֵּיתוֹ וַיִּטַּב וַיִּלְךָ: יד וַיִּלְךָ

אֶתְרֵיו רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא וַיֹּאמֶר אִם רַע בְּעֵינֶיךָ וּמְבַרְתִּי
אֶת־הַפְּרָדִים: י' וַיֵּעַן בְּרִיאִיר לֹא נָכוֹן לְהַחֲטִיא בָּהֶם אֶת־
הָאִישׁ אֲשֶׁר יִקְנֶם מִנְדָּה: טו וַיֹּסֶף רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא
וַיֹּאמֶר אִם רַע בְּעֵינֶיךָ לְמַבּוּר אוֹתָם וּשְׁלַחְתִּים לְנַפְשָׁם
וְהָלְכוּ בְּאֲשֶׁר יִלְכוּ: טז וַיֵּעַן רַבִּי פִּינְחָס בְּרִיאִיר לֹא נָכוֹן
לְהַרְבוֹת הַנּוֹק בְּשַׁלְחָה אוֹתָם לְחַפְּשֵׁי: י"ז וַיֹּאמֶר עוֹד הַנָּשִׂיא
אִם רַע בְּעֵינֶיךָ לְשַׁלְּחָם לְנַפְשָׁם וְעַקְרְתִּי אֶת רַגְלֵיהֶם וְלֹא
יִשְׁחִיתוּ עוֹד: י"ח וַיֵּעַן רַבִּי פִּינְחָס לֹא נָכוֹן לְהַכְּאִיב נַפֶּשׁ
תְּהִה: י"ט וַיֹּסֶף הַנָּשִׂיא וַיֵּעַן וְאִם רַע בְּעֵינֶיךָ לְעַקֵּר אֶת־
רַגְלֵיהֶם וְצוֹתִי לְעַבְדֵי וְהַמִּיתוּם: כ' וַיַּעֲנֶהוּ רַבִּי פִּינְחָס
וַיֹּאמֶר לֹא נָכוֹן לְאֶבֶד הוֹן בְּיָדִים: כא וַיִּפְצַר בּוֹ הַנָּשִׂיא
עַד בּוֹשׁ לָבֵא אֶל הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר הֵכִין לוֹ וַיַּעַל סֹלַע כָּבֵד
וַיַּבְדֵּל בֵּין שְׁנֵיהֶם וְלֹא רָאוּ עוֹד אִישׁ אֶת־אֶחָיו: כ"ב וַיִּמְתַּחַר
רַבִּי יְהוּדָה וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים לְדַבֵּר עַל לֵב רַבִּי פִּינְחָס
וַיִּשְׁיִנְהוּ פֶתַח שַׁעַר עִירוֹ: כ"ג וַיִּקְרָא רַבִּי פִּינְחָס צֵאוּ אֵלַי
בְּנֵי עִירִי וְעַמְרוּנִי מִסְּבִיב פִּי קְרוֹבִים אַתֶּם לִי מִבְּנֵי עִיר
אַהֲרַת: כ"ד וַיֵּצְאוּ כָּל בְּנֵי עִירוֹ וַיַּעֲמִרוּהוּ וַיִּסְבּוּ עָלָיו:
כ"ה וַיִּקְרָאוּ אֲנָשֵׁי רַבִּי יְהוּדָה פָּנּוּ מְקוֹם וְשִׁימוּ כְבוֹד לְמַלְאָכֵי
נָשִׂיא יִשְׂרָאֵל: כ"ו וַיִּפְצּוּ אִישׁ לְעַבְרוֹ: כ"ז וַיִּקְרָא רַבִּי פִּינְחָס
צֵאוּ אֵלַי בְּנֵי עַמְרוּנִי מִסְּבִיב פִּי קְרוֹבִים אַתֶּם לִי מִבְּנֵי
אִישׁ אַחֵר: כ"ח וַיֵּצְאוּ אֵלָיו בָּנָיו וַיַּעֲמִרוּהוּ וַיִּסְבּוּ עָלָיו:

כִּי וַיִּקְרָאוּ אֲנָשֵׁי רַבֵּי יְהוּדָה פָּנּוּ מְקוֹם וְשִׁימוּ כְּבוֹד
 לְמַלְאָכֵי נְשִׂיא יִשְׂרָאֵל: ל עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֵשׁ אֱלֹהִים
 יֵרְדֶה מִן הַשָּׁמַיִם וְתִהְיֶה לְחֹמֶת אֵשׁ סְבִיבוֹת רַבֵּי פִינְחָס
 וְסְבִיבוֹת בְּנָיו: לֹא וַיִּפְלוּ הַמַּלְאָכִים עַל פְּנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲווּ
 וַיִּקְוּמוּ וַיֵּלְכוּ לְדַרְכָּם וַיִּסְפְּרוּ לְרַבֵּי יְהוּדָה אֵת אֲשֶׁר רָאוּ
 עִינֵיהֶם: לִב וַיִּקְרָא רַבֵּי יְהוּדָה יְיָ אֱלֹהִים אִם לֹא מִצְאָתִי
 חֵן בְּעֵינֶיךָ לְאוֹר בְּאוֹר פְּנֵי בֶן־יָאִיר בְּעוֹדְנִי חִי עַל פְּנֵי
 הָאֲדָמָה הַזֹּאת: לִי אֲנִי תִיקַר נָא נַפְשִׁי בְּעֵינֶיךָ לְשִׁבּוֹעַ
 אֶת־תְּמוֹנָתוֹ אַחֲרֵי שְׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי:

י"ב.

יִשְׁבַּט פָּה.

א רַב וּמוֹרָה הָיָה לְפָנַי בְּיִשְׂרָאֵל וְשָׁמוֹ רַבֵּי יוֹסֵי
 מִן־יוֹקֶרֶת: ב וַיְהִי הָאִישׁ תָּמִים בְּכָל־דַּרְכָּיו וְנֹאמָן בְּכָל־
 מַעֲשָׂיו: ג וְרוּחַ יִשְׂרָאֵל לֵב נִאֲצָלָה מִמֶּנּוּ עַל כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ
 מִסְּבִיב גַּם עַל־הָאָדָם גַּם עַל־הַבְּהֵמָה: ד וְהָיָה מִדֵּי הַשְּׁבִירוֹ
 אֶת־חֲמָרוֹ וְעַבְדּוֹ בּוֹ הַשׁוֹבֵר אֶת־עַבְדָּתוֹ כָּל־הַיּוֹם וְנָתַן
 הַכֶּסֶף עַל־גֶּרֶם הַחֲמוֹר וְהַשִּׁיב הַחֲמוֹר אֶת־הַשָּׂכָר לְבַעֲלוֹ:
 ה וְאִם יִמְעִיט הַשׁוֹבֵר מִן־הַשָּׂכָר הַנְּקוֹב אוֹ יַעֲדִיקָה עָלָיו

לא ימוש החמור ממקומו עד אס-הוסיפו את-החסר או
לקחו מעליו את-העדרף: ו יהי היום וישלם השוכר את-
שכר הבהמה ככל אשר שרתו בעליה והיא לא-הנידה
רגל: ו יוסר לראות והנה נעליו עליה ויקחם ותלקה
לדרפה: ה לרב זה היה בן ובת ויעבד הבן עם-הנערים
העבדים בשדה אביו: ט ויהי לעת האכל וישאו הנערים
את-עיניהם ויתמהו איש אל-רעהו מדוע זה לא-יבוא בעל
השדה את-לחם חקנו כתמל שלשם: י וישמע הנער
ויקרב אל-התאנה אשר זה מעט החלה לחנוט פניה
ויקרא

התאנה תאנה מהרי פריה הכי

ויאכלו וישבעו שכירי בית אבי:

יא ותשמע התאנה לקול הנער ותבשל ותגמול פריה ויאכלו
הנערים וישבעו: יב ויהי כבא רבי יוסי בעל השדה ויאמר
שאונא לי נערים מצוה פאה לידי ואעש אותה על-בן
אחרתי להביא את-לחמכם היום: יג ויענו הנערים בן
ישביעה אל-חי פל-הימים פאשר השביענו בנה היום הנה
הוא צוה והתאנה נתנה פריה: יד וירע הדבר בעיני הרב
ויאמר בני בני

בלא יזמה נקמפה התאנה בפחזותה

ובלא יזמה בני וקמף גם-אנה:

טו ולא אָרכוּ הַיָּמִים וַתָּמַת הַבֵּן וַיֵּאָסֶף בְּלֹא עֵתוֹ כַּאֲשֶׁר
 דִּבֶּר אֲבִיהוּ: טז וַיְהִי הַיּוֹם וּבָתּוֹ נִעְרָה מֵאֶרֶשָׁה לְאִישׁ
 יָפֶה עַד-מְאֹד מִתְחַלֶּכֶת בְּנֵן לְרוּחַ הַיּוֹם וְאֲבִיהָ מִחֶלֶק
 אַחֲרֶיהָ: יז וַיִּשְׁמַע קוֹל חוֹתֵר בְּקִיר הַגֶּדֶר וַיֵּט שָׁמָּה וַיֵּרָא
 אִישׁ עֹמֵד מֵאַחֲרֵי הַגֶּדֶר וַיִּשְׁאַלְהוּ מִה־לֵּךְ פֹּה: יח וַיֹּאמֶר
 הָאִישׁ אֲסִילָא הוֹכִיחַ יְיָ אֶת-בְּתֻרָה לִי לְאִשָּׁה מִדּוּעַ זֶה לֹא
 אֶתְעַנֵּג עַל-מְרֹאֵה יָפֶיהָ: יט וַיֵּשׂ הָרֶב אֶל-בָּתּוֹ וַיִּקְרָא בְּתִי
 בְּתִי

מִכְּשׁוֹל לְרַבִּים הָיָה הַדְּרֵךְ
 עֵתָה שׁוּבִי שׁוּבִי לַעֲפָרָה:

כ וְלֹא אָרְכוּ הַיָּמִים וַתָּמַת הַנְּעָרָה הַיָּפָה וַתִּשָּׁב אֶל-עֲפָרָה
 כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי אֲבִיהָ: כא וַיִּשְׁמְעוּ חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּפְדְּלוּ
 מִכְּנֹז בְּזַעַם: כב וַיֹּאמְרוּ גַם-עַנּוּשׁ לְצַדִּיק לֹא-טוֹב כִּי-יִדְרֹכֵי
 הַתּוֹרָה וְרָכִי נָעַם וְכִלְיָנִיתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם: כג וַתִּלְמֵד חָכָם
 הָיָה לְרַבֵּי יוֹסֵי וְשָׂמוֹ רַבִּי יוֹסֵי בֶר-אֲבִיו: כד וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר
 הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא-חָסָה עֵינָו עַל-נַפְשׁוֹ בָּנוּ וּבָתּוֹ אֵיךְ יִשָּׂא
 בָּנָי: כה וַיַּעֲזֹב אֶת-מִוְרָהוּ וַיֵּלֶךְ אֶל-רֶב אֲשֵׁי הַמִּוְרָה הַגָּדוֹל
 לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקַּח תּוֹרָה מִפִּי פִלְ-הַיָּמִים: כו וַיִּשְׁמַח בְּתוֹרַת
 רַבּוֹ עַד-מְאֹד כִּי תוֹרַת חֶסֶד יֵצֵאָה מִפִּי-הָאִישׁ הַזֶּה שְׁפָלוּ
 חֶסֶד: כז הַתּוֹרָה הַזֹּאת תִּקְרָא בְּפִינוּ תִלְמוּד בְּבִלְי כִּי
 בָּתּוֹ רֶב אֲשֵׁי בְּבָבֶל:

י"ד.

מעט לצדיק.

* איש חסיד היה בארץ ושמו רפי אלעזר איש
 ברתוקא: ב והיה כדי ראות גבאי מצדקה אתו ונחפזו
 פי ידעו בו פי כל-יש-לו הוא-נתן להם כפלי השאי-לו
 כל: ב ויקרבו ימי חתנת בתו ויעל השערה לקנות לה
 ערך בנדים ויראוהו הנבאים וינוסו: י וירדף אחריהם
 וישיגם ויאמר השפעתו אתכם גבאי צדקה אם-תכחדו
 מפני את-הדבר אשר אתם עשים הפעם: ה ויענו ויאמרו
 אליו יהי ומה אנחנו משיאים ליתום: י ויאמר אם-כן הדבר
 הנה לכם את-פל-אשר-לי: ז וישאלוהו האנשים לאמר
 הלא לבתך הבינות את-פל-אלה: ח ויען החסיד ויאמר
 חי יי יתום ויהימה קודמים לבתי פי לה יש-אב ואם
 ולכם אין-אב ואין-אם: ט ולא-אבו הנבאים לקחת ממנו
 ויפצרו בהם וינחמו: י וילך ויקן באגורת כסף אשר נשארה
 לו מלא העמר הפנים וישלך אל-המגורה: יא ותשפם
 האשה בפקר ותשאל את-בתה מהביא אביך אמש דבר
 הביתה: יב ותען הנערה ותאמר את כל-אשר הביא אבי
 אמש שם במגורה: יג ותקם הנערה לפתוח את-המגורה

ולא יְכוּלָהּ וְתַטּ בְּכַח וַיְחַלּוּ חַטִּים מְעַפִּים לְבַצְצֵץ מִבֵּין
 הַדָּלֹת וְהַמְזוּזָה: י' וְהַמְנוּרָה לֹא נִפְתְּחָה כִּי חַטִּים אֲשֶׁר
 מָלְאוּ אֶת־כָּל־הַמְנוּרָה הַכְּבִידוּ עַל־הַדָּלֹתוֹת: טו וְתַמְהִיר
 הַנְּעִרָה אֶל־אֲבִיהָ וַתִּקְרָא לְכָה חֲזָה אָבִי אֶת־הַחֶסֶד אֲשֶׁר־
 הִפְּלִיא לָךְ אֱלֹהִים הַמְנוּרָה מְלֹאָה חַטִּים מִן־הַקְּרָקַע עַד־
 הַקּוֹרָה: טז וַיַּעַן אֱלֹהֵי אֲבִיהָ לֹא־לָנוּ בָּתֵּי לֹא־לָנוּ הָאוֹצֵר:
 י"ז לֹא בְּכַחֲנוּ וְעַצֵּם יָדְנוּ עָשִׂינוּ לָנוּ אֶת־הַחִיל חֲזָה וְאִם־
 נָתַן י"ח לִי כַמְטוֹן חֶלֶק כַּחֲלֵק יֹאכְלוּ עִמִּי עֲנִי עִמִּי:
 י"ט וַיִּקָּם וַיֵּאָסֶף אֶת־עַנְיֵי הָעִיר וַיִּפְתַּח אֶת־הַמְנוּרָה וַיִּלְקְטוּ
 הָעֲנָיִים עֹמֵר לְגִלְגָּלֹת וַיִּשְׂאוּ הַבַּיִתָּה: י"א וּבַעַל הַמְנוּרָה לָקַח
 גְּסִידוֹהוּ בַק־עֹמֵר אַחַד לְלֶחֶם בֵּיתוֹ וַיֵּצֵא י"ב אֶת־כַּרְכָּתוֹ
 בַּעֲמָרִים: י"ג וַיְהִי כִּי־הִבִּיאוּ הָעֲנָיִים אֶת־הָעֹמֵר הַבַּיִתָּה וַיִּמְלְאוּ
 בַתִּיהֶם כָּר וְגַם־בֵּית הַחֶסֶד מְלֵא כָר וְלֶחֶם: י"ד וְעַנִּי לֹא־
 הָיָה עוֹד בְּכָל־הָעִיר כִּי יִתְּנוּ־לוֹ אֶת־לֶחֶמוֹ וְאֶת־כַּסְּפוֹ: י"ה וַיִּקָּם
 וַיִּמְכַּר אֶת־חַטָּיו וַיִּלְךָ וַיִּקְוֶן לְבָתוֹ בְּגָדִים שְׁנֵית וַיִּתְּן־לָהּ
 גִּדָּה: י"ז וַיִּתְּנָה בְּחִיק אִישׁ חִיל יִרְא אֱלֹהִים וַתְּהִי לוֹ
 לְאִשָּׁה: י"ח כִּי וַיְהִי לָהֶם בָּנִים וּבָנוֹת שְׂדוֹת וּכְרָמִים וַיְהִיו
 שְׂמֵחִים וְשׂוֹבֵי לֵב כָּל־יְמֵיהֶם: י"ט וְאוֹנֵי בְנֵי בְּנֵיהֶם לֹא־
 מָלְאוּ מִשְׂמוֹעַ תְּמִיד אֶת־הַשְּׂמוֹעָה הַנְּעִמָּה הַזֹּאת אֲשֶׁר
 סָפְרוּ לָהֶם הַזְּקֵנִים הַטּוֹבִים וְהַיֹּשְׁרִים:

מ"ו.

בָּרַק מִן הַמַּצֵּחַ.

* מקרוב ומרחוק נועדו נערי בני ישראל לקחת יתרה מפי חכם אשר הנה בעיר ושמו רבי אלעזר בן-פדת: ב ויהי האיש עני ודל פי ברך יי את-תורת פיו אף לא את-מעשה ידיו: ג וישלח לו נשיא הארץ מתנות רבות ויקרות ולא קבל: ד ויהי היום ויחל ויפל למשכב ויצו הרפאים להקין לו דם ויעש-בן: ה ויצוהו לשתות מין ולא שתה פי לא-היה לו ומיד אחרים לא אבה לקחת: ו ויאמר שונא מתנות יתיה יאמר משל הקדמוני ואיכה אתרפא אני בדבר אשר-מות בו: ז ויעף האיש מאד ונקח ראש בצל ויתן אל-פיו להשיב נפשו ויישן ויתעלה ולא-נותרה בו פל-נשמה: ח ויצעקו כל-מידעיו וכל-חניכיו לחינתו ולהשיב רוחו אל-קרבו ולא-יכלו: ט וירפו כמנו וישבו כנגד ויאמרו נואש ויתעצבו מאד: י ויהי בהתלחשם איש אל-אחיו ויקרב האחד וירא והנה פי החולה נמלא צחוק ומעיניו זרמו דמעות: יא וימהר ויגיד לאחיו ויגשו כלם אליו ובגשתם ויצא ממנחו בָּרַק ויחי ויקץ ויתחזק וישב על-המטה: יב וישאלהו כל-הנצבים

עליו על־הליפות הצחוק והבכי אשר עברו על־פניו:
 י' ויאמר האל הטוב בא לבקרני ואקרא יי אלהים עֲדֹ
 כתי אהיה עלי למשא בעולם הזה: י' ויאמר יי אלי אם
 טוב פשיניך והפיתי את־כַּל־הָאָרֶץ חרם ואספתי גם־את
 נפשך גם את־נפש כַּל־הָאָדָם: י"ו ובראתי שמים חדשים
 וארץ חדשה ושבתי ויצרתי אתכם ונתתי רוחי בכם
 ותייתם אולי תהי העת תהיא עת מתיה לכל הנולד בה:
 י"ז ואמר אהיה יי אלהים האחרי כַּל־הַמְהַפֵּכָה הַגְּדֹלָה עֹד
 לא־נכון הדבר הוי מה־קשים מזונות האדם: י" ואומר
 ואמר העוד אחיה במספר השנים אשר הייתי: י" ויאמר
 אלהים חיה תחיה ימים רבים אך לא במספר הימים
 אשר היית: י" ואבך ואמר אב־פן הדבר יתן־לי לחמי
 במשפט הראשון לחם צר כי ראה אני כי עולם עובר
 הוא העולם הזה: י' ויאמר יי אלי יען אשר לא־שאלת
 לך לחם הגה לחם נתון לך כל ימי חינוך: י" ויראני
 שלשה עשר נהרי שמן זך וצרי ויאמר זאת כנת חלקך
 בעדן בן אלהים: י" ואשבת ואשאל הרק שלשה עשר
 הייש קץ ונבול לחסדיה יי אלהים: י" ויענני יי ומה אמן
 לרעה אם־הכל ינתן־לך: י" ואמר ואשאל היש לי־כֶּלֶתֶךָ
 קצה ואם יש מצרים לנחלת שבי ממעל: י" ויאמר יי
 פניו אלי וישחק לשאלתי וישלח אצבע וינע אל־מצחי

וַיֵּצֵא מִמֶּנִּי בְּנֵה וּכְבוֹד יְיָ נִעְלָה מֵעַלַּי וְאֲנִי הִקְיָצוּתִי:
 כִּי וְכָל־הַיּוֹשְׁבִים מִסְּכִיב הַשְּׁתוּמָמוּ לְשִׁמוּעַ אֶת־הַדְּבָר הַגָּדוֹל
 הַזֶּה מִפִּי הַחֲכָם הַזֶּה וַיֵּדְעוּ כִּי־יְיָ עִמּוֹ: כִּי וְחֶסֶד יְיָ לֹא־
 עָזָבוּ עוֹד וַיִּרְפָּא וַיַּחֲזֹק וַיִּשְׁבַּע לָחֶם פְּלִימּוֹ: כִּי וַיְהִי רֵעַה
 נְאֻמָּן לְכָל מִבְּקֹשׁ אֶת־דְּבָר יְיָ: כִּי וַיִּמָּת זָקֵן וַיִּשְׁבַּע יָמָיו
 וַיִּשְׁמוּ הָיָה לְבִרְכָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

מ"ו.

אַלְכָּסְנֵדֶר מוֹקְדוֹן.

* מַלְאָךְ גָּדוֹל קָם עַל־אָרֶץ יַגוֹן וַיִּשְׁמוּ אֶלְכָּסְנֵדֶר
 מוֹקְדוֹן: בַּיּוֹמָה אֶת־פְּלִי־הַנּוֹיִם וְהָאָרְצוֹת וַיִּשְׁאַהוּ לְבֹו
 לְעֹלוֹת עַל־בְּמַתִּי עַב וַיִּרְכַּב עַל־פְּנֵי נִשְׁר וַיַּעֲף: בַּיּוֹמָה
 מְמָרוֹם רָכּוּבוּ וַיֵּרָא אֶת־הָאָרֶץ וְהַנְּהוּתָהּ תַּחְתָּיו בְּלִבָּיִם
 בְּתַפּוּחַ צָף עַל־פְּנֵי־מַיִם בְּקַעֲרָה: י וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּשָּׁם פָּנָיו
 אֶל־יִרְבְּתֵי אֲרָצוֹת אֲפְרַיִקִי אֲשֶׁר־שָׁם הַזָּהָב וְאֲשֶׁר־שָׁם נָשִׁים
 תַּמְלִכְנָה אַף תִּלְחַמְנָה בְּאִיבֵי עַמּוֹן: י וַיֵּאֱסֶף אֶת־זִקְנֵי
 הַנֶּגֶב וַיִּשְׁאַל אֶת־פִּיהֶם עֲצוֹנָא עֲצָה אֵיבְכָה אָבָא אֶל־אָרֶץ
 הַזָּהָב: י וַיַּעֲנוּ הַזִּקְנִים וַיֹּאמְרוּ לֹא־תוּכַל לָבֵא שְׂמָחָה כִּי
 הָרִי נִשְׁפָּה וַיִּסְרּוּ עָלֶיךָ אֶת־הַדְּרָךְ: י וַיַּעַן הַמַּלְאָךְ בְּהָרִי־אֵף

אחת דְּבַרְתִּי וּמִמְנָה לֹא-אָשׁוּב בֹּא אָבֵא שְׁמָה וְעַתָּה עָצוּר
 נָא וְדַבְּרוּ: " וַיַּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ אִם-כָּלָה הִיא מַעֲפָךָ לְלֶכֶת
 שְׁמָה יָבִיאוּ-נָא עִבְדֵי הַמֶּלֶךְ חֲמוּרִים מֵאַרְצָן לֹב אֲשֶׁר
 כָּל־חֲשֹׁף לֹא־יִחַשְׁוֶה מֵהֶם: " וַחֲבָלֵי פְשָׁתִים אַרְפִּים מְאֹד
 יִקְחוּ בְיָדָם וַיִּקְשְׁרוּ אֶת־קֻצְהֶם הָאֶחָד בְּקַרְנוֹת הַיִּבְלָה:
 י וַרְכַב אֲדָנֵי הַמֶּלֶךְ וְכָל־מַחְנֵהוּ עַל־הַחֲמוּרִים וְאֶת־הַחֲבָלִים
 יַחְזִיקוּ בַיָּדֵיהֶם: " וְהָיָה אִם־לֹא־יִמָּצָא אֲדָנֵי הַמֶּלֶךְ אֶת־
 הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־הוּא מִבְּקָשׁ וְשָׁב הוּא וְכָל־הָעַם אֲשֶׁר עִמּוֹ
 עַל־עַקְבָם עַל־יַד הַחֲבָלִים עַד־בָּאִם אֶל־הַיִּבֵּל אֲדָנֵי הַמֶּלֶךְ:
 י" וַיִּיטֵב הַדָּבָר בְּעֵינֵי אֶלְפַס־נֶדֶר וַיִּקַּח הוּא וְכָל־חֵילוֹ אֶת־
 הַחֲבָלִים בַּיָּדֵיהֶם וַיִּרְכְּבוּ עַל־חֲמוּרֵי לֹב וַיָּבֹאוּ אֶל־אַרְצָן
 הַזֶּהָב לְהַלְחֵם בְּנֹשֵׁי הַמַּמְלָכָה וְהַצְּבָא: " וַתִּצְאָן כָּל־
 הַנָּשִׁים לְקַרְאֵתוֹ וַתֹּאמְרוּן אִם יִקַּר כְּבוֹדְךָ בְּעֵינֶיךָ אֵל־נָא
 תֵּנַע בָּנוּ: " כִּי אִם־תִּחְזַק עֲלֵינוּ וַאֲמָרוּ בְּגוֹיִם רַק עַל־
 נָשִׁים נִבְרָה יָדוֹ וְאִם־תִּעַנֶּנּוּ לְפָנֵינוּ וַאֲמָרוּ אִשָּׁה הִרְגַתְהוּ:
 ט" וַיִּרַף מִחֵן וַיֹּאמֶר שִׁיבוּ לָחֶם: " וַתַּנְשֵׁנָה לוֹ חֶלֶת לָחֶם
 זָהָב עַל־שָׁלְחָן זָהָב וַיִּשְׁאַל הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר הִיְהִי־לִי הַזָּהָב
 לְאָכַל לְשִׁבְעָה כִּי־הִנְשַׁתָּן אֹתוֹ לִי: " וַתַּעֲנִינָה הַנָּשִׁים
 וַתֹּאמְרוּן וְאִם־לָחֶם אַתָּה מִבְּקָשׁ לָמָּה זֶה בָּאת אֲלֵינוּ הַמְּבָלִי
 אֵין־לָחֶם בְּאַרְצְךָ הִרְחַקְתָּ נְדוּד עַד־כֹּה: " י" וַיִּבְלַם אֶלְפַס־נֶדֶר
 וַיִּצְא מִיְהוּדָה וַיֵּתֵן עַל־דְּלֹתוֹת הַשָּׁעַר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

י' אָנִי אֶלְפִסְנֶדֶר שׁוֹנֶה הַיְיִתִי כְּלַיְמִי חַיִּי עַד אֲשֶׁר הוֹרוּנִי
 גִּישִׁי אֶפְרַיִקִי דַעַה וְהַשְׁפֵּל: כ' וַיֵּשֶׁב הוּא וְכָל־צָבָאוּ אֶל־
 אֶרֶץ מוֹלְדֵתוֹ: כא וַיְהִי בַדְרֶךְ וַיֵּשֶׁב לְאֹכֵל־לֶחֶם עַל־שֵׁפֶת
 הַנְּהָר וַיֹּצֵא מִיִּלְקוּמוֹ דָּג מְלוּחַ וַיְדִיחֵהוּ בְּמֵי הַנְּהָר וַיַּעַל
 בְּאֵפוֹ רִים נִיחֹם: כב וַיִּשְׁתַּחֲוֶימוּ אֶלְפִסְנֶדֶר וַיֹּאמֶר אֵין־זֹאת
 פִּי אִם־הַנְּהָר הַיֹּצֵא מַעְדָּן הוּא: כג וַיִּלְךָ לְאֶרֶץ הַנְּהָר הַלְוָה
 וַנְּכוּעַ עַד־בָּאוּ עַד־שַׁעֲרֵי גִן־עֵדֶן: כד וַיַּעֲמֹד עַל־רַגְלָיו וַיִּקְרָא
 וַיֹּאמֶר פְּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק וַיִּשְׁמַע קוֹל עוֹנָה זֶה הַשַּׁעַר לִי
 צְדִיקִים יָבֹאוּ בּוֹ: כה וַיֵּשֶׁב אֶלְפִסְנֶדֶר וַיִּקְרָא כַּפְּדוּנִי וְתַנּוּ־
 לִי מֵאוֹמֶה פִּי מֶלֶךְ אֲנִי: כו עוֹד הוּא כְּדַבֵּר וְהִנֵּה יָד שְׁלוֹחָה
 אֵלָיו וְנֹתֶנֶת לוֹ גְּלִגְלֹת אֲדָם וַיִּקְחָהּ וַיִּלְךָ וַיֵּשֶׁב לְמִקְוָמוֹ:
 כז וַיֵּשֶׁב הַבַּיְתָה וַיִּתֵּן אֶת־הַגְּלִגְלֹת עַל־כַּף הַמַּאֲזָנִים וַתִּשְׁקַע
 אֶרְצָה וַיִּתֵּן עַל־כַּף הַשְּׂנִית אֶלְפִי זָהָב וְכֶסֶף לְהַכְרִיעָהּ וְלֹא
 יָכוֹל וַיִּפְּלֵא מִמֶּנּוּ לְהַגְבִּיהָהּ מֵעַל הָאֶרֶץ: כח וַיִּשְׂאֵל אֶת־פִּי
 הַחֲכָמִים וַיֹּאמְרוּ בְּגִלְגְּלֹת הַזֹּאת מוֹשֵׁב עֵין־פֶּשֶׁר וְדָם הִיא
 אֲשֶׁר לֹא־תִשְׁבַּע בְּכֶסֶף וְזָהָב: כט וַיִּשְׂאֵל הַמֶּלֶךְ שְׂנִית וּמָה
 לַעֲשׂוֹת לָהּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ זְרוּק מַעֲטָ עֶפְרַע עַל הָעֵינַן וְלֹא תִרְאֶה
 וְלֹא תַחֲמֹד: ל וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ בֵּן וַתִּקַּל הַגְּלִגְלֹת וַתָּרַם בָּהּ־
 הַמַּאֲזָנִים וַיִּדַע הַמֶּלֶךְ פִּי־חֲכָמַת אֱלֹהִים בְּקָרֵב הַחֲכָמִים
 לְהַבִּין דְּבָר:

י"ז.

שמעות ישראל ורומי.

ארי-בית-עילי.

ומלכי רומי רעים וחמאים מאד לא ידעו אתיני:
 י ויהי המעט מהם פי תקשיחו את-לכם מיראת אלהים
 חיים ומלך עולם: י ויתנו את-לכם כלב אלהים ויאמרו
 לשבת מושב אלהים בתוך עמם: י ויצוו את-העמים
 אשר בכל-מדינות מלכותם להשתחוות ולזבח להם:
 י ויעשו כן כל העמים וישימו להם את-מלכם לאלהים
 ויזבחו להם וינקטרו להם: י ויכרעו וישתחוו להם גוי גוי
 במקומי ועם ישראל לא יכרע ולא ישתחוה: י ויראו
 מלכי רומי כי מאנו בני ישראל לעבד אותם עבודת
 אלהים וירפו מהם: י והיה מדי בא אחד מחכמי ישראל
 אל היכל המלך והתנפחו עמו: ׀ וחכמי ישראל לא
 ישבו מאחריהם עד הוכיחם להם כי אנוש רפה הם
 ולא אלהים: י ויהי תיום וישב רפי יהושע בן-חנניה
 לפני הקיסר אדרינוס: י ויאמר אדרינוס שמענא יהושע
 הנה שמעתי את-דברי נביאיכם אומרים אריה שאג מי לא

וַיֵּרָא יי אֱלֹהִים דְּבַר מִי לֹא יִבְאָא : יי הֵן קָמֵן פְּרָשִׁי יִכַּה
 אֶת־הָאָרְיָה בַּיַּעַר וְלֹא־יִתְהַלֵּל וְאַתֶּם תִּתְהַלְּלוּ בְּאֱלֹהֵי מַעֲוֹכְכֶם
 כִּי דַמְיוֹנֵי כְּאֲרִיָּה : יי וַיֹּאמֶר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ תִּדְרְעֵת אֶת־יַעַר
 בֵּית־עֵילִי אִם שָׁמַעְתָּ אֶת־שֵׁם הָאָרְיָה אֲשֶׁר בְּתוֹכֵי : יי וַיַּעַן
 הַמֶּלֶךְ לֹא יָדַעְתִּי וְלֹא שָׁמַעְתִּי : יי וַיִּצְעַק בְּיַחְדָּוָה אֵל־יי
 וַיַּעַר אֲרִי־בֵית־עֵילִי מִמְּקוֹמוֹ וַיִּלְךָ הַלֹּךְ וְקָרַב אֶל עֵיר
 רוֹמִי : יי וַיְהִי לוֹ עוֹד אַרְבַּע מֵאוֹת מִיל לְבֵא רוֹמִי וַיִּשְׁמַע
 קוֹל נְהֻמוֹ וַתִּפֹּל חוֹמַת הָעִיר תַּחְתֵּיהָ וְכָל הָרוֹנְתִיָּה שָׁפְלוּ :
 יי וַיִּקְרַב עוֹד לְבֵא מֵאָה מִיל וַיִּשְׁמַע קוֹל נְהֻמוֹ שְׁנִית
 וַתִּפְלְגָה וַתִּשְׁבְּרָנָה שְׁנֵי בְּנֵי הָעַם וְהַמֶּלֶךְ נָפַל מִבְּסֵאוֹ
 אַרְצָה : יי וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִתְרוּ אֶת־בְּיַחְדָּוָה וַיֵּבֵא וַיַּעֲמֵד
 לְפָנָיו : יי וַיֹּאמֶר אֲדָרְיָנוֹס קוּם קְרָא אֶל אֱלֹהֶיךָ וַיֵּשֶׁב
 אֶת־הָאָרְיָה לְמִקְוֹמוֹ : יי וַיִּקְרָא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶל יי וַיֵּשֶׁב
 הָאָרְיָה לְמִקְוֹמוֹ יַעֲרָה בֵּית־עֵילִי וַתֵּשֶׁב רוֹמִי לְבִטְחָה בְּתַמּוּל
 שְׁלִשׁוֹם :

עינים רמות.

* וַיֹּסֶף הַמֶּלֶךְ אֲדָרְיָנוֹס וַיֵּבֵא עִם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּדָבָרִים
 וַיֹּאמֶר לוֹ הֲרֵאנִי גֵא אֶת־אֱלֹהֶיךָ פָּנִים אֶל פָּנִים : יי וַיַּעַן
 בְּיַחְדָּוָה טוֹב הַדְּבַר אֲנִי אֲרַאֲךָ : יי וַיִּצְאָה אֶת־הַמֶּלֶךְ
 הַחוּצָה וַיֹּאמֶר שֵׂא גֵא עֵינֶיךָ וְחַבַּט אֶל פָּנֵי הַשָּׁמֶשׁ אֶל
 תִּגְרַע עֵין מִמֶּנָּה עַד אִם אֲמַרְתִּי לָךְ : יי וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ

איכבה אוכל להרים פני אל השמש הלא עיני תכהינה
 מרב אורה: "ויצחק רבי יהושע ויאמר הן פהו עיניך
 לראות את אחד עבדי אלהי הקטנים ואיך ישאף לבך
 להביט אל עצמו ואל פבודו: וישמע אדרינום את
 מוסר פלמתו וידם:

מישרתי עליון.

"ויהי היום ויקרא אדרינום לבן-חנניה ויאמר הנה
 יעצתי לעשות משתה לאלהיך כיד המלה: ועתה עוין
 נא עצה אזה מקום אבחר לערך את השלחן: ויען
 רבי יהושע על שפת נהר רבית תערך שלחן פי המקום
 רחב ידים מאד: ויצו המלה את שרי הטבחים ואת
 שרי המשקים והאופים ויטבחו וימסכו ויאפו ויבשלו כל
 ימי הקנין: ויהי מקץ ששה חדשים ויעבר יי רוח על
 הארץ וישא את המטעמים ואת כל המאפה ויתקעם הימה:
 וישאל אדרינום מה זאת: ויען בן-חנניה הרוחות עבדי
 המלה וי צבאות הם אשר שלח לפניו למאמא את-בית
 המשתה: וישב המלה ויאסף את שרי הטבחים המשקים
 והאופים ויצום לשוב לערך שלחן לאלהים על שפת
 נהר רבית כיד המלה: והרב התכונה הטבח והמסך
 כל ימי התרה: ויהי מקץ ששה חדשים ויי המסיר

גַּשְׁם שׁוֹמֵרָה עַל הָאָרֶץ: י' וַיִּצַף הַנֶּשֶׁם אֶת־שִׁלְחַן הַמֶּלֶךְ
 וְאֶת־כָּל־הַמַּעֲדָנִים וְהַמִּמְתָּקִים אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּשְׁמַם לְמַבּוֹסָה
 פְּטִימַת הַחַצוֹת: יב וַיִּשְׂאֵל אֲדָרְיָנוֹס מֶה זֹאת וַיֹּאמֶר בֶּן־
 חַנְּנִיָּה הַנְּשָׂמִים עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ י' צָבָאוֹת הֵם אֲשֶׁר שָׁלַח
 לְפָנָיו לְרַבֵּץ אֶת־קִרְקַע בֵּית הַמִּשְׁתָּה לְבַלְתִּי עֲלוֹת מִמֶּנּוּ
 אֲבָק: י' וַיֹּאמֶר אֲדָרְיָנוֹס אִם אֵלֶּה עֲבָדָיו וְאֵלֶּה מִלְּאֲכָוִיו
 קָצְרָה יָדֵי מַעֲשׂוֹת לֹו מִשְׁתָּה:

פֶּלֶךְ וְכִישׁוֹר.

א וּבֵת הַיְתָה לְמֶלֶךְ רוֹמִי מֵאַרְכָּת לְשׁוֹן וְסֶרֶת טָעַם:
 ב וּתְתַלְוִצֵן וּתֵאמֶר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אִם אָמַת הַדְּבָר פִּי
 אֱלֹהֵיכֶם חָרַשׁ עֲצִים הוּא הַמְּקַרָּה בַּמִּים עֲלוֹתָיו יַעַל נָא
 לִי פֶלֶךְ וְכִישׁוֹר לְמִוֹת בּוֹ מַעֲשֵׂה יָדָי: ג וַיַּעַן וַיֹּאמֶר רַבִּי
 יְהוֹשֻׁעַ אָבִן י' הֵן לָהּ פֶּאֶשֶׁר שְׁאֵלָה: ד וַיִּפֶן אֵלֶיהָ וְהִנֵּה
 הִיא מְצַרְעַת פְּשָׁלָג: ה וַיִּמְהָרוּ עֲבָדֵי אֲבִיָּה הַמֶּלֶךְ הַרוֹפְאִים
 וַיָּבִיאוּ לָהּ פֶּלֶךְ וְכִישׁוֹר: ו פִּי חֵק הוּא לְבָנֵי רוֹמִי לְתַת
 לְכָל צְרוּעַ מִמֶּנּוּ וְטוֹו בִּידֵיהֶם כָּל חַיִּים בְּרֵאשׁ חַצוֹת:
 ז וְרָאוּ כָל־הָעַם אֶת־עֲנָנִים וְהִתְפַּלְּלוּ אֶל אֱלֹהֵיהֶם לְאַמֵּךְ
 אוֹתָם מְצַרְעָתָם: ח וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְבֶן־
 חַנְּנִיָּה וַתֹּאמֶר הִתְפַּלֵּל נָא אֶל אֱלֹהֶיךָ וַיִּקַּח מִיָּדֵי אֶת־
 הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר נָתַן לִי: ט וַיַּעַן בֶּן־חַנְּנִיָּה הַקָּשִׁית לְשֵׁאל הֵן

נתון ותן יי אלהי לבני אדם את־משאלותיהם אך לקח
לא יקח מהם כל מאומה: י ותהי בת אדריונוס מצרעת
עד יום מותה:

בבוטורות.

א ורבות מנשי רומי חכמות לב וטובות שכל היו:
ב ותאהבנה לשמע חכמה מפי חכמי ישראל ולנסותם
בחידות: ג ויהי היום ותאמר אחת הנבירות לבן־חלפתא
הגידה נא לי יוסי רבי בכמה ימים עשה יי את־השמים
ואת־הארץ: ד ויען הרב ויאמר בששה ימים עשה יי את־
השמים ואת־הארץ: ה ותשאל הנבירה עוד ולמן היום
אשר פלה יי מעשה שמים וארץ מה מעשהו: ו ויאמר
לה רבי יוסי יי יושב בשמים ויוסד אנדות פל־היום
לאמר בת פלוני לפלוני ורכוש פלוני לפלוני: ז וסלמות
יבנה לבני האדם את־זה ישפיל ואת־זה ירים: ח לאחד
יביא אישת נעורים מרחוק ויתנה בחיקו ואת־האחד יוליך
למרתקים למצא את־חברתו גות ביתו: ט ותצחק האשה
ותאמר תיעשה אלהים דבר אשר גם יד אנוש תמצא לעשות
כמהו אף אני אהיה כאלהים ואעשה כן: י ויאמר בן־
חלפתא אם נקל הדבר בעיניך גדול הוא בעיני אלהים
מאד מאד: יא ויכל בן־חלפתא לדבר ויפן וילך אל־ביתו:
יב והנבירה שלחה ותשמע פרנע את־עבדיה ואת־שפחותיה

אֵלֶּה בְּמִסְפָּר וַתַּעֲרַבְם אֱלֹהִים לְקַרְבַּת אֱלֹהִים: י' וַתַּעֲבַר בֵּין
 שְׁתֵּי הַמַּעֲרֻכּוֹת בַּתְּנוּךְ וַתַּחֲזֹק בְּאַחַת הַשְּׂפָחוֹת וַתִּקְרַב
 אוֹתָהּ אֶל הָעֶבֶד אֲשֶׁר כִּמְלֶאכֶת וַתֹּאמֶר הֲיִי לוֹ לְאִשָּׁה:
 י" וַתוֹסֶף לַעֲשׂוֹת בֵּן וַתִּמְסַר שְׂפָחָה לְעֶבֶד שְׂפָחָה לְעֶבֶד
 עַד תֵּם כָּל הַשְּׂפָחוֹת וְהָעֶבְדִּים וַתִּשְׁלַחֵם אֶל בֵּית הָעֶבְדִּים
 וַיֵּלְכוּ: י"ו וַתִּשְׁמַח הָאִשָּׁה וַתִּתְפַּרֵּץ בְּלִבָּבָהּ עַל מַעֲשֵׂה
 אֱלֹהִים אֲשֶׁר עָשְׂתָה בְרוּחַ פִּיהָ: י"ז וַתִּשְׁבַּח מִמְחַרְתָּ וַהֲגִיָּה
 קוֹל מְהוּמָה וְהַמּוֹלָה בַחַיִּץ וַתִּקְרַב וַתִּפְתַּח אֶת־חַלּוֹנֶיהָ
 וַהֲגִיָּה בְכִי וַאֲנָקָה שָׁבַר יָד וְשֹׁבֵר רִגְלִים מִחַיִּץ מְדַקֵּד וּנְקוּר
 עֵינָי: י"ח וְכָל עֲבָדֶיהָ וְשְׂפָחוֹתֶיהָ צוֹבְאִים פֶּתַח הַבַּיִת: י"ט זֶה
 אוֹמֵר לְמַת הַרְעוֹת נִבְרַתִּי לְמַת בְּחִיקֵי אִשָּׁה מְבוֹשָׁשָׁה
 וְרַעַת מְרֹאָה בְּזֹאת: י"י וְזֹאת אוֹמֶרֶת מַה בְּשַׁעֲוֵי וּמַה חַמְאֵתִי
 כִּי הִרְפַּכְתָּ לְרֹאשֵׁי אַבְנֵי וּנְבֻזָה בְּזֹה: כ' וַתְּהִי הַצְּעָקָה
 גְּדוֹלָה כְּאֵד אֵין גִּפְשׁ אֲשֶׁר שְׁלוֹם בְּפִיהָ וּמַתָּם בְּבִשְׂרָה:
 כ" וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְבֶן־חַלְפָתָא וַתֹּאמֶר אַמֶּת הַדְּבָר אֲשֶׁר
 אָמַרְתָּ: כ"ב וַתוֹסֶף וַתֹּאמֶר הַפַּעַם יִדְעַתִּי כִּי גְדוֹל יְיָ מִכָּל
 אֱלֹהִים וְדַבְּרוּ בְּפִי חֲכָמֵי תוֹרָתוֹ אַמֶּת:

בְּדִתְמַלְיוֹן.

* וּזְכַנִי רוּמִי נֶאֱסַפּוּ יַחַד לְחַסֵּב אֶת־לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 מֵאַחֲרַי יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעֲרִימוּ סוּד וַיַּעֲמִיקוּ עֲצָה לְהַקִּים

דָּבָר לֵאמֹר: בֵּ אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חֲזַר נִפְשׁוֹ
מִכָּל־מִמָּאָה וּבֶשֶׁר חֲזַר לֹא יֵאבֵל וּמֵת הָאִישׁ הַהוּא:
בֵּ וְאִישׁ אֲשֶׁר יָמוּל אֶת־עַרְלֹת בְּנוֹ דָּמוֹ בּוֹ: ז וְנִפְשׁוֹ בִּי
הִשְׁמַר אַחַת מִכָּל שִׁבְתוֹת יְיָ וּמִתָּה הַנִּפְשׁוֹ הַהוּא:
ח וַיִּשְׁמְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַדְּבָר הַרְע הַזֶּה וַיִּתְאַבְּלוּ וְלֹא
יָדְעוּ מַה לַּעֲשׂוֹת: י וַיָּקָם אִישׁ מִתּוֹךְ הַעֵדָה וַשְׁמוֹ רְאוּבֵן
הָאֶזְטְרוּבֵלִי וְהָאִישׁ חָכָם וְנָבוֹן מְאֹד: י וַיִּגְלַח בְּמִשְׁפַּט
הַרוּמִיִּים וַיַּחֲלֵף אֶת־שְׁמֹלוֹתָיו וַיִּלְבָּשׁ בְּגָדֵי רוּמִי וַיַּעַל וַיִּשָּׁב
בְּתוֹכָם: י וַיְהִי בְּדַבְּרָם עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לֹא טוֹבָה
הַעֲצָה אֲשֶׁר יַעֲצִיתֶם: יי שְׁמוֹר יִשְׁמַר יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁבְת
אֲז יִדַּל אֲז וַיִּרְשׁ וְעָלְתָה יָדְנוּ עָלָיו וְהִכְחַדְנוּהוּ: יי הַפּוֹל
יָמוּל בְּשֶׁר עַרְלָתוֹ וּבֶשֶׁר חֲזַר לֹא יֵאבֵל וְסָר פִּחוֹ מֵעָלָיו
וְחֻזְקָנוּ מִמֶּנּוּ וְהָיָה לָנוּ לְעֵבֶד עוֹלָם: יי וַיִּמַּב הַדְּבָר בְּעֵינֵי
זְקֵנֵי רוּמִי וַיִּפְרוּ אֶת־הַעֲצָה אֲשֶׁר יַעֲצוּ וַיִּשְׁמְעוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
וַיִּשְׁמְחוּ: יי וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיֵּגַד לְזֻקְנֵי רוּמִי לֵאמֹר
הָאִישׁ אֲשֶׁר דָּבָר אֶת־דְּבָרְיוֹ בַּיּוֹם הַקָּהָל אִישׁ עֲבָרִי הוּא:
י וּבְנֵי עַמּוֹ שְׁלַחְהוּ בְּעַרְכָּהּ לֵאמֹר לָךְ סִבְלָנָא עֲצַת זְקֵנֵי
רוּמִי: יי וַיִּשְׁמְעוּ הַזְּקֵנִים וַיַּחֲר אִפְּסִים וַיִּקְבּוּ וַיִּכְתְּבוּ אֶת־
הַחֲקִים וַיַּחֲתִמוּ בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ: יי וַתֵּצֵר לְיִשְׂרָאֵל מְאֹד
וַיֵּאסְפוּ אֶת־כָּל־הַחֲכָמִים וְהַזְּקֵנִים לַחֲקֹר וּלְדַרְשׁ וּלְדַעַת
מַה לַּעֲשׂוֹת וַיֹּאמְרוּ מִי יִפָּר לָנוּ אֶת־עֲצַת זְקֵנֵי רוּמִי:

כו ויען איש מן היושבים שם רבי שמעון בן יוחי ילך
 והפר לנו את עצת זקני רומי כי עושה פלא הוא: " וזה
 הדבר אשר האמין העם בבן יוחי כי מפליא לעשות הוא:
 יי מדי שים המלך מס על ישראל וקם רבי שמעון ויצא
 אל הבקעה והניף ידו וקרא בקעה בקעה המלאי דגרי
 זהב ומלאה הבקעה אדרפני זהב לאלפים ולרבבות:
 יט ומחר רבי שמעון ושם את ההרב בשקים ונתן על
 החמורים והעלו בני ישראל את המס אל המלך: כ על-
 כן יצא לו שם בן ישראל כי עושה נפלאות הוא: כא ויהי
 באמר לו האיש כי ילך רומי ויבקש כי ילך עמו גם
 רבי אלעזר כן רבי יוסי: כב ויען רבי יוסי אבי רבי
 אלעזר מי יאמר לאיש השלך גפיש בגה מנגד כי תאמרו
 אלי שלח את בגה: כג ויען רבי שמעון ומי יאמר ליוחי
 אבי השלך גפיש בגה מנגד כי תאמרו אלי לך בגה
 רחוקה: כד ויאמר רבי יוסי לא מהיות הגה רחוקה
 יראתי לשלוח את בני עמה כי ידעתי כי כל היוצא מהנה
 יעשה: כה ועתה אולי ידבר בני לפניך דבר אשר לא
 כדת וחרה אפה בו וחרגתו באמרי פיה: כו ויאמר רבי
 שמעון בי נשבעתי כי לא תאנה לו כל רעה: כז וישמע
 רבי יוסי בקול רבי שמעון ויהן לו את בגו וילכו שניהם
 יחדו: כח ויהי בגה ויאמר רבי שמעון שלש פעמים

נִרְאָה נִרְאָה מִלְּאֵךְ אֱלֹהִים לְהִגָּר שֶׁפָּחַת בֵּית אָבִינוּ וּמִמֶּנּוּ
 אָבֵד כָּל-חַזוֹן: 18 וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה נֶעַר קָטָן הָיָה
 וַיִּשְׁאַלְהוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן מִי אַתָּה וּמַה מַּעֲשֶׂיךָ: 19 וַיַּעַן הַקָּטָן
 יֶלֶד מִלְּדֵי הַרוֹחוֹת אָנִי וְשָׁמִי בְּנֵי-מַלְאִיִּם: 20 לֹא וּמִלְּאֵכֶתִּי
 לְהוֹלִיךְ נַפְשוֹת שׁוֹלָל וְעַתָּה אִם טוֹב אָנִי בְּעֵינֶיךָ אָבּוֹאֶה
 עִמָּךְ: 21 לִי וַיַּעֲנֵהוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ לָלֶכֶת לְפָנַי
 לָךְ אֵךְ עִמִּי לֹא תָבֹא: 22 וַיִּלְךָ בְּנֵי-מַלְאִיִּם וַיִּשְׂטוּ וַיַּעֲרָה
 כְּשִׁלְשָׁה יָמִים לְפָנָיו בֹּא שְׁמָה בְּנֵי-יָחִי וּרְבִי אֶלְעָזָר רַעְהוּ:
 23 לִי וַיְחִי כִּבְאֵם הָעִירָה וַיִּשְׁמְעוּ וְהִנֵּה בֵּת-הַמִּלְכָּה הַשְּׂתוּלָלָה
 וְכָל רוֹפְאֵי הַמִּלְכָּה לֹא יִמָּצְאוּ אֶת-יְדֵיהֶם לְהַצִּילָה מִרַעְתָּהּ:
 24 לִי וַיִּשָּׂם רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּנֵי-יָחִי אֶת-פָּנָיו אֶל בֵּית הַמִּלְכָּה
 וַיִּתְנַצֵּב פֶּתַח הַבַּיִת: 25 וַיֵּשֶׂא קוֹלוֹ וַיִּקְרָא הֲרָף בְּנֵי-מַלְאִיִּם
 הֲרָף מִבֵּית הַמִּלְכָּה וְלָךְ לְמִקְוֵיךָ הֲלֹא צוּיִתֶיךָ: 26 וַיֵּשֶׂא
 הַמִּלְכָּה אֶת-עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה נֶעַר קָטָן פּוֹרֵשׁ כְּנָפִים וְעוֹלָה
 מֵעַל רֹאשָׁה וַיִּתְעוֹפֵף הַחוּצָה: 27 לִי וַיִּפֵּן אֶל-בֵּיתוֹ וְהִנֵּה הִיא
 נִרְפָּאָה: 28 וַיַּפֵּל עַל צוֹאְרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן וַיִּקְרָא מַה תִּבְכְּשׁוּ
 מִיָּדִי וְאַתָּנָה לָךְ: 29 אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ וְנָתַתִּי לָךְ כֹּלֵי
 בֵּיתְךָ כֶּסֶף וְזָהָב: 30 וַיַּעַן רַבִּי שְׁמַעוֹן לֹא כֶּסֶף וְזָהָב
 אֲשַׁאל מִיָּדֶךָ כִּי אִם אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה תַּעֲשֶׂה לִּי הֲבִיאֲנִי
 נָא אֶל אוֹצֵר הַכֶּתֶבִּים וְהוֹצִיאתָ לִי מִשָּׁם אֶת-הַשְּׂמֹנֶה
 אֲשֶׁר כָּתְבוּ וְקָנִי עִמָּךְ עַל עַמִּי: 31 וַיַּעַשׂ הַמִּלְכָּה כִּן

וַיְבִיאוּהוּ אֶל הָעֶרְכִי * וַיֵּצֵא לוֹ אֶת־הַשְּׂמֹנֶה וַיִּקְרָעֶהָ
וַיַּעֲבֹר אֶת־דַּעַת הַזְּקֵנִים מֵעַל יִשְׂרָאֵל: ^ט וַיִּתֵּן מִתְּנוּת
רַבּוֹת וַיִּקְרוֹת לְרַבִּי שְׁמֵעוֹן וּלְרַעְיָהוּ וַיִּשְׁלַחֵם אֶל עִירָם וְאֶל
אֶרְצָם בְּכָבוֹד:

ראש שבלת.

* וְהָיָה יַת צָרָה לְיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַחוּ מְלָאכִים רוּמִי
אֶת־רַבֵּן גַּמְלִיאֵל הַנָּשִׂיא אֶת־רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְאֶת־רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
לְכַפֵּר אֶת־פְּנֵי מַלְכוּת רוּמִי בְּמִנְחָה: ^ב וַיָּבֹאוּ וַיֹּאמְרוּ
לְסוֹר אֶל בֵּית אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְדַרְשׁוּ וַיִּבְקְשׁוּ וְלֹא
מָצְאוּ וַיִּסְרוּ אֶל אֶחָד הַשְּׂוֹקִים וַיִּמְצְאוּ עֵדֶת יְלָדִים מְצַחֲקִים:
^ג וְהִנֵּה יֶלֶד מוֹדֵד מְלֵא כֹף חוֹל בַּחֲרָשׁ וַיֹּאמֶר רֵאֵה נָא
הִנֵּה הַרְיִמּוֹתַי אֶת־הַמַּעֲשֵׂר וְאֶת־הַתְּרוּמָה: ^ד וַיִּדְעוּ הַחֲכָמִים
כִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל שׂוֹכְנִים בְּמָקוֹם הַזֶּה: ^ה וַיֵּנֶשׂ רַבֵּן גַּמְלִיאֵל
אֶל הַיֶּלֶד וַיֹּאמֶר הַגִּידָה נָא לִי בְּנֵי הַיּוֹשֵׁב בְּזֶה מָקוֹם לָלוֹן:
וַיַּעַן הַיֶּלֶד אֶלְכָּה נָא וְאֶגִּידָה לְכַתִּיבָה לֵאמֹר אֲנָשִׁים
מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאוּ הִנֵּה: ^ו וַיִּשְׁלַח מִיָּדוֹ אֶת־הַחוֹל וְאֶת־
הַחֲרָשׁ וַיִּרְץ: ^ז וַיֵּצֵא הָאִישׁ וַיֹּאמֶר סוֹרוּ אֲדוּנֵי הִנֵּה כָּל
בֵּיתִי לַפְּנִיכֶם: ^ח וַיֹּאסְפֵם הָאִישׁ הַפְּיֹתָה וַיִּשֶׂם לַפְּנִיחֵם
לְחֵם: ^י וַיְהִי מִרֵי הַבִּיאוֹ אֶת־הַמַּמְעַמִּים הַחֲדָרָה וְהַגִּישׁ

(*) ארכיוו — אוצר הכתבים (קירושין ע"ו).

אותם אל התא אשר בירפתי תפית ואחרי כן יעלם על
 השלחן: י' ויפלא הדבר בעיניהם וישאלו את-פעל תפית
 מדוע אתה עושה כה: י"ג ויאמר להם אבי נדר נדר
 לבלתי צאת מן התא הזה עד אם זכה לראות את-פני
 חכמי ישראל: י"ג ויאמר רבן גמליאל לה אומר לאגוד
 הנה שלשה אנשים באו אל ביתך מארץ ישראל המה
 יתירו נדרך: י"ד ויאמר אליו האיש ואם יאמר לי אבי
 מה שמותם מה אמר אליו: ט"ו ויען הנשיא שמי גמליאל
 ושם האנשים החולכים עמי אליעזר יהושע: ט"ז וייטב
 הדבר בעיני בעל תפית ויבא ויגד לאביו: י"ז ויצהל הזקן
 קולו ויקרא אם פן לפה לי להתיר נדרי הלא האנשים
 האלה הם ראשי חכמי ישראל אשר להם יחלתי עד היום:
 י"ח ויצא אליהם הזקן וישתחו ויקרא שלום עליכם רבותי
 ומורי: י"ט ויענוהו החכמים שלום ויקחהו וישיבהו בתוכם
 ויאמרו מה שאלתך איש זקן תנידה נא לנו: כ' ויאמר
 הזקן הנה אשת בני עקרה היא פי בעלת פשפים סגרה
 את-רחמה: כא ויאמר רבי יהושע איה המכשפה תנידה
 נא אי זה מקומה: כ"ג ויען הזקן למיזם עשות המכשפה
 את-המומתה לא ראינוה עוד: כ"ד ויאמר רבי יהושע
 כהרה הנה מלא כה זרע פשתים ויבא: כ"ה ויזר רבי
 יהושע את-הזרע במפלתיד על השלחן ויעלו פשתי עין

מלאות וטובות: כה ויאמר קחו לי קשואים ונאבטיחים
 ונקחו לו: כי ויהפכו בידו לצבאות ולאילות השדה
 ותשחקנה ותקפצנה בתוך קמת הפשתה: כי וישלח את
 ידו ויקטף את-שפלי הפשתים אחת אחת: כה ויהי הוא
 קוטף את-ראש השבלת האחרונה והנה ציצת ראש אשה
 בידו: כה ויקרבו אנשי הבית ויראו והנה אשה במלא
 קומתה נסעת ועולה מעל פני השלחן ויקראו כלם זאת
 היא בעלת הפשפים: ל ויאמר רבי יהושע פתחי כרנע
 את אשר סגרת: לא ותאמר האשה פי אדוני אין בידי
 המפתח פי השלבתיו הקמה: ל וישם רבי יהושע את
 פניו אל הים וישא קולו ויקרא השפעתיו אותך רהב מעוז
 הים בשם מושל בנאות הים פלט את-אשר בלעת ויפלט:
 ל ויתפללו שלשת החכמים אל יי על דבר האשה ויפתח
 את-רחמה: ל ותהר האשה ותלד בן: ל ותאמר הפעם
 אודה את-יי פי גלתי בן לבתירה אישי ותיקרא שמו
 יהודה: לו ויגדל הנער ויהי יי עמו ויחכם ויצדק ויקראו
 שמו בישראל רבי יהודה בן בתירה עד היום הזה:

גשם נרבנות.

א וחג הסוכות חולק וקרב ורנבות אלפי באי מועד
 עולים מכל גבול ישראל לראות את-פני יי אלהים השוכן

בירושלים: ב ובארות המים דללו וחרבו כי לא היה מטר
 על הארץ זה ימים רבים ויצמאו עולי הרגל למים:
 ב וישר וגדול היה בישראל בימים ההם ושמו בוני כן
 גריון ובבל יקירי ירושלים אין נדיב כמחו: י וימחר אל
 אחד שרי רומי היושבים בירושלים ויאמר לו: ה שמעתי
 עליה לאמר שתים עשרה בארות מים לה ועתה תנה
 אותן לי להשקות את בני עמי: ו והשיבותי לה כמץ
 ימים אותן ואת מימיהן: ו ואם לא תמלאנה מים עד
 מלאת הימים ושקלתי על ידך שנים עשר כפר כסף
 כפר לכבאר כפר לכבאר: ה וייטב הדבר בעיני השר ויתן
 לבן גריון את הבארות וישתו כל העם וירוי: ו ויתמו ימי
 הדג וכל ישראל שבו איש לאחליו ויני עצר את השמים
 ונשם לא היה עוד: י ויהי למועד הימים אשר יעד בוני
 וישבם השר הרומי בכפר וישלח אליו לאמר תנה לי
 מים או כסף: יא ויען בוני את העבד לה אמר לאדוניך
 פה אמר בן גריון עוד היום גדול: יב ויהי בצהרם וישלח
 אליו שנית תנה לי מים או כסף: יג ויען בוני את העבד
 לה אמר לאדוניך פה אמר בן גריון עוד היום גדול:
 יד ויהי כנמות היום וישלח השר פעם שלישית הבה לי
 את מימי או את מכהם: טו ויען בוני את העבד לה אמר
 לאדוניך עוד לא פנה יום ואין מעצור לני למלא את

הבארות מים עד בא השמש: טו וישמע השר ויתן קולו
בשחוק וילעג בכל־פה על בוני ועל תמתו: יו ויאמר זה
ימים רבים לא ירד גשם ועתה הועשה יי ארבות בשמים:
י"י ויקם וירד אל בית הרחצה להטיב לבו ולמשך את
בשרו: י"ט ומעיו שטו על הנסך אשר הוא נכון לקחת
כנד בוני: כ הוא ירד אל בית הרחצה וכן־גריון עלה
אל בית יי ויפרש פפיו ויקרא: כא יי אלהים אתה לבדך
ידעת את־ללב בני האדם: כ" זכרנא פי לא למעני ערבתי
לשר את־המים פי אם למענה להשקות את־עמך בחירה:
כ" ועתה עשה למען שמך הגדול ותן כסר עירפני האדמה
ומלאו הבארות מים ועלה נושי מעלי: כ" עודנו מדבר
והנה ענן כבד עולה ויבס את־עין הארץ: כ" ויני נתן
קולות וברקים ויהי גשם שופך מאד מאד ותלכנה החצות
מים: כ" והבארות מלאו וישקו ויעברו המים את־פיהן:
כ" ויברע בן־גריון על פרפיו ויברך את־יי על החסד אשר
הפליא לעשות לו: כ" הוא ירד מבית יי והנה השר
לקראתו עולה מבית הרחצה ויצחק בן־גריון ויאמר לו
השיבה נא לי את־מחיר המים העדפים על אשר נתתי
לה: כ" ויען השר הפעם ידעתי פי אלהים עמך ולמענה
עשה היום נפלאות בשמים ובראץ: ל אפס פי כנשני
עוד לא נקית פי אחרי עבר המועד אשר יעדתי לי ירד

הַמָּטָר אַחֲרֵי אֲשֶׁר חָשַׁף תְּלִילָהּ: לֹא וַעֲתָה אֶת־הַמַּיִם נָתַן
 לִי יי' וּמִחִיר הַמַּיִם אֲשֶׁר לָקַחְתָּ מִמֶּנִּי עוֹד לִי בְיָדְךָ
 כְּבָרָאֲשׁוּנָה: לֵב וַיִּשָּׁב בְּן־גִּרְיוֹן וַיַּעַל אֶל בַּיִת יי' וַיִּקְרָא
 אָנָּה יי' יוֹדַע נָא בְּנֹוֹתַי כִּי תִפְּלִיא חֲסִדֶיךָ לְחִסְדֶיךָ הַבּוֹטְחִים
 בָּךְ בְּכָל לֵב: לֵב וַיְהִי כְּבָלוֹתוֹ לְדַבָּר וַיִּפְצוּ הָעַבִּים וַיִּזְרַח
 לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ וַיֵּאָר אֶת־הָאָרֶץ: לֵב וַיֵּרָא הַשָּׁר בִּי הַגִּידוּ
 הַשְּׂמִימִים צְדָקַת בְּן־גִּרְיוֹן וַיְבוֹשׁ וְלֹא הוֹסִיף לְדַבָּר בְּדַבָּר
 הַבְּסֵפֶה: לֵב וַיִּקְרָא הָעַם לְבוֹנֵי נִקְדִּימוֹן כִּי אָמְרוּ נִקְדְּרָה °
 לוֹ חֲמָה לֵאמֹר זָרְחָה לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ:

° קשה מאד לעמוד על דמיון מלת קדורה למלת זריחה, ועיון רש"י (תענית-
 ב'), ואם קבלה היא נקבל כי אין דקדוק הלשון נוגע בעצם האגדה.

להעיר און.

1. נפלאות במצולה.

מוצאו (פסחים ד') „אכסף ימא אסיסני ביראתא” — (בכורות ח'), מאי דולפנין אר"י בני ימא — (רש"י שם) שחצים צורת אדם וחצין צורת דג ובלעז שריונ"א (Sirene). (ב"ב ע"ג-ע"ה) אשתעו לי נחותי ימא .. גלא דמטבע לספינתא .. בין גלא לגלא .. רמי לה גלא קלא לחברתא .. הורמין בר לילית ... אורזילא בר יומיה .. אקרוקתא ... כוורא דיתבא ליה אכלה מינא באוסייה ... כוורא דיתבא ליה חלתא אנביה. (ויקרא רבא כ"ב) זיו שדי. בשעה שהוא פורש כנפיו מכחה גלגל חמה (ב"ב שם). כוורא ודמיון עייניה כתרי סיחרי ונפוץ מיא מתרי זימיה .. קרמליתא דרביתהו דר' חב"ד .. סמתרי .. נומרי דדיתמא מלאכי השרת דיתבי ומנסרי אבנים טובות...

כל האגדות האלה אין ערוך ליפין ולקסם תפארתן. אך דרך הספור הגוהג באגדותינו העתיקות לספרן בלשון גוף ראשון, לדידי חזי לי, נתן מקום למועים למעות, כי המלקט החכם רבה בר בר חנה דבר על נפשו ויספר את הקורות אותו בימי חייו, ולא שמו על לב, כי ההנא השונה: „כל שחבתי בשמירתו הכשרתי את נוקו" לא היה שומר לעולם ולא הכשיר שום נוק מעודו, כי אם חכם מורה היה, וכי אליפו התימני באמרו אני ראיתי וגו' (איוב ה' נ') לא ראה מעודו, כי אם דבר בשיר, וכן רבה בר בר חנה, באמרו לדידי חזי לי, ספר את שיחתו בסגנון העם, אשר ממנו קבל כאשר אמר „אשתעו לי נחותי ימא”.

2. שיהות עוברי דרכים.

(כ"ב ע"ג): אווזי דשמטי נדפייהו... אחוי לי (ברכות נ"ט)
 אצבא טמא — מתי מדבר, (כ"ב ע"ד) היכי דנשקי ארעא ורקיעא
 אהרדי — גם שיחה זו גם שיחות „נפלאות במצולה” לא שיחות
 פשוטות הן (איינפאך), כי אם אנודות (מערהכענגרופפען). על צרך
 האגידה להגדות שאין בשום אחת מהן כדי סדור ספור שלם נדבר
 בהערה 4.

3. רוהות מספרות.

מוצאו: אדר"נ פ"ג; ברכות י"ח: מעשה בחסיד אחד וכו'.
 כבר אמרתי כי ההגדה מעשה ידי העם הוא. העם העובד את
 אדמתו ועינו כל היום אל חקות השמים ואל שבעות חקות קציר
 וזרע, הוא עושה הוא כוננה, על כן גם במשא נפשו ובחזיון לבו אך
 חקים תראה עינו, תשמע אוזנו; ואף האדם, אשר לבו ברשותו,
 כעץ השרה בעיניו, אשר חק לו ולא יעברהו, ובעבור זה דרך העם
 לצממם את הדברים אשר ישים בפיו יצורי חזיונו בחרוזים קצובים,
 למען יראה עינים סתום וחתום בחותם צר, בהיות פתגמם קבוע
 וטבוע במטבע קים, שעליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע, ומטעם
 זה גם מדת דבר שהוא שנוי (וויעדערהאלונג; Repetition), שהיא
 אחת מן המדות שהאגדה נדרשת בהן (ל"ב מדות) נוהגת הרבה
 בכל פיוטי העמים ועוד יותר בהגדותינו, מפני שהעם שהוא יוצר
 האגדה, תלמיד הטבע הוא שכל חזיונותיה נראים וחוזרים ונראים,
 ומעשיה נעשים וחוזרים ונעשים פעם אחר פעם, על כן בחרנו גם
 אנו בחרוזים ובכפל ענין, להטעים ולהנעים בהם גם את הגדה זאת,
 גם את שאר הגדותינו, אם טבען מכשירן לכך.

4. דגן שמים.

מוצאו: א"ר מרי ברה דבת שמואל אנא הוה קאימנא אנודא
 דנהרא וכו' — א"ל איפרא הורסיו אמיה דשבור מלכא לברא וכו'
 — אתא אבוה אתחוי ליה בחלמא... א"ל שני דוכתיך וכו' (תענית
 כ"ד:), קרן האופל (שם כ"ב).

ארבע השיחות האלה נעימות וערבות מאד, גם בשלל צבעיהן גם בעוזו דמיונן, אך קצורן פוסלן מידי ספור. ואנחנו ברצותנו להוריש את העם את נחלת דורות הקדמונים ולהטות את לבם אליהם, נטלנו לנו הרשות הנתונה לסופרים (Licentia poetica) לקיים את עצם הענין אף בשנותם את צורתו ואת סדרו הראשון ולחבר את השיחות האלה אשר רוח אחת להן על פי הצד השווה שבהן, שכלן שיחות גשמים הן, ולהבריא את כולן בבריא תיכון, להחל את ספורם בסדרי תעניות, שהיו אבותינו מתענים על הגשמים. דברי הצומות וזעקתם והנפלאות הקשורות בהם היו המיד לשיחות טעשועים ואנו אין לנו כי אם להעמיד את טעמם בנו ולקיים את הגדולות במלא גדלן ולעשות את הקטנות שאין בהם כדי תפיסת יד לאגודה אחת. אך גם זאת יש לנו לזכור, כי נטעי נעמנים כאלה אינם נאגדים אלא במינם.

5. חלדי וברורית.

(תענית ח') כמה גדולים בעלי אמנה. מנין, מחולדה ובור (רש"י שם), מעשה בבחור א' שנתן אמונתו לריבה אחת — תוס' שם מעשה היה בנערה אחת (ערוך ע' חלד) מעשה בנערה אחת שהיתה הולכת לבית אביה... ועליה אמר הכתוב „עיני בנאמני ארץ“. שיחה זו הידועה ומפורסמת בישראל בשם חולדה ובור עתיקה היא מאד, ולא נזכרה כנמרא אלא בשמה שהם וכתורת אות ומופת למדת האמונה (טרייע), אך לא בפרטיה ובסדר השתלשלותה. אך לעמת זה שמורה היא לנו בדברי הקדמונים בשלשה נוסחאות, הנוסח הקצר והסתום שבהם הוא נוסח רש"י, בו מספר מעשה ברית דודים, העדים והמעל והענש, הבינוני נוסח תוספת, בו קדמה הצלת הריבה מן הבאר ונוסף עליו דבר גרוש הנשואה ונשואי הריבה, והארוך והמבואר שבכלם הוא נוסח בעל הערוך, אשר אותו שמנו לנו לעינים ואנחנו הוספנו פה דבר אחד את דמות כבוד בית בן ישבעם ואת תפארת רום עיני בתו, למען באר היטב את טעם השכחה, שנשכחה ברורית התמה מלב חלדי ואת מלכה שוינו לאשה יראת אלהים, הנעלה עוד בצדקתה ובכח לבה הכביר, על ברורית, כי בברורית

לא נוכל עוד לברר את רגשותיה, אם גענועיה וכליון נפשה פרי תום ואמון הם, או רק פרי אהבת דודים המצויה לא רק בצדיקים, כי אם גם בכינונים. לא כן מלכה, היא נתנה את אהבת דודיה כפר שלום בעלה וכפר קדושת האלה, על כן הארכתיו בערך דמותה. ואתם מליצי עמנו בינו זאת כבוא אחד מכם לעבד שיחה זאת לשיר עליליה (דראמא), נמלו חסד עם עלובה זו על פי פעלה, ותנו לה מקום לפי כבודה בעולם השיר.

6. שיטון תחת אבל.

מוצאו תנחומא האוינו שיחה זאת נסוח היא (Parodie) שנתנסחה מגלת מוכיה שבאפוקריפא, אך תחת שהמגלה היהא עושה גמילות חסד עם המתים עקר, תכלית שיחה זו להורות תורת חיים וחסד אל החיים.

7. עבד מטביל.

מוצאו סנהדרין ק"ד „מעשה נב' ב"א שנשבו בהר הכרמל — (איכה רבתי), רבתי בנוים, חד מאלנים אתא לירושלים עבד ג' שנין ופלג.

כל השיחות שסדרנו עד הגה תבענה רוך רגש או יפי דמיון, על כן תחשבנה על פיומי ההגות (ליריק) או על פיומי החוות (עפיק); לא כן שתי השיחות הבאות, כי שנונות הגה (ווימציג) ולולא מסגרת הספור שהיתה להן כי עתה נחשבו לפי ענינן על הפתבות.

8. חכמה עם נחלה.

מוצאו (איכה רבתי, רבתי בנוים) חד מירושלם אול למדינתא — חד מירושלים אול נבי הנרא באתניום.

9. השבור ויינו.

מעשה באחד שהיה מוכר כל כלי ביתו ושותה (ויקרא כ"ב, י"ב). מין שמועה זו יקרא בלשונות אירופא Humor לאמר: הנכחכות

מטוב לב והמשמחות את לב הקורא, ויען כי בכל הלשונות מצא
מין זה חן מאד על כן הבאתי שמועה זו לדונמא שלנו.

13. שמועות דוד המלך.

רועה צאן אדם.

„ברק לדוד בצאן וכו'“ (שמ"ר ב').

שלומת הערבון.

„למוד שבט יהודה וכו'“ (מדרש שמואל ש"א י"ז, י"ח; ילקוט
ש"א רמז קכ"ו).

אילת השחר נזר העדות ושקל המלך.

„כנור היה תלוי למעלה וכו'“ (ברכות נ' :), „אבן שואבת וכו'“
„ע"ז מ"ד), „מוניטין שלו מקל ותרמיל מכאן ומגדל מכאן“ (כ"ר
ל"ט).

ישבי ואבישי.

„א"ל הקב"ה עד מתי יהיה עין זה טמון בידך וכו'“ (סנהדרין
צ"ה, ילקוט שמואל רמז קנ"ה), ובילקוט נוסף על דברי הסראות
שראה אבישי גם מאמר זה: „אתיא פרדה ובכה קמיה“, ועי' גם
כ"ר נ"ט, ואנחנו למען כון את שמועה זו לפרשה שבמקרא (ש"ב
כ"א, ט"ו-י"ז) שבה היא תלויה, קבענו אותה בזמן מלחמת פלשתים
בישראל ובמקום הסחנה.

שמך ופלטה.

„בשעה שכרה דוד שתין וכו'“ (סוכה נ"ג), מאי דכתיב וישבו
בניוה ברמה" (זכחיס נ"ד), „נטע בו כל מיני מגדים של זהב“ (יומא
כ"א :), „ולמה נקרא שמה שהיה שממנה הושתת העולם“ (ג"ד :),
וללעתנו שתין ושתיה קרובים הם.

מות דוד.

„אמר דוד לפני הקב"ה: הודיעני ה' קצי וכו'“ (שבת ל'),
„מה עשה שלמה לנשרים קרא וכו'“, רות רב' ג' (ילקוט תהלים

רמו תשל"ה), „שכרן של צדיקים מביאין אור נוגה גשמים ודשאים“
 (ילקוט ש"ב רמו קס"ה).

14. שמועות שלמה (ידידיהו) המלך.

מלך בלהות.

מוצאו גיטין ס"ח: „והבית בהבנתו וגו' א"ל לרבנן היכי
 אעביר וכו'“ — סנהדרין כ': „אר"ל בתחלה מלך שלמה וכו'“ —
 הרגום קהלת א' י"ב. — רש"א גיטין פ"ז „כל אותם השנים הוה
 אשמדי משתמש בעבדי שלמה ולא היו מרגישין בו.“ — ועוד כמה
 מקומות.

ואני קראתי פה למלך שלמה בשם ידידיה ע"פ הכתוב (ש"ב
 י"ב כ"ה), גם לירושלם החזרתי שמה הראשון שלם (בראשית י"ד
 י"ח, תהלים ע"ו ג') יען כי שלמה המע"ה היה מן האנשים, שדבריהם
 הכתובים ומסורים לנו בכה"ק, מעשים מוחשים הם, קבועים ומדוקדקים
 כחוט השערה. בתולדות אנשים כאלה יש לנו להזהר מאד, שלא
 תננה האגדה ביפיה את עצם המאורע באמתת היותו, על כן בחרתי
 לשנות את שמו ואת שם מקומו הרגילים, לשמות שלא הורגלו בהם.
 לבלתי בלבב צעירי הקוראים ולהביאם לידי ערבוב דברי הימים
 בדברי הגדה. לא כן נהגתי בהגדות של נחום איש גמזו ושל חוני
 המעגל וחכריהם, שם פרשתי את שמם ואת שם עירם, ולא חששתי
 פן ישבשו האגדות את הדעת, מפני שמעשיהם שהם זכרונם, רובי
 תורתם וצדקתם הם דברים שאין דרכם להיות מסומנים במצריהם
 ולהאגדה נוח להאחז בהם ולשוות עליהם הוד והדר מבלי שנות
 אותם מעין בריהם ומבלי משמש את פתוחי פניהם ומראיהם במאומה.
 השיחה היפה-פיה הזאת, העשירה בחזיונותיה כמעט מכל
 הגדותינו, עניה היא במקום אחד, בפרשת מקום גלות שלמה, שם
 תזכיר סתם פסקיה ת' פרסי (גיטין ס"ח:), ואנחנו למען מלא
 הפנימה הזאת שמנו מקום לגלות שלמה בארץ ממשלת יד אשמדי
 מלפנים וכוה יגדל ההפך (גענענזאץ) והחלף (אבוועכסלונג) שהם
 כמעט ראשי מוסדות היופי בכל פיוט ומליצה.

בת פרעה.

ז' שנים שבנה שלמה ביהמ"ק לא שתי בהן יין (ויקרא רב' י"ב), אלף מיני זמר (שבת נ"ו:), נמלה סדין וקבעה בו כל מיני כוכבים (מדרש משלי ל'), נכנסה אמו נמלה קורדיקון (ויקרא רב' שם), שחזר שלמה והודה לאמו (סנהדרין ד' ע':).

מאמרים אלה הם מוצאי גופי המעשים שסדרתי בשמועה זו, ובשירי הראשון הבעתי מאמרי: אמר הקב"ה של מי אקבל של אלו וכו', באותה שעה עלה על דעתו להחריב את ירושלם הה"ר כי על אפי (ויקרא י"ב), ובשירי השני כלולים מרבית דברי רבותינו על פסוקי א'-מ' שבמשלי ל"א: מה לך... לשותים יין ומשתכרים ועושים כל מיני זמה וכו' מה לך אצל שאומרים מה לנו אל, הדין נמסר למלכות ב"ד... תשתה יין... הזכה את החיוב ותחיב את הזכאי (ילקוט משלי תת"ק ס"ד), שתי שלא במדה ונתכוזה (ב"ר ל"ו), ולרוזנים אי שכר מי שכל רזי עולם גלויין לו וכו' א"ד מי שכל רוזני עולם משכימין לפתחי וכו' (סנהדרין ע':), נכנס יין יצא סוד (ערוכין ס"ה).

מלכת שבא.

מוצאה תרגום שני אסתר א', נ', ואת המשלים קבעתי בשיר, ואת המשל הראשון המדבר על כלי שאינו מצוי בדורותינו, החלפתו במשל שהוא ראשון לשלשת המשלים השמורים בנוסח אחר (ילקוט דה"י התרפ"ה), ומפני הכבוד שניתי את השבעה לתשעה ואת התשעה לשמונה, (ע"ש).

מחשמה המלכה.

הגדה זו בשם "מעשה הנמלה" נמצאה בסוף כת"י של מדרש ויושע, האזור בביבליותיקה של קמברידזש באנגליה, וגם נדפסה פ"א בירושלם בסוף המדרש ההוא, ואני הוצאתיה מס' "בית המדרש" חדר ה' ששמה נאספה בדיוק. שם "מחשמה" (נמלה בל"ע) ושמות השד והנשרים אשר הסבותי ללשוננו, ירק מראה היריעה, ורוח המוסר העשויה יותר לדכא את הנפש מלרוסם את הלב, יענו עליה כי מאוחרת היא, פרי רוח יהודי ערב ותימן, בימי הוסר דת האשלם,

כי הרבה ממנה נמצא במ' הישמעאלים, ובספרי רבותינו לא זכיתי למצא ממנה כי אם דבר אחד דומה לה דמיון קל: „גשר גדול היה לו לשלמה והיה רוכב עליו והולך לתדמור ובא בו ביום אחד" (קהל' רב' ב' י"ג), ותדמור זו נזכרת לפי הערת בעל ס' ביהמ"ד גם במ' ישמעאל.

האגדה העברית בכללה נוה ומעונגה היא ומחלפת שמלותיה לפי מנהג המקום, ויוצאת היא בא"י בבגדי לבן מנוהצים ובכבל בבגדי צבעונים. שמועת בת פרעה, פרי רוח רבותינו שבא"י, לא הרבתה לענינה ממין הצובעים יותר מכדי צרכה להעלות רוח חן על דברי מוסרה.

עוה ממנה בשלל צבעי רקמתה, היא הגדת מלכת שבא אשר, לפי טעמנו, חוברה בכבל אחרי ימי חתום התלמוד, אך גם האגדה שבא"י, גם זו שבכבל, תמות ותמימות הן, משמחות את הכריות בחן שפתותיהן, ומנחילות להן מוסר השכל בדרך שעשועים, וגם מן האדם שיצרו מתגבר עליו, תמנע האגדה העבריה ברוב רחמיה, את זכר יום המיתה, עד אם ראתה כי גם העסק בתורה גם זכרון גדולת ה' (ק"ש) לא הועילו לו להשיבו לבצרון (ברכ' ה' ד"ה לעולם ירגיו).

לא כן אגדת מחשמה הנאה מן הדרום, ומלאה כלה צורי שכנינו עזי הדמיון. ברבות תפארתה, אשר מנוגה זהרוריה תכהה כל עין כן תרבה חתיתה אשר תפול על קורא בה, בזכר יום המיתה, אשר הוא כל פרי תבואת מוסרה. הגדת שלמה ואשמדי (מלך בלהות בשיחות מ"ק) וציור כסא שלמה והחיות והכסא (הארץ צד 41*) בנות מינה של הגדת מלכת שבא הנה.

15. שבעים שנות הטנה.

מוצאו (תענית כ"ג) אר"י כל ימיו של אותו צדיק... אמר מי איכא דניים ע' שנה וכו' (ירושלמי תענית ג' מ'), וחמי עלמא מי חלף... שמעינן דהוה עליל לעורה והיא מנהרא וכו'. — פה באנו להעיר על הדעה הפילוסופית העמוקה הספוגה בשמועה הזאת, כי

(*) בשיר החיות והכסא צד 35 שורה 6 צ"ל ותהגינה תחת ותהמינה.

האדם לא נברא אלא לדורו ואף האיש אשר צדקתו עומדת לעד וזכרו לא ימוש מקרב עמו עד סוף כל הדורות, בכל זאת לא יכירנו עוד מקומו בדור אחר. הדעה הזאת מלאה דאבון אך אמת היא ובמה נחשבה השיחה האשכנזית (דארנרעזוכען) מול השמועה הזאת, דומה היא לה רק בצורתה אך לא בענינה, כי שם הענין דל מאד, ובכלל סימן מובהק הוא להגדותינו, כי מרביתן מלאות חכמה ומוסר אך אל נא נשחית הוד הגדותינו להוציא מהן על כרחן תמצית מוסר, כל זמן שאינו צף ועולה מאליו, כי רבות מהן לא נבראו אלא לנוי ורבות עלו מאליהן ברוח בני העם, כמו שיחות רבב"ח שבמס' ב"ב, ושבח גדול הוא להן שהן מראות לבנים באספקלריא המאירה את יפיות * (שענההייטען) אבותיהם את דמיונם בכל פרקי יצירתו.

16. עפרות זהב או גם זו לטובה.

מוצאו (תענית כ"א) זימנא חדא וכו' — (סנהדרין ק"ח:): נחום איש גמזו הוה רגיל — הגדה זאת וכל הבאות אחריה לא שיחות הן, כי אם שמועות בהיותן אחוות באיש אחד מאנשי השם, ושמועה זאת, למען הבריא את ראשיתה וסופה, לבלתי היות שם פרץ קבעתי בנתים פרק אחד הדומה לשלפניו ולשלאחריו, כי על פי אמונת עמנו הורה אליהו ליקירו עמו (כתובות ק"ו) סתרי תורה, גם יצירת עגלא תילתא היא מן הדברים השגורים בפי העם (סנהדרין כ"ז) ונגיעת קצה המשענת שביד המלאך התפרסמה בישראל עוד בימי קדם (שופטים ו' כ"א). והסופרים האוצרים לאומה את קדמוניותיה זכאים או חייבים לשום מקום לכל קמנה וגדולה ככל אשר תמצא ידם.

* בנמ' מגילה ט', יפיותו של יפת ישכון באהלו של שם' (לא יפיותו, כמו שנשתבש בפי העם) ויפיות איננה שם (שענער געגענשטאנד), כי אם לרוח המרחפת על יצורי היופי למערכת החקים, שאי אפשר ליופי בלעדיה וגם לרגש הסתום שאדם מרגיש את היופי גם מבלי דעת את חקיו (שענההייט אלס אבסטראקטע אידעע; אסטעהטיק אסטעהטישער ויג).

17. אבא חלקיה.

מוצאו תענית כ"ג — אבא חלקיה בר בריה רחוני המעגל הוה, לפי מסגרת הספור על שיחות הגשמים תחשב (עיין הערה 3) אך שם אבא חלקיה מוציאה מידי שיחה, והשאלות אשר ישאלו שני תלמידיו החכמים והתשובות אשר ישוב עליהן אבא חלקיה יעשו אותה לשמועה שנונה (ווימציע זאנע).

18. רבי הנינא בן דוסא.

מוצאו תענית כ"ד בכל יום ויום ב"ק יוצאת... דאייתי דובי בקרניה שה"ש רבה, קהלת רבה פסוק א', ברכות ירוש' ברכות, הנחומא ויגש ג'.

שמונה השמועות האלה בחבורן מתעלות על פי סדרן אל מעלה גדולה ויתרה על המסודרות עד כה, השמועה היא כבואה* (שאטמענבילד) לדמות אשר יערוך העם לדברי ימיו, אך אם דומה השמועה הבודדה במראיתה אל המאורע הבודד בדברי הימים בממשו דומות השמועות המתאימות אל פרק שלם בדברי הימים, למחברת כזאת יקראו האשכנזים „זאגענקרייז", ואנחנו נקרא להם סדר שמועות ואין שמועות מצטרפות לסדר שלם אא"כ יש בהן צד שוה (געמיינוואמעס מערקמאל) בנושא משותף לכלן כמו רחב"ד שלפנינו שכל השמועות אינן עוסקות אלא בו או כמו סדר שמועות של ר' עקיבא בן יוסף ושל ר' פינחס בן יאיר או בשתוף הזמן ועיקר המאורע כגון סדר שמועות של חורבן וכיוצא בהן, מלבד שתוף הנושא או המאורע שהוא חבור הפנימי והנעלם יש לנו לבקש במקומות רבים גם חבור חיצוני למען משוך את לב הקורא ודבר זה יעלה ביד סופר נקי דעת המבחין את החוטים הדקים מן הדקים ששמועות בנות גיל אחד משתתפות בהם ולקשרם יחד במקום שאין מבע הענין מעכב קשור כזה.

* כבואה היא דמות אשר בבת העין קולטת מן המוחש הנראה ובבת העין שהיא אות ודוגמא לחכמי הפאטאגראפיע, וחדר האופל הנקרא (Camera obscura) שחיא כלי אומנתם, ומעתה נראה לי לקרוא לצורה פוטוגראפית כבואה,

19. מוליד חכמים שולל.

מוצאו בכורות: א"ל קיסר לריב"ח, איכה רבתי: רבתי גוים; חד מאתינס והוה מפלי באנשי ירושלים, שמועה זו שנונה היא מאד (מאד וקרובה ע"פ שאלות ותשובות המחודדות שבה יותר אל פיוטי הכתבות ועל פי יסוד הנפלאות המכריע בה תחשב אל השיחה (מאהרבען), אך שם ריב"ח שהוא נושא הגדה זו מוציאה מידי שיחה ומביאה לידי שמועה (זאנען), שונה היא הגדה זו מכל הגדותינו הרכות והענוגות, כי לא ידעה רחם על אנשי ריבה, על חכמי אתונא, כי התלה בם בכל פה וכי גזרה עליהם גזרת שואבי מים שאין להם סוף, אין זאת כי נקמה אחת היתה מכל הרעות אשר הדיחו עליהם היונים במעשה ומכל האון אשר המיטו עליהם בדבור, על כן שמהי את חוט לענ הויונים וחכמתם לשתי בכל המסכת הזאת ומי יודע אם ספור „חד מאתינס... והוה מפלי באנשי ירושלים" איננו רמו כולל למציטוס ופלוטארך וחבריו סופרי יון ורומי ההוללים והעריצים אשר היו בימים ההם.

20. שמועות רבי עקיבא.

האותיות והעמרות.

בקולמוס נשתייר קמעא (שמ"ר מ"ז), בשעה שעלה משה למרום (מנחות כ"ט:).

אהבת תמים.

ר"ע רעיא רבן כלבא שבוע וכו' (כתובות ס"ב:), ר"ע איתקדשת לוי ברתא דכלבא שבוע (נדרים נ'). מן מווייה, מלקט התבן משערותיה (ר"ן שם), מי חקק אבן זו (אדר"ג ו').

שלי ושלכם שלה.

...י"ב שנין... י"ב אלפי תלמידי וכו' וכו' (כתוב' שם), שמע אחורי־בתיא דקא"ל חד רשע (נדר' שם), ירושלם דדהבא כדעבד לוי רע"ק (ש"ב נ"ט:), מי יתן לי ת"ח ואשכנו וכו' (פסח' מ"ט:).

מיגון לשמחה.

מוצאו שבת (קנ"ו) דר"ע הוה ליה ברתא — ירושלם דדהבא כדעבד ליה ר"ע לדביתהו (גמין ג"ח). למען הביע את הדעת הנוהגת בעם בימים החם, כי המזיקים מתקנאים בכל צדק, מהר ויופי ואין מהר כתבל כהכל פיהם של תינוקות; ולמען המרץ והעמק את רושם תונת נעורי הבת האומללה פתחתי הגדה זאת בספור עליצות היפה-יפיה הנקיה הזאת ומשובתה התמה בעודה ילדה קמנה, גם את מנהג אבותינו לשתול עצים לזכר בניהם המעיד על רוח החן השפוך על כל חיי העם החכם הכנסתי.

טובים מעשי ה'.

דר"ע הוה קאזיל באורחא (ברכות ס"ה).

חיל ים.

מן ו' מילי וכו' ומן ממרונית (גדרים שם), ע' רש"י (רנמ"א) ר"ן ורא"ש.

חרב וחורב.

מן השמועה הזאת, עד תום כל שמועות רע"ק, שנינו את סגנונו תכלית שנוי. עזבנו את המליצה הפרזת ונבחר מתוך מיני החרוזים הנוהגים בכתבי הקדש (אשר דבר אין להם עם מספר ההכרות ועם דמיון הצלצול) בחרו בעל שתי דלתות בעלות שלש מדות, ויש אשר יבא גם חרוז בעל שלש דלתות, שהשתים הראשונות שבהן, או כל שלשהן, בעלות שתי מדות הנה. כל מדה מלה אחת יחידה היא, או כל הטפל מחובר לה במקף. על יקר החרוז העתיק הנוהג בכתבי קדשנו ועל הכשרו לפימטי החזות Epik נדבר אי"ה בקרוב בהקדמתנו „לכנינות מיני קדם“, ספר חרבן בית ראשון ושני, שאנו עתידים להוציא אי"ה בקרוב, ולע"ע יעיון הקורא על מיבו של מין חרוז זה, מ"ע ס' הקדמת בן מנחם לשירת הים בבאורו לתורה, והקדמת ר"י ברו"ל לבאורו לתהלים. הענין הנעלה והנשגב של שמועות רע"ק מכאן ואילך, השונות מן הראשונות, הצריכנו לשנוי הסגנון הוה הנעלה. בשמועות חרב וחורב שוינו את האדם הגדול

הזה בגנוז את החרב ובהנבאו עליה ובהוכיחו לתלמידיו כי כח ישראל יצוק בתורתו.

תורת חכמה.

בה כלולה שמת רע"ק: הכל צפוי וכו' (א"ב ג', מ"ו) ונלוה אליו מאמר ר' אליעזר רבו: ומנעו בניכם (ברכ' כ"ח).

רע"ק ופפוס.

פ"א גזרה המלכ' (ברכ' ס"א).

מיתת רע"ק.

בשעה שהוציאו את רע"ק להריגה (שם), משמה רע"ק (סוטה מ"ט).

21. שמועות רבי פינחס בן יאיר.

א. עכבריא אכלי עבורן, "מרגלי מן דמלכא" (ירושלמי דמאי א', ג').

ב. ב' "מסכנין" אפקדן ב' סאין שעורין (שם), שמועה זו דומה לשמועה התרנגולים והעזים של ר"ח בן דוסא (תענית כ"ה). אלא שהשמועה היא יפה בתוצאותיה (עין שמועות מני קדם צד 142), ועל דמיון שמועות רפב"י בירושלמי לשמועות רחב"ד בכבלי כבר העיר הרה"ג שי"ר ז"ל.

ג. מעשה בחסיד "חופר בורות" (ירושלמי שם), מעשה בבתו של ר' נחוניא חופר שיחין (יבמות קכ"א, ב"ק ג'). את השמועה הזאת יחליט תלמוד בבלי כלה לרחב"ד, וירושלמי כלה לרפב"י, והבבליות של רחב"ד עולה ביפיה, בסגנון לשונה, בהמון לבה ובמעשה נפלאותיה על זו שבירושלמי, ואנחנו עשינו את שני אבירי השמועה לשותפים באגדה זו מכלי קפח שום אחד מהם, ונשם את שני ניסחי השמועה לאחדים ביריבנו, למען הביא אור בצוור הוקן הנהוג את האיל שבבבלי, המוצג בירושלמי בצלם המלאך שירד בדמות רפב"י להציל את בת נחוניא, כי רפב"י הוא לדעת בעלי הרמזים מעין דוגמת אברהם אבינו, וכדרך הפיוט (פאָעוּיא) השואף

תמיד למראית עין הבענו את הדבר בדברים האלה: „אברהם אבינו” אשר תארו כתואר „בן-יאיר” ולפי זה נאה לאיל הנהוג בידי אברהם אבינו להיות „אילו של יצחק” אשר אנדות רבות קשורות בו. ד. רפב”י הוה קאויל לפדיון שבויים (חולין ז’), רמי ליה שערי לחמרי (שם), חמרת’ דרפב”י ננבונה ליוסמי (ירושלמי דמאי א’ ג’).

ה. שמע ר’ נפיק לאפי’ (חולין ז’): סלק רפב”י לגביה [דר’ יהודה הנשיא] (תענית ג’ א’).

22. שבט פה.

מוצאו תענית כ”ג: — ר”י בר אבין הוה שכיח קמיה דר”י מן יוקרת וכו’ — בעזיבת ר’ יוסי בר אבין את ר’ יוסי דמן יוקרת רבו ללכת אל רב אשי יש רמו רב ענין, כי מדת הדין בתוקף קשיותה איננה אהובה לפני המקום ואינה חביבה לחכמי ישראל, על כן שמתי את השמועה הזאת בסיומה, להקדמה לתלמוד בבלי, ככל אשר השכילו רבותינו לשום את ספר איוב להקדמה לתורה משה, כי גם את איוב זרעו שוה בעל הספר לצדיקים גמורים, אך ארבעת האנשים האלה לא הכירו כי אם את מדת הדין הנוכרת בעולם, ככתוב בדברי אליפז: אף שוכני בתי חומר וגו’ (איוב ד’ י”ט) ובדברי איוב: אלוה לא ישיב אפו (מ’ י”ג) תם ורשע הוא מבלה (כ”ב) ובדבר בלדד: ומה יצדק אנוש עם אל ומה יוכה ילוד אשה (כ”ה ד’). רק אליהו אשר ממשפחת רם, לאמר, מבני יהודה (דהי”א ב’ ט’) הוא בהיותו מודע אברהם הורה כי ה’ מנהג את עולמו בחסד ומדה טובה מרובה ממדת פורעניות ככתוב: אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף וגו’ (איוב ל”ג כ”ג) אין הקב”ה בא במרוניא עם בריותיו ומסוים את דבריו במאמר: שדי לא מצאנוהו שגיא כח וגו’ (ל”ז כ”ג) שהטיבו רבותינו לפרשו לאמתו כך אמר אליהו: לא מצינו כח גבורתו של הקב”ה עם בריותיו שאין הקב”ה בא במרחות עם בריותיו לא בא על האדם אלא לפי כחו (שמות רבה ל”ד) וכן פירש התרגום, רש”י וראב”ד, רמב”ן וספורנו (איוב שם). את היתרון הנעלה הוה הביעו קדמונינו (ירוש’ ברכות פ”ט): „פרוש יראה כאיוב פרוש אהבה כאברהם”.

גם אנחנו בשמועתנו זאת יש לפנינו צדיק כביר, אך צדקתו נתנה למלאכי השרת ולא לבני אדם, על כן עזבו ר"ח בר אבין ללכת אל רב אשי הידוע בכל דבריו ומעשיו לאיש שכלו חסד ורחמים.

23. מעט לצדיק.

מוצאו תענית כ"ד אלעזר איש ברתותא,

24. ברק מן המצח.

מוצאו תענית ר"א בן פדת דחיקא ליה מילתא, כי הוּוּ משרדו ליה מתנות מבי נשיאה לא הוּוּ שקיל (מגילה כ"ח).

25. אלכסנדר מוקדון.

מוצאו תמיד דף ל"ב, (ויקרא רבה).

את השמועה הזאת שמנו למאסף לצבא הדוגמאות (*), אשר נתנו לאות למיני השיחות והשמועות שנהגו בנו בימיקדם, כי שונה היא מכל השמועות הקודמות לה בהיות כלן עוסקות בגדולי עמנו ומקבילות לפי זה אל תולדות העם, אשר ברוח פיו נוצרו (נאציאנאל-געשיכטע) ושמועה זו עוסקת באחד מגדולי העמים וכבן היא מכונת כנגד מאורע בדבריו ימי עולם (וועלס-געשיכטע). מין שמועות זה, אף כי איננו מרובה בספרותנו העתיקה מצוי הוא וע"פ הרוב עין טובה נשקפה מהן. אות ומופת הוא, כי לא צר עין ולא מתעב גוים היה עמנו מעולם וכי ישב לבטח עם עמים אחרים, אף כי שמר את רגליו מלכת בדרכיהם. גם על העם אשר מידו לנו כל צרותינו וכל ענויינו, גם על מלכות רומי הרשעה לא שפכה שמועתנו את חמתה. בלתי אל הדורות אשר נגאלו כפיהם בדמי בני עמה, לא כן דורותיהם הקודמים, כי המעט ממנה, כי לא הכתם בלשונה השנונה, כי עוד אספזה את השמועה הרומית על דבר רומוס ורומולוס ותסמיכה בנהמת לב מלא רחמים על פסוק: יתום אתה היית עוזר (מדרש תהלים). הן אמנם כי השמועה היא להם ראי מתהפכת

המפוזות כל היום למול ספר דברי הימים יש אשר תגדיל את אותיותיו לבלי חוק ויש אשר תעקש את השורות למעקשים זרים מאד. רגע תצפה אותן והב טהור, אשר מנגה נגדו תכהה כל עין ורגע תעיף תניף כהרף עין את טראה כל הכתוב בו אל נכה שחקים. אך מי האיש אשר חננו ה' יד חוקה לעצור בראי-פו זה ועין זכה ובריאה להתבונן בה, הוא יראה מתוכה, כי החזון אשר חזה עם ישראל על דברי ימיו ועל דברי ימי העולם ואשר פריו היא השמועה העברית מלא חסד ואמת הוא, רגש טהור ועמוק לישראל ולאדם כלו ושבל טוב ומשפט ישר בכלכלת דברי המאורעות הגדולים שאירעו בעולם.

26. שמועות ישראל ורומי.

ארי בית עילי.

אריא דבי עילאי „א"ל קיסר לריב"ח אלהייכו כאריא מתול" (חולין נ"ט:).

עינים רמות.

בעינא דאחוי לאלהייכו (שם).

משרתי עליון.

בעינא דאיצביה ליה נהמא לאלהייכו... בנושאי זלוחאי (חולין ס'). רביתא „תיבר" הוא לדעתו, הנהר אשר רומי יושבת עליו.

פלך וכישור.

א"ל בת קיסר לריב"ח אלהכין נגרא (שם).

בכושרות.

ממרוגה שאלה את ר' יוסי בן חלפתא (ב"ר ס"ח), ויען כי ר"י בן חלפתא קרא לפניו את המקרא: „אלהים מושב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות" (תהלים ס"ח ז') קראנו לאגדה זו „בכושרות" אשר לפי דברי המדרש ולפי דברי המתרגם הארמי ולפי הראב"ע

לפסוק במקומו מורה המלה הזאת על קשורי המשפחה הכשרים הנעשים ביד ה' לברו. וקרוב הדבר מאד כי אמנם המלה הזאת היחידה במקרא שם מיוחד הוא לדבר זה ותרגום „אסורים בכשרות“ בל"א: „אין זאנפֿטען עהעבאנדען געפֿעססעלט“.

בן תמליון.

שפעם אחת גזרה... יצא לקראתו בן תמליון (מעילה י"ז), וכמו תינוק קטן הוא (תוס' שם ד"ה: יצא), כן היה רשב"י אומר בקעה בקעה התמלאי דינרי זהב (ירושלמי ברכות ט' ב').

ראש שבלת.

ר' אליעזר ור"י בן חנניה ורבן גמליאל סלקון לרומי (ירושלמי סנהדרין ז' י"ג).

גשם נדבות.

פעם אחת עלו כל ישראל לרגל, הלך נקדימון בן גוריון (תענית י"ט:).

על שמועות ישראל ורומי תחשבנה כמה אנדות אשר עלו על ס' שיחות מני קדם, כמו שמועות „עפרות זהב“ (שמועות מ"ק 130) וכיוצא בה, וגם „חיל ים“ בשמועות רע"ק (הארץ ח"ד). השמועות המספרות את עצם הרעות אשר הדיחה רומי עלינו, חברנו בסגנון אחר בספר מיוחד „נגינות מני קדם“ בסגנון שמועות האחרונות של מיתת רע"ק (הארץ שם) והשמועות המובאות פה, ועל כלן אלה שר"י בן חנניה הוא המדבר שם, מרביתן שנונות הן ומלאות עקינות דקות מאד ונותנות לצחוק את העם הוה התקיף מאד בכח גופו, וחלש מאד ורפה בתכלית הרפיון בכל דבר הן ושכל טוב, בכל דבר חכמת אלהים, הן אמנם כי יש אשר הנקם האגדה בחלקת לשונה הרכה נקם-אחת סכל האון אשר המיטה רומי עלינו, כשמועת „פלך וכישור“. אך מי יחשוב זאת לעון לעם מדכא אשר לא בפעל כפים יתנקם משונאיו כי אם באגדה שנונה יניח את כל חמתו, והתנחם ושב ודבר שלום לגוים כאשר פקדו עליו נביאיו וחכמיו.

למותר הוא לי להגיד, כי דוגמאות אלה רק מעט מן המעט
הן מן ההגדות הרוממות והעמוקות, החלקות והשנונות הנעימות
והנמרצות, ואם יחיינו ה' קוראים נכבדים עוד נתראה פנים זה'
אלהי אבותינו יהי עמנו.

צד					
126	...	...	...	...	שבועים שנות השנה
130	...	...	...	...	עפרות זהב או גם זו לטובה
136	...	...	...	...	אבא חלקיהו ...
139	...	...	...	...	רבי חנינא בן דוסא
147	...	...	...	...	מוליך חכמים שולל
153	...	...	...	...	שמעות רבי עקיבא
154	...	...	...	אהבת המים	" " "
158	...	...	...	שלי ושלכם שלה	" " "
162	...	...	...	מינון לשמחה	" " "
167	...	...	...	טובים מעשי ה'	" " "
169	...	...	...	היל ים	" " "
172	...	...	...	חרב וחורב	" " "
173	..	...	...	תורת חכמה	" " "
174	...	...	...	רבי עקיבא ופפוס	" " "
175	...	...	...	מיתת רבי עקיבא	" " "
177	...	...	...	שמעות רבי פנחס בן יאיר	" " "
184	...	...	...	שבט פה	" " "
187	...	...	...	מעט לצדיק	" " "
189	...	...	...	ברק מן המצח	" " "
191	...	...	...	...	אלכסנדר מוקדון
194	...	...	...	...	שמעות ישראל ורומי
195	...	...	...	עינים רמות	" " "
196	...	...	...	משרתי עליון	" " "
197	...	...	...	פלך וכישור	" " "
198	...	...	...	בבושרות	" " "
199	...	...	...	בן-תמליון	" " "
203	...	...	...	ראש שבלת	" " "
205	...	...	...	גשם נדבות	" " "
209	...	...	...	...	להעיר און